

PALATUL DE JUSTIȚIE
CURTEA DE APEL BUCUREȘTI

LEAFLET
DECIZII RELEVANTE ALE CURȚII DE APEL BUCUREȘTI
TRIMESTRUL II 2024

Cuprins

Secția I Penală.....	5-22
Infrațiunea de fals în declarații. Condiții. Desființarea unui înscris raportat la infrațiunile pentru care s-a dispus trimiterea în judecată.....	5-11
Aplicarea dispozițiilor art. 45 alin. 3 lit. b Cod penal. Adăugarea restului rămas din pedeapsa complementară. Condiții.....	12-15
Infrațiunea de evaziune fiscală. Condiții. Aplicabilitatea instituției continuării procesului penal.....	15-22
Secția a II-a Penală.....	22-31
Caracterul subsidiar al răspunderii penale - nu orice folos necuvenit, ilicit, pretins sau primit de un funcționar reprezintă o „retribuție necuvenită”, respectiv „mită”.....	22-24
Regularizarea actului de sesizare în raport de descrierea faptelor deduse judecății.....	25-29
Termenul până la care se poate solicita aplicarea procedurii simplificate și caracterul declarației de recunoaștere a învinuirii de către inculpat.....	29-31
Secția a III-a Civilă și pentru cauze cu minori și de familie.....	31-76
Acțiune în revendicare imobiliară. Modalitate de dobândire a dreptului de proprietate publică de către unitatea administrativ-teritorială; excepția de nelegalitate a Hotărârii Consiliului Local. Transmiterea patrimoniului fostei uniuni sindicale către entitățile înființate după anul 1989.....	31-57
Recunoașterea hotărârilor judecătorești pronunțate într-un stat membru al Uniunii Europene. Interesul procesual – condiție de exercitare a acțiunii civile, din perspectiva Regulamentului (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești.....	57-64
Răspundere civilă delictuală. Refuzul autorităților de a autoriza schimbarea regimului juridic al terenului. Neîndeplinirea condiției privind existența unei fapte ilicite.....	64-76
Secția a IV-a Civilă	76-83
Recunoașterea hotărârilor străine în România - Exequator. Aplicarea Legii în timp.....	76-78
Admisibilitate cerere reconvențională. Disjungere. Scutire de la plata taxei de timbru. Nemotivare.....	78-80
Anulare marcă. Rea-credință.....	80-83
Secția a V-a Civilă.....	83-103
Măsuri asigurătorii - sechestrul asigurător. Apel. Trei condiții cumulative necesare pentru instituirea sechestrului asigurător.....	83-88
Conflict de competență. Hotărâre arbitrală străină.....	88-94
Litigii cu profesioniști. Noțiunea de „întreprindere în dificultate”	94-103
Secția a VI-a Civilă.....	103-135
Faliment. Apel (art. 174 din Legea nr. 85/2014, Decizia nr. 27/2022 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul competent să judece recursul în interesul legii).....	103-106
Răspundere contractuală. Apel. Termenul de prescripție de 6 luni prevăzut pentru dreptul material la acțiune în ceea ce privește o cerere de pronunțare a unei hotărâri care să țină loc de contract.....	106-126

Anularea hotărârii adunării generale a asociațiilor de majorare a capitalului social. abuzul de majoritate. Apel.....	126-135
Secția a VII –a pentru cauze privind conflictele de muncă și asigurări sociale.....	135-165
Reținere și virare contribuție de asigurări sociale. Atestare și probă – art.165 alin. 2 din Legea nr. 263/2010, art. 127 alin.2 din H.G. nr.257/2011.....	135-144
Proba în litigiile de muncă. Sarcina acesteia – art. 272 din Codul muncii.....	144-155
Distincție calitate de angajator – calitate procesuală pasivă în situația unităților administrativ - teritoriale – art. 96, 109 și 155 din Codul administrativ.....	155-165
Secția a VIII–a Contencios administrativ și fiscal.....	165-188
Acțiune în contencios administrativ împotriva refuzului autorităților administrației publice locale de a lua măsuri urgente pentru modernizarea și reabilitarea unor străzi, în forma propusă de reclamant. Lipsa excesului de putere, în condițiile în care legea recunoaște autorității publice o marjă de apreciere în etapele de elaborare a conținutului-cadru al documentațiilor tehnico-economice pentru realizarea obiectivelor/proiectelor noi de investiții în domeniul construcțiilor, a lucrărilor de intervenții la construcții existente și a altor lucrări de investiții.....	165-171
Unitate administrativ teritorială. Calitate procesuală pasivă. Procedura de avizare și aprobare a documentației de urbanism P.U.D. Autorizația de construire	171-175
Interzicerea intrării în România pe o perioadă de 6 luni dispusă în temeiul art. 106 ⁴ alin. (1) lit. (a) pct. i) din O.U.G. nr. 194/2002 privind regimul străinilor în România. Inaplicabilitatea măsurii în cazul existenței unor motive obiective independente de voința străinului de a părăsi teritoriul României. Justul echilibru între interesele generale ale societății și interesul străinului.....	175-180
Creanțe salariale. Fondul de Garantare pentru Plata Creanțelor Salariale. Angajator aflat în procedura insolvenței.....	180-184
Valoare impozabilă clădire. Raport de evaluare. Transferul dreptului de proprietate.....	184-188
Secția a IX-a Contencios administrativ și fiscal.....	188-201
Anulare act administrativ. Legalitatea actului administrativ (cu caracter individual sau normativ) conform cu legea în executarea căreia a fost emis.....	188-193
Trecerea unui bun în domeniul public al statului. Drept de folosință gratuită.....	193-196
Anulare act administrativ-fiscal. Reducere quantum penalității de nedeclarare.....	196-201
Secția a X-a Contencios administrativ și fiscal și pentru achiziții publice.....	201-227
Plângere împotriva Deciziei CNSC. Excepția lipsei de interes în formularea contestației de către un ofertant declarat necâștigător, situat pe ultimul loc în clasamentul ofertelor. Neanalizarea pe fond a criticilor formulate în legătură cu ofertele declarate necâștigătoare, situate pe poziții superioare contestatorului în clasamentul ofertelor. Aplicarea prevederilor art. 205 alin. 2 din Legea nr. 99/2016.....	201-211
Proces-verbal de constatare a neregulilor și de stabilire a creanțelor bugetare. Recurs admis. Motivul de casare prevăzut de art. 488 alin. 1 pct. 8 Cod procedură civilă, constând în greșita interpretare și aplicare a dispozițiilor art. 45 alin. (4) din OUG nr. 66/2011.....	211-226
Plângere împotriva Deciziei CNSC. Inadmisibilitatea cererii de intervenție accesorie formulate direct în etapa plângerii. Aplicarea dispozițiilor art. 17 alin. 3 din Legea nr.	

101/2016 referitoare la momentul până la care se poate formula cererea de intervenție
accessorie.....226-227

Secția I Penală

Infracțiunea de fals în declarații. Condiții. Desființarea unui înscris raportat la infracțiunile pentru care s-a dispus trimiterea în judecată

Nu orice declarație mincinoasă făcută în fața unei persoane dintre cele prevăzute de art. 175 Cod penal sau a unei unități în care aceasta își desfășoară activitatea constituie fals în declarații, ci doar aceea care este aptă să cauzeze consecințe juridice, iar aceste consecințe pot să decurgă dintr-un text de lege sau din împrejurări. În cauză, declarația făcută de către inculpat nu este de natură să producă consecințe juridice prin ea însăși în lipsa depunerii diplomei de bacalaureat și a foii matricole. Practic, consecințele juridice (constând în înmatricularea apelantului în calitate de student) s-au produs exclusiv ca urmare a folosirii celor două înscrisuri falsificate. Aspectele necorespunzătoare adevărului inserate în fișa de înscriere nu ar fi putut niciodată să conducă la producerea consecințelor vizate, respectiv la dobândirea calității de student.

Desființarea unui înscris se dispune atunci când instanța investită cu o infracțiune de fals (fals intelectual, fals material în înscrisuri oficiale, fals în înscrisuri sub semnătură privată sau fals în declarații) constată că respectivul înscris conține mențiuni care nu corespund adevărului. În condițiile în care pentru infracțiunea prev. de art. 322 Cod penal procurorul a dispus prin rechizitoriu clasarea (prezentul complet reiterează că cele două înscrisuri, nefiind rezultatul infracțiunii de uz de fals pentru care s-a dispus trimiterea în judecată, nu puteau fi desființate de instanță), desființarea a diplomei de bacalaureat și a foii matricole se impunea a fi analizată de judecătorul de cameră preliminară potrivit art. 549¹ Cod procedură penală

(Curtea de Apel București, Secția I Penală, Decizia nr. 878/A din 27 iunie 2024)

Prin Sentința Penală nr. 360/06.12.2023 a Judecătorei, pronunțate în dosarul nr. ..., s-au hotărât următoarele:

În temeiul art. 396 alin. 10 Cod procedură penală . l-a condamnat pe inculpatul BA pentru săvârșirea infracțiunii de „fals în declarații,, cu aplicarea cauzei de recunoaștere a învinuirii, prevăzută de art. 326 alin. (1) Cod penal, art. 375 Cod procedură penală, la pedeapsa de 4 (patru) luni închisoare (faptă din 12.09.2018). Nu a aplicat pedepse complementare.

În temeiul art. 396 alin. 10 Cod procedură penală l-a condamnat pe inculpatul BA pentru săvârșirea infracțiunii de „înșelăciune,, în formă continuată cu aplicarea cauzei de recunoaștere a învinuirii, prevăzută de art. 244 alin. (1) și (2) C.P. cu ap. art. 35 alin. (1) C.P., art. 375 Cod procedură penală ., la pedeapsa de 1 (unu) an închisoare (2 acte materiale – fapte din 28.09.2018 și 08.10.2021). Nu a aplicat pedepse complementare.

În temeiul art. 396 alin. 10 Cod procedură penală . l-a condamnat pe inculpatul BA pentru săvârșirea infracțiunii de „uz de fals,, în formă continuată cu aplicarea cauzei de recunoaștere a învinuirii, prevăzută de art. 323 Cod penal cu ap. art. 35 alin. (1) Cod penal, art.

375 Cod procedură penală, la pedeapsa de 5 (cinci) luni închisoare (2 acte materiale – fapte din 28.09.2018 și 08.10.2021). Nu a aplicat pedepse complementare.

În temeiul art. 38 alin. 1 raportat la art. 39 alin. 1 lit. b Cod penal a contopit pedepsele anterior aplicate și a dispus ca inculpatul să execute pedeapsa cea mai grea de 1 (unu) an închisoare, sporită cu 3 (trei) luni (respectiv 1/3 (4luni+5luni)), deci, în final, 1 (unu) an și 3 (trei) luni închisoare, fără aplicarea de pedepse complementare.

În baza art. 91 Cod penal . a dispus suspendarea executării pedepsei sub supraveghere și a stabilit un termen de supraveghere de 3 (trei) ani, conform dispozițiilor art. 92 Cod penal.

A dispus desființarea următoarelor înscrisuri false, aflate în original la dosarul cauzei:

- diploma de bacalaureat seria, pretins a fi emisă de Grupul Școlar Industrial, București, sector 2, filiera teoretică, profilul real, specializarea informatică, sesiunea 2005, eliberată la data de 19.10.2005 ;

- foaie matricolă nr., Cod Sirues nr., pretins a fi eliberată de Grupul Școlar Industrial București;

- fișa de înscriere la Universitatea din data de 12.09.2018, completată în fals de către inculpat.

A admis acțiunea civilă formulată de persoana vătămată Universitatea, și l-a obligat pe inculpat la plata către partea civilă a sumei de 9.600 lei cu titlu de despăgubiri materiale, respectiv taxa de școlarizare pentru anii 2019-2020, 2020-2021, 2021-2022.

În baza art. 96 alin. (2) Cod penal a atras atenția inculpatului privind revocarea suspendării în cazul nerespectării integrale a obligației civile.

În baza art. 274 alin. (1) Cod procedură penală l-a obligat pe inculpat la 800 lei cheltuieli judiciare către stat, din care 400 lei de la urmărirea penală.

Pentru a hotărî astfel, prima instanță a reținut că prin rechizitoriul nr. 229/P/2023 al Parchetului de pe lângă Judecătoria a fost trimis în judecată, în stare de libertate, inculpatul BA sub aspectul săvârșirii infracțiunilor de:

-,fals în declarații, prev. și ped. de art. 326 alin. (1) Cod penal (faptă din 12.09.2018);

-,înșelăciune,, în formă continuată, prev. și ped. de art. 244 alin. (1) și (2) Cod penal cu ap. art. 35 alin. (1) Cod penal (2 acte materiale – fapte din 28.09.2018 și 08.10.2021);

-,uz de fals,, în formă continuată, prev. și ped. de art. 323 Cod penal cu ap. art. 35 alin. (1) Cod penal (2 acte materiale – fapte din 28.09.2018 și 08.10.2021),

cu aplicarea art. 38 alin. (1) Cod penal.

În actul de sesizare s-a reținut, în esență, că, la data de 12.09.2018, inculpatul BA a completat în fals fișa de înscriere la Universitatea, declarând necorespunzător adevărului că a absolvit Grupul Industrial, făcând referire la diplomă de bacalaureat și foaie matricolă care nu au fost emise de acest liceu, după care în datele de 28.09.2018, cu ocazia încheierii

contractului de studii nr. 143/28.09.2018 și la data de 08.10.2021, cu ocazia încheierii contractului adițional cu nr. 4/08.10.2021, a indus și menținut în eroare Universitatea, prin anexarea a două înscrisuri oficiale false, respectiv diploma de bacalaureat seria și foaia matricolă nr., cauzând unității de învățământ un prejudiciu în valoare de 9600 de lei, reprezentând taxe de studiu aferente unor servicii educaționale finanțate de la buget, pentru trei ani de școlarizare, aferenți perioadei 2019-2022.

În urma cercetărilor efectuate în cauză a rezultat următoarea situație de fapt:

La data de 17.02.2023, în evidențele Parchetului de pe lângă Judecătoria, a fost înregistrată plângerea penală formulată de Universitatea, împotriva numitului BA, sub aspectul săvârșirii infracțiunilor de fals și uz de fals, prev. și ped. de art. 322-323 Cod penal.

În motivarea plângerii se arată că, în baza diplomei de bacalaureat seria, pretins a fi emisă de Grupul Școlar Industrial, București, sector 2, filiera teoretică, profilul real, specializarea informatică, sesiunea 2005, eliberată la data de 19.10.2005 precum și a foii matricole nr., Cod Sirues 000....., pretins a fi emisă de Grupul Școlar Industrial București, inculpatul BA s-a înscris în cadrul Universității la Facultatea de Științe și Inginerie, programul de studii Agricultură - conform contractului de finanțare a studiilor universitare nr. 143/28.09.2018 - pe care a absolvit-o în anul 2022. (ambele înscrisuri au fost depuse în original, într-un plic de culoare galbenă și anexate prezentului dosar penal)

După susținerea și promovarea examenului de licență, în sesiunea iunie-iulie 2022, facultatea a transmis către Compartimentul Acte de Studii dosarul pentru întocmirea diplomei de licență, împrejurare în care, în urma verificărilor efectuate, s-a constatat că diploma de bacalaureat și foaia matricolă mai sus indicate nu au fost emise de Grupul Școlar Industrial

În susținerea plângerii, Universitatea a anexat mai multe înscrisuri, menționate punctual, din dosarul de studii al inculpatului BA, dar și diploma de bacalaureat seria/19.10.2005 respectiv foaia matricolă nr., ambele în original.

Din ansamblul probator administrat în cauză, a rezultat că, în data de 12.09.2018, inculpatul BA a întocmit înscrisul intitulat "Anexa 1 - înscriere licență" din "Fișa De Înscriere" la concursul de admitere, în care, la rubrica "Date privind pregătirea anterioară a candidatului absolvent de liceu" a completat fapte necorespunzătoare adevărului, constând în aceea că ar fi absolvent, cu diplomă de bacalaureat, al Grupului Industrial din București.

Astfel, inculpatul BA a depus la Universitatea - Facultatea de Științe și Inginerie, în original, diploma falsă de bacalaureat seria/19.10.2005, pretins a fi emisă de către Grupul Industrial-București precum și foaia matricolă nr., pretins a fi emisă, de asemenea, de către Grupul Industrial-București.

Ulterior, inculpatul BA a fost admis la această unitate de învățământ pe locurile cu taxă, între acesta și Universitatea -Facultatea de Științe și Inginerie, fiind încheiat contractul de finanțare a studiilor universitare înregistrat la nr. 143 din 28.09.2018, actul adițional nr. 01 din 28.09.2018 (încheiat în aceeași zi) dar și actul adițional nr. 4 din 08.10.2021.

În urma promovării examenelor aferente sesiunilor anilor de studiu 2018-2019, 2019-2020, 2020-2021, în cadrul Universității la Facultatea de Științe și Inginerie, inculpatul BA a beneficiat de servicii educaționale finanțate de la bugetul de stat în valoare totală de 9600 lei, astfel cum a rezultat din înscrierile puse la dispoziție de partea civilă.

În urma absolvirii cursurilor, în anul 2022, inculpatul BA a susținut și promovat examenul de licență la Universitatea - Facultatea de Științe și Inginerie

Existând suspiciuni cu privire la autenticitatea înscrisurilor oficiale anexate dosarului de studii, Universitatea a efectuat verificări privind autenticitatea diplomei de bacalaureat seria/19.10.2005, pretins a fi emisă de către Grupul Industrial-București precum și foaia matricolă nr., pretins a fi emisă, de asemenea, de către Grupul Industrial-București.

Prin adresa nr. 760 din 03.02.2023, Liceul Tehnologic a comunicat părții civile faptul că în anul 2005 nu s-au eliberat diplome de bacalaureat cu seria T pentru această unitate de învățământ, în arhiva acestei unități există cotoarele diplomelor de bacalaureat din sesiunea iunie-iulie care au doar seria "U", dar și faptul că, în data de 27.06.2005, unitatea de învățământ a primit un număr de 290 bucăți de diplome de bacalaureat având seriile U/0025851 - U/0026140, conform registrului de evidență a formularelor actelor de studii tipizat primite din 2005 cod 17-60-1/a.

La solicitarea organelor de urmărire penală, Liceul Tehnologic- fostul Grup Școlar Industrial - a comunicat, prin adresa nr. 668 din 03.03.2023, următoarele aspecte:

- diploma de bacalaureat cu seria referitoare la titularul BA nu a fost eliberată de această unitate de învățământ;
- în anul 2005 nu s-au eliberat diplome de bacalaureat cu seria T pentru această unitate de învățământ;
- cotoarele diplomelor de bacalaureat din sesiunea iunie - iulie 2005 existente în arhiva unității școlare au doar seria U;
- în data de 27.06.2005 a fost primit un număr de 290 bucăți de diplome de bacalaureat având seriile conform registrului unic de evidență a formularelor actelor de studii tipizate primite din 2005, COD 17-60-1/a;
- unitatea școlară nu a emis foaia matricolă pe numele inculpatului BA;
- inculpatul BA nu a fost înscris sau școlarizat la nivelul acestei unități de învățământ.

Din declarația inculpatul BA rezultă că, în urmă cu aproximativ 15 ani, se afla cu bunicul său, BMD (decedat) în Piața Rahova din București pentru a vinde leguminoase, atunci când au fost abordați de o persoană necunoscută, care i-a propus să-l înscrie la liceu.

A menționat suspectul BA că discuțiile privind obținerea diplomei de bacalaureat au fost purtate de bunicul său în prezența sa, bărbatul respectiv spunându-le că ar fi vorba de un liceu din Pantelimon.

A fost de acord cu propunerile respectivei persoane și a acceptat să se înscrie la liceul indicat de acesta pentru obținerea diplomei de bacalaureat.

Pentru a se înscrie la liceul menționat, bărbatul necunoscut le-a solicitat copii de pe cartea de identitate, diploma de absolvire a Școlii Profesionale Grup Școlar, foaia matricolă de la această școală și o poză a inculpatului.

La aproximativ două-trei săptămâni după ce i-a dat actele persoanei necunoscute, bunicul inculpatului s-ar fi întâlnit din nou cu acel bărbat în mun. București, tot în zona Pieței Rahova.

Cu această ocazie, bărbatul necunoscut ar fi înmănat bunicului inculpatului atât diploma de bacalaureat seria, pretins a fi emisă de către Grupul Industrial, în original, precum și foaia matricolă pretins a fi emisă de către Grupul Industrial, de asemenea în original.

A precizat suspectul că nu a fost la niciun curs și nu a susținut examenul pentru obținerea diplomei de bacalaureat la Grupul Industrial

În cursul anului 2018, a decis să se înscrie la Universitatea — Facultatea de Inginerie, sens în care a întocmit o fișă de înscrie în care a menționat toate datele personale și cele privind studiile absolvite, inclusiv date privind preținsele studii menționate în diploma de bacalaureat și foaia matricolă ce purtau numele emitentului Grupul Industrial

Tot cu ocazia înscrierii la această facultate a depus diploma de bacalaureat seria/19.10.2005, pretins a fi emisă de către Grupul Industrial-București precum și foaia matricolă nr., pretins a fi emisă, de asemenea, de către Grupul Industrial-București.

A fost admis la această universitate și a urmat cursurile facultății în perioada 2018-2022.

În final, a precizat că a participat la cursurile organizate de această facultate, nu recunoaște faptele comise, nu apreciază că a înșelat facultatea, pentru că a participat la cursuri și, dacă facultatea dorește, va achita prejudiciul cauzat.

Împotriva acestei sentințe penale a declarat apel, în termenul legal (la data de 18.12.2023, potrivit înscrisurilor de la filele 3-4 dosar apel), apelantul-inculpat BA, cauza fiind înregistrată pe rolul Curții de Apel București – Secția I penală, la data de 09.01.2024.

În motivarea scrisă a apelului, s-a solicitat admiterea apelului declarat de apelantul-inculpat, desființarea sentinței penale apelate și rejudecând, aplicarea prevederilor art. 83 Cod penal privind amânarea aplicării pedepsei, pentru care a apreciat că sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, motivat de poziția procesuală a inculpatului de recunoaștere, de timpul scurs de la data faptei, de împrejurarea că nu s-a motivat de ce se impune aplicarea suspendării executării pedepsei sub supraveghere, apreciindu-se că pericolul social al faptelor este unul scăzut.

În drept, s-au invocat dispozițiile art.421 Cod procedură penală.

În fața instanței de apel, la termenul din data de 21.05.2024, s-a prezentat apelantul-inculpat BA, personal și asistat de avocat ales. La interpelarea Curții, apelantul-inculpat BA a precizat că nu dorește să dea declarație.

În susținerile orale, apelantul-inculpat, prin avocat ales, a reiterat, în esență, motivele scrise de apel, precizând în plus că fapta de fals în declarații este prescrisă și nu solicită continuarea procesului penal.

Reprezentantul Ministerului Public a solicitat admiterea apelului declarat de inculpat și încetarea procesului penal, ca urmare a intervenirii prescripției pentru fapta de fals în declarații din 12.09.2018 și menținerea celor două pedepse, refăcând concursul de infracțiuni.

Curtea a declarat închise dezbaterile, reținând cauza în pronunțare.

Examinând hotărârea apelată prin prisma criticilor formulate, dar și din oficiu, sub toate aspectele de fapt și de drept ale cauzei, conform art. 417 alin.2 Cod procedură penală Curtea constată și reține următoarele:

În examenul propriu asupra cauzei, Curtea reține următoarea situație de fapt: în datele de 28.09.2018, cu ocazia încheierii contractului de studii nr. 143/28.09.2018 și la data de 08.10.2021, cu ocazia încheierii contractului adițional cu nr. 4/08.10.2021, inculpatul a indus și menținut în eroare Universitatea, prin anexarea a două înscrisuri oficiale false, respectiv diploma de bacalaureat seria și foaia matricolă nr., cauzând unității de învățământ un prejudiciu în valoare de 9600 de lei, reprezentând taxe de studiu aferente unor servicii educaționale finanțate de la buget, pentru trei ani de școlarizare, aferenți perioadei 2019-2022.

Cu privire la infracțiunea de fals în declarații, observă instanța de apel că prin rechizitoriu s-a reținut că la data de 12.09.2018, inculpatul BA a completat în fals fișa de înscriere la Universitatea, declarând necorespunzător adevărului că a absolvit Grupul Industrial, făcând referire la diplomă de bacalaureat și foaie matricolă care nu au fost emise de acest liceu,

Situația de fapt anterior expusă nu relevă săvârșirea unui ilicit penal, nefiind îndeplinite condițiile de tipicitate ale infracțiunii de fals în declarații prev. de art. 326 Cod penal potrivit căruia declararea necorespunzătoare a adevărului, făcută unei persoane dintre cele prevăzute în art.175 sau unei unități în care aceasta își desfășoară activitatea în vederea producerii unei consecințe juridice, pentru sine sau pentru altul, constituie infracțiune doar atunci când, potrivit legii ori împrejurărilor, declarația făcută servește la producerea acelei consecințe.

Astfel, pentru a realiza cumulativ condițiile de tipicitate ale infracțiunii de fals în declarații este necesară îndeplinirea cumulativă a următoarelor condiții: să existe o declarare necorespunzătoare a adevărului, declararea să se realizeze în fața unei persoane dintre cele prevăzute în art. 175 sau unei unități în care aceasta își desfășoară activitatea, în vederea producerii unei consecințe juridice, iar declarația să servească la producerea respectivei consecințe juridice.

Elementul material al laturii obiective a infracțiunii de fals în declarații constă în acțiunea de a face o declarație necorespunzătoare adevărului în fața unei persoane dintre cele prevăzute de art. 175 Cod penal sau a unei unități în care aceasta își desfășoară activitatea, în vederea producerii unei consecințe juridice, iar declarația să servească la producerea respectivei consecințe juridice.

Declarația poate să fie făcută oral sau în scris, simplă sau cu explicații, spontană sau la cerere, iar în cazul declarației scrise, aceasta poate să fie transmisă printr-o a treia persoană, care va atesta semnătura declarantului. Totodată, declarația scrisă trebuie să fie asumată de autor, de regulă prin semnarea acesteia.

În plus, pentru ca acțiunea de a face o declarație necorespunzătoare adevărului să devină element material al infracțiunii de fals în declarații, o asemenea declarație trebuie să fie dintre cele care, potrivit legii sau împrejurărilor, servește la producerea vreunei consecințe juridice. Altfel spus, nu orice declarație mincinoasă făcută în fața unei persoane dintre cele prevăzute de art. 175 Cod penal sau a unei unități în care aceasta își desfășoară activitatea constituie fals în declarații, ci doar aceea care este aptă să cauzeze consecințe juridice, iar aceste consecințe pot să decurgă dintr-un text de lege sau din împrejurări.

Curtea constată că declarația făcută de către inculpat nu este de natură să producă consecințe juridice prin ea însăși în lipsa depunerii diplomei de bacalaureat și a foii matricole. Practic, consecințele juridice (constând în înmatricularea apelantului în calitate de student) s-au produs exclusiv ca urmare a folosirii celor două înscrisuri falsificate. Aspectele necorespunzătoare adevărului inserate în fișa de înscriere nu ar fi putut niciodată să conducă la producerea consecințelor vizate, respectiv la dobândirea calității de student.(...)

Totodată, în mod greșit prima instanță a dispus desființarea diplomei de bacalaureat seria, pretins a fi emisă de Grupul Școlar Industrial, București, sector 2, filiera teoretică, profilul real, specializarea informatică, sesiunea 2005, eliberată la data de 19.10.2005 și a foii matricole nr., cod sirues nr., pretins a fi eliberată de grupul școlar industrial București.

Desființarea unei înscris se dispune atunci când instanța investită cu o infracțiune de fals (fals intelectual, fals material în înscrisuri oficiale, fals în înscrisuri sub semnătură privată sau fals în declarații) constată că respectivul înscris conține mențiuni care nu corespund adevărului. În aceste condiții, pentru ca acesta să nu mai poată să producă efecte juridice se va proceda la desființarea sa. Într-o astfel de ipoteză legiuitorul are în vedere înscrisul în accepțiunea sa de *instrumentum probationem*.

În prezenta cauză, instanța nu a fost investită cu o infracțiune care să fi avut ca rezultat realizarea unui înscris fals, ci cu o infracțiune de uz de fals. Desființarea celor două înscrisuri s-ar fi putut dispune doar subsecvent examinării întrunirii elementelor constitutive ale infracțiunii de fals material în înscrisuri oficiale și exclusiv în cadrul procesual în care era cercetată aceasta.

În condițiile în care pentru infracțiunea prev. de art. 322 Cod penal procurorul a dispus prin rechizitoriu clasarea (prezentul complet reiterează că cele două infracțiuni, nefiind rezultatul infracțiunii de uz de fals pentru care s-a dispus trimiterea în judecată, nu puteau fi desființate de instanță), desființarea diplomei de bacalaureat și a foii matricole se impunea a fi analizată de judecătorul de cameră preliminară potrivit art. 549¹ Cod procedură penală.

Aplicarea dispozițiilor art. 45 alin. 3 lit. b Cod penal. Adăugarea restului rămas din pedeapsa complementară. Condiții.

Dispozițiile art.45 alin.3 lit. b Cod penal au în vedere situația în care inculpatului i se stabilește o pedeapsă complementară pentru noua infracțiune, dedusă judecății („se adaugă la pedeapsa stabilită pentru noua infracțiune”), iar nu situația în care inculpatului nu i se aplică pedeapsă complementară, precum în cauza de față.

A raționa altfel, ar însemna ca, aplicând restul rămas neexecutat pe lângă pedeapsa rezultantă, să se intervină asupra modalității în care se execută pedeapsa complementară, stabilită prin sentința penală anterioară. Altfel spus, deși inculpatul ar avea interzise drepturile prev. de art.66 alin.1 lit. a, b și h Cod penal pe o perioadă de 4 ani de la considerarea ca executată a pedepsei de 3 ani și 6 luni închisoare, restul rămas neexecutat ar începe să se execute abia la data la care pedeapsa de 8 luni aplicată prin prezenta s-ar considera executată, iar pe durata executării pedepsei închisorii, câtă vreme nu există o pedeapsă accesorie corespondentă care să fie executată, acesta ar putea să-și exercite drepturile prev. de art.66 alin.1 lit. a, b și h Cod penal. Or, Curtea consideră că nu aceasta a fost rațiunea legiuitorului atunci când a instituit dispozițiile art.45 alin.3 lit. b Cod penal .

(Curtea de Apel București, Secția I Penală, Decizia nr. 429/A din 11 aprilie 2024)

Prin sentința penală nr. 872, din data de 14 decembrie 2023, pronunțată de Judecătoria....., în dosarul nr....., în baza art. 396 alin. 1, 2 și 10 Cod procedură penală, s-a dispus condamnarea inculpatului PF la pedeapsa de 8 (opt) luni închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de furt, prev. de art. 228 alin. 1 Cod penal, cu aplic. art. 41 Cod penal, în regim de detenție.

În baza art. 45 alin. (3) lit. b) Cod penal., s-a adăugat restul rămas neexecutat la data săvârșirii faptei (17.05.2023) din pedeapsa complementară a interzicerii exercitării drepturilor prev. de art. 66 alin. (1) lit. a), b) și h) Cod procedură penală , aplicată prin sentința penală nr. 821/20.12.2016 pronunțată de Judecătoria sector 2 București în dosarul nr., definitivă prin decizia penală nr. 234/16.02.2017 a Curții de Apel București.

În baza art. 72 Cod penal s-a dedus durata reținerii inculpatului de la data de 17.05.2023, ora 17:01, până la data de 18.05.2023, ora 17:01.

În baza art. 399 alin. 1 Cod procedură penală, s-a menținut măsura controlului judiciar dispusă față de inculpat.

S-a constatat că persoana vătămată DST nu s-a constituit parte civilă în cauză.

În baza art. 274 alin. 1 Cod procedură penală, a fost obligat inculpatul la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat, în cuantum de 1.500 lei, din care suma de 450 lei reprezintă cheltuieli stabilite prin actul de sesizare a instanței.

Inculpatul a învederat instanței că solicită aplicarea procedurii simplificate a recunoașterii învinuirii prevăzută de art. 374 alin. 4 Cod procedură penală, arătând că recunoaște în totalitate săvârșirea faptei reținute în actul de sesizare a instanței și că dorește să fie judecat în baza probelor administrate în faza de urmărire penală; prima instanță a procedat la ascultarea inculpatului sub acest aspect, potrivit art. 375 alin. 1 Cod procedură penală.

Sub aspectul situației de fapt, s-au reținut următoarele: în data de 17.05.2023, în jurul orei 12:30, profitând de neatenția persoanei vătămate DST, inculpatul i-a sustras acesteia un telefon mobil marca Iphone 11, de culoare neagră, din rucsacul lăsat nesupravegheat pe terenul de baschet situat în Parcul..., sector ..., București.

Sub aspectul situației juridice, instanța a constatat că inculpatul nu este la primul conflict cu legea penală, ultima condamnare fiind de 3 ani și 6 luni închisoare sub aspectul săvârșirii infracțiunii de tâlhărie calificată, prev. de art. 233 – 234 alin. (1) lit. a) Cod penal, aplicată prin sentința penală nr. 821/20.12.2016 pronunțată de Judecătoria sector 2 București în dosarul nr., definitivă prin decizia penală nr. 234/16.02.2017 a Curții de Apel București.

Având în vedere faptul că inculpatul a săvârșit infracțiunea care formează obiectul cauzei deduse judecării după executarea pedepsei închisorii de 3 ani și 6 luni închisoare, aplicată prin sentința penală nr. 821/20.12.2016 pronunțată de Judecătoria sector 2 București în dosarul nr., definitivă prin decizia penală nr. 234/16.02.2017 a Curții de Apel București și până la reabilitare sau împlinirea termenului de reabilitare, prima instanță a constatat că se impune reținerea art. 41 alin. (1) Cod penal privind recidiva postexecutorie.

În consecință, în temeiul art. 396 alin. 2 Cod procedură penală, reținând că sunt întrunite condițiile răspunderii penale a inculpatului și că fapta reținută în sarcina sa constituie infracțiune, prima instanță a dispus condamnarea inculpatului, pedeapsa ce a fost aplicată urmând a fi individualizată în funcție de criteriile prev. de art. 74 Cod penal între limitele de pedeapsă prevăzute de norma de incriminare din partea specială a Codului penal, astfel cum acestea urmează a fi reduse prin aplicarea dispozițiilor privind cazul de reducere a pedepsei, iar apoi majorate cu jumătate, potrivit dispozițiilor art. 43 alin. 5 Cod penal privind recidiva postexecutorie.

Astfel, prima instanță a avut în vedere gravitatea relativ crescută a faptei, rezultată din importanța valorilor sociale cărora li s-a adus atingere de către inculpat (patrimoniul persoanei), modalitatea și împrejurările comiterii faptei (aceasta fiind comisă într-o manieră simplă, inculpatul profitând de neatenția persoanei vătămate), urmând a fi avută în vedere și valoarea relativ ridicată a prejudiciului, recuperat.

Instanța a avut în vedere circumstanțele personale ale inculpatului, în vârstă de 25 de ani, studii 2 clase, fără ocupație sau loc de muncă și conduita procesuală a acestuia care, pe tot parcursul procesului penal, a adoptat o atitudine sinceră, descriind într-o manieră detaliată comiterea acesteia, contribuind astfel la epuizarea procedurii de judecată într-un termen rezonabil. Pe de altă parte, în ceea ce privește situația juridică a inculpatului, s-a reținut că, din analiza fișei de cazier judiciar a inculpatului, reiese că acesta a fost condamnat în mai multe rânduri pentru săvârșirea de infracțiuni contra patrimoniului, inclusiv infracțiuni de tâlhărie,

sustragerea de bunuri fiind principalul mijloc de trai al inculpatului, având în vedere că acesta nu are un loc de muncă stabil sau o sursă licită de venituri.

Prin urmare, prima instanță a dispus condamnarea inculpatului PF la pedeapsa de 8 luni închisoare, pentru săvârșirea infracțiunii de furt, prev. de art. 228 alin. 1 Cod penal.

Referitor la modalitatea de executare a pedepsei cu închisoarea, prima instanță a considerat că este necesară executarea acesteia în regim de detenție, având în vedere că inculpatul nu se află la primul conflict cu legea penală, acesta fiind condamnat în mai multe rânduri pentru săvârșirea de infracțiuni contra patrimoniului, sustragerea de bunuri fiind principala sursă de venit a inculpatului, întrucât acesta nu are un loc de muncă stabil, iar aplicarea unei pedepse cu amenda penală nu ar putea fi eficientă în acest caz particular.

Totodată, în baza art. 45 alin. (3) lit. b) Cod penal, a adăugat restul rămas neexecutat la data săvârșirii faptei deduse judecății (17.05.2023) din pedeapsa complementară a interzicerii exercitării drepturilor prev. de art. 66 alin. (1) lit. a), b) și h) Cod procedură penală, aplicată prin sentința penală nr. 821/20.12.2016 pronunțată de Judecătoria sector 2 București în dosarul nr., definitivă prin decizia penală nr. 234/16.02.2017 a Curții de Apel București.

Împotriva acestei sentințe a formulat apel inculpatul PF, apelul nefiind motivat în scris.

Critica inculpatului referitoare la cuantumul pedepsei aplicate pentru infracțiunea dedusă judecății în prezenta cauză este nefondată.(...)

Hotărârea primei instanțe urmează a fi modificată însă în sensul înlăturării dispoziției de adăugare a restului rămas neexecutat la data săvârșirii faptei (17.05.2023) din pedeapsa complementară a interzicerii exercitării drepturilor prev. de art. 66 alin. (1) lit. a), b) și h) Cod procedură penală, aplicată prin sentința penală nr. 821/20.12.2016 pronunțată de Judecătoria sector 2 București în dosarul nr., definitivă prin decizia penală nr. 234/16.02.2017 a Curții de Apel București.

În opinia Curții, dispozițiile art.45 alin.3 lit.b Cod penal au în vedere situația în care inculpatului i se stabilește o pedeapsă complementară pentru noua infracțiune, dedusă judecății („se adaugă la pedeapsa stabilită pentru noua infracțiune”), iar nu situația în care inculpatului nu i se aplică pedeapsă complementară, precum în cauza de față.

A raționa altfel, ar însemna ca, aplicând restul rămas neexecutat pe lângă pedeapsa rezultantă, să se intervină asupra modalității în care se execută pedeapsa complementară, stabilită prin sentința penală anterioară. Altfel spus, deși inculpatul ar avea interzise drepturile prev. de art. 66 alin.1 lit.a, b și h Cod penal pe o perioadă de 4 ani de la considerarea ca executată a pedepsei de 3 ani și 6 luni închisoare, restul rămas neexecutat ar începe să se execute abia la data la care pedeapsa de 8 luni aplicată prin prezenta s-ar considera executată, iar pe durata executării pedepsei închisorii, câtă vreme nu există o pedeapsă accesorie corespondentă care să fie executată, acesta ar putea să-și exercite drepturile prev. de art. 66 alin. 1 lit. a, b și h Cod penal. Or, Curtea consideră că nu aceasta a fost rațiunea legiuitorului atunci când a instituit dispozițiile art. 45 alin. 3 lit. b Cod penal.

Totodată, atunci când face aplicarea art. 45 alin. 3 lit. b Cod penal instanța este obligată să individualizeze în concret care este restul rămas neexecutat la momentul comiterii noii infracțiuni și să determine cuantumul exact al pedepsei rezultante. Menționarea doar a faptului că se adaugă restul rămas neexecutat la pedeapsa complementară aplicată în cauză, face imposibil de pus în executare o astfel de măsură. Organelor competente să asigure executarea pedepselor complementare trebuie să li se comunice exact care este durata interdicțiilor stabilite de instanță, nefiind rolul lor de a identifica acest lucru. La fel cum în cazul pedepsei închisorii, instanța nu poate menționa (în cazul recidivei postcondamnatorii) doar că restul rămas neexecutat se adaugă la pedeapsa principală aplicată (ci se determină exact cuantumul), aceleași exigențe sunt aplicabile și pedepsei complementare. De asemenea, raționamentul primei instanțe este greșit și în contextul în care judecătorul fondului nu a dispus și scăderea perioadei de la data săvârșirii infracțiunii până la soluționarea definitivă a cauzei, interval de timp în care inculpatului i-a fost interzisă exercitarea acestor drepturi.

Infrațiunea de evaziune fiscală. Condiții. Aplicabilitatea instituției continuării procesului penal

Din modul în care a fost reglementată infracțiunea de evaziune fiscală prevăzută de art. 9 alin.1 lit. b, c din Legea nr. 241/2005, rezultă că legiuitorul a urmărit atât acoperirea variantei omisive, prin care se evită evidențierea unei majorări a bazei impozabile, cât și componenta comisivă, prin care se diminuează baza impozabilă. Astfel concluzia care se impune este aceea că, prin incriminarea din art. 9 alin. 1 lit. c din lege, s-a sancționat o modalitate de majorare fictivă a pasivului contribuabilului, cu consecința diminuării bazei impozabile. În cauză însă, faptele inculpatului nu au condus la diminuarea bazei impozabile și la sustragerea de la plata obligațiilor fiscale. Prin faptele sale, inculpatul a indus în eroare societatea la care era angajat pentru a o determina să livreze produsele unei anumite societăți comerciale. Întregul mecanism infracțional urmărea ca în final bunurile respective să ajungă în patrimoniul societății administrate de inculpat.

Instituția continuării procesului penal nu este aplicabilă în cazul în care situația impune luarea unei măsuri de siguranță sau soluționarea acțiunii civile deoarece acestea nu pot fi dispuse fără ca judecătorul să nu motiveze în concret că inculpatul este vinovat. Or, acest lucru nu poate fi realizat fără ca instanța să administreze în mod nemijlocit probe, fără ca inculpatul să aibă posibilitatea să pună întrebări persoanelor audiate sau să conteste probele în baza cărora se stabilește nevinovăția sa. În aceste condiții, nu există nicio logică în a-l întreba pe inculpat dacă solicită continuarea procesului penal, atâta timp cât activitatea procesuală oricum trebuie să continue pentru rezolvarea unor alte aspecte necesare soluționării cauzei.

(Curtea de Apel București, Secția I Penală, Decizia nr. 806/A din 13 iunie 2024)

Prin sentința penală nr. 194/16.02.2024, pronunțată de Tribunalul București – Secția I penală, în dosarul nr., în temeiul art. 396 alin. 6 Cod procedură penală rap. la art. 16 alin. 1 lit. f Cod procedură penală și art. 154 alin. 1 lit. c Cod penal, a încetat procesul penal față de inculpatul SL sub aspectul săvârșirii infracțiunii de evaziune fiscală în formă continuată, prev.

de art. 9 alin 1 lit. c din Legea nr. 241/2005, cu aplic. art. 35 alin 1 Cod penal (30 acte materiale) și art. 5 Cod penal, ca urmare a intervenirii prescripției răspunderii penale.

A luat act că în cauză nu a fost exercitată acțiunea civilă.

În temeiul art. 404 alin. 4 lit. d și art. 112 alin.1 lit.e Cod penal a dispus confiscarea specială de la inculpatul SL a sumei de 57.400 lei.

În temeiul art. 25 alin. 3 C.proc.penal a dispus desființarea celor 29 facturi emise de către SC UD SRL către SC SAF SRL, indicate în cuprinsul expertizei contabile efectuată în cauză (în tabelul aflat la f. 273, d.i.) și factura storno nr.480/31.10.2014.

În temeiul art. 275 alin.3 Cod penal cheltuielile judiciare au rămas în sarcina statului.

Pentru a dispune astfel, instanța de fond a reținut că prin rechizitoriul Parchetului de pe lângă Tribunalul București, emis la data de 09.05.2019 în dosarul de urmărire penală nr. 4901/P/2013, s-a dispus trimiterea în judecată a inculpatului SL, sub aspectul săvârșirii infracțiunii de evaziune fiscală prev. de art. 9 alin. 1 lit. c din Legea nr. 241/2005 cu aplic. art. 35 alin. 1 Cod penal (30 acte materiale).

Tribunalul a constatat că în raport de data epuizării infracțiunii, 31.10.2014, în condițiile pronunțării Deciziei nr.358/2022 a Curții Constituționale a României și a Deciziei nr.67/2022 a Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală al Înaltei Curți de Casație și Justiție, se impune analiza intervenirii prescripției răspunderii penale, respectiv, dacă în cauză a intervenit prescripția răspunderii penale, potrivit dispozițiilor art. 154 alin. 1 lit.c Cod penal.

Elementul material al infracțiunii de evaziune fiscală, în modalitatea prevăzută de art. 9 alin.1 lit. c din Legea nr. 241/2005 constă în evidențierea în actele contabile sau în alte documente legale a unor operațiuni fictive. Potrivit art. 2 lit. f) din Legea nr. 241/2005 operațiunea fictivă reprezintă „disimularea realității prin crearea aparenței existenței unei operațiuni care în fapt nu există”. Varianta prevăzută de art. 9 alin.1 lit.c din Legea nr.241/2005 reprezintă modalitatea de diminuare a activului impozabil printr-o conduită activă, respectiv, prin evidențierea în actele contabile sau alte documente legale, a cheltuielilor care nu au la bază operațiuni reale ori evidențierea altor operațiuni fictive comise în scopul sustragerii de la îndeplinirea obligațiilor fiscale.

În cauză, în perioada 27.05.2014 – 31.10.2014, inculpatul SL, în calitate de asociat unic și administrator al S.C. SAF S.R.L., în mod repetat și în baza aceleiași rezoluții infracționale, a evidențiat contabil și a declarat, organelor fiscale corespunzătoare un număr de 29 facturi fiscale fictive în valoare totală de 237.125,20 lei reprezentând achiziție nereală de bunuri de la SC UD SRL și o factură fiscală fictivă storno întocmită de către SC SAF SRL în favoarea SC UD SRL, în valoare totală de 54.560 lei, achiziții nereale, având ca urmare imediată diminuarea sarcinii fiscale. Sub aspectul laturii subiective, inculpatul a acționat cu intenție directă, cunoscând faptul că prin evidențierea unor achiziții/cheltuieli fictive este diminuată sarcina fiscală.

Reținerea art. 9 alin. 1 din Legea nr. 241/2005 este determinată de prejudiciul cauzat (57.400 lei), care raportat la cursul BNR din perioada de săvârșire a faptelor (4,41 lei/euro la

31.10.2014 – arhiva curs B.N.R.; respectiv, 13.015,87 euro), nu depășește echivalentul în lei a sumei de 100.000 euro.

Astfel, analizând probele administrate, atât în faza de urmărire penală, cât și în cursul cercetării judecătorești, tribunalul a reținut următoarele:

La data de 17.03.2015 SC EC S.A., prin reprezentanți legali, a formulat plângere penală împotriva inculpatului SL, sub aspectul săvârșirii infracțiunilor de înșelăciune, constituite a unui grup infracțional organizat, evaziune fiscală, spălare de bani și folosire cu rea credință a creditului societății.

S-a arătat în plângere faptul că inculpatul SL a deținut funcția de șef departament AGRO în cadrul S.C. EC S.A., calitate în care a coordonat relațiile comerciale ale societății cu diferiți clienți, printre aceștia numărându-se și SC UD SRL, client identificat în prealabil de către inculpat.

Pe baza informațiilor favorabile și recomandărilor furnizate de către inculpat, SC EC SRL a livrat către acest client, în perioada 28.05.2014 – 13.06.2014, substanțe pentru combaterea dăunătorilor la culturile agricole, în valoare totală de 294.373,88 lei (conform facturilor existente în dosarul cauzei), care ulterior nu au mai fost achitate.

În general, de livrarea mărfii se ocupa furnizorul SC EC SA care o transporta la sediul/punctul de lucru/adresa pe care i-o indica clientul. În cazul SC UD SRL inculpatul SL a insistat ca marfa să fie ridicată prin delegați.

Conform avizelor de însoțire a mărfii aflate în dosarul cauzei, ridicările de marfă în cazul relațiilor comerciale analizate, au avut loc de la sediul SC EC SRL de către „delegați” ai SC UD SRL.

Produsele achiziționate de la S.C. EC SA au fost imediat revândute către SC SAF SRL, societate al cărei asociat unic și administrator era inculpatul SL.

Ulterior, produsele livrate inițial către SC UD SRL au fost revândute la două societăți comerciale: SC BP SRL și SC FT SRL. De asemenea, în luna iunie 2014 SC SAF SRL a livrat produsele respective și către alți agenți comerciali.

Reprezentanții SC EC SA au susținut că mecanismul prin care era înșelată societatea respectivă era condus și gestionat de către inculpatul SL, care pretindea că a identificat un client să cumpere produsele societății persoană vătămată, obținea de la clienții respectivi bilete la ordin fără acoperire bancară, pentru a-i determina pe colegii săi să livreze marfa respectivă (luând în considerare și informațiile pozitive false furnizate de acesta despre clientul respectiv). În realitate însă, marfa respectivă, care rămânea neachitată, ajungea la SC SAF SRL, pe care o revindea ulterior.

Împotriva acestei sentințe penale au declarat apel, în termenul legal, apelantul-inculpat SL și apelanta-persoană vătămată ANAF, cauza fiind înregistrată pe rolul Curții de Apel București – Secția I penală, la data de 06.03.2024.

Examinând sentința apelată prin prisma criticilor formulate, dar și din oficiu, sub toate aspectele de fapt și de drept ale cauzei, conform art. 417 alin. 2 Cod procedură penală, Curtea constată și reține următoarele:

Situația de fapt a fost corect stabilită atât de către organele de urmărire penală cât și de către prima instanță. În concret, inculpatul SL a deținut funcția de șef departament AGRO în cadrul S.C. EC S.A., calitate în care a coordonat relațiile comerciale ale societății cu diferiți clienți, printre aceștia numărându-se și SC UD SRL, client identificat în prealabil de către inculpat.

Pe baza informațiilor favorabile și recomandărilor furnizate de către inculpat, SC EC SRL a livrat către acest client, în perioada 28.05.2014 – 13.06.2014, substanțe pentru combaterea dăunătorilor la culturile agricole, în valoare totală de 294.373,88 lei (conform facturilor existente în dosarul cauzei), care ulterior nu au mai fost achitate.

În general, de livrarea mărfii se ocupa furnizorul SC EC SA care o transporta la sediul/punctul de lucru/adresa pe care i-o indica clientul. În cazul SC UD SRL inculpatul SL a insistat ca marfa să fie ridicată prin delegați.

Conform avizelor de însoțire a mărfii aflate în dosarul cauzei, ridicările de marfă în cazul relațiilor comerciale analizate, au avut loc de la sediul SC EC SRL de către „delegați” ai SC UD SRL.

Martorul VAG - credit controller în cadrul departamentului financiar al SC EC SA la data săvârșirii faptelor - a arătat că inculpatul SL, în calitate de șef vânzări al departamentului „Agro”, în cadrul SC EC SA, a adus clientul SC UD SRL, pe care a prezentat-o ca fiind un client bun, cu bonitate. Au fost întocmite contractele de vânzare-cumpărare; SC UD SRL a adus garanție bilete la ordin, avalizate, pentru mărfurile ce urmau a fi livrate; ulterior, SC UD SRL nu a onorat plățile; a constatat faptul că SC UD SRL livrase mai departe mărfurile către SC SAF SRL, firma deținută de inculpatul SL.

Produsele achiziționate de la S.C. EC SA au fost imediat revândute către SC SAF SRL, societate al cărei asociat unic și administrator era inculpatul SL.

În cuprinsul rechizitoriului (aspect preluat și de către prima instanță) se susține că societatea SC UD SRL era controlată în fapt tot de către inculpat, planul infracțional fiind de la început ca acele produse să intre în patrimoniul SC SAF SRL, trecerea lor prin patrimoniul S.C. EC SA fiind fictivă.

Ulterior, produsele livrate inițial către SC UD SRL au fost revândute la două societăți comerciale: SC BP SRL și SC FT SRL. De asemenea, în luna iunie 2014 SC SAF SRL a livrat produsele respective și către alți agenți comerciali.

Sintetizând, Curtea reține că situația de fapt reținută de către organele de urmărire penală și de prima instanță prezintă următoarele elemente caracteristice:

- inculpatul lucra în calitate de șef departament AGRO în cadrul S.C. EC S.A.

- inculpatul controla în fapt S.C. EC SA sau avea o relație apropiată cu persoanele care făceau acest lucru (având posibilitatea de determina angajarea într-o serie de relații comerciale)

- inculpatul a identificat S.C. EC SA drept client al societății la care lucra, recomandând desfășurarea de relații comerciale cu aceasta.

Contrar practicii societății SC EC SA care presupunea că de livrarea mărfii se ocupa chiar furnizorul care o transporta la sediul/punctul de lucru/adresa pe care i-o indica clientul, în cazul SC UD SRL inculpatul SL a insistat ca marfa să fie ridicată prin delegați

- marfa respectivă nu a fost niciodată achitată de SC UD SRL

- produsele achiziționate de SC UD SRL de la S.C. EC SA au fost imediat revândute către SC SAF SRL, societate al cărei asociat unic și administrator era inculpatul SL.

Practic, ceea ce se susține în descrierea acuzației este că inculpatul SL, pretindea că a identificat un client să cumpere produsele societății S.C. EC SA, client care nu intenționa niciun moment să achite marfa respectivă. Ulterior, marfa respectivă, care rămânea neachitată, ajungea la SC SAF SRL, care o revindea ulterior.

În opinia Curții, o astfel de situație de fapt nu poate conduce la tragerea la răspundere penală a inculpatului sub aspectul infracțiunii de evaziune fiscală. În realitate, inculpatul ar fi putut fi trimis în judecată sub aspectul comiterii infracțiunii de înșelăciune sau delapidare. Raportat la faptul că prezenta cauză se află în faza de judecată, o schimbare a încadrării juridice în sensul celor menționate ar echivala cu o extindere a acuzației și o depășire a limitelor judecătii, lucru interzis de dispozițiile legale. Fiind investită cu infracțiune de evaziune fiscală, Curtea nu poate să dispună decât o soluție de achitare, fapta, astfel cum e ea descrisă la secțiunea în Drept a rechizitoriului, nefiind prevăzută de legea penală.

Potrivit art. 2 pct. f) din Legea nr. 241/2005, operațiunea fictivă este definită ca fiind disimularea realității prin crearea aparenței existenței unei operațiuni care în fapt nu există.

Operațiunea fictivă poate consta în:

- cheltuieli pentru care nu există document justificativ, dar care sunt totuși înregistrate în documentele legale;

- cheltuieli care nu au existat în realitate sau care sunt mai mari decât cele făcute în realitate, dar pentru care există documente justificative;

- o cheltuială care apare înregistrată în contabilitate sub forma mai multor cheltuieli distincte, deși aceasta a fost făcută o singură dată;

- constituirea unor fonduri de amortizare sau de rezervă într-un quantum mai mare decât cel care se justifică economic și care era admis de lege, cu consecința diminuării venitului impozabil;

- plăți fictive a unor sume de bani din venituri, în baza unor contracte, pentru achiziții de utilaje, materii prime sau alte bunuri care nu au fost primite în realitate, pentru ca după expirarea perioadei de impozitare sumele de bani să fie restituite;

- plăți fictive ale unor sume de bani în baza unor contracte de sponsorizare sau donație;
- investiții care apar doar pe hârtie, fără să fi fost făcute în realitate, dar care pot duce la diminuarea masei impozabile

Curtea constată că dispozițiile art. 9 alin. 1 lit. c din Legea nr. 241/2005 incriminează evidențierea, în actele contabile sau în alte documente legale, a cheltuielilor care nu au la bază operațiuni reale ori evidențierea altor operațiuni fictive.

Cu alte cuvinte, nu poate fi reținută infracțiunea de evaziune fiscală ori de câte ori o persoană înregistrează o operațiune fictivă în contabilitate, ci tragerea la răspundere penală pentru infracțiunea prev. de art. 9 alin. 1 lit. c din Legea nr. 241/2005 este condiționată de posibilitatea ca operațiunea în cauză să fie aptă de a conduce la diminuarea sumelor datorate statului cu titlul de contribuții fiscale. Acest lucru rezultă din obiectul juridic al infracțiunii. De altfel, din chiar textul legal rezultă că fapta trebuie comisă în scopul sustragerii de la îndeplinirea obligațiilor fiscale:

În practică, operațiunile fictive se realizează prin înregistrarea în documentele legale a unor documente justificative false pentru cheltuieli, în sensul că cheltuielile respective nu au fost făcute sau au fost mult mai mici decât cele consemnate. Cu alte cuvinte, o persoană susține că a efectuat anumite cheltuieli (deși acest lucru nu s-a întâmplat în realitate) ca să își micșoreze baza impozabilă.

Curtea reamintește că, din modul în care a fost reglementată infracțiunea de evaziune fiscală prevăzută de art. 9 alin. 1 lit. b, c din Legea nr. 241/2005, rezultă că legiuitorul a urmărit atât acoperirea variantei omisive, prin care se evită evidențierea unei majorări a bazei impozabile, cât și componenta comisivă, prin care se diminuează baza impozabilă. Astfel concluzia care se impune este aceea că, prin incriminarea din art. 9 alin. 1 lit. c din lege, s-a sancționat o modalitate de majorare fictivă a pasivului contribuabilului, cu consecința diminuării bazei impozabile.

În cauză însă, faptele inculpatului nu au condus la diminuarea bazei impozabile și la sustragerea de la plata obligațiilor fiscale. Prin faptele sale, inculpatul a indus în eroare societatea la care era angajat pentru a o determina să livreze produsele unei anumite societăți comerciale. Întregul mecanism infracțional urmărea ca în final bunurile respective să ajungă în patrimoniul societății administrate de inculpat.

Operațiunile indicate de către procuror nu au caracter fictiv în contextul în care marfa a existat ea fiind predată de S.C. EC SA către persoane care au pretins că sunt delegați ai SC UD SRL și vândută ulterior de SC SAF SRL. Împrejurarea că în cadrul operațiunilor s-a procedat la interpunerea SC UD SRL (în condițiile în care planul infracțional presupunea de la început ca acestea să ajungă la societatea la care inculpatul era administrator) nu echivalează cu o operațiune fictivă în sensul art. 9 alin. 1 lit. c din Legea nr. 241/2005. Singura persoană prejudiciată în urma acestui mecanism a fost S.C. EC SA care a livrat o serie de produse care nu au fost achitate. Prejudiciul nu a fost creat față de ANAF, acesta fiind motivul pentru care aceasta nu s-a constituit parte civilă. Prejudiciul indicat în cadrul raportului de expertiză vizează ipoteza în care acele operațiuni de achiziție sunt fictive, în sensul că SC SAF SRL nu a

achiziționat niciodată marfa respectivă, cheltuielile reprezentând prețul acesteia reprezentând o formă de diminuare a bazei impozabile. Or, după cum am arătat, marfa a fost achiziționată, ea fiind ulterior vândută. Neplata sumei către SC UD SRL nu a generat prejudicierea statului român, fiind vorba tocmai de suma care nu a fost plătită către S.C. EC SA persoana efectiv prejudiciată. Din aceste motive se impune pronunțarea unei soluții de achitare sub aspectul infracțiunii de evaziune fiscală.

Curtea nu poate primi susținerile procurorului care a arătat că instanța este obligată să pronunțe încetarea procesului penal și să dispună confiscarea specială a sumei de bani obținută prin infracțiune deoarece inculpatul nu a cerut continuarea procesului penal.

Instituția continuării procesului penal nu este aplicabilă, din punctul nostru de vedere, în cazul în care situația impune luarea unei măsuri de siguranță sau soluționarea acțiunii civile. Admitere acțiunii civile sau luarea unei măsuri de siguranță nu pot fi dispuse decât dacă se stabilește vinovăția inculpatului. De exemplu, în cazul unei infracțiuni de spălare de bani, chiar dacă intervine prescripția răspunderii penale, se impune confiscarea specială a sumei de bani supusă operațiunii de "spălare". Din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (a se vedea cauzele Didu c. României și Diacenco c. României) rezultă că art. 6 din Convenția Europeană este încălcat în ceea ce privește respectarea prezumției de nevinovăție în cazul în care termenii folosiți în cuprinsul unei hotărâri judecătorești sunt de natură a conduce la stabilirea vinovăției unei persoane, dacă instanța nu a respectat garanțiile impuse de dreptul la un proces echitabil.

Este evident că admiterea acțiunii civile sau confiscarea unui bun nu pot fi dispuse fără ca judecătorul să nu motiveze în concret că inculpatul este vinovat. Or, acest lucru nu poate fi realizat fără ca instanța să administreze în mod nemijlocit probe, fără ca inculpatul să aibă posibilitatea să pună întrebări persoanelor audiate sau să conteste probele în baza cărora se stabilește nevinovăția sa. În aceste condiții, nu există nicio logică în a-l întreba pe inculpat dacă solicită continuarea procesului penal, atâta timp cât activitatea procesuală oricum trebuie să continue pentru rezolvarea unor alte aspecte necesare soluționării cauzei.

S-ar putea accepta ca instituția continuării procesului penal să fie aplicabilă într-o astfel de situație doar dacă inculpatului i se explică expres consecințele asupra soluționării acțiunii civile și posibilității luării unei măsuri de siguranță, iar acesta arată că nu contestă probele și își recunoaște vinovăția. De altfel, în prezenta cauză, probatoriul a fost administrat complet, dezbaterile au purtat asupra vinovăției inculpatului iar în motivare, judecătorul fondului a analizat, cu trimitere la probatoriul administrat (chiar dacă în secțiunea corespunzătoare luării măsurii de siguranță) aceste aspecte.

Cu privire la apelul formulat de ANAF, Curtea urmează a-l respinge ca inadmisibil. Inadmisibilitatea constă în lipsirea de efecte a unui act procesual sau procedural pe care legea nu îl prevede sau îl exclude, precum și a unui act prin intermediul căruia se încearcă a fi exercitat un drept procesual ce a fost îndeplinit și epuizat anterior, printr-un alt act procesual sau procedural. Și în procesul penal, îndeplinirea unui act procesual sau procedural este subsumat condiției existenței unui interes. Spre deosebire de procesul civil, unde o astfel de condiție de

exercitare a unei acțiuni judiciare se examinează prin prisma excepției lipsei de interes, în penal, sancțiunea care intervine este inadmisibilitatea.

În concret, ANAF a arătat că instanța a omis să dispună confiscarea de la inculpat și a obligațiilor fiscale accesorii aferente debitului principal (sumă cu privire la care s-a dispus confiscarea specială). Or, atât timp cât apelanta nu a solicitat să fie dezdăunată cu debitul principal, ea nu are niciun interes procesual în a invoca că s-a dispus confiscarea specială a unei sume mai mici decât cea care trebuia. De altfel, în condițiile în care, după cum am arătat, activitatea infracțională imputată nu poate întruni elementele constitutive ale infracțiunii de evaziune fiscală, ci ale unei infracțiuni la care persoană vătămată ar fi fost S.C. EC SA, ANAF-ul nu ar fi trebuit să aibă vreo calitate procesuală în cauză.

Secția a II-a Penală

Caracterul subsidiar al răspunderii penale-nu orice folos necuvenit, ilicit, pretins sau primit de un funcționar reprezintă o „retribuție necuvenită”, respectiv „mită”

Existența unei vădite disproporții între valoarea actului de serviciu pretins încălcat și care a produs beneficiile relevate și valoarea folosului necuvenit, sub forma unor cadouri oferite inculpatului, conduc la concluzia că nu se mai poate considera că acestea din urmă reprezintă o retribuție, un preț al actului de serviciu, ci un gest simbolic, de politețe, curtoazie care nu necesită intervenția legii penale, ci poate în anumite situații să justifice sancționarea disciplinară a funcționarului.

(Curtea de Apel București, Secția a II-a Penală, Decizia nr. 631/A din 28.05.2024)

Cu titlu prealabil, Curtea apreciază că raportat la acuzația formulată împotriva inculpatei relativ la săvârșirea infracțiunii de luare de mită, pentru sine și pentru martorul X, în modalitatea primirii unei sume de bani, într-un quantum apropiat sumei de 1.000.000 de euro, pentru sine și pentru martorul indicat, transpare ca fiind lipsită de credibilitate acuzația că inculpata a avut și solicitări suplimentare, respectiv a acceptat cu titlu de mită bunuri materiale, cu o valoare infimă, raportat la pretinsa sumă primită, în cuantumul arătat.

Trecând mai departe la analiza acestei acuzații, Curtea reține că Parchetul a apreciat că respectivele bunuri remise inculpatei au fost primite de către aceasta cu titlu de mită, în urma valorificării în cuprinsul actului de sesizare a instanței a declarațiilor martorilor A, B, C or, Curtea analizând aceste declarații, reține că acești martori au susținut că au oferit o parte dintre aceste bunuri cu titlu de cadou, respectiv în declarațiile date în fața instanței de control, martorul A, a precizat că a remis mai multe bunuri inculpatei nu cu un anumit titlu, ci pentru a se împrieteni și a păstra o relație bună, martorul B a susținut de asemenea în fața aceleiași instanțe că a remis bunuri inculpatei, care nu au fost solicitate de către aceasta, ci au fost oferite cu titlu de cadou, având legătură cu păstrarea unor bune relații.

Cu privire la același aspect, Curtea are în vedere totodată, faptul că martorul C a indicat în fața instanței de apel că are cunoștință că au fost remise inculpatei cadouri din partea asocierii din care făceau parte martorii, cu diverse ocazii, care erau oferite cu acest titlu, iar nu pentru

derularea contractului, indicând că aceste cadouri oferite inculpatei au fost mai consistente, în primul rând datorită poziției pe care o avea aceasta, dar și pentru că membrii consorțiului, aveau o situație financiară care le permitea oferirea unor cadouri de o valoare mai ridicată.

În privința acuzației că inclusiv inculpata a solicitat membrilor asocierii remiterea unor bunuri, Curtea ia act că în acest sens a fost administrate ca probe declarația martorului G. M, care a precizat în fața instanței de control faptul că dintre bunurile remise, au fost solicitate de către inculpată pendula și cauciucurile, respectiv declarația martorei S.I, care a indicat faptul că pe parcursul derulării acordului cadru, la aceasta s-au prezentat martorii D. T, și A. R, care i-au comunicat că inculpata a solicitat, a pretins mai multe bunuri solicitate în pentru derularea proiectului .

În acest context factual, se reține în ceea ce privește acuzația de luare de mită sub forma bunurilor remise de către membrii asocierii, raportat la declarațiile acestora analizate în cauză, că inclusiv martorii au avut reprezentarea că au oferit inculpatei, respectivele bunuri cu titlu de cadou în diverse ocazii sau sărbători, așadar cu titlu de curtoazie.

Astfel, interpretarea mijloacelor de probă în maniera indicată subliniază caracterul sincer al declarațiilor inculpatei, relativ la reprezentarea pe care acesta a avut-o la momentul primirii respectivelor bunuri, respectiv faptul că bunurile i-au fost oferite cu titlu de cadou din partea martorilor și totodată caracterul fondat al apărării sub acest aspect.

În raport de această problematică, Curtea apreciază că se impune prioritar a se sublinia că acțiunea ilicită incriminată prin infracțiunea de luare de mită se referă la fapta unei persoane de a primi sau de a cere bani, bunuri sau alte avantaje materiale în legătură cu exercitarea funcției, influenței asupra unor decizii oficiale, însă nu orice folos necuvenit, ilicit, pretins sau primit de un funcționar reprezintă o „retribuție necuvenită”, respectiv „mită”.

Totodată se reține că în raport de natura acestei infracțiuni este necesar ca banii, foloasele obținute de către funcționar să reprezinte o plată (un preț), pentru un act precis determinat, care intră în competența funcționarului, mita fiind așadar concepută, ca retribuție necuvenită, ca „un contra-echivalent al conduitei pe care făptuitorul o are în legătură cu atribuțiile sale de serviciu, fiind totodată mod evident necesar ca pentru reținerea acestei infracțiuni se impune dovedirea reprezentării subiective a funcționarului că respectivele bunuri sau foloase primite au fost oferite în legătură cu îndatoririle sale de serviciu.

Cu privire la acest ultim aspect, Curtea apreciază că în prezenta cauză, contextul factual conturat în urma administrării probatoriului, nu poate dovedi existența reprezentării subiective a inculpatei că respectivele bunuri oferite de către membrii asocierii , i-au fost oferite acesteia cu titlu de mită, respectiv în legătură cu îndeplinirea îndatoririlor sale de serviciu.

În acest sens, se constată din mijloacele de probă administrate în cauză, respectiv declarațiile inculpatei coroborate cu declarațiile martorilor faptul că inculpata a acceptat primirea bunurilor remise de către membrii Asocierii cu titlu de cadouri, cu diverse ocazii, respectiv, sărbători legale ori 1 sau 8 martie, aspect pe care însă Parchetul l-a contestat prin raportare la valoarea ridicată a respectivelor bunuri oferite cu titlu de cadou.

Or, Curtea apreciază că nu se poate reține ca rezonabil aspectul subliniat de acuzare relativ la valoarea ridicată a bunurilor, care ar conduce astfel la infirmarea poziției apărării cu privire la titlu cu care au fost acceptate aceste bunuri de către inculpată, avându-se în acest sens în vedere situația materială a acesteia și funcția deținută în cadrul instituției, respectiv situația materială a membrilor asocierii ,care au decis oferirea respectivelor cadouri. Astfel se poate

deduce cu ușurință că la momentul oferirii respectivelor bunuri, martorii, membrii asocierii au avut în vedere aspecte legate de situația personală a inculpatei, astfel încât cadourile oferite acesteia să reflecte o formă de respect a membrilor asocierii, imprimând un caracter de curtoazie acestor manifestări, aspect subliniat inclusiv de martorul C, care a indicat în fața instanței de apel că are cunoștință că au fost remise inculpatei cadouri cu o valoare mai ridicată, în primul rând datorită poziției pe care o avea aceasta - director IT în cadrul Z, dar și pentru că membrii consorțiului, aveau o situație financiară care le permitea oferirea unor astfel de cadouri.

În acest context, se impune a se sublinia și faptul că, acuzația adusă inculpatei relativ la primirea de către aceasta a unor bunuri cu titlu de mită apare ca puțin credibilă, raportat la existența unei vădite disproporții între valoarea beneficiilor dobândite de către membrii asocierii urmare a îndeplinirii îndatoririlor de serviciu ale inculpatei în favoarea acestora, reclamate a fi fost vizate de actul corupere săvârșit de către membrii asocierii și valoarea acestor cadouri.

Astfel, deși în mod evident valoarea acestor bunuri este ridicată, raportat la beneficiile contractuale obținute de către membrii asocierii, în urma încheierii contractelor cadru, transpare cu evidență caracterul neverosimil al acuzației că respectivele bunuri ar reprezenta mita primită de către inculpată de la membrii asocierii în legătură cu îndatoririle de serviciu, ale inculpatei și ale lui X și anume în schimbul organizării procedurii de licitație astfel încât să fie câștigată de Asociera celor trei firme, al încheierii și derulării acordului cadru și a contractelor subsecvente acestuia, precum și al plăților aferente.

Mai mult, se constată faptul că organele judiciare au omis să acorde valoare probatorie declarațiilor martorilor A, B, C, prin care aceștia au indicat faptul că inculpata a acceptat primirea bunurilor remise de către membrii asocierii cu titlu de cadouri, cu diverse ocazii, respectiv sărbători legale ori 1 sau 8 martie, precum și aspectului că materialul probator administrat a relevat existența unei relații anterioare primirii respectivelor bunuri, dintre inculpată și o parte dintre reprezentanții S.C. S București și S.C. T. N.S SRL București, care i-au oferite respectivele cadouri, context în care se poate reține în mod rezonabil ca fiind plauzibilă apărarea inculpatei relativ la titlul cu care a acceptat bunurile indicate mai sus.

Curtea apreciază astfel că primirea respectivelor bunuri de către inculpată de la membrii Asocierii ar putea releva existența încălcării de către inculpată a unor norme ce privesc deontologia și etica pe care funcționarii publici sunt obligați să o manifeste în relațiile profesionale, încălcare ce nu ar putea fi sancționată însă în plan penal, raportat la caracterul subsidiar al răspunderii penale, care se impune a fi instituită doar în situația în care nu poate fi antrenată o altă formă de răspundere administrativă.

Concluzionând sub acest aspect, nu se poate aprecia ca fiind dovedit actul de corupție, în condițiile în care bunurile oferite de către membrii Asocierii inculpatei au prezentat un caracter de curtoazie, fiind evident că existând o vădită disproporție între valoarea actului de serviciu pretins încălcat și care a produs beneficiile relevate și valoarea folosului necuvenit, sub forma cadourilor oferite inculpatei, nu se mai poate considera că acestea din urmă reprezintă o retribuție, un preț al actului de serviciu, ci un gest simbolic, de politețe, curtoazie care nu necesită intervenția legii penale, ci, cel mult, poate să justifice sancționarea disciplinară a funcționarului.

Regularitatea actului de sesizare în raport de descrierea faptelor deduse judecării

Din perspectiva exigențelor normelor convenționale, dar și a principiilor fundamentale ale procesului penal, reglementate de art. 2, art. 3 alin. 1 și 3, art. 8 și art. 10 Cod procedură penală, cunoașterea conținutului faptelor ce fac obiectul sesizării instanței (configurate neechivoc în particularitățile de timp și loc de comitere, de conținut concret, de rezultat sau urmare produsă), a încadrării lor juridice, dar și a motivelor pentru care anumite mijloace de probă au fost considerate relevante în formularea acuzației, asigură în mod concret și efectiv, iar nu teoretic și iluzoriu, conformitatea procedurii judiciare cu cerințele fundamentale de echitate a procesului penal. Chiar dacă „informarea detaliată” privește chestiuni diferite, raportat la circumstanțele particulare ale fiecărei cauze, această noțiune presupune, în mod esențial, ca acuzatului să îi fie furnizate date/informații suficiente pentru a înțelege de o manieră clară și precisă învinuirea ce i se aduce.

(Curtea de Apel București, Secția a II-a Penală, Încheierea penală nr. 301 din 29.05.2024)

Cu titlu preliminar, Completul de judecători de cameră preliminară din cadrul Curții reține limitele și specificul obiectului procedurii camerei preliminare, astfel cum sunt definite explicit în cuprinsul dispozițiilor art. 342 Cod de procedură penală, respectiv prerogativele judecătorului de a verifica, după trimiterea în judecată, chestiuni punctuale, enumerate limitativ și anume: competența instanței sesizate prin rechizitoriu, legalitatea sesizării instanței, legalitatea administrării probelor și legalitatea efectuării actelor de către organele de urmărire penală.

Examenul judecătorului de cameră preliminară este limitat la chestiuni de drept, circumscrise exigențelor de formă și conținut ale actelor procedurale, de concordanță cu actele procesuale la care se referă ori cu dispozițiile legale pertinente în faza de urmărire penală, caracteristici ce imprimă acestui examen un specific formal.

În egală măsură, un atare examen implică o evaluare a probelor din perspectiva legalității (sau, după caz, a loialității), iar nu a oportunității actului prin care s-a dispus/respins administrarea unei probe de către organul de urmărire penală.

În raport cu dispozițiile art. 345 alin. (2) și (3) Cod de procedură penală, legalitatea sesizării implică, în primul rând, o cenzură a condițiilor de formă și conținut ale rechizitoriului, judecătorul analizând dacă actul de sesizare se conformează, în mod efectiv, exigențelor art. 328 alin. (1) Cod de procedură penală, referitoare la verificarea sa prealabilă de către procurorul ierarhic superior, la indicarea persoanelor a căror trimitere în judecată se dispune, a faptelor reținute în sarcina acestora, a încadrării juridice ori a probelor/mijloacelor de probă care au fundamentat dispoziția procurorului.

În această etapă, se impune așadar verificarea clarității acuzației, respectiv a descrierii faptelor penale într-o manieră detaliată, explicită, lipsită de ambiguitate, care să permită inculpaților înțelegerea deplină a conținutului faptic al acuzațiilor penale, iar judecătorului – individualizarea, dincolo de orice echivoc, a obiectului și limitelor judecării.

În același context, judecătorul de cameră preliminară verifică dacă rechizitoriul cuprinde și indicarea detaliată a încadrării juridice a faptelor astfel descrise. Această cerință este respectată numai atunci când există o concordanță deplină între baza factuală a acuzațiilor și elementele de conținut legal ale infracțiunilor, așa cum se regăsesc în normele de incriminare,

judecătorul urmărind, sub aspectul analizat, ca acestea să aibă caracter efectiv și să nu se limiteze la o simplă enumerare a unor dispoziții legale.

Se mai reține că judecătorul de cameră preliminară, imediat după sesizare, asemenea oricărui organ judiciar, procedează la verificarea competenței și, dacă este cazul, dispune declinarea, potrivit art. 346 alin. (6) Cod procedură penală. Judecătorul de cameră preliminară nu verifică dacă acuzația cu privire la faptele respective este reală și nici dacă sunt probe suficiente pentru a conduce la stabilirea vinovăției. Judecătorul de cameră preliminară verifică dacă instanța a fost sesizată cu o faptă care să atragă competența materială, teritorială sau după calitatea persoanei a respectivei instanțe, și nu temeinicia acuzației, respectiv dacă fapta cu care a fost sesizată instanța conduce sau nu la o hotărâre de stabilire a vinovăției.

În cauza de față, nu s-au formulat critici vizând competența instanței, iar Completul de judecători de cameră preliminară din cadrul Curții, în propriul examen efectuat asupra cauzei în conformitate cu dispozițiile art. 342 Cod procedură penală și art. 346 Cod procedură penală, constată că Tribunalul București este competent material și teritorial să soluționeze cauza cu care a fost investit.

Cu privire la legalitatea sesizării din perspectiva exigențelor de claritate a acuzației, completul de judecători din cadrul Curții reține că argumentele pentru care Judecătorul de cameră preliminară a dispus restituirea cauzei la Parchet vizează nelegalitatea sesizării instanței, grefată pe elemente circumscrise neregularității actului procedural de sesizare (ca efect al nerespectării exigențelor art. 328 alin. 1 teza a II-a Cod de procedură penală privind sub aspectul neindicării datelor, probelor și mijloacelor de probă privitoare la infracțiunile de dare de mită, instigare la dare de mită și instigare la fals intelectual).

S-a mai reținut de către judecătorul de cameră preliminară din cadrul tribunalului că - deși procurorul nu s-a conformat încheierii prin care i s-a pus în vedere să remedieze neregularitățile constatate - acesta și-a menținut dispoziția de trimitere în judecată.

Judecătorul de cameră preliminară a constatat că neregularitatea actul de sesizare subzistă, atrăgând imposibilitatea stabilirii obiectului sau limitelor judecății, și a apreciat că se impune restituirea cauzei la parchet în condițiile prevăzute la art. 346 alin. (3) lit.a) Cod procedură penală.

În raport de modalitatea de formulare a cererilor și excepțiilor în prezenta cauză, completul de judecători de cameră preliminară din cadrul Curții amintește că reprezintă nelegalitate a sesizării instanței orice încălcare a unei dispoziții legale privind emiterea rechizitoriului, în timp ce neregularitatea actului de sesizare constă în inaptitudinea acestuia de a investi valabil instanța. Se poate, deci, observa că prima noțiune are o sferă mai restrânsă decât cea de-a doua, existând și aspecte de neregularitate care nu constau în încălcări ale legii.

Coroborând dispozițiile art. 345 alin. (3) Cod procedură penală (remedierea de către procuror a neregularităților actului de sesizare) cu cele ale art. 346 alin. (3) lit. a) Cod procedură penală (neregularitatea rechizitoriului ce atrage imposibilitatea stabilirii obiectului și limitelor judecății având drept consecință restituirea cauzei la parchet), completul de judecători de cameră preliminară din cadrul Curții constată că verificarea legalității sesizării instanței presupune, în mod obligatoriu, o cenzură a condițiilor de formă și conținut ale rechizitoriului, prin examinarea îndeplinirii exigențelor instituite de art. 328 alin. (1) Cod procedură penală referitoare la verificarea prealabilă a actului de sesizare de către procurorul ierarhic superior, la menționarea neechivocă a persoanelor la care se referă dispoziția de trimitere în judecată, la

descrierea faptelor reținute în sarcina acestora, precum și la indicarea încadrării lor juridice și a probelor/mijloacelor de probă care au fundamentat opțiunea procurorului de a da cauzei rezolvarea prevăzută de art. 327 alin. (1) lit. a) Cod procedură penală.

Noțiunea de neregularitate a rechizitoriului trebuie interpretată și prin prisma prevederilor art. 371 Cod procedură penală raportat la art. 329 alin. (1) Cod procedură penală (ce stabilesc obiectul judecării, mărginit la faptele și la persoanele arătate în actul de sesizare) și se referă, așadar, la toate aspectele de natură să afecteze modul de investire a instanței și de circumstanțiere a obiectului și limitelor judecării, incluzând orice omisiune sau inadecvare care determină inaptitudinea acestuia (a rechizitoriului) de a sesiza în mod valabil instanța de judecată, chiar și în cazul în care împrejurările constatate nu pot fi suprapuse încălcării unei anumite norme particulare.

În etapa camerei preliminare, accentul cade pe verificarea clarității acuzației, respectiv a descrierii faptelor penale – ca manifestări obiective în sfera realității – într-o manieră explicită, lipsită de ambiguitate, care să permită inculpaților înțelegerea deplină a conținutului faptic al acuzațiilor penale, iar instanței stabilirea, dincolo de orice echivoc, a obiectului și limitelor judecării.

Modalitatea de descriere a faptelor în cuprinsul rechizitoriului trebuie să permită și instanței înțelegerea învinuirilor aduse inculpaților, pentru a le putea explica acestora, în conformitate cu prevederile art. 374 alin. (2) Cod procedură penală, dar și pentru a delimita în mod clar obiectul și limitele investirii sale prin actul de sesizare. Audierea acuzaților, a martorilor, precum și folosirea, în general, a anumitor procedee probatorii în cursul cercetării judecătorești vizează, în mod exclusiv, faptele pentru care s-a dispus trimiterea în judecată a inculpaților, astfel încât maniera de prezentare a acestora în rechizitoriu influențează în mod determinant procesul de administrare a probatoriului, în vederea stabilirii temeiniciei sau, după caz, a netemeiniciei acuzațiilor formulate de procuror. Mai mult, lămurirea obiectului judecării nu se poate realiza pe parcursul sau ulterior efectuării cercetării judecătorești, eventual prin considerentele sentinței penale pronunțată de instanță, întrucât s-ar încălca flagrant dreptul la apărare al inculpaților.

Așadar, actul de sesizare trebuie să conțină o descriere completă, coerentă și precisă, lipsită de echivoc, a faptelor imputate inculpaților, prin indicarea datei sau a unor repere temporare rezonabile de comitere a acestora, a locului și împrejurărilor concrete în care au fost săvârșite, a tuturor acțiunilor sau inacțiunilor reținute în sarcina persoanei trimisă în judecată, dar și prin configurarea corespunzătoare a participației penale, în cazul în care se reține o pluralitate de făptuitori, cu menționarea contribuției efective a fiecărui participant la comiterea faptelor.

În același context al examinării îndeplinirii cerințelor de formă și conținut ale rechizitoriului, judecătorul de cameră preliminară verifică dacă acesta cuprinde și indicarea încadrării juridice a faptelor astfel descrise. Această condiție este respectată numai atunci când există o concordanță deplină între baza factuală a acuzațiilor și elementele de conținut legal ale unei/mai multor infracțiuni, astfel cum se desprind din normele de incriminare, judecătorul de cameră preliminară urmărind, sub aspectul analizat, ca precizarea acestora din urmă și a elementelor lor de conținut juridic să aibă caracter efectiv și să nu se limiteze la o simplă enumerare a unor dispoziții legale.

În plus, așa cum reiese din coroborarea prevederilor art. 328 alin. (1) Cod procedură pen. cu cele ale art. 286 alin. (2) lit. d) Cod procedură penală, actul de sesizare a instanței trebuie să evedențieze și să analizeze mijloacele de probă pe care se fundamentează dispoziția de trimitere în judecată, cu indicarea motivelor pentru care acestea au fost reținute în detrimentul altora, obligația de apreciere a probelor, în conformitate cu dispozițiile art. 103 alin. 1 Cod procedură penală., revenind nu doar instanței de judecată, prin sentința pronunțată, ci și procurorului, care are îndatorirea legală ca, în cuprinsul rechizitoriului, să realizeze propria evaluare a probatoriului administrat în cursul urmăririi penale.

Din perspectiva exigențelor normelor convenționale, dar și a principiilor fundamentale ale procesului penal, reglementate de art. 2, art. 3 alin. 1 și 3, art. 8 și art. 10 Cod procedură penală, cunoașterea conținutului faptelor ce fac obiectul sesizării instanței (configurate neechivoc în particularitățile de timp și loc de comitere, de conținut concret, de rezultat sau urmare produsă), a încadrării lor juridice, dar și a motivelor pentru care anumite mijloace de probă au fost considerate relevante în formularea acuzației, asigură în mod concret și efectiv, iar nu teoretic și iluzoriu, conformitatea procedurii judiciare cu cerințele fundamentale de echitate a procesului penal. Chiar dacă „informarea detaliată” privește chestiuni diferite, raportat la circumstanțele particulare ale fiecărei cauze, această noțiune presupune, în mod esențial, ca acuzatului să îi fie furnizate date/informații suficiente pentru a înțelege de o manieră clară și precisă învinuirea ce i se aduce.

În ceea ce privește răspunsul formulat de către procuror, ca urmare a comunicării încheierea din data de 03.02.2023, acesta a îmbrăcat forma unui referat și a fost înregistrat la Tribunalul București la data de 19.05.2023, precizându-se în cuprinsul acestuia că se menține dispoziția de trimitere în judecată.

Din economia prevederilor art. 345 alin. (2) și alin. (3) Cod procedură penală, rezultă că încheierea judecătorului de cameră preliminară prin care s-au constatat neregularitățile actului de sesizare se comunică în mod obligatoriu parchetului care a efectuat urmărirea penală în cauză și a emis rechizitoriul, în vederea complinirii și îndreptării acestora și a efectuării de precizări cu privire la menținerea dispoziției de trimitere în judecată sau, după caz, la restituirea dosarului, textul de lege instituind, astfel, o competență funcțională exclusivă a respectivei unități de parchet în ceea ce privește întocmirea actului de remediere a rechizitoriului și exprimarea opțiunii referitoare la cursul ulterior al procedurii judiciare, în una din cele două variante expres prevăzute de dispozițiile procesual penale. Totodată, art. 345 alin. (3) Cod procedură penală prevede că procurorul remediază neregularitățile actului de sesizare în termen de 5 zile de la comunicarea încheierii.

În cauza de față se constată că a fost respectat termenul de 5 zile, prevăzut de art. 345 alin. (3) Cod procedură penală, având în vedere că încheierea prin care a fost constatată neregularitatea rechizitoriului a fost comunicată la data de 17.10.2023, iar la data de 19.05.2023 s-a formulat răspunsul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism precizându-se în cuprinsul înscrisului că se menține dispoziția de trimitere în judecată. Se observă că răspunsul este întocmit de procurorul care a instrumentat ancheta penală și a întocmit actul de sesizare inițial, fiind însușit de acesta prin aplicarea semnăturii, potrivit art. 328 alin. (1) Cod procedură penală raportat la art. 286 alin. (2) lit. g) Cod procedură penală.

Conform art. 371 Cod procedură penală raportat la art.327 alin (1) Cod procedură penală, Completul de judecatori de cameră preliminară din cadrul Curții apreciază că neregularitatea actului de sesizare subzită și face imposibilă stabilirea obiectului sau limitelor judecății, întrucât calitatea procesuală a participanților la procesul penal trebuie să fie stabilită în mod clar în cursul urmăririi penale și indicată fără echivoc în actul de sesizare al instanței, fapt esențial pentru stabilirea limitelor judecății.

De asemenea, descrierea clară a faptelor este importantă pentru ca instanța să stabilească cu exactitate obiectul și cadrul procesual, dar și pentru ca inculpații să poată să își exercite în mod efectiv dreptul la apărare, ceea ce presupune în mod prioritar înțelegerea acuzațiilor.

Ori, în cauza de față, în actul de sesizare nu au fost indicate elementele care circumstanțiază persoana funcționarului public, elemente esențiale în raport de care se analizează tipicitatea infracțiunilor menționate.

Prin referatul de remediere, procurorul a indicat o paletă de atribuții care poate fi exercitată în domeniul eliberării permiselor de conducere de către orice autoritate cu astfel de competențe, respectiv: funcționarii publici congolezi care verifică îndeplinirea condițiilor legale de către solicitanți; funcționarii publici congolezi care înaintează datele către entitatea juridică care tipărește permisele de conducere și funcționarii publici congolezi care aveau rolul de a remite (de a preda), ulterior tipăririi, permisele de conducere către titularii în drept. Ori, enunțarea elementului material al infracțiunii și indicarea unor atribuții de serviciu globale ale funcționarilor publici din cadrul instituției publice, nu reprezintă o indicare a faptei concrete.

Completul de judecatori a avut în vedere faptul că nu sunt indicate coordonatele fiecărui act material în parte, cum ar fi coordonatele de timp (dată, oră) și loc de oferire/dare a mitei pentru obținerea celor 100 de permise de conducere de către cetățenii români, astfel în ceea ce privește o condiție esențială care caracterizează latura obiectivă a infracțiunilor de dare de mită/instigare la dare de mită și instigare la fals intelectual procurorul nu s-a realizat o descriere care este în măsură să determine obiectul judecății.

În concluzie, Completul de judecatori de drepturi și libertăți din cadrul Curții apreciază că, pe baza probatoriului administrat în etapa urmăririi penale, procurorul trebuie să indice în mod expres datele referitoare la infracțiunilor de dare de mită/instigare la dare de mită și instigare la fals intelectual prin referiri concrete la modul în care au acționat funcționarii publici.

Prin urmare, Completul de judecatori de cameră preliminară din cadrul Curții opinează că actul de sesizare, precum și referatul de remediere este sumar, eventual narativ fără a concretiza faptele/actele materiale imputate care caracterizează latura obiectivă și subiectivă a infracțiunilor de dare de mită/instigare la dare de mită și instigare la fals intelectual.

Termenul până la care se poate solicita aplicarea procedurii simplificate și caracterul declarației de recunoaștere a învinuirii de către inculpat

Nu se poate aprecia ca admisibilă aplicarea procedurii de judecare potrivit art. 374 alin. (4) Cod procedură penală, în condițiile în care inculpatul nu a renunțat în niciun moment la dreptul de a contesta caracterul antijuridic (prin invocarea exercitării unui drept) sau imputabil al faptelor sale (prin invocarea erorii de fapt), inculpatul contestând chiar și elementele de

factură subiectivă din tipicitatea infracțiunilor deduse judecării (apreciind că le-a săvârșit din culpă)

(Curtea de Apel București, Secția a II-a Penală, Decizia nr. 516/A din 08.05.2024)

Referitor la criticile formulate de apelantul – inculpat în legătură cu respingerea solicitării privind judecarea în procedura reglementată de art. 374 alin. (4) Cod procedură penală, Curtea consideră că în mod legal și temeinic, instanța de fond a apreciat că nu sunt îndeplinite condițiile pentru judecata în procedura recunoașterii învinuirii.

Din interpretarea sistematică și topica dispozițiilor art. 375 alin. (1) Cod procedură penală, prin raportare la cele ale art. 374 alin. (1) Cod procedură penală și art. 377 Cod procedură penală, rezultă că inculpatul își poate manifesta voința de a fi judecat în procedura abreviată la primul termen la care procedura de citare este legal îndeplinită și cauza se află în stare de judecată, după citirea actului de sesizare și până la momentul începerii cercetării judecătorești.

Cauza se află în stare de judecată când părțile și persoana vătămată sunt legal citate, acestea nu formulează cereri de amânare sau instanța nu consideră că este necesară amânarea cauzei pentru asigurarea prezenței vreunei părți sau a persoanei vătămate (poate chiar a inculpatului care a depus un înscris autentic echivoc cu privire la voința de a fi judecat în procedura abreviată) și părțile pot pune concluzii.

În același timp, din interpretarea sistematică a dispozițiilor art. 374 și ale art. 376 alin. (1) Cod procedură penală, rezultă că cercetarea judecătorească începe când cauza se află în stare de judecată, după citirea actului de sesizare și odată cu administrarea primului mijloc de probă.

Prin urmare, limita superioară a momentului până la care inculpatul își poate manifesta intenția de a fi judecat în procedura abreviată poate fi primul termen de judecată cu cauza în stare de judecată sau începerea cercetării judecătorești prin administrarea primului mijloc de probă, dacă această etapă are loc la acel prim termen de judecată.

Cu alte cuvinte, în afara primului termen de judecată cu cauza în stare de judecată, inculpatul nu își poate manifesta eficient poziția cu privire la judecata abreviată și mai mult decât atât, nu și-o poate manifesta nici la acel termen de judecată, dacă înțelege să o facă ulterior începerii cercetării judecătorești.

Analizând situația cronologică a actelor procesuale și procedurale realizate în fața instanței de fond în raport de exigențele prevăzute de dispozițiile legale mai sus analizate, Curtea observă că termenul din 23 mai 2023 a fost primul termen la care procedura de citare a fost legal îndeplinită și cauza s-a aflat în stare de judecată. La acest termen de judecată, instanța de fond a dat citire actului de sesizare. Cercetarea judecătorească a debutat la termenul din 23 iunie 2023, când instanța de fond a procedat la audierea martorului Z. V (fila 17 volum 2 fond).

Termenul stabilit de legiuitor pentru exercitarea de către inculpat a dreptului de a cere să fie judecat în procedura abreviată are caracterul unui termen imperativ, a cărui încălcare, în raport de dispozițiile art. 268 alin. (1) Cod procedură penală, atrage decăderea din exercițiul acestuia și nulitatea actului făcut peste termen. Prin urmare, neexercitarea în termen a acestui drept procesual de către inculpat a condus la pierderea acestuia, iar efectul procesual al decăderii constă în respingerea cererii inculpatului formulate la termenul din data de 24.10.2023 ca tardiv formulată.

Chiar dacă cererea inculpatului de a fi judecat în procedura abreviată a fost formulată după primul termen de judecată în care cauza a fost în stare de judecată și sancțiunea decăderii a

intervenit de drept, Curtea consideră că prezintă și relevanță faptul că forma concretă a manifestării de voință a inculpatului este neconformă modelului abstract impus de art. 374 alin. (4) Cod procedură penală astfel, anterior termenului din 23 iunie 2023 au existat neregularitățile atât de formă, cât și conținut ale manifestării de voință a inculpatului.

Pe de o parte, inculpatul poate cere aplicarea procedurii abreviate de judecată printr-un înscris autentic sau în formă orală în ședința de judecată, aceasta din urmă fiind consemnată, în scop probator, fie în încheierea de ședință, fie într-un formular distinct intitulat „proces-verbal”, aferent declarației inculpatului, care este semnat și de inculpat. Or, manifestarea de voință a inculpatului, anterior termenului din 23 iunie 2023, nu a fost exprimată într-un înscris autentic sau personal în fața instanței.

Pe de altă parte, Curtea observă că nu a existat asumarea de către inculpat a desfășurării judecății în baza probelor administrate în cursul urmăririi penale, câtă vreme chiar anterior citirii actului de sesizare, inculpatul a depus o serie de înscrisuri prin care dorea să facă „dovada nevinovăției” sale, „în accepțiunea mea, făcându-mă vinovat, poate doar de inocență sau credulitate – în fapt eu fiind o victimă a grupării de crimă organizată a cărei lider ar fi un anume C.Ș.V” sau prin care solicita ca „adevăratul vinovat să răspundă penal și pecuniar, înțelegând să mă declar parte civilă” solicitând, printre altele, admiterea probei testimoniale cu cei doi martori indicați.

Cererea inculpatului de a fi judecat în baza probelor administrate în faza de urmărire penală înseamnă inclusiv renunțarea acestuia la dreptul de a le contesta ulterior, total sau parțial, expres ori tacit. Or, contestarea acestor mijloace de probă s-a manifestat din partea inculpatului inclusiv prin propunerea administrării de probe noi în cadrul cercetării judecătorești și formularea de cereri ori concluzii care să reflecte contestarea declarației martorului Z.V.

Deși apreciază în fața instanței de control judiciar că se impunea admiterea procedurii de judecare potrivit art. 374 alin. (4) Cod procedură penală, Curtea observă că inculpatul nu a renunțat în niciun moment la dreptul de a contesta caracterul anti-juridic (prin invocarea exercitării unui drept – acela de a cumpăra vechime în muncă) sau imputabil al faptelor sale (prin invocarea erorii de fapt), inculpatul contestând chiar și elementele de factură subiectivă din tipicitatea infracțiunilor deduse judecății (apreciind că le-a săvârșit din culpă)

Or, Curtea subliniază că inculpatul nu are posibilitatea alegerii, din spectrul de beneficii adus de procedura abreviată, a celui care este de natură a-i satisface interesele la un anumit moment procesual, anume strict beneficiul substanțial, constând în reducerea limitelor sancțiunii.

În aceste condiții, exercitarea la termenul din 23 mai 2023 a dreptului instanței de a respinge cererea de judecare a cauzei într-o asemenea procedură, în raport de modalitatea de „recunoaștere” a învinuirii de către inculpat, constituie o garanție a dreptului la un proces echitabil și a respectării principiului aflării adevărului.

Secția a III-a Civilă și pentru cauze cu minori și de familie

Acțiune în revendicare imobiliară. Modalitate de dobândire a dreptului de proprietate publică de către unitatea administrativ-teritorială; excepția de nelegalitate a Hotărârii Consiliului Local. Transmiterea patrimoniului fostei uniuni sindicale către entitățile înființate după anul 1989.

Includerea unui imobil într-un inventar centralizat al bunurilor aparținând domeniului public sau aparenta identitate a bunului cu unul dintre cele menționate în art. 136 alin. (3) din Constituție și art. 859 alin. (1) Cod civil nu constituie, în sine, un titlu de proprietate în favoarea statului ori a unității administrativ-teritoriale. Valabilitatea atestării domeniului public rămâne condiționată de existența, ca premisă, a unui mod legal de dobândire a proprietății publice.

Hotărârea Consiliului Local prin care terenul a fost scos din domeniul public și trecut în domeniul privat al U.A.T. nu poate constitui titlu de proprietate, în raport de care să se poată proceda la o comparare a titlurilor într-o acțiune în revendicare imobiliară.

O persoană juridică nu poate deveni anacronică și nu poate înceta să ființeze în mod tacit, prin voința juridică a altor subiecți de drept, în contextul Decretului nr. 31/1954 privitor la persoanele fizice și persoanele juridice. Distribuirea patrimoniului social, în ipoteza dizolvării fostei uniuni sindicale, ar fi trebuit realizată potrivit alin. 3 teza a II-a a art. 39 din Legea nr. 52/1945, de către tribunalul de la sediul sindicatului.

(Curtea de Apel București, Secția a III a civilă și pentru cauze cu minori și de familie, Decizia civilă nr. 421 A din 15.04.2024)

Prin cererea de chemare în judecată înregistrată la data de 26.11.2018 pe rolul Tribunalului Ilfov -Secția Civilă, reclamanta A.N.C.C.S.R., în contradictoriu cu pârâtul Orașul B., a solicitat instanței ca prin hotărârea pe care o va pronunța să dispună obligarea pârâtului să îi lase în liniștită posesie imobilul situat în orașul B., județul Ilfov, compus din construcție în suprafață de 1023 mp, asupra căreia exercită un drept de proprietate și terenul aferent, în suprafață de 1500 mp, asupra căruia exercită un drept real de folosință.

La data de 27.12.2018 pârâtul a formulat cerere reconvențională prin care a solicitat, în măsura în care cererea principală se va admite, obligarea reclamantei la plata tuturor sumelor pe care pârâtul le-a investit în imobilul construcție.

Totodată, pârâtul a menționat că temeiul juridic al cererii reconvenționale este îmbogățirea fără justă cauză.

De asemenea, pârâtul a menționat că evaluează provizoriu investițiile și cheltuielile la suma de 10.000.000 lei, pretenții pe care a evidențiat că le dovedește prin înscrisuri, expertiza contabilă, în construcții și evaluatorie.

Prin încheierea pronunțată în data de 18.12.2020 Tribunalul Ilfov a admis excepția de inadmisibilitate a cererii reconvenționale, invocată de reclamantă, și a respins cererea reconvențională ca inadmisibilă.

Pentru a pronunța această soluție, prima instanță a reținut că, în doctrină, îmbogățirea fără justă cauză este definită ca fiind faptul juridic licit prin care are loc mărirea patrimoniului unei persoane prin micșorarea corelativă a patrimoniului altei persoane, fără ca pentru acest efect să existe o cauză justă sau un temei juridic. O asemenea definiție este susținută de prevederile art. 1345 Cod civil, care enumeră în maniera unei definiții, condițiile îmbogățirii fără justă cauză. Atunci când îmbogățitul nu-și îndeplinește obligația, însărăcitul poate introduce o acțiune în justiție prin care pretinde restituirea numită, după tradiția română a acestui mecanism, *actio de in rem verso*.

A mai reținut tribunalul că *actio de în rem verso* are caracter subsidiar și poate fi exercitată numai în absența oricărui alt mijloc juridic de recuperare a pierderii suferite. Această condiție este prevăzută expres de art. 1348 Cod civil conform căruia cererea de restituire nu poate fi admisă, dacă cel prejudiciat are dreptul la o alta acțiune pentru a obține ceea ce îi este datorat. Dacă reclamantul are la dispoziție acțiunea bazată pe contract, delict sau alt izvor de obligații (între care trebuie inclusă și legea), nu se poate intenta acțiune bazată pe îmbogățirea fără justă cauză.

Or, a considerat prima instanță, în situația invocată de pârât prin care se solicită obligarea reclamantei la plata contravalorii investițiilor efectuate la imobilul revendicat, dacă aceste cheltuieli nu s-au concretizat într-o lucrare nouă (într-un asemenea caz, astfel cum dispune art. 566 alin. 9 Cod civil devin incidente dispozițiile din materia accesii imobiliare artificiale), este necesar să se distingă între cheltuielile necesare, utile și voluptuare, conform art. 566 alin. 3, alin. 4 și alin. 8 Cod civil

Așadar, având în vedere că legea civilă prevede la art. 566 Cod civil efectele admiterii acțiunii în revendicare, pe care pârâtul putea să își întemeieze pretențiile formulate prin cererea reconvențională, tribunalul a constatat caracterul subsidiar al *actio de în rem verso*.

Prin încheierea pronunțată în data de 19.04.2021 Tribunalul Ilfov a respins, ca neîntemeiată, excepția de inadmisibilitate a excepției de nelegalitate a Hotărârii Consiliului Local al Orașului B. nr. 40 din 12.06.2009.

Pentru a pronunța această soluție, prima instanță a reținut, în ceea ce privește admisibilitatea excepției de nelegalitate, că aceasta se verifică prin prisma următoarelor condiții: a) să vizeze un act administrativ, în accepția art.2 alin.1 lit. c teza întâi din Legea nr.554/2004; b) actul administrativ individual în discuție să nu fie exceptat de la controlul judecătoresc pe calea contenciosului administrativ, potrivit art. 126 alin.6 din Constituția României și art.5 din Legea nr.554/2004; c) soluția ce urmează a fi pronunțată asupra litigiului să depindă de actul administrativ cu caracter individual.

Așadar, având în vedere că Hotărârea Consiliului Local al Orașului B. nr. 40 din 12.06.2009 reprezintă un act administrativ cu caracter individual de care depinde soluționarea litigiului pe fond, excepția de nelegalitate cu privire la acest act fiind invocată de parte în cursul procesului, Tribunalul a apreciat admisibilă invocarea acestei excepții în condițiile arătate de art. 4 din Legea 554/2004.

De asemenea, având în vedere că Hotărârea Consiliului Local al Orașului B. nr. 40 din 12.06.2009 a stat la baza înscrierii în Cartea Funciară a dreptului de proprietate asupra imobilului revendicat în favoarea pârâtului și față de obiectul cauzei – revendicare imobiliară cu comparare de titluri, tribunalul a apreciat că, în cauză, se impune pronunțarea asupra excepției de nelegalitate a Hotărârii Consiliului Local al Orașului B. nr. 40 din 12.06.2009 odată cu fondul cauzei.

Prin sentința civilă nr. 2014/18.09.2023, Tribunalul Ilfov a respins excepția lipsei calității procesuale active, ca neîntemeiată, a admis excepția de nelegalitate a H.C.L. B. nr. 40/12.06.2009, a admis cererea formulată de reclamanta A.N.C.C.S.R., în contradictoriu cu pârâtul Orașul B., a obligat pârâtul să lase reclamantei în deplină proprietate și liniștită posesie imobilul construcție cunoscut sub denumirea de Casa de Cultură a Sindicatelor B., astfel cum a fost identificat prin raportul de expertiză întocmit în cauză de expert P.G., și în liniștită folosință terenul de sub construcție, astfel cum a fost identificat prin același raport de expertiză,

și a obligat pârâtul să plătească reclamantei cheltuieli de judecată constând în taxă judiciară de timbru în cuantum de 23.825 lei, onorariu de avocat în cuantum de 10.000 lei, onorariu de expert în cuantum de 1.500 de lei și cheltuieli de deplasare în cuantum de 143,2 lei.

Pentru a pronunța această soluție, prima instanță a reținut că, în cauza de față, părțile dispută dreptul de proprietate asupra imobilului cunoscut sub denumirea de Casa de Cultură a Sindicatelor din Orașul B., imobil ce a fost identificat prin expertiza topografică efectuată în cauză de expert topo P.G.

Tribunalul a reținut că acest imobil a fost construit de către U.G.S.R., fiind recepționat la data de 17.12.1981. În acest sens, a reținut tribunalul că, prin adresa emisă de U.G.S.R., către Consiliul Popular al Orașului B. la data de 5 decembrie 1975 se informa Consiliul Popular despre aprobarea de către UGSR a construirii unei case de cultură în Orașul B.. Prin hotărârea Consiliului de Miniștri al R.S.R. nr. 432/20 decembrie 1976 terenul proprietate de stat în suprafață de 1.500 mp situat în Orașul B., județul Ilfov a fost transmis din administrarea Orașului B. în folosința gratuită a UGSR, pe durata existenței construcțiilor ce se vor realiza. Prin procesul-verbal de recepție finală din data de 17.12.1981 s-a admis recepția finală a lucrărilor la construcția Casa de Cultură a Sindicatelor B.

A apreciat tribunalul că rezultă, astfel, cu evidență edificarea construcției de către UGSR, pârâtul nedovedind și, de altfel, neafirmând o situație contrară.

Prin urmare, UGSR a dobândit proprietatea asupra construcției, prin edificare, potrivit art. 488 din Codul civil 1864, și folosința asupra terenului pe care a fost amplasată construcția, potrivit hotărârii Consiliului de Miniștri al R.S.R. nr. 432/20 decembrie 1976.

La data de 5 martie 1990 a avut loc Adunarea de Constituire a C.N.S.L.R., unde s-a hotărât, de către fostele uniuni pe ramuri de activitate ale UGSR, organizate ulterior schimbării regimului comunist în federații sindicale libere, constituirea C.N.S.L.R.

Raportat la modul de înființare a CNSLR, tribunalul a reținut că această nouă entitate juridică a preluat patrimoniului UGSR, inclusiv construcția Casa de Cultură a Sindicatelor B.

În acest sens, a reținut prima instanță că voința membrilor fondatori ai CNSLR, foștii membri ai UGSR, a fost aceea de a organiza activitatea sindicală după Revoluția din 22 decembrie 1989. Așadar, chiar dacă nu a avut loc o desființare de drept a fostei UGSR, prin adoptarea unui act juridic în acest sens în conformitate cu prevederile legale în vigoare la acel moment – Legea 21/1924, Legea 52/1945, Decretul 31/954 – intenția membrilor UGSR a fost aceea de a realiza o nouă entitate juridică de organizare a activității sindicale.

Prin sentința civilă nr. 782 din 16 martie 1990, pronunțată de Judecătoria Sectorului 1 București s-a dispus acordarea personalității juridice pentru C.N.S.L.R.

Potrivit art. 26 lit. d) din Statutul CNSLR, act avut în vedere la acordarea personalității juridice, fondurile bănești al CNSLR provin, printre altele, din patrimoniul Consiliului Central al UGSR. S-a menționat că patrimoniul a fost dobândit de CNSLR, ca succesor universal al UGSR, prin absorbție.

Așadar, deși nu a avut loc o absorbție formală, potrivit normelor legale în vigoare, nefiind adoptat un act juridic specific în acest sens, voința membrilor fostei UGSR de a transfera patrimoniul acesteia din urmă către CNSLR este una neechivocă. Prin urmare, chiar dacă o operațiune juridică de absorbție nu a existat, astfel că nu se poate vorbi despre totalitatea efectelor juridice specifice absorbției, cum ar fi, spre exemplu, încetarea persoanei absorbite, transferarea patrimoniului UGSR către CNSLR a avut loc, prin voința expresă a membrilor

UGSR. Potrivit art. 35 din Decretul 31/1954, actele juridice făcute de organele persoanei juridice, în limitele puterilor ce le-au fost conferite, sunt actele persoanei juridice însăși. Or, pentru a opera transferul de patrimoniu, în tot sau în parte, legea nu impune o anumită modalitate juridică, fiind suficient actul de voință al persoanei juridice. Or, câtă vreme toți membri UGSR și-au manifestat voința de a transfera patrimoniul UGSR către CNSLR, tribunalul a reținut că CNSLR este succesorul în drepturi al UGSR asupra patrimoniului acesteia din urmă.

Drept urmare, tribunalul a reținut că proprietatea asupra Casei de Cultură a Sindicatelor B. a revenit CNSLR.

Prin sentința civilă nr. 2524 din 17 martie 1995, pronunțată de Judecătoria Sectorului 6 București, s-a acordat personalitate juridică A.N.C.C.S.R., asociație constituită, potrivit statutului, de CNSLR Frăția, confederație rezultată în urma fuziunii dintre CNSLR și Confederația Sindicatelor Independente Frăția, Confederația Națională a Sindicatelor Cartel Alfa, Confederația Națională a Sindicatelor Democratice din România și Blocul Național Sindical.

Potrivit statului ANCCSR, în patrimoniul acesteia se include totalitatea caselor de cultură ale sindicatelor – art. 28 din Statut. Așadar, membri fondatori ai ANCCSR, printre care și CNSLR Frăția, succesor al CNSLR, au înțeles să aporțeze la ANCCSR casele de cultură pe care le dețineau în patrimoniu.

Tribunalul a constatat că nulitatea absolută a statutului ANCSR nu poate fi reținută, prin prisma faptului că nu a fost prezentată forma autentică a actului, câtă vreme, la momentul acordării personalității juridice, s-a reținut îndeplinirea acestei condiții. Oricum, prin prezentarea statutului în fața instanței investite cu acordarea personalității juridice, concomitent cu acordarea personalității juridice pentru asociație în baza acestui statut, autenticitatea statutului nu mai poate fi pusă la îndoială, acesta făcând corp comun cu hotărârea de acordare a personalității juridice.

Astfel fiind, tribunalul a reținut că dreptul de proprietate asupra construcției Casa de Cultură a Sindicatelor B. a trecut în patrimoniul ANCCSR, reclamanta din prezenta cauză.

Pe de altă parte, tribunalul a reținut că pârâtul Orașul B. nu deține un titlu de proprietate valabil asupra aceleiași construcții. Hotărârea Consiliului Local B. nr. 40/12.06.2009, prin care s-a dispus de către autoritatea deliberativă a Orașului B. trecerea în proprietatea Orașului B. a construcției nu constituie un titlu de proprietate, câtă vreme această hotărâre a consiliului local nu reprezintă o modalitate de constituire a dreptului de proprietate recunoscută de lege, ci are natura unui act administrativ asupra unei situații ce trebuie să preexiste, potrivit modalităților prevăzute de lege. Or, Orașul B. nu a făcut dovada dobândirii dreptului de proprietate asupra Casei de Cultură printr-unul din modurile prevăzute de lege.

Astfel fiind, HCL B. nr. 40/12.06.2009 nu prezintă relevanță în cauza de față, întrucât, prin sine însăși, nu poate face dovada dreptului de proprietate într-o acțiune în care se realizează compararea eventualelor titluri exhibate de părți.

Având însă în vedere că printr-o încheiere interlocutorie anterioară a fost respinsă excepția de inadmisibilitate a excepției de nelegalitate a acestei hotărâri, instanța a soluționat pe fond excepția de nelegalitate, admitând-o, pentru considerentul că nu se putea dispune trecerea în proprietatea UAT a unui bun aflat în patrimoniul altei persoane. Ca urmare a admiterii excepției, HCL B. nr. 40/12.06.2009 nu a fost avută în vedere la compararea titlurilor

celor două părți. De altfel, așa cum s-a arătat, această hotărâre nu poate face dovada dobândirii dreptului de proprietate asupra construcției.

A apreciat tribunalul că dreptul de proprietate asupra construcției nu poate fi recunoscut în favoarea Orașului B. nici prin prisma dreptului proprietarului terenului asupra construcțiilor amplasate pe acesta, câtă vreme, pe de-o parte, terenul pe care este amplasată construcția a fost atribuit, din proprietatea statului, iar nu din proprietatea orașului, în folosința UGSR, iar pe de altă parte, s-a probat că UGSR are calitatea de constructor, edificând construcția pe un teren asupra căruia a dobândit dreptul de folosință, fiind astfel răsturnată eventuala prezumție întemeiată pe dispozițiile art. 492 și urm. din Codul civil 1864.

Împrejurarea că, la momentul de față, imobilul este înscris în cartea funciară în favoarea pârâtului nu reprezintă o modalitate de constituire a dreptului de proprietate, ci reprezintă numai o prezumție în favoarea celui înscris în CF, reclamantul făcând însă dovada contrară, în sensul deținerii dreptului de proprietate.

Prin urmare, tribunalul a respins excepția lipsei calității procesuale active, câtă vreme reclamantul a făcut dovada dreptului de proprietate în cadrul acțiunii în revendicare pe care a promovat-o și a obligat pe pârâtul Orașul B. să lase reclamantei în deplină proprietate și liniștită posesie imobilul construcție cunoscut sub denumirea de Casa de Cultură a Sindicatelor B., astfel cum a fost identificat prin raportul de expertiză întocmit în cauză de expert P.G., și în liniștită folosință terenul de sub construcție, astfel cum a fost identificat prin același raport de expertiză.

De asemenea, a obligat pe pârâtul Orașul B. să lase în liniștită folosință terenul de sub construcție, astfel cum a fost identificat prin același raport de expertiză, reclamantul deținând dreptul de folosință asupra terenului, pe durata existenței construcției, în virtutea Hotărârii Consiliului de Miniștri al R.S.R. nr. 432/20 decembrie 1976.

Față de soluția de admitere a cererii de chemare în judecată, pârâtul a fost obligat la restituirea cheltuielilor de judecată avansate de reclamant, potrivit art. 451 și art. 453 Cod procedură civilă

Împotriva sentinței civile nr. 2014/18.09.2023, a încheierii din data de 18.12.2020 și a încheierii din data de 19.04.2021, pronunțate de Tribunalul Ilfov a formulat apel pârâtul Orașul B., solicitând admiterea apelului și, pe fond, să se rețină cauza și să se respingă cererea de chemare în judecată. În subsidiar, pentru cazul în care cererea de chemare în judecată va fi admisă, solicită admiterea cererii reconvenționale.

În motivele de apel, în ceea ce privește încheierea din data de 18.12.2020, apelantul – pârât a susținut că dispozițiile art. 566 Cod civil reglementează efectele aditerii acțiunii în revendicare, printre care și restituirea către pârâtul evins a cheltuielilor pe care le-a efectuat (art. 566 alin. 3,4). Art. 566 Cod civil prevede într-adevăr dreptul pârâtului la restituirea cheltuielilor, însă această prevedere legală se referă la dreptul material la acțiune, iar nu la dreptul subiectiv. Instituția îmbogățirii fără justă cauză este o aplicație a faptului juridic licit izvor de obligații. Atunci când apelantul – pârât și-a întemeiat acțiunea pe dispozițiile art. 1345 Cod civil a indicat izvorul de drept subiectiv al obligației de restituire (faptul licit izvor de obligații) iar nu izvorul dreptului material la acțiune. Apelantul – pârât a arătat că restituirea la care se referă art. 566 Cod civil are ca fundament juridic exact îmbogățirea fără justă cauză, adică art. 1345 Cod civil și, deci, este firesc să își întemeieze cererea pe aceste prevederi legale.

S-a mai susținut că art.1348 Cod civil prevede, într-adevăr, regula subsidiarității actio de in rem verso, însă această regulă trebuie interpretată ca instituind o restricție de a invoca

îmbogățirea injustă doar atunci când pe fond partea prejudiciată nu are la îndemână un alt izvor de obligații pentru a obține despăgubirile. În speță, apelantul – pârât nu are la îndemână un alt izvor de obligații care să îi permită recuperarea prejudiciului. Art. 566 Cod civil nu este altceva decât o aplicație în acest domeniu (în domeniul efectelor admiterii acțiunii în revendicare) a instituției îmbogățirii fără justă cauză iar nu un izvor distinct de obligații. Nu s-ar putea identifica un alt fundament juridic al izvorului obligației de restituire, altul decât faptul juridic licit al îmbogățirii fără justă cauză.

În subsidiar, a apreciat apelantul că pârât că, și dacă s-ar aprecia că temeiul juridic invocat a fost greșit, judecătorul cauzei nu era legat de temeiul juridic invocat. Potrivit art.22 alin. 4 Cod procedură civilă judecătorul este cel care stabilește calificarea juridică a actelor și faptelor deduse judecății, având obligația, în virtutea rolului activ, să pună în discuția părților o astfel de calificare.

A mai susținut apelantul că, deși reclamanta a invocat excepția inadmisibilității cererii reconvenționale pe motiv că apelantul – pârât ar avea la îndemână o acțiune întemeiată pe accesiunea imobiliară, tribunalul a admis o cu totul altă excepție de inadmisibilitate întemeiată pe dispozițiile art. 566 alin 3, 4 și 8 Cod civil, 2009, fără ca în prealabil să pună în discuția părților această chestiune.

În motivele de apel, în ceea ce privește încheierea din data de 19.04.2021, apelantul – pârât a susținut că dreptul său de proprietate nu izvorăște din acest act administrativ (Hotărârea Consiliului Local B. nr. 40/2019), ci din lege. HCL nr. 40/2019 este un act administrativ de inventariere privind modificarea anexei referitoare la atestarea domeniului privat, însă nu este titlu de proprietate. De aceea, admiterea excepției de nelegalitate nu afectează cu nimic fondul problemei, în continuare, chiar și după admiterea excepției și îndepărtarea actului din dosar, Legea rămâne izvorul dreptului de proprietate al apelantului - pârât de care se prevalează.

Tribunalul a apreciat că „admiterea excepției produce consecințe asupra conținutului raportului juridic transpus în plan procesual în litigiul de fond”, fără să arate însă care ar fi această legătură. Or, apelantul – pârât a susținut că, atâta timp cât HCL nr. 40/2009 nu reprezintă titlu de proprietate, excepția este inadmisibilă deoarece nu este îndeplinită condiția privind legătura cu fondul cauzei prevăzută de art. 4 alin 2 din Legea 554/2004. Soluția admiterii excepției de nelegalitate nu are nicio relevanță în ceea ce privește situația juridică pe fondul cauzei, deoarece în continuare apelantul – pârât se pretinde proprietar în baza Legii.

În ceea ce privește sentința civilă nr. 2014/18.09.2023, în motivele de apel s-a susținut, cu privire la pretinsa transmisiune universală a patrimoniului UGSR către CNSLR, că voința unilaterală a unui grup de persoane nu poate reprezenta o modalitate de dobândire a dreptului de proprietate

S-a susținut că acest grup de persoane, membre ale unei persoane juridice, nu pot decide și nu pot reprezenta voința persoanei juridice însăși. În opinia apelantului, trebuie observat că sindicatele care s-au întâlnit în data de 05.03.1990 nu s-au întâlnit în Adunarea Generală a UGSR (Congresul UGSR prevăzut de art. 25 din Statutul UGSR), ci s-au întâlnit în Adunarea Constitutivă a CNSLR după cum corect remarca tribunalul și după cum de altfel rezultă explicit din procesul verbal întocmit cu această ocazie. Or, în Adunarea Constitutivă a CNSLR nu se puteau lua decizii cu privire la patrimoniul UGSR. Sindicatele care s-au întâlnit în data de 05.03.1990 (de fapt Federații Sindicale) nu puteau lua decizii cu privire la un patrimoniu care nu le aparținea. Observă apelantul – pârât, în primul rând, faptul că semnatarii procesului verbal

din data de 05.03.1990 erau niște Federații sindicale care nu erau membre ale UGSR. Explicație: potrivit art. 25 din Statutul UGSR „UGSR este alcătuită prin afilierea uniunilor sindicatelor pe ramuri de producție”. Uniunea pe ramuri de producție era o structură sindicală de sine stătătoare, cu organe de conducere proprii (a se vedea art. 20 din Statutul UGSR). Așadar, Federațiile sindicale semnatare ale procesului verbal din data de 05.03.1990 nu erau membre ale UGSR.

Apoi, a susținut apelantul, chiar dacă s-ar considera că Federațiile semnatare ale procesului verbal ar fi fost membre ale UGSR (deși nu erau) totuși exista un principiu de notorietate și anume principiul separației de patrimonii în temeiul căruia patrimoniul unei persoane juridice nu este patrimoniul asociaților/membrilor acelei persoane juridice. Persoana juridică are caracter distinct de persoana asociaților/membrilor, cu consecința separației de patrimonii. Așadar, Federațiile sindicale semnatare ale procesului verbal din data de 05.03.1990 nu puteau întocmi un act care să aibă efecte translativ de proprietate cu privire la bunuri care nu erau în patrimoniul lor, ci în patrimoniul UGSR.

Invocarea art. 35 din Decretul 31/1954 este, în opinia apelantului, eronată deoarece textul se referă la actele juridice făcute de organele de conducere „în limitele puterilor ce le-au fost conferite”. Nu există nicio prevedere din Statutul UGSR care să atribuie Congresului puterea de a semna acte translativ de proprietate. În acest sens, apelantul - pârât invocă prevederile art. 27 din Statutul UGSR care enumera exhaustiv atribuțiile Congresului. Așadar, nu doar că întrunirea din data de 05.03.1990 nu a fost o întrunire a organelor de conducere ale UGSR (Congresul) ci adunarea constituantă a CNSLR, dar chiar dacă s-ar aprecia că ne-am afla în prezența unei întruniri a organelor USGR tot nu s-ar putea decide că procesul verbal întocmit ar avea efect translativ de proprietate, de vreme ce Congresul UGSR nu avea în atribuții întocmirea de acte translativ de proprietate.

A susținut, astfel, apelantul că voința unilaterală a unui grup de persoane nu are efect translativ de proprietate dacă această voință nu se manifestă cu privire la bunuri de care acestea pot dispune.

În opinia apelantului – pârât, prima instanță a dat o soluție eronată atunci când a afirmat că pentru transferul unei universalități în cazul unei persoane juridice este suficientă exclusiv voința acelei persoane juridice. Transferul drepturilor și obligațiilor (adică a patrimoniului) se realiza în sistemul Decretului nr. 31/1954 în conformitate cu dispozițiile art. 49 care prevedea că „Transmisiunea drepturilor și obligațiilor, în caz de fuziune, absorbție, divizare, precum și de desprindere și transmitere, privind persoane juridice supuse înregistrării, se îndeplinește, atât între părți, cât și față de cel de al treilea, numai prin înregistrarea operațiunii și pe data acesteia.”

A remarcat apelantul că, pentru a opera transmisiunea universalității, nu era suficientă doar voința persoanei juridice, ci era necesară și înregistrarea acestei transmisiuni. Pe de altă parte, deși tribunalul stabilește că ar fi vorba de o transmisiune universală, totuși nu stabilește care este operațiunea juridică ce a determinat o astfel de transmisiune. În opinia apelantului – pârât, variantele nu pot fi decât cele prevăzute de art. 49 din Decretul 31/1954: fuziune, absorbție, divizare, desprindere și transmitere. Tribunalul a admis că nu suntem în prezența unei absorbții, însă nu a arătat care din celelalte operațiuni ar fi incidente. În realitate, în opinia apelantului, nu este niciuna.

Mai mult, potrivit art.16 din Legea 52/1945: „Sindicatul profesional este obligat, prin reprezentanții săi legali, să aducă la cunoștința judecătoriei de ocol orice modificare ulterioară a statutelor, precum și orice schimbare în compunerea organelor de conducere.

Judecătorul de ocol este obligat a menționa, chiar pe foaia de înscriere a sindicatului profesional din registrul respectiv, modificările de statute, precum și schimbările din compunerea organelor de conducere."

În motivele de apel împotriva sentinței amintite, apelantul – pârât a mai susținut faptul că, în fața primei instanțe, a invocat la termenul din data de 22.02.2023 excepția de nulitate absolută a art. 26 lit. d din Statutul CNSLR. În art.26 lit. d din Statut se arată că „Fondurile bănești ale CNSLR provin din: d) patrimoniul Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor din România, dobândit de CNSLR ca succesori universali prin absorbție."

Această excepție nu a fost soluționată, așadar, în opinia apelantului, tribunalul a încălcat dispozițiile art. 5 alin. 1, art. 22 alin. 6, art. 237 alin. 2 pct.1, art. 397 alin 1 Cod procedură civilă, această încălcare reprezentând un motiv distinct de admitere a apelului.

Apelantul – pârât a mai reiterat în cadrul motivelor de apel excepția nulității absolute a statutului ANCCSR, argumentând că, potrivit art. 33 din Legea 21/1924 (în vigoare la acea dată), „actul constitutiv și Statutul se vor face în formă autentică", iar în speță Statutul ANCCSR nu este autentic. Astfel, s-a susținut că, prin sentința civilă 2524/1995 pronunțată de Judecătoria sector 6, ANCCSR a dobândit personalitate juridică în temeiul Decretului 31/1954 și a Legii 21/1924. Cererea de acordare a personalității juridice a fost soluționată sub imperiul Codului de procedură civilă 1865, în condițiile procedurii necontencioase. Potrivit art. 337 Cod procedură civilă 1865 „încheierile nu au puterea lucrului judecat".

Similar, și Noul cod de procedură civilă a preluat aceeași soluție prin art. 535 care stabilește că încheierile pronunțate în procedura necontencioasă nu au autoritatea lucrului judecat.

Prin urmare, hotărârile pronunțate în procedura necontencioasă, neavând putere de lucru judecat nu pot fi opuse în alte procese, știut fiind că unul din efectele puterii de lucru judecat este opozabilitatea hotărârii. O hotărâre fără putere de lucru judecat nu poate fi opusă într-un alt proces fiind deci inopozabilă. Nulitatea absolută nu poate fi acoperită de o hotărâre care nu are putere de lucru judecat. Chiar dacă Judecătoria sector 6 a reținut îndeplinirea condițiilor de înregistrare a ANCCSR, o astfel de situație nu împiedică orice parte interesată să invoce fie pe cale principală fie pe cale de excepție nulitatea absolută.

În ceea ce privește efectele admiterii excepției de nulitate, apelantul – pârât a argumentat că, spre deosebire de invocarea nulității pe cale principală care desființează actul și îl scoate din viața juridică, nulitatea invocată pe cale de excepție nu are ca efect desființarea actului, ci doar inopozabilitatea lui în proces. Așadar, chiar dacă se va constata nulitatea invocată pe cale de excepție, aceasta nu înseamnă nici că apelantul – pârât dorește să desființeze actul și nici că dorește să desființeze ANCCSR.

De aceea, urmând a se observa că Statutul ANCCSR nu era autenticat, apelantul – pârât consideră că sancțiunea este nulitatea absolută pentru neîndeplinirea formei ad validitatem prevăzută de lege. Pe cale de consecință, prin admiterea excepției de nulitate și îndepărtarea Statutului din dosar, reclamanta nu-și poate justifica legitimarea procesuală activă (calitatea de proprietar).

Apelantul – pârât a mai precizat că, în afară de argumentele deja invocate, lipsește calitatea procesuală activă deoarece, după cum reiese din art. 28 din Statut, "Patrimoniul ANCCSR se compune din totalitatea Caselor de Cultură ale sindicatelor și investiții în curs ce fac obiectul patrimoniului sindical comun administrat de asociați, cotizații, sponsorizări, donații și alte surse." Acest articol este fundamentul juridic pe care reclamanta își întemeiază dreptul de proprietate și deci calitatea procesuală activă. Or, apelantul – pârât consideră că se face o confuzie între noțiunea de patrimoniu și cea de drept de proprietate. O astfel de confuzie nu poate fi făcută, din motive evidente: patrimoniul este o universalitate ce include drepturi și obligații. Or, textul art. 28 din Statut se referă la patrimoniu deci atât la drepturi cât și la obligații, și în orice caz, atunci când prevede ca patrimoniul este compus din totalitatea Caselor de Cultură, nu se referă la dreptul de proprietate. În patrimoniu pot intra și alte drepturi nu doar cele de proprietate, de exemplu de folosință sau alte drepturi reale. Cu alte cuvinte, apelantul – pârât crede că transmisiunea dreptului de proprietate nu poate fi dedusă pe cale de interpretare dintr-o clauză generală în care se prevede ca patrimoniul este compus din anumite imobile.

S-a mai susținut în motivele de apel că Legea 18/1991 și Constituția au produs o reformă în materia funciară prin aceea că proprietatea socialistă de stat a fost desființată, fondul funciar urmând regulile prevăzute de Legea nr. 18/1991 prin recunoașterea proprietății private și publice a terenurilor. Astfel fosta proprietate socialistă de stat a fost atribuită fie în proprietate privată, fie în proprietate publică. Cap III din Legea 18/1991 (art. 35 și urm) se ocupa de regimul fostei proprietăți de Stat și alocarea ei către diverși alți titulari. În aceste condiții, dacă reclamantul contestă aplicabilitatea art. 36 alin 1, consecutiv el ar trebui să identifice un alt text din Cap III al Legii nr. 18/1991 care să reglementeze ceea ce s-a întâmplat cu proprietatea de Stat asupra terenului din speță.

În opinia apelantului, nici un alt text din Cap III, în afară de art. 36 alin 1, nu se poate aplica situației din speță. De aceea, dacă niciun alt text nu este aplicabil, iar în concepția reclamantului art.36 alin 1 nu se aplică nici el, înseamnă că potrivit reclamantului terenul în cauză nu a făcut obiectul Legii 18/1991, deci el a rămas în continuare în proprietatea Statului. Concluzia este, în opinia apelantului, illogică, deoarece Legea 18/1991 și Constituția au produs o reformă a fondului funciar prin desființarea proprietății de Stat și atribuirea ei în întregime potrivit regulilor prevăzute de Legea 18/1991. Dacă s-ar admite că proprietatea a rămas a Statului, totuși în continuare, în noile condiții constituționale, ar trebui identificată domeniialitatea acestui teren: publică sau privată. Dacă este teren proprietate publică (a Statului) acesta nu admite dezmembrăminte de tipul suprafeței care să permită concluzia că poate exista o clădire proprietate privată pe un teren proprietate publică (s-ar încălca principiul inalienabilității domeniului public). Pe de altă parte dacă terenul s-ar afla în proprietate privată a Statului ar trebui identificat un text în Legea 18/1991 care să-i atribuie această domeniialitate privată, iar un astfel de text nu există.

A mai susținut apelantul că, în regimul constituțional anterior, transmiterea dreptului de folosință pe durata existenței construcțiilor era posibilă potrivit art.6 din Decretul nr. 409/1955 care prevedea că „Se vor putea trece, pe durata determinată, bunuri proprietate de stat în folosință gratuită a organizațiilor obștești, prin Hotărâre a Consiliului de Miniștri". Hotărârea Consiliului de Miniștri prin care s-a transmis dreptul de folosință către UGSR este în realitate un act administrativ emis în temeiul Decretului nr. 409/1955, chiar dacă acest temei nu se menționează explicit. Acest Decret a fost abrogat explicit prin pct. 6 din Anexă la Legea

158/2004. În realitate, Decretul nr. 409/1955 a fost abrogat implicit odată cu intrarea în vigoare a Constituției. Legea nr. 158/2004 nu a realizat decât o abrogare explicită.

A mai susținut apelantul – pârât că instituția juridică a transiterii dreptului de folosință asupra terenurilor proprietate de stat a căzut în desuetudine după reforma constituțională în materia dreptului de proprietate publică, regimul proprietății fiind esențial diferit în regimul anterior în care existau trei mari forme de proprietate: proprietate de stat, proprietate cooperatistă sau obștească și proprietate personală. De aceea, Decretul nr. 409/1955 contravine Constituției din 1991 fiind deci în raza de acțiune a art. 154 alin 1 din Constituție. În aplicarea art.154 alin 2 din Constituție, Consiliul legislativ a examinat conformitatea Decretului nr. 409/1955 cu prevederile actualei Constituții și a decis să propună abrogarea explicită a acestuia. De altfel operațiunea de abrogare explicită își găsește fundament și în dispozițiile art.17 din Legea 24/2000 în conformitate cu care „în vederea asanării legislației active, în procesul de elaborare a proiectelor de acte normative se va urmări abrogarea expresă a dispozițiilor legale căzute în desuetudine sau care înregistrează aspecte de contradictorialitate cu reglementarea preconizată.”

Prin urmare, apelantul – pârât susține că dreptul de folosință reglementat de Decretul nr. 409/1955 a încetat odată cu abrogarea prin Constituție a acestui Decret și ulterior prin Legea 158/2004.

În ceea ce privește dreptul său de proprietate, apelantul – pârât a argumentat că proprietatea de Stat asupra terenului din cauză a făcut obiectul art. 36 alin.1 din Legea 18/1991 și, deci, dreptul de proprietate al apelantului – pârât asupra terenului izvorăște din Lege.

A susținut apelantul – pârât că reclamantul se pretinde titularul unui drept de folosință gratuită asupra suprafeței de 1500 mp, din totalul de 3500 mp. Așa cum rezultă din adresa aflată la dosar, în vederea edificării construcției a fost atribuită în total suprafața de cca 4100 mp, după cum rezultă din enumerarea suprafețelor indicate în respectiva adresă. În realitate, suprafața nu a fost de 4100 mp, ci de 3500 mp, diferența provenind (probabil dar suficient de pertinent) din lipsă de precizie a măsurătorilor de la acea vreme. Potrivit extrasului de CF, în realitate suprafața corectă măsurată cu instrumentele evaluate, este de 3500 mp.

Din această suprafață de 3500 mp, au fost trecute în folosință gratuită a UGSR doar 1500 mp, restul de 2000 mp rămânând deci în proprietatea Statului și în administrarea Orașului B. Așa cum s-a arătat anterior, la data adoptării Constituției din 1991, dreptul de folosință pe durata construcției constituit în temeiul Decretului nr. 409/1955 a încetat. În aceste condiții, terenul în discuție a devenit liber de acest drept de folosință revenind deci în totalitate în administrarea Orașului B. Or, potrivit art. 36 alin 1 din Legea 18/1991 „(1) Terenurile aflate în proprietatea statului, situate în intravilanul localităților și care sunt în administrarea primăriilor, la data prezentei legi, trec în proprietatea comunelor, orașelor sau a municipiilor, urmând regimul juridic al terenurilor prevăzute la art. 26.”

În aceste condiții, este evident, în opinia apelantului, că la data adoptării Legii nr. 18/1991 terenul în discuție, fiind în administrarea Orașului B., a trecut în proprietatea privată a Orașului B. Tocmai de aceea prin Hotărârea de Consiliu local nr. 40/2009 s-a dispus completarea Anexei nr. 1 la HCL nr 27/2008 privind atestarea domeniului privat al orașului B.

Apelantul – pârât a mai argumentat că fostul drept de folosință asupra terenului pe durata construcției nu s-a transformat într-un drept de suprafață, de vreme ce proprietatea de stat nu admitea suprafața. Drepturile reale corespunzătoare dreptului de proprietate socialistă aveau o

reglementare distinctă și diferită de dreptul de suprafață reglementat de Codul civil. În speța de față, Legea nr. 158/2004 a abrogat Decretul nr. 409/1955 fără să-l înlocuiască cu altceva, de unde rezultă cu certitudine că intenția legiuitorului a fost să abolească efectele juridice viitoare ale dreptului de folosință reglementat de Decretul nr. 409/1955.

Apelantul – pârât a mai învederat și dispozițiile art. 59 din Legea 7/1996 (în forma de la data adoptării inițiale), astăzi art. 39 din Legea 7/1996, în conformitate cu care „Actul juridic privind constituirea sau transmiterea unui drept imobiliar, valabil, încheiat anterior intrării în vigoare a prezentei legi, netranscris în registrul de transcripțiuni și înscripțiuni ori, după caz, neînscris în cartea funciară, își produce efectele la data înscrierii în cartea funciară, potrivit regimului juridic la data încheierii lui.” Așadar, pretinsul drept real de folosință pe care îl invocă reclamantul nu a fost înscris nici în registrul de transcripțiuni înscripțiuni și nici în CF și deci el, în primul rând, în lumina Legii 7/1996 nu poate produce efecte.

În al doilea rând, apelantul – pârât a invocat și dispozițiile art.27 alin.1 din Legea 7/1996 (în forma de la data adoptării) în conformitate cu care "înscrierile în cartea funciară își vor produce efectele de opozabilitate față de terți de la data înregistrării cererilor." Lipsa înscrierii dreptului în CF determină lipsa de opozabilitate față de apelantul - pârât. Se impune observația că față de raporturile juridice dintre constitutorul dreptului (Stat) și beneficiarul acestuia (UGSR), apelantul – pârât are calitatea de terț.

Așadar, prin efectul art. 36 alin 1 din Legea 18/1991 terenul a trecut în proprietatea privată a Orașului B., iar în temeiul accesiei și construcția edificată pe acesta.

Intimata – reclamantă ANCCSR a depus întâmpinare la apel prin care a solicitat respingerea apelului ca neîntemeiat, cu consecința menținerii hotărârii instanței de fond ca fiind temeinică și legală și obligarea apelantului-pârât la plata cheltuielilor de judecată ocazionate de prezentul litigiu.

În motivarea întâmpinării intimatul – reclamant a susținut că preluarea patrimoniului fostei UGSR de către CNSLR s-a făcut în condiții de legalitate, sindicatele fiind singurele care pot avea drepturi asupra patrimoniului sindical.

A menționat intimatul că Uniunea Generală a Sindicatelor din România a fost o persoană juridică de tip confederativ constituită în anul 1966, care avea ca membri toate uniunile sindicatelor pe ramuri de producție existente în statul român la acel moment. Astfel, potrivit pct. 25, litera C din Statutul UGSR: Uniunea Generală a Sindicatelor alcătuită prin afilierea uniunilor sindicatelor pe ramuri de producție are drept scop realizarea unității organizatorice și de acțiune a tuturor sindicatelor din Republica Socialistă România în îndeplinirea rolului și sarcinilor ce le revin în toate domeniile activității sociale.

La rândul lor, Uniunile sindicatelor pe ramuri de producție erau persoane juridice constituite așa cum se stipulează la pct.20 lit, B din Statutul UGSR prin unirea de bunăvoie a sindicatelor din aceeași ramură.

În ceea ce privește Sindicatul, acesta este, de asemenea, o persoană juridică, ce reprezintă entitatea de bază în structura organizatorică a Uniunii Generale a Sindicatelor din România (pct. 13, lit. A din Statut), fiind constituit pe baza principiului locului de producție - în întreprinderi, instituții, organizații obștești și în comune (pct. 9 din Statut) prin voința liber consimțită a membrilor de sindicat care trebuie în mod necesar să aibă calitatea de angajat al întreprinderii, instituției, organizații cu caracter obștesc sau care urmează o școală profesională ori tehnică (pct. 1, lit. a) din statut).

Prin raportare la momentul constituirii lor, condițiile de înființare, funcționare, transformare și încetare a acestor persoane juridice, cu caracter sindical, au fost reglementate de Legea 52/1945 privind sindicatele profesionale, ca lege specială și Decretul nr. 31/1954 privitor la persoanele fizice și persoanele juridice, ca normă generală.

Având în vedere dispozițiile art. 27 din Decretul 31/1954 potrivit cărora „Persoana juridică ia ființa: b) prin actul de înființare a celor care o constituie, recunoscut de organul puterii de stat.... sau c) prin actul de înființare a celor care o constituie, cu prealabila autorizare a organului puterii de stat...”, în doctrină s-a menționat că persoana juridică este subiectul colectiv de drept, adică un colectiv de oameni, care întrunind condițiile prevăzute de lege, este titulara de drepturi subiective și obligații civile.

Pornind de la premisa că numai persoana fizică este înzestrată în mod natural cu voință, rezultă cu necesitate că, atât existența persoanei juridice, cât și funcționarea ei ulterioară, până la momentul încetării sale, au ca fundament voința juridică exprimată de membri săi persoane fizice, astfel cum este aceasta consemnată în actele constitutive și în hotărârile adunărilor generale.

În sensul celor arătate, referitoare la importanța fundamentală a voinței persoanelor fizice în constituirea și funcționarea persoanelor juridice, Legea nr. 52/1945 asupra sindicatelor profesionale consacră această chestiune, la nivel de principiu, stabilind următoarele:

„Art. 2 Se recunoaște tuturor persoanelor fizice care funcționează în aceeași profesiune, profesiuni similare sau conexe, dreptul de a se constitui în mod liber, în sindicate profesionale, fără a avea nevoie de vreo prealabilă autorizare.

Art. 17 Modul de constituire, de organizare și de funcționare a sindicatului profesional se determină după libera voință a membrilor, prin statute, pentru tot ceea ce nu se hotărăște altfel prin prezenta lege.”

Așadar, voința cu caracter juridic a membrilor de sindicat (persoane fizice), astfel cum aceștia sunt definiți în statutul UGSR, în acord cu dispozițiile legale în vigoare, este esențială atât pentru determinarea existenței și a modului de organizare și funcționare a sindicatelor, cât și a suprastructurilor cu personalitate juridică de tip federativ sau confederativ (Uniunile de sindicate pe ramuri de producție și Uniunea Generală a Sindicatelor).

În contextul mișcării revoluționare din decembrie 1989, care a condus la o modificare majoră a structurii politice, economice și sociale a statului român, a devenit necesară și reformarea structurii organizatorice a entităților care aveau ca scop apărarea intereselor angajaților, respectiv a sindicatelor, federațiilor la nivel de ramură și a uniunii generale.

Astfel, în cuprinsul Statutului UGSR se stipula, cu caracter de principiu, că aceasta își desfășoară activitatea sub conducerea politică a Partidului Comunist Român, cea mai înaltă formă de organizare a clasei muncitoare, forța politică conducătoare în Republica Socialistă România. Or, o astfel de prevedere a devenit total anacronică în context revoluționar, impunându-se crearea unor entități, organizate în acord cu noile realități istorice.

În aceste împrejurări, în perioada ianuarie - februarie 1990, membri sindicatelor care făceau parte din UGSR s-au întrunit în adunări generale și, pornind de la structura organizatorică a acestora și folosindu-se de patrimoniul lor, au constituit noi sindicate, pe baze libere și democratice, cărora le-a fost acordată personalitate juridică în condițiile legii.

La rândul lor, în baza voinței juridice a acelorași membri de sindicat, sindicatele nou constituite s-au asociat în noi structuri federative, constituindu-se astfel, 8 federații ale sindicatelor libere, recunoscute prin hotărâri judecătorești de acordare a personalității juridice.

Aceste 8 federații sindicale, care încorporau voința membrilor de sindicat ce făceau parte din UGSR, s-au întrunit, prin reprezentanții lor, la data de 05.03.1990, în vederea constituirii unei noi uniuni sindicale la nivel național.

Cu acel prilej, prin azeziunea/consimțământul unanim al tuturor participanților la adunare, s-a hotărât, în principal, constituirea Confederației Naționale a Sindicatelor Libere din România și adoptarea Statutului noii confederații în care se stipula că aceasta preia patrimoniul UGSR în calitate de succesori (art. 26 din Statut).

Hotărârile menționate au fost consemnate în înscrisul denumit Procesul-verbal din 05.03.1990, acesta reprezentând actul constitutiv al noii persoane juridice de tip confederativ, constituită la nivel național, pentru apărarea drepturilor salariaților, denumită Confederația Națională a Sindicatelor Libere din România.

Procesul verbal din data de 05.03.1990 reprezintă un act juridic, o manifestare de voință, de natură convențională (contractuală), provenită de la toți membri/asociații, în vederea creării unei persoane juridice cu caracter sindical și care împreună cu statutul, adoptat cu aceeași ocazie, constituie actul de înființare al entității colective în discuție.

Așadar, cele două acte, întocmite în formă scrisă, procesul verbal de constituire (care consemnează manifestarea de voință juridică) și statutul (în care sunt menționate structura, patrimoniul și modalitate de funcționare), sunt indisolubil legate, fiind absolut necesare pentru acordarea personalității juridice entității create prin intermediul lor.

A mai susținut intimatul că, în speță, CNSLR a dobândit personalitate juridică prin Sentința civilă nr. 782/16.03.1990 pronunțată de Judecătoria Sectorului 1 București. În considerentele sentinței judecătorești, se menționează în mod expres că soluția de acordare a personalității juridice se întemeiază pe analiza legalității următoarelor înscrisuri: i) Procesul verbal de constituire din data de 05.03.1990; ii) Copia Statului de funcționare a CNSLR în cuprinsul căruia se menționează la art.26 că fondurile bănești ale CNSLR provin, printre altele, din patrimoniul fostei UGSR, pe care CNSLR l-a preluat prin absorbție; iii) Toate sentințele de acordare a personalității juridice pentru cele 8 federații sindicale care formaseră UGSR.

A mai susținut intimatul că, deși pronunțată într-o procedură necontencioasă, hotărârea de acordare a personalității juridice reprezintă un act jurisdicțional, întrucât instanța a realizat o aplicare a normelor de drept care guvernează nașterea personalității juridice la actul de voință emanat de la persoanele care doreau crearea entității colective în discuție și care a fost prezentat instanței cu acest scop.

Față de caracterul jurisdicțional al unei astfel de hotărâri în opinia intimatului rezultă că ea se bucură de autoritate de lucru judecat în sensul că, în măsura în care a fost admisă o cerere cu caracter necontencios, aceasta va produce efecte juridice, nemaiputând fi primită din partea aceleiași părți o altă cerere cu același obiect și aceeași cauză.

În raporturile cu terții, nu se poate pune problema existenței autorității de lucru judecat întrucât, prin ipoteză, fiind vorba de o procedură necontencioasă, aceștia nu au fost parte la procesul în care s-a pronunțat o astfel de hotărâre. Așadar, problema obligativității respectării efectelor hotărârii pronunțate în materie necontencioasă, în raporturile cu terții, nu se

soluționează pe baza principiilor instituției autorității de lucru judecat, privită ca efect principal al oricărui act jurisdicțional, ci prin raportare la instituția opozabilității.

S-a susținut că sentința civilă nr. 782/16.03.1990 prin care s-a acordat personalitate juridică CNSRL se bucură de autoritate de lucru judecat în ceea ce privește îndeplinirea de către actul de voință al asociaților (membrilor), astfel cum acesta s-a materializat în actul de înființare (proces-verbal de constituire și statut), a condițiilor legale pentru formarea persoanei juridice.

Având în vedere că una dintre condițiile esențiale pentru nașterea persoanei juridice are în vedere existența și modalitatea de formare a patrimoniului (neputând exista persoană fără patrimoniu), pentru a pronunța sentința menționată, instanța a verificat toate aspectele legate de această condiție, inclusiv cea referitoare la preluarea de către noua entitate, în calitate de succesoare, a patrimoniului UGSR, și a stabilit că acestea nu sunt contrare situației de fapt descrise în actele constitutive și nu se încalcă niciun fel de dispoziție legală.

Așadar, instanța a considerat legală manifestarea de voință a foștilor membri ai UGSR, astfel cum a fost consemnată în procesul-verbal din 05.03.1990, prin care au hotărât constituirea unei noi persoane juridice sindicale de tip confederativ (CNSLR), căreia i-au transferat patrimoniul UGSR, aceasta din urmă devenind anacronică, față de noile realități social-politice de după revoluția din decembrie 1989.

În concluzie, hotărârea instanței de înființare a CNSLR se bucură de autoritate de lucru judecat în privința existenței și modalității de constituire a patrimoniului acestei noi entități.

Pe de altă parte, în opinia intimatului, această hotărâre este opozabilă tuturor persoanelor care nu au fost parte la procesul de acordare a personalității, inclusiv instanțelor de judecată și celorlalte autorități ale statului, în sensul că acestea trebuie să respecte situația juridică care a luat naștere prin pronunțarea sa, cu atât mai mult cu cât această hotărâre are caracter constitutiv, prin intermediul său luând naștere un nou subiect de drept.

În ceea ce privește dizolvarea UGSR, intimatul – reclamant a susținut că art. 38 din Legea 52/1945 stipulează faptul că un sindicat profesional se poate dizolva prin hotărârea adunării generale a membrilor (potrivit dispozițiilor art. 49 din aceeași lege dispozițiile referitoare la sindicate se aplică și în cazul federațiilor și confederațiilor).

În accepțiunea acestor dispoziții legale, dizolvarea apare ca fiind un mod de încetare a persoanei juridice prin efectul manifestării de voință a celor care au constituit-o, în baza principiului *mutuus consensus mutuus dissensus*.

În aceste condiții, procesul-verbal din data de 05.03.1990, care reprezintă actul constitutiv al CNSLR, privit ca *instrumentum probationem*, constată existența a două acte juridice (operațiuni juridice - *negotium iuris*), distincte, respectiv manifestări de voință făcute cu intenția de a produce efecte juridice.

În primul rând, prin acest act membri UGSR, își exprimă, în mod concordant, voința în vederea creării unei noi persoane juridice de natură sindicală, de tip confederativ, respectiv CNSLR, prin preluarea patrimoniului UGSR.

În al doilea rând, în mod tacit, aceiași membri ai UGSR hotărăsc dizolvarea uniunii, manifestarea de voință, care, deși nu este expresă, rezultă cu necesitate și fără echivoc din adoptarea actului de înființare al noii entități.

A mai susținut intimata – reclamantă că premisa de la care trebuie pornit în dovedirea existenței actului de dizolvare constă în faptul că la adunarea generală din data de 05.03.1990 au luat parte membri UGSR care prin hotărârea adoptată au devenit membri noii confederații.

Calitatea de membri UGSR a persoanelor de la care emană voința juridică rezultă, în opinia intimă, din cuprinsul actului constitutiv, în care se menționează expres că: din vechile structuri ale UGSR formate din 11 uniuni pe ramuri de activitate ...s-au constituit federații ale sindicatelor libere după cum urmează.... (se consemnează un număr de 8 federații la nivel de ramură cu câteva sute de sindicate afiliate).

Pe de altă parte, în opinia intimă, având în vedere timpul scurs de la revoluția din decembrie 1989, până la momentul constituirii confederației, începutul lunii martie 1990, aproximativ două luni de zile, perioadă în care s-au organizat sindicatele la nivel de întreprinderi și apoi federațiile la nivel de ramuri industriale, rezultă în mod evident că salariații, prin a căror voință s-au creat toate persoanele juridice cu caracter sindical, erau aceleași persoane fizice care aveau calitatea de salariați și anterior revoluției și care erau astfel și membri UGSR.

În opinia intimă, următoarea premisă, care conduce la concluzia dizolvării UGSR, constă în decizia membrilor uniunii de a transmite patrimoniul UGSR noii structuri sindicale, pe care tot ei au creat-o și ai cărei membri au devenit.

Pe cale de consecință, întrucât UGSR a pierdut întregul patrimoniu, a pierdut un element esențial al oricărei persoane juridice, fiind astfel în imposibilitatea de a mai funcționa în scopul apărării intereselor membrilor de sindicat.

A mai considerat intimă că trebuie avut în vedere și faptul că, niciodată după adoptarea procesului verbal amintit, nu a mai avut loc o întrunire a adunării generale a UGSR sau a structurilor sale, membrii săi considerând-o desființată, astfel încât, după acest moment, ei au activat numai în cadrul instituțional oferit de noua entitate. Problema unei eventuale continuări a existenței fostului UGSR a fost pusă numai după anul 2010, această ipoteză fiind însă infirmată de către instanță.

De asemenea, în opinia intimă – reclamante au fost respectate dispozițiile legale referitoare la transmiterea patrimoniului sindical de la UGSR către CNSRL.

A argumentat intimă – reclamantă că singurele dispoziții legale care reglementau problema efectelor patrimoniale ale dizolvării unei persoane juridice de natură sindicală, la momentul constituirii CNSRL, erau cele prevăzute de art. 39 din Legea nr. 52/1945 privind sindicatele profesionale potrivit cu care:

„(1) În caz de dizolvare statutară sau voluntară, averea sindicatului profesional se împarte conform dispozițiilor din statute.

(2) În caz de abateri de la aceste dispozițiuni, tribunalul sediului sindicatului, la cererea părților interesate, a Ministerului public sau a Ministerului Muncii, va pronunța anularea deciziunii luate de sindicat în disprețul statutelor sau a legii și va proceda la repartitia patrimoniului, potrivit dispozițiilor de mai jos.

(3) Dacă statutele au omis să prevadă modul de distribuire a patrimoniului social și nici adunarea generală nu a luat vreo hotărâre în această privință, atunci tribunalul sediului sindicatului, sesizat de oricare membru al sindicatului, de Ministerul Muncii sau de Ministerul Public, poate proceda la distribuirea patrimoniului, atribuindu-l sau uniunii din care face parte sindicatul, sau altui sindicat similar sau conex, sau în lipsă Ministerului Muncii, Direcțiunea învățământului profesional.”

Din analiza acestor dispoziții legale, rezultă cu claritate, în opinia intimă, că în cazul dizolvării structurii sindicale, patrimoniul acesteia se distribuie/transmite către alte entități

sindicale, în primul rând, potrivit voinței asociațiilor/membrilor de sindicat, astfel cum aceasta a fost consemnată în statut sau în hotărârea adunării generale.

În speță, statutul fostei UGSR nu prevedea nimic cu privire la soarta patrimoniului în cazul în care această entitate și-ar fi încetat existența, dizolvându-se (ipoteză de altfel de neconceput în anul 1966, anul înființării uniunii, în plin regim comunist).

Față de această situație, prin Procesul-verbal din data de 05.03.1990, care reprezintă o veritabilă hotărâre a adunării generale de dizolvare a UGSR, este adoptat și statutul noii entități în care se menționează expres că patrimoniul uniunii este transferat către persoana juridică creată cu aceeași ocazie.

Acest act juridic nu a fost niciodată anulat, nici măcar nu a fost contestat în cadrul vreunei proceduri judiciare, astfel încât el continuă să-și producă efectele translativ de proprietate de la vechea persoană juridică către cea nouă.

Actul juridic în discuție are natură convențională, fiind format prin acordul de voință al membrilor UGSR care au hotărât transmiterea patrimoniului către CNSLR, entitate nou creată de către aceleași persoane, reprezentând, așadar, o convenție între asociații a căror voință juridică stătea la baza existenței ambelor entități.

În accepțiunea Codului civil de la 1864 termenul de convenție este sinonim cu acela de contract, ambii termeni fiind folosiți în cuprinsul său cu același înțeles. Așadar, de esența unei convenții este acordul de voință manifestat cu intenția de a produce efecte juridice. Această voință poate să provină de la mai mult de două persoane, într-o astfel de ipoteză convenția fiind un act juridic multilateral.

Prin urmare, în cazul persoanelor de tip asociativ, toate actele juridice formate prin voința asociațiilor, începând cu actul de constituire, trecând la actele adoptate în adunările generale prin care se asigură funcționarea entității sau se modifică actele constitutive inițiale, și terminând cu actul prin care se decide dizolvarea, reprezintă acte juridice multilaterale cu caracter convențional.

În opinia intimătei – reclamante, rezultă fără putință de tăgadă că Procesul verbal din 05.03.1990, împreună cu Statutul adoptat prin acesta, reprezintă o convenție prin care membri fostei UGSR au decis transferul universal al patrimoniului entității, în acord cu dispozițiile art. 39 din Legea 52/1945, către CNSLR. Această convenție între asociați formează însăși voința persoanei juridice dizolvate în privința transmiterii patrimoniului său.

De asemenea, având în vedere că prin aceleași acte juridice, foștii asociați ai UGSR au devenit asociați ai CNSLR, în cuprinsul acestora este consemnată și voința lor convențională de a accepta, în noua calitate și în numele noii persoane juridice, transferul patrimonial în discuție.

Continuând analiza dispozițiilor art. 39 din Legea 52/1945, în opinia intimătei – reclamante, chiar și în situația în care s-ar fi dispus anularea actului juridic translativ de proprietate, Procesul-verbal din 05.03.1990, singura entitate cu vocație la primirea patrimoniului fostei UGSR era la acel moment tot CNSLR.

Astfel, ultimul alineat al articolului menționat arată, în mod expres, că în ipoteza anulării hotărârii de transfer al patrimoniului sindicatului dizolvat, instanța poate dispune transmiterea universalității către uniunea din care face parte sindicatul sau către un sindicat similar sau conex, iar în lipsa unor astfel de structuri, către Direcția învățământ profesional din cadrul Ministerului Muncii.

Primul lucru care se observă este acela că statul, ca persoană juridică de sine stătătoare, reprezentat de Ministerul de Finanțe, este exclus de plano de la posibilitatea de preluare a patrimoniului unui sindicat profesional.

De asemenea, la momentul desființării UGSR, nu mai exista nici Direcția de învățământ profesional din cadrul Ministerului Muncii, la care se referă legea din 1945, atât Ministerul, cât și Direcția fiind organizate potrivit legislației statului comunist, înlăturată de la aplicare prin însăși actul revoluționar.

Așadar, în opinia intimă, singura entitate care ar fi putut prelua acest patrimoniu, ce aparținuse structurii centrale de tip confederativ a sindicatelor profesionale, era Confederația Națională a Sindicatelor Libere din România înființată odată cu desființarea UGSR.

Astfel, a susținut intimata - reclamantă, modalitatea prin care aceasta a dobândit cele două drepturi reale pe care le afirmă în prezenta cauză este convenția, respectiv acordul de voință al membrilor mișcării sindicale, de a dizolva U.G.S.R. și de a aporta patrimoniul acesteia la formarea C.N.S.L.R., în care aceleași persoane fizice, titulare de voința juridică, au devenit membri, acord de voințe de care a luat act și instanța de judecată atunci când a autorizat înființarea C.N.S.L.R.

Prin întâmpinare, intimata – reclamantă a mai susținut și că motivele de apel privind excepția de nulitate absolută a art. 26 lit. d din Statutul Confederației Naționale a Sindicatelor Libere din România, excepția nulității absolute a Statutului ANCCSR, lipsa calității procesuale active a ANCCSR, pretinsa stingere a dreptului de folosință asupra terenului constituit prin Hotărârea Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, pretinsele drepturi ale Orașului B. asupra construcției și terenului în litigiu sunt neîntemeiate.

În ceea ce privește motivul de apel privind încheierea din data de 18.12.2020, intimata – reclamantă a susținut că și acesta este neîntemeiat întrucât, în realitate, este vorba despre două cauze juridice distincte ale solicitării de plată a sumelor invocate de apelant, respectiv o acțiune în restituire întemeiată pe dispozițiile art. 566 Cod civil și o alta fundamentată pe îmbogățirea fără justă cauză. Invocarea celor două texte de lege, ambele de drept material, se concretizează în două cauze juridice distincte, în niciun caz identice, cum susține apelantul, respectiv îmbogățirea fără justă cauză.

În opinia intimă, textul art. 1348 Cod civil este foarte clar și arată că ori de câte ori cel prejudiciat are la îndemână o altă acțiune, cererea de restituire întemeiată pe îmbogățirea fără justă cauză nu poate fi primită. Or, în acest caz, acțiunea întemeiată pe dispozițiile art. 566 Cod civil este reglementată în mod separat de legiuitor și distinctă de acțiunea de în rem verso.

Oricum, pentru a decide cu privire la aplicabilitatea art. 566 Cod civil sau, dimpotrivă, a instituției acesiunii invocate de intimata – reclamantă, este necesar ca apelantul să fi precizat în mod concret lucrările pretins efectuate și tipul acestora. Or, nu doar că acest lucru nu s-a întâmplat în fața instanței de fond, dar nici măcar prin apelul formulat nu s-a precizat în mod clar care sunt lucrările pretins edificate de Orașul B.

În opinia intimă, sunt neîntemeiate și susținerile apelantului în legătură cu posibilitatea pe care ar fi avut-o instanța de judecată, în temeiul rolului activ, să schimbe cauza juridică a cererii reconvenționale. Dacă instanța de fond ar fi procedat de o asemenea manieră, ar fi încălcat principiul disponibilității. Calificarea juridică a unei cereri o dată judecătorul doar atunci când există disonanță între situația de fapt și temeiul juridic invocat, nu și atunci când temeiul invocat este compatibil dar inefficient întrucât, în caz contrar, judecătorul s-ar erija în

apărătorul unei dintre părți ceea ce, în mod evident, ar conduce la încălcarea flagrantă a principiului disponibilității.

Referitor la motivul de apel privind încheierea din data de 19.04.2021, intimata – reclamantă a susținut că și acesta este neîntemeiat întrucât HCL nr. 40/2009 a fost invocat în cauză de către apelant cu scopul de a produce efecte, fiind actul care a stat la baza înscrierii în cartea funciară. Acest lucru a fost afirmat *expressis verbis* în cuprinsul întâmpinării depuse de pârât la fond și reiese în mod clar din cuprinsul cărții funciare.

Consecința este, în opinia intimatei – reclamante, faptul că HCL nr. 40/2009 este un înscris de care depinde soluționarea pe fond a cauzei, întrucât prin înlăturarea acestuia din cadrul probatoriului, pârâtul rămâne absolut descoperit, fiind "privat" de singurul act pe care îl deținea în sprijinul pretențiilor sale.

Analizând sentința și încheierile apelate prin prisma motivelor de apel formulate, Curtea a reținut următoarele:

În ceea ce privește *motivele de apel formulate împotriva încheierii din data de 18.12.2020*, Curtea a constatat că judecătorul fondului, prin această încheiere, a admis excepția inadmisibilității cererii reconvenționale, motivând în sensul că prevederile art. 566 Cod civil 2009 reprezintă o altă cauză juridică, neinvocată de partea pârâtă prin cererea reconvențională, la care această parte putea recurge și, prin urmare, i se opune caracterul subsidiar al *actio de in rem verso*.

Cercetând conținutul cererii reconvenționale depuse de pârât în fața primei instanțe, se constată că partea pârâtă a invocat drept cauză juridică a pretențiilor afirmate instituția îmbogățirii fără just teme.

În consens cu partea apelantă – pârâtă, Curtea a considerat că trebuie operată distincția între cauza juridică a pretențiilor afirmate (cauza dreptului – *causa debendi*) și cauza cererii formulate, prima noțiune desemnând fundamentul raportului juridic pus în discuție și al dreptului invocat de cel care formulează pretenția, în timp ce cea de-a doua noțiune desemnează temeiul juridic, textul legal indicat în concret de parte.

Cauza cererii de chemare în judecată sau a cererii reconvenționale, adică temeiul juridic, poate fi pusă în discuția părților de către instanță, spre deosebire de cauza dreptului.

Totodată, Curtea a constatat că izvoarele raporturilor juridice de drept substanțial (răspunderea contractuală, răspunderea delictuală, faptul juridic licit) reprezintă cauza juridică a pretențiilor afirmate în cadrul unei acțiuni civile, iar textele legale, inserate în Codul civil, reprezintă temeiuri de drept ale acțiunilor. Astfel, aceluiași izvor de drepturi și obligații, ca instituție distinctă, îi pot corespunde multiple aplicații particulare consacrate în diferite texte ale Codului civil.

Punând în discuție incidența unui anume text legal instanța de judecată nu schimbă cauza juridică a pretențiilor afirmate, ci o lămurește, nefiind atinse prin aceasta obligațiile trasate în sarcina sa de dispozițiile art. 22 Cod procedură civilă și nefiind afectat principiul disponibilității.

În speța de față, în consens cu partea apelantă – pârâtă, Curtea a constatat că prevederile art. 566 alin. 3, 4 și 8 Cod civil 2009 nu reprezintă altceva decât o aplicație particulară a instituției îmbogățirii fără just teme (fapt juridic licit), cauză juridică afirmată expres de pârât în cadrul cererii reconvenționale formulate.

Dispozițiile art. 566 Cod civil 2009, plasate în materia efectelor admiterii acțiunii în revendicare imobiliară, nu consacră noi fundamente ale pretențiilor, ci constituie aplicații particulare, după caz, fie ale instituției accesii imobiliare artificiale, fie ale instituției îmbogățirii fără just temei.

În considerarea acestor aspecte, Curtea a constatat că prima instanță, în raport de prevederile art. 22 alin. 4 teza finală Cod procedură civilă, era obligată să pună în discuția părților incidența dispozițiilor art. 566 alin. 3, 4 și 8 Cod civil 2009. Subsecvent punerii în discuția contradictorie a părților litigante a dispozițiilor indicate, se impunea ca prima instanță să respingă excepția inadmisibilității cererii reconvenționale, pentru motivele indicate anterior.

Referitor la *motivele de apel formulate împotriva încheierii din data de 19.04.2021*, Curtea a constatat că prin această încheiere tribunalul a respins excepția inadmisibilității invocării excepției de nelegalitate a H.C.L. al Orașului B. nr. 40/12.06.2009, considerând că poate cerceta, în litigiul *pendinte*, legalitatea actului administrativ individual menționat. Consecința respingerii excepției inadmisibilității s-a reflectat în sentința pronunțată, în cuprinsul căreia prima instanță a admis excepția de nelegalitate a H.C.L. al Orașului B. nr. 40/12.06.2009.

Conform art. 4 din Legea nr. 554/2004 „(1) Legalitatea unui act administrativ cu caracter individual, indiferent de data emiterii acestuia, poate fi cercetată oricând în cadrul unui proces, pe cale de excepție, din oficiu sau la cererea părții interesate.

(2) Instanța investită cu fondul litigiului și în fața căreia a fost invocată excepția de nelegalitate, constatând că de actul administrativ cu caracter individual depinde soluționarea litigiului pe fond, este competentă să se pronunțe asupra excepției, fie printr-o încheiere interlocutorie, fie prin hotărârea pe care o va pronunța în cauză. În situația în care instanța se pronunță asupra excepției de nelegalitate prin încheiere interlocutorie, aceasta poate fi atacată odată cu fondul.

(3) În cazul în care a constatat nelegalitatea actului administrativ cu caracter individual, instanța în fața căreia a fost invocată excepția de nelegalitate va soluționa cauza, fără a ține seama de actul a cărui nelegalitate a fost constatată.

(4) Actele administrative cu caracter normativ nu pot forma obiect al excepției de nelegalitate. Controlul judecătoresc al actelor administrative cu caracter normativ se exercită de către instanța de contencios administrativ în cadrul acțiunii în anulare, în condițiile prevăzute de prezenta lege.”

Rezultă din textul redat cerința indispensabilă ca de actul administrativ cu caracter individual ce face obiectul excepției de legalitate să depindă soluționarea litigiului pe fond.

Litigiul de față are ca obiect acțiunea în revendicare inițiată de intimata – reclamantă, fiecare parte litigantă invocând un titlu de proprietate.

Se reține însă că titlul de proprietate invocat de apelantul – pârât nu este H.C.L. al Orașului B. nr. 40/12.06.2009, ci legea, respectiv dispozițiile art. 36 alin. 1 din legea nr. 18/1991, în forma în vigoare la data adoptării acestui act normativ.

În acest context, Curtea reține că un bun formează obiectul proprietății publice numai dacă a fost dobândit de titularul său prin unul dintre modurile prevăzute de lege, aspect menționat expres și în cadrul art. 6 din Legea nr. 213/1998, unde se prevede că bunurile din domeniul public trebuie să fi fost dobândite cu respectarea prevederilor legale în vigoare la data intrării lor în patrimoniul titularului.

În același sens, procedând la delimitarea obiectului proprietății publice de domeniul privat, prin art. 859 Cod civil 2009, legiuitorul stipulează că fac obiectul exclusiv al proprietății publice bunurile menționate expres în cuprinsul alin. (1), precum și alte bunuri, stabilite prin lege organică, care declară anumite categorii de bunuri, în ansamblul lor, ca fiind obiectul exclusiv al proprietății publice. Totodată, alin. (2) al art. 859 Cod civil, permite statului și unităților administrativ-teritoriale să dobândească și alte bunuri, fie în domeniul public, fie în domeniul lor privat, prin unul dintre modurile prevăzute de lege, dacă sunt de uz sau de interes public.

Rezultă, astfel, condiția impusă imperativ de legiuitor ca dobândirea acestor bunuri care, fie prin natura lor, fie prin declarația expresă a legii, sunt de uz sau de interes public, să se facă prin unul dintre „modurile prevăzute de lege”. Sintagma primește un dublu sens, și anume: dobândirea să se facă printr-unul dintre modurile specifice, prevăzute de Codul civil, iar în cadrul acestora, bunul să fi fost dobândit cu respectarea cerințelor legii în vigoare, la data dobândirii lui.

Cu alte cuvinte, chiar dacă un bun este declarat prin lege ca fiind de uz sau de interes public, el trebuie să fi intrat legal în patrimoniul titularului său, astfel încât reclamantul să poată face dovada unui titlu legal de proprietate asupra bunului revendicat. În acest sens, în jurisprudență, s-a stabilit că includerea unui imobil într-un inventar centralizat al bunurilor aparținând domeniului public sau aparenta identitate a bunului cu unul dintre cele menționate în art. 136 alin. (3) din Constituție și art. 859 alin. (1) Cod civil nu constituie, în sine, un titlu de proprietate în favoarea statului ori a unității administrativ-teritoriale. Valabilitatea atestării domeniului public rămâne condiționată de existența, ca premisă, a unui mod legal de dobândire a proprietății publice.

Aceste principii se aplică inclusiv în situația, precum cea din speță, în care un anumit bun a fost trecut din domeniul public în domeniul privat al Statului sau al unității administrativ-teritoriale.

Prin urmare, de vreme ce un act administrativ individual emis de o autoritate publică locală nu poate reprezenta, în situația de față, un titlu de proprietate, rezultă că cerința indicată anterior, conținută expres de art. 4 alin. 2 din legea nr. 554/2004 nu este întrunită în speță.

Hotărârea Consiliului Local B. nr. 40/12.06.2009 prin care terenul în litigiu a fost scos din domeniul public și trecut în domeniul privat al Orașului B. nu poate constitui titlu de proprietate, în raport de care să se poată proceda la o comparare a titlurilor într-o acțiune în revendicare imobiliară.

Ca atare, se impunea admiterea excepției inadmisibilității invocării excepției de nelegalitate a acestui act administrativ individual, întrucât soluționarea pe fond a litigiului de față nu depinde de H.C.L. al Orașului B. nr. 40/12.06.2009.

Examinând *apelul declarat împotriva sentinței civile nr. 2014/18.09.2023*, Curtea a reținut că acțiunea în revendicare este acțiunea reală prin care proprietarul unui bun cere restituirea sa de la cel care îl stăpânește fără drept.

Potrivit art. 563 alin. (1) Cod civil 2009 (aplicabil în cauză prin raportare la prevederile art. 6 alin. 6 din Codul civil 2009) proprietarul unui bun are dreptul de a-l revendica de la posesor sau de la o altă persoană care îl deține fără drept. El are, de asemenea, dreptul la despăgubiri, dacă este cazul.

Așadar, acțiunea în revendicare este acțiunea prin care proprietarul ce nu are posesia bunului său cerere instanței să oblige pârâtul să-i redea posesia bunului. În cadrul cererii sale reclamantul trebuie să probeze în primul rând că este titularul dreptului de proprietate asupra bunului revendicat, probă ce se face prin titlul de proprietate care poate să fie un act constitutiv, translativ sau declarativ (hotărâre judecătorească, act de partaj, o tranzacție etc.), în favoarea pârâtului operând o prezumție relativă de proprietate, desprinsă din faptul posesiunii bunului. Dacă reclamantul nu face dovada dreptului său de proprietate, acțiunea în revendicare va fi respinsă.

În soluționarea acțiunii în revendicare se impune a fi utilizat procedeul comparației titlurilor de proprietate, urmărind și verificând istoricul dreptului în raport de susținerile ambelor părți aflate în concurs, dar și de actele juridice ce au avut ca obiect imobilul litigios, determinând regimul juridic al acestuia funcție de legislația incidentă, însă numai ulterior constatării ca fiind dovedit a titlului de proprietate al reclamantului.

În speța de față, intimata – reclamantă se pretinde succesoarea în drepturi a U.G.S.R. prin raportare la procesul verbal din data de 05.03.1990. În virtutea acestui act, intimata pretinde proprietatea asupra construcției cunoscută sub denumirea de Casa de Cultură a Sindicatelor din orașul B. În temeiul aceluiași act, intimata – reclamantă pretinde că deține un drept de folosință asupra terenului în suprafață de 1.500 mp pe care este edificată construcția menționată.

După cum rezultă din înscrisurile depuse în cadrul dosarului de fond, imobilul construcție menționat anterior a fost construit de către Uniunea Generală a Sindicatelor din România (U.G.S.R.), fiind recepționat la data de 17.12.1981. Astfel, prin adresa emisă de Uniunea Generală a Sindicatelor din România către Consiliul Popular al Orașului B. la data de 5 decembrie 1975 se informa Consiliul Popular despre aprobarea de către U.G.S.R. a construirii unei case de cultură în Orașul B.

Prin hotărârea Consiliului de Miniștri al R.S.R. nr. 432/20 decembrie 1976 terenul proprietate de stat în suprafață de 1.500 mp situat în Orașul B., județul I. a fost transmis din administrarea Orașului B. în folosința gratuită a U.G.S.R., pe durata existenței construcțiilor ce urmau a se realiza. Prin procesul-verbal de recepție finală din data de 17.12.1981 s-a admis recepția finală a lucrărilor la construcția Casa de Cultură a Sindicatelor B.

Edificarea construcției a fost realizată, deci, de către U.G.S.R., această uniune având în patrimoniul său și dreptul de folosință constituit prin hotărârea Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România nr. 432/20 decembrie 1976.

U.G.S.R. a dobândit dreptul de proprietate asupra construcției noi edificate, fiind primul proprietar.

La data de 5 martie 1990 a avut loc Adunarea de Constituire a Confederației Naționale a Sindicatelor Libere din România (C.N.S.L.R.). Acest proces – verbal de constituire a C.N.S.L.R. din data de 5 martie 1990, împreună cu Statutul C.N.S.L.R., este invocat drept titlu în prezentul litigiu de către intimata – reclamantă.

Conform argumentelor intimatei – reclamante, împărtășite și de către judecătorul fondului, prin procesul verbal menționat s-a hotărât, de către fostele uniuni pe ramuri de activitate ale U.G.S.R., organizate ulterior schimbării regimului comunism în federații sindicale libere, constituirea C.N.S.L.R. Raportat la modul de înființare a C.N.S.L.R., tribunalul a reținut că această nouă entitate juridică a preluat patrimoniului U.G.S.R., inclusiv construcția Casa de Cultură a Sindicatelor B.

Conform celor expuse de intimata – reclamantă prin întâmpinare, procesul – verbal din data de 5 martie 1990 reprezintă, totodată, și actul de dizolvare a U.G.S.R.

În acest context, Curtea a apreciat că se impune a fi cercetat, mai întâi, motivul de apel referitor la pretinsa transmisiune a patrimoniului de la U.G.S.R. către C.N.S.L.R.

Curtea a reținut că prin sentința civilă nr. 782/16.03.1990 pronunțată de Judecătoria Sectorului 1 București, în baza art. 32 din Decretul nr. 31/1954, art. 84 și urm. din Legea nr. 21/1924 și conform Legii nr. 52/1954 a fost admisă cererea de înscriere ca persoană juridică a *Confederației Naționale a Sindicatelor Libere din România*, compusă din Federația Sindicatelor Libere din Metalurgie, Federația Sindicatelor Libere din Construcții de Mașini, Federația Sindicatelor Libere din Agricultură, Federația Sindicatelor Libere din Comerț, Cooperatie și Turism, Federația Sindicatelor Libere din Construcții și Materiale de Construcții, Federația Sindicatelor Libere Medico-Sanitare și Farmaceutice, Federația Sindicatelor Libere din Gospodăria Comunală și Federația Sindicatelor Libere din Unitățile Textile, Tricotaje, Confecții și Pielărie, Cauciuc, Încălțăminte și s-a acordat personalitate juridică acestei confederații. La art. 26 lit. d din Statut s-a prevăzut că fondurile bănești ale C.N.S.R.L. provin, între altele, din patrimoniul Consiliul General al Sindicatelor din R.P.R. (ulterior Uniunea Generală a Sindicatelor din România), dobândit de Consiliul C.N.S.R.L., ca succesor universal, prin absorbție.

Prin decizia civilă nr. 17/31.08.1995 pronunțată de Tribunalul Municipiului București, a fost admisă cererea formulată de *Confederația Națională a Sindicatelor Libere din România - FRĂȚIA* și s-a dispus înregistrarea în registrul special al persoanelor juridice a confederației, înființate prin fuziunea confederațiilor: Confederația Națională a Sindicatelor Libere din România, Confederația Sindicatelor Independente Frăția, Confederația Univers și afilierea Federației PETROM și Federației Sindicatelor RADIO-COMUNICAȚII, ca persoană juridică. La art. 82 din Statut s-a prevăzut că patrimoniul Confederației este format, între altele, din patrimoniul C.N.S.R.L., C.S.I. Frăția, Confederației Univers, conform bilanțurilor contabile la data constituirii, precum și din bunurile mobile și imobile componente ale patrimoniului C.C. al U.G.S.R. aferente structurilor sindicale care intră în componența C.N.S.R.L. Frăția.

Contrar celor susținute de intimata – reclamantă și în dezacord cu judecătorul fondului, Curtea a constatat că la dosar nu există nicio dovadă în sensul că ar fi intervenit o comasare prin absorbirea Uniunii Generale a Sindicatelor din România de către Confederația Națională a Sindicatelor Libere din România, în temeiul art. 41 alin. 1 din Decretul nr. 31/1954, o divizare a patrimoniului acesteia, în baza art. 41 alin. 2, sau o desprindere a unei părți din patrimoniul primei persoane juridice, ce și-ar fi menținut ființa, urmată de o transmitere a sa la C.N.S.R.L., persoana juridică nou înființată, potrivit art. 42 din același act normativ, fiind de principiu că oricare dintre aceste operațiuni ar fi presupus acordul expres al ambelor persoane implicate, neputând fi admis ca un subiect de drept să preia unul sau mai multe bunuri de la un alt subiect de drept prin manifestarea sa unilaterală de voință, cum este propriul statut. Acest principiu se deduce din prevederile art. 43 din Decretul nr. 31/1954, care instituie o simetrie între modul în care încetează de a avea ființă o persoană juridică sau transmite o parte din patrimoniul său și acela în care s-a înființat.

Pe de altă parte, hotărârile judecătorești prin care s-a acordat succesiv personalitate juridică celor două confederații, C.N.S.R.L. și apoi C.N.S.R.L. Frăția, care nu au fost pronunțate în contradictoriu cu succesorul universal sau particular al Uniunii Generale a Sindicatelor din

România, nu ar putea fi invocate în justificarea transmiterii drepturilor reale asupra bunurilor în litigiu din patrimoniul acesteia din urmă în cel al reclamantei, deoarece ele își produc efectele substanțiale (modificarea situației juridice dintre părțile în litigiu, prin aplicarea regulii de drept la împrejurările de fapt) numai între părți.

Totodată, Curtea a reținut că procesul verbal din data de 5.03.1990 reprezintă doar actul de constituire al C.N.S.L.R.

Din această perspectivă, astfel cum a subliniat și apelantul – pârât, în data de 5.03.1990 nu s-a întrunit Congresul U.G.S.R., în temeiul art. 25 din Statutul U.G.S.R. ci s-au întrunit Federații sindicale nou constituite.

Nu este pertinent argumentul intimitei – reclamante în sensul că la baza procesului – verbal din data de 5.03.1990 stă voința juridică a acelorași membri de sindicat ce făceau parte din U.G.S.R.

Astfel, în primul rând Curtea a subliniat că voința unei persoane juridice este distinctă de voința membrilor săi, persoane fizice. Voința unei persoane juridice este exprimată prin deciziile luate de organele sale de conducere și nu reprezintă suma voințelor individuale ale membrilor săi.

Pe de altă parte, Curtea a reținut că între perioada imediat anterioară Revoluției din decembrie 1989 și data de 5.03.1990 este un interval de timp considerabil în care fluctuația membrilor de sindicat, persoane fizice, a putut avea loc, fie prin încetarea acestei calități (inclusiv ca efect al decesului persoanelor fizice), fie prin dobândirea calității de salariat, în această perioadă, de către alte persoane fizice. Ca atare, nu se poate susține, cu temei, că membri sindicatelor care făceau parte din U.G.S.R. s-au întrunit în adunări generale în luna februarie 1990 și, tot aceștia, au hotărât înființarea C.N.S.L.R.

De asemenea, în consens cu apelantul – pârât, Curtea a constatat că, potrivit procesului – verbal din data de 5.03.1990, la adunarea din data respectivă au fost prezenți nu membri de sindicat, nu delegați de congres ai U.G.S.R., ci Federații sindicale nou constituite și distincte de uniunile sindicale pe ramuri de producție.

Ca atare, neexistând o hotărâre de dizolvare a U.G.S.R., adoptată de organele proprii de conducere ale acestei persoane juridice, și neexistând nicio mențiune privind dizolvarea U.G.S.R. înscrisă la Judecătoria – prin raportare inclusiv la prevederile art. 40 din legea nr. 52/1945 asupra sindicatelor profesionale, în vigoare la acea dată, – Curtea a constatat că nu s-a dovedit în speță nici dizolvarea U.G.S.R., nici transmisiunea universală a patrimoniului acesteia către C.N.S.L.R.

Sentința civilă nr. 782/16.03.1990 pronunțată de Judecătoria Sectorului 1 București nu poate fi opusă apelantului – pârât în scopul de a justifica teza transmiterii patrimoniului U.G.S.R. către C.N.S.L.R.

Hotărârile judecătorești pronunțate în procedura necontencioasă nu se bucură de autoritate de lucru judecat, principiu exprimat inclusiv în prevederile art. 336 din Codul de procedură de la 1865. Opozabilitatea unei hotărâri judecătorești, invocată de intimata – reclamantă prin raportare la sentința indicată, nu este altceva decât o dimensiune a principiului autorității de lucru judecat.

Autoritatea de lucru judecat, ca efect al unei hotărâri judecătorești, cunoaște două manifestări procesuale, aceea de excepție procesuală și aceea de prezumție, mijloc de probă, de natură să demonstreze ceva în legătură cu raporturile juridice dintre părți. Dacă în manifestarea

sa de excepție procesuală (care corespunde unui efect negativ, extinctiv, de natură să oprească o a doua judecată), autoritatea de lucru judecat presupune tripla elemente de părți, obiect și cauză juridică, nu tot astfel se întâmplă atunci când acest efect important al hotărârii se manifestă pozitiv, respectiv, demonstrând modalitatea în care au fost dezlegate anterior anumite aspecte litigioase în raporturile dintre părți, fără posibilitatea de a statua diferit. Altfel spus, efectul pozitiv al lucrului judecat se impune într-un al doilea proces care are legătură cu chestiunea litigioasă dezlegată anterior.

Astfel, o hotărâre judecătorească pronunțată în materie contencioasă se opune față de o terță persoană, ce nu a fost parte în litigiul respectiv, ca realitate juridică și, într-un al doilea proces, poate fi invocată drept mijloc de probă, fundamentând o prezumție relativă de lucru judecat.

Un atare efect nu îl poate avea însă o hotărâre judecătorească pronunțată în materie necontencioasă, prevederile art. 336 din Codul de procedură de la 1865 (în vigoare la momentul pronunțării sentinței nr. 782/16.03.1990) fiind extrem de clare sub acest aspect. Rezultă că hotărârea instanței de înființare a C.N.S.L.R. nu se bucură de autoritate de lucru judecat și nu îi poate fi opusă apelantului – pârât în privința existenței și modalității de constituire a patrimoniului acestei noi entități. În acea procedură necontencioasă instanța de judecată a examinat succint și formal strict condițiile de constituire a persoanei juridice C.N.S.L.R. În mod evident, un terț interesat ce pretinde că anumite clauze din Statutul persoanei juridice nou înființate nu sunt valabile, ar putea invoca nulitatea acestora într-un litigiu separat, fie pe cale principală, fie pe cale de excepție, fără să i se poată opune autoritatea de lucru judecat.

Curtea nu a reținut ca fiind pertinente susținerile intimății – reclamante în sensul că U.G.S.R. ar fi devenit anacronică, față de noile realități social-politice de după Revoluția din decembrie 1989. Contrar celor susținute de această parte litigantă, Curtea a constatat că o persoană juridică nu poate deveni anacronică și nu poate înceta să ființeze în mod tacit, prin voința juridică a altor subiecți de drept, în contextul în care era în vigoare la acel moment Decretul nr. 31/1954 privitor la persoanele fizice și persoanele juridice, act normativ ce a fost abrogat abia la momentul intrării în vigoare a legii nr. 287/2009 privind Codul civil (Noul Cod civil).

Nefiind dovedită dizolvarea U.G.S.R. și, prin urmare, neputându-i fi opusă apelantului – pârât încetarea acestei persoane juridice, nu se poate admite nici teza transmiterii universale a patrimoniului acestei Uniuni către C.N.S.L.R., entitate în curs de constituire la data de 5.03.1990.

Referitor la acest aspect, Curtea a subliniat că transmiterea (universală) a patrimoniului unei persoane juridice reprezintă o chestiune subsecventă dizolvării respectivei entități juridice. Prin urmare, nu se poate admite argumentul intimății – reclamante în sensul că, hotărându-se la data de 5.03.1990 transferul patrimoniului U.G.S.R. către C.N.S.L.R., U.G.S.R. ar fi rămas fără un element de identificare – și anume, patrimoniu – și, prin urmare, nu mai putea ființa.

Pentru motivele expuse deja mai sus, Federațiile sindicale nou constituite care au fost prezente la Adunarea din data de 5.03.1990, conform procesului – verbal din acea dată, nu puteau decide nici dizolvarea U.G.S.R., nici transferarea patrimoniului U.G.S.R. către entitatea juridică în curs de constituire.

În ceea ce privește dizolvarea U.G.S.R., intimata – reclamantă a mai susținut că art. 38 din Legea 52/1945 stipulează faptul că un sindicat profesional se poate dizolva prin hotărârea

adunării generale a membrilor (potrivit dispozițiilor art. 49 din aceeași lege dispozițiile referitoare la sindicate se aplică și în cazul federațiilor și confederațiilor).

Curtea a reținut că art. 38 din Legea 52/1945 implică probarea unei voințe exprese a membrilor uniunii sindicale în sensul dizolvării acelei entități, condiție ce nu este întrunită în speță. Această prevedere legală este incompatibilă cu o manifestare de voință tacită, dedusă din anumite fapte sau împrejurări. După cum s-a arătat anterior, la Adunarea din data de 5.03.1990 nu au fost prezenți delegații de Congres ai U.G.S.R., aleși potrivit art. 26 din Statutul U.G.S.R., ci Federații sindicale nou constituite, ce nu puteau decide în sensul dizolvării U.G.S.R. sau transferării cu titlu universal a patrimoniului acesteia din urmă către C.N.S.L.R.

Intimata – reclamantă a mai susținut că semnatarii procesului – verbal din data de 5.03.1990 ar fi decis transferarea patrimoniului U.G.S.R. către nou înființata C.N.S.L.R., demers ce ar fi acoperit de dispozițiile art. 39 din legea nr. 52/1945.

Conform art. 39 din Legea nr. 52/1945 privind sindicatele profesionale:

„(1) În caz de dizolvare statutară sau voluntară, averea sindicatului profesional se împarte conform dispozițiilor din statute.

(2) În caz de abateri de la aceste dispozițiuni, tribunalul sediului sindicatului, la cererea părților interesate, a Ministerului public sau a Ministerului Muncii, va pronunța anularea deciziei luate de sindicat în disprețul statutelor sau a legii și va proceda la repartitia patrimoniului, potrivit dispozițiilor de mai jos.

(3) Dacă statutele au omis să prevadă modul de distribuire a patrimoniului social și nici adunarea generală nu a luat vreo hotărâre în această privință, atunci tribunalul sediului sindicatului, sesizat de oricare membru ai sindicatului, de Ministerul Muncii sau de Ministerul Public, poate proceda la distribuirea patrimoniului, atribuindu-l sau uniunii din care face parte sindicatul, sau altui sindicat similar sau conex, sau în lipsă Ministerului Muncii, Direcțiunea învățământului profesional.”

Statutul U.G.S.R. nu menționează niciun aspect referitor la transmiterea patrimoniului (activ și pasiv). Totodată, nu există nicio hotărâre luate de Adunarea Generală (sau Congresul) Uniunii cu privire la lichidarea pasivului și activului entității. Prin urmare, distribuirea patrimoniului social – dacă s-ar admite că într-adevăr ar fi avut loc dizolvarea U.G.S.R. – aspect care însă nu a fost probat în cauză – ar fi trebuit realizată potrivit alin. 3 teza a II-a a art. 39 din Legea nr. 52/1945, respectiv de către tribunalul de la sediul sindicatului.

Totodată, față de modul în care era redactat alin. 3 al art. 39 din Legea nr. 52/1945, Curtea nu a admis argumentul intimitei – reclamante în sensul că singura entitate cu vocație la primirea patrimoniului fostei U.G.S.R. era la acel moment tot C.N.S.L.R.

În raport de considerentele expuse, Curtea a constatat că nu s-a dovedit în cauză nici dizolvarea U.G.S.R., nici transmiterea patrimoniului acestei entități către C.N.S.L.R., ca efect al dizolvării sau al unei absorbții.

Temeinicia primului motiv de apel invocat de apelantul – pârât și examinat anterior de către Curte determină consecința nejustificării de către intimata – reclamantă a unui titlu în litigiul de față, neputându-se pretinde nici proprietar asupra imobilului construcție revendicat, nici titulară a dreptului de folosință asupra terenului pe care este amplasată construcția.

În acest context, Curtea a apreciat că este inutil a examina celelalte motive de apel invocate de apelantul – pârât în cadrul cererii de apel referitoare la nulitatea absolută a art. 26 lit. d din Statutul C.N.S.L.R., nulitatea Statutului A.N.C.C.S.R., titlul apelantului – pârât asupra

terenului și construcției în litigiu, încetarea dreptului de folosință al U.G.S.R. asupra terenului ulterior intrării în vigoare a Constituției din 1991.

În consecință, în temeiul art. 480 alin. 2 Cod procedură civilă, Curtea a admis apelul declarat împotriva încheierilor de ședință din datele de 18.12.2020 și 19.04.2021 și împotriva sentinței civile nr. 2014/18.09.2023, pronunțată de Tribunalul I., a schimbat încheierea din data de 18.12.2020 în sensul că a respins excepția inadmisibilității cererii reconvenționale, ca neîntemeiată, a schimbat încheierea din data de 19.04.2021 în sensul că a respins, ca inadmisibilă, excepția de nelegalitate a H.C.L. a Orașului B. nr. 40/12.06.2009, și a schimbat în parte sentința civilă apelată în sensul că a respins cererea de chemare în judecată, ca neîntemeiată, înlăturând dispoziția din sentința apelată cu privire la admiterea excepției de nelegalitate a H.C.L. al Orașului B. nr. 40/12.06.2009.

Recunoașterea hotărârilor judecătorești pronunțate într-un stat membru al Uniunii Europene. Interesul procesual – condiție de exercitare a acțiunii civile, din perspectiva Regulamentului (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești.

Orice parte interesată poate solicita pronunțarea unei hotărâri de recunoaștere sau de refuz al recunoașterii hotărârii dată în alt stat membru, fără a se aduce atingere forței executorii a unor hotărâri judecătorești privind dreptul de vizită sau prin care se dispune înapoierea copilului.

Chiar dacă, în cazurile ce intră sub incidența acestei reglementări, recunoașterea nu este subordonată niciunei proceduri de control, a fortiori, partea interesată se va putea adresa instanței judecătorești pentru a dovedi că sunt întrunite condițiile legii prevăzute pentru eficacitatea internațională a hotărârii străine.

În cazul unei opoziții din partea autorităților administrative, partea interesată are deschisă calea sesizării instanței de judecată competente, în vederea recunoașterii hotărârii pronunțate în alt stat membru al Uniunii Europene.

(Curtea de Apel București, Secția a III a civilă și pentru cauze cu minori și de familie, Decizia civilă nr. 513 A din 11.04.2024)

Prin cererea înregistrată la data de 16.05.2022 pe rolul Tribunalului Iași, reclamantul I.C.A. a solicitat, în contradictoriu cu pârâta A.M.O.Y., recunoașterea sentinței nr. 88/2019 din data de 20 septembrie 2019 pronunțată în cauza de divorț contencios de către Judecătoria de prima instanță și instrucție nr. 2 din Orgaz, Spania.

A arătat că prin sentința pronunțată la data de 20.09.2019 de Judecătoria de Prima Instanță și Instrucție nr. 2 din Orgaz, s-a dispus desfacerea căsătoriei reclamantului cu pârâta A.M.O.Y și s-au dispus masuri definitive cu privire la autoritatea părintească a minorului A.I.O., fiu rezultat din relația părților.

A arătat că sentința a cărei recunoaștere o solicită îndeplinește toate condițiile prevăzute de art. 1095 din Noul Cod de Procedură Civilă, neîncadrându-se între cazurile prevăzute în art.1096 care prevede situațiile în care recunoașterea hotărârii străine poate fi refuzată.

Prin sentința civilă nr. 2244/15 Septembrie 2022, Tribunalul Iași a admis excepția necompetenței teritoriale absolute a Tribunalului Iași și a declinat competența de soluționare a cererii în favoarea Tribunalului București.

Cererea a fost înregistrată pe rolul Tribunalului București - Secția a IV-a civilă.

Prin sentința civilă nr.505/27.04.2023, Tribunalul București - Secția a IV-a Civilă a admis excepția lipsei de interes, invocată din oficiu și a respins cererea formulată de reclamantul I.C.A. în contradictoriu cu pârâta A.M.O.Y., ca lipsită de interes.

Pentru a dispune astfel, instanța a reținut următoarele:

În fapt, domnul I.C.A. (reclamantul) și doamna A.M.O.Y. (pârâta) au fost căsătoriți în perioada 2009-2019.

Părțile au un copil minor, născut în anul 2012.

În anul 2019, pârâta din prezenta cauză a înregistrat pe rolul unei instanțe din Spania, în calitate de reclamantă, o cerere de desfacere a căsătoriei, admisă la data de 20 septembrie 2019, fiind dispuse și măsuri cu privire la copilul minor.

La data de 16 mai 2022, reclamantul a introdus pe rolul Tribunalului Iași, cererea care face obiectul acestei analize.

În drept, sunt aplicabile prevederile Regulamentului (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1347/2000, după cum urmează:

-art.21 alin.(1)-(3): „(1)Hotărârile judecătorești pronunțate într-un stat membru se recunosc în celelalte state membre fără a fi necesar să se recurgă la vreo procedură. (2) În special și fără a aduce atingere alineatului (3), nu este necesară nici o procedură pentru actualizarea actelor de stare civilă ale unui stat membru pe baza unei hotărâri pronunțate în alt stat membru în materie de divorț, separare de drept sau anulare a căsătoriei care nu mai poate fi supusă nici unei căi de atac în conformitate cu dreptul respectivului stat membru. (3) Fără a aduce atingere secțiunii 4 din prezentul capitol, orice parte interesată poate solicita, în conformitate cu procedurile prevăzute de secțiunea 2 din prezentul capitol, pronunțarea unei hotărâri de recunoaștere sau de refuz al recunoașterii hotărârii.”;

-art.37 alin.(1) și (2): „(1) Partea care solicită sau contestă recunoașterea unei hotărâri judecătorești ori solicită încuviințarea executării trebuie să prezinte: (a) o copie a hotărârii care să întrunească toate condițiile necesare în vederea stabilirii autenticității sale și (b) certificatul menționat la articolul 39. (2) În afară de aceasta, în cazul în care este vorba despre o hotărâre în lipsă, partea care solicită recunoașterea sau încuviințarea executării trebuie să prezinte: (a) originalul sau o copie certificată pentru conformitate a documentului care stabilește că actul de sesizare a instanței sau un act echivalent a fost notificat sau comunicat părții care nu s-a prezentat sau (b) orice document care arată că pârâatul a acceptat hotărârea în mod neechivoc.”;

-art.39: „Instanța judecătorească sau autoritatea competentă din statul membru de origine eliberează, la cererea oricărei părți interesate, un certificat utilizând formularul al cărui model este prezentat în anexa I (hotărâri judecătorești în materie matrimonială) sau în anexa II (hotărâri judecătorești în materia răspunderii părintești).”;

-art.44: „Certificatul nu-și produce efectele decât în limitele caracterului executoriu al hotărârii judecătorești.”.

De asemenea, potrivit art. 33 Cod procedură civilă prevede: „Interesul trebuie să fie determinat, legitim, personal, născut și actual. Cu toate acestea, chiar dacă interesul nu este născut și actual, se poate formula o cerere cu scopul de a preveni încălcarea unui drept subiectiv amenințat sau pentru a preîntâmpina producerea unei pagube iminente și care nu s-ar putea repara.”.

Potrivit art.40 alin.(1) teza a doua Cod procedură civilă „De asemenea, în cazul lipsei calității procesuale sau a interesului, instanța va respinge cererea ori apărarea formulată ca fiind făcută de o persoană sau împotriva unei persoane fără calitate ori ca lipsită de interes, după caz.”.

Art.248 alin.(1) Cod procedură civilă prevede: „(1) Instanța se va pronunța mai întâi asupra excepțiilor de procedură, precum și asupra celor de fond care fac inutilă, în tot sau în parte, administrarea de probe ori, după caz, cercetarea în fond a cauzei.”.

Instanța a arătat, cu prioritate că, alături de România, și Spania este țară membră a Uniunii Europene, astfel că actele normative comunitare, de tipul regulamentelor europene, fac parte din dreptul intern.

În acest sens, Regulamentul (CE) nr.2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentului (CE) nr.1347/2000 este deplin aplicabil în dreptul românesc, pentru acțiunile judiciare intentate, actele autentice primite și acordurile dintre părți încheiate în intervalul dintre data punerii sale în aplicare, respectiv, data de 01 martie 2005, (potrivit art.72) și până la data de 01 august 2022, pentru acțiunile intentate și actele emise ulterior, urmând să se aplice Regulamentul (UE) 2019/1111 al Consiliului din 25 iunie 2019 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești și privind răpirea internațională de copii (reformare) (potrivit art.100).

Instanța a reținut că potrivit punctului 22 din partea introductivă a Regulamentului „Recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești pronunțate într-un stat membru ar trebui să se bazeze pe principiul încrederii reciproce, iar motivele de refuz al recunoașterii ar trebui reduse la minimul necesar.”, iar în temeiul punctului 24 „Ar trebui ca certificatul eliberat pentru facilitarea executării hotărârii judecătorești să nu poată fi supus nici unei căi de atac. Ar trebui ca acesta să facă obiectul unei acțiuni în rectificare numai în caz de eroare materială, de exemplu, în cazul în care certificatul nu reflectă corect conținutul hotărârii.”. De asemenea, trebuie reținute și prevederile punctului 23 din același regulament: „Consiliul European de la Tampere a estimat în concluziile sale (punctul 34) că hotărârile judecătorești pronunțate în litigiile care țin de dreptul familiei ar trebui „recunoscute automat în întreaga Uniune fără procedură intermediară sau motive de refuz al executării”. Acesta este motivul pentru care hotărârile privind dreptul de vizită și cele privind înapoierea copilului, care au fost certificate în statul membru de origine în conformitate cu dispozițiile din prezentul regulament, ar trebui să fie recunoscute și să fie executorii în toate celelalte state membre fără să fie solicitată vreo altă procedură. Procedura de executare a acestor hotărâri judecătorești rămâne reglementată de dreptul intern.”

Astfel, viziunea statelor europene atunci când au adoptat regulamentul a fost, printre altele de simplificare la maximum a procedurii de recunoaștere a hotărârilor judecătorești și actelor asimilate, astfel cum au fost definite de regulament, valabilitatea acestora urmând a fi recunoscută pe baza unui certificat eliberat de autoritățile emitente, cărora le-a fost încredințată această competență, la nivelul fiecărui stat membru al Uniunii Europene.

Cât privește conținutul certificatului prevăzut în anexele la Regulamentul CE nr.2201/2003, astfel cum se poate observa, acesta cuprinde toate informațiile și elementele supuse analizei instanței judecătorești în procedura recunoașterii hotărârilor judecătorești reglementată de Codul de procedură civilă, în plus acesta fiind eliberat de instanța judecătorească de origine.

Altfel spus, având în vedere principiile cooperării judiciare în materie civilă între statele membre ale Uniunii Europene, în condițiile în care elementele obligatorii supuse verificării în orice procedură de recunoaștere a hotărârilor judecătorești se regăsesc în conținutul certificatului care este eliberat de instanța judecătorească de origine, nu există vreo justificare rezonabilă, pentru supunerea aceleiași hotărâri judecătorești, la o nouă analiză din perspectiva verificării aceluiași elemente, de către o altă instanță dintr-un alt stat membru unde se intenționează producerea de efecte juridice prin utilizarea respectivei hotărâri judecătorești.

Pe de altă parte, instanța a observat și dispozițiile art.21 alin.(3) din Regulament, potrivit căruia, „orice parte interesată poate solicita, în conformitate cu procedurile prevăzute de secțiunea 2 din prezentul capitol, pronunțarea unei hotărâri de recunoaștere sau de refuz al recunoașterii hotărârii.”.

Din interpretarea acestui text legal, nu reiese faptul că persoanele ar avea un drept de opțiune între recunoașterea pe cale judecătorească, în temeiul procedurii prevăzute de Codul de procedură civilă și Regulamentul nr.2201/2003, ci, pentru a utiliza procedura din dreptul intern, trebuie să justifice un interes, care, în temeiul legislației românești trebuie să fie determinat, legitim născut și actual.

Mai mult, în condițiile în care se acceptă faptul că Regulamentul nr.2201/2003 face parte din dreptul intern, iar din perspectiva hotărârilor judecătorești în materia raporturilor de familie, acestea sunt recunoscute doar pe baza formalităților prevăzute de regulament, fără vreo altă formalitate suplimentară (art.21 alin.(1) suscitată), nu este justificată recurgerea la aplicarea unei alte proceduri prevăzute de Codul de procedură civilă.

În acest context, instanța amintește că în temeiul principiului aplicării unei interpretări uniforme a dreptului comunitar în fiecare stat membru, nicio regulă internă nu poate fi invocată în fața tribunalelor naționale împotriva dreptului creat prin tratatele comunitare, astfel că un eventual conflict între regulile comunitare și regulile naționale, se va soluționa prin aplicarea primatului dreptului comunitar. Pe de altă parte, validitatea măsurilor/normelor adoptate de instituțiile comunitare nu poate fi apreciată prin recurgerea la reguli sau concepte ale dreptului național, deoarece s-ar produce efecte negative asupra aplicării unitare și eficacității dreptului comunitar.

Astfel, în practica dreptului comunitar s-a statuat că orice prevedere a sistemului juridic național și orice practică legislativă, administrativă sau judecătorească care ar putea afecta eficacitatea dreptului comunitar prin împiedicarea în orice fel, chiar și temporar, a aplicării normelor comunitare în favoarea normelor naționale, sunt incompatibile cu principiul priorității absolute a dreptului comunitar în ordinea juridică internă .

De asemenea, instanța a arătat că în temeiul principiului aplicabilității directe a prevederilor comunitare, regulamentele Uniunii Europene reprezintă acte legislative considerate suficient de clare și precise, încât nu se impune intervenția autorităților naționale, nefiind necesară adoptarea unei legislații suplimentare sau vreo transformare/adaptare a acestora în funcție de normele de drept național. Așadar, regulamentele Uniunii Europene (inclusiv Regulamentul nr.2201/2003) conțin norme obligatorii și general valabile pentru orice autoritate din oricare dintre statele membre. Pe cale de consecință, recurgerea la dispoziții legale în materia care face obiectul unui regulament nu mai poate fi posibilă decât în măsura necesară executării regulamentului în formele și cu procedurile respective compatibile cu dreptul comunitar. Or, în cazul Regulamentului nr.2201/2003, nicio dispoziție a acestuia în materia recunoașterii pe teritoriul altui stat membru a hotărârilor judecătorești în materiile reglementate de regulamentul respectiv, provenite din statele membre ale Uniunii Europene (inclusiv actele asimilate acestora), nu justifică recurgerea la dispoziții legale interne, cu atât mai mult cu cât concepția comunitară a fost de simplificare la maximum a procedurilor de recunoaștere a hotărârilor judecătorești pentru utilizarea lor valabilă pe teritoriul statelor membre.

Ca atare, nu se poate justifica interesul unei părți de a solicita recunoașterea hotărârii judecătorești pe calea procedurii prevăzute de Codul de procedură civilă, în condițiile aplicării obligatorii a prevederilor Regulamentului nr.2201/2003 în dreptul intern, decât în ipoteza existenței unui refuz din partea autorităților în fața cărora se dorește utilizarea certificatului prevăzut la art.39 din Regulamentul nr.2201/2003.

Cu privire la existența unui refuz din partea unei autorități române de a recunoaște valabilitatea hotărârii judecătorești care face obiectul prezentei cauze, instanța a reținut că acest lucru nu a fost dovedit prin mijloace de probă de către partea reclamantă.

În aceste condiții, la primul termen de judecată cu părțile legal citate, instanța a invocat din oficiu excepția lipsei de interes în judecarea acestei acțiuni în continuare, bazat pe faptul că, intervenția justiției nu prezintă vreun folos practic pentru reclamantă, câtă vreme, în prezent, în temeiul principiilor aplicabilității directe și a supremației dreptului comunitar, hotărârile judecătorești emise în Spania sunt recunoscute, de drept, în temeiul Regulamentului nr.2201/2003, pe teritoriul celorlalte state membre, singura formalitate necesară pentru utilizarea hotărârii judecătorești în fața autorităților competente, fiind cea legată de emiterea certificatului prevăzut la art.39 din același regulament.

În această situație, instanța a arătat că în prezenta cauză condiția interesului nu este îndeplinită, sub toate componentele sale (determinat, legitim, personal, născut), pentru a promova o acțiune în justiție, astfel cum este definită această condiție de exercitare a acțiunii civile de către legea procesual civilă.

Pe cale de consecință, instanța a admis excepția invocată din oficiu și a respins acțiunea ca lipsită de interes.

Împotriva acestei sentințe a formulat apel reclamantul I.C.A., criticând-o pentru următoarele motive de nelegalitate și netemeinicie:

Tribunalul, în mod greșit, a soluționat procesul fără a intra în judecarea fondului, aplicând în mod eronat Regulamentul nr.2201/2003.

Pe pagina web a Ambasadei României în Regatul Spaniei se precizează în mod expres și public, ca și condiție pentru emiterea pașaportului simplu electronic pentru cetățenii români minori, că este necesară și hotărârea judecătorească de recunoaștere în România - "NOTĂ: în

cazul în care hotărârea de divorț a fost pronunțată în străinătate, va trebui să prezentați și hotărârea judecătorească de recunoaștere în România: dacă prin hotărârea străină autoritatea părintească este împărțită între părinți (*patria potestad compartida*), va fi necesar acordul ambilor părinți”.

De asemenea, art. 28.1 din Regulamentul CE nr. 2201/2003, care este aplicabil în aceasta speță, prevede următoarele: „Hotărârile judecătorești pronunțate într-un stat membru cu privire la exercitarea răspunderii părintești față de un copil, care sunt executorii în acel stat și care au fost notificate sau comunicate, se execută într-un alt stat membru după ce s-a încuviințat executarea la cererea oricărei părți interesate”.

Prin urmare, conform acestui articol se observă în mod clar că este necesară solicitarea recunoașterii sentinței civile cu privire la încredințarea răspunderii părintești, articol pe care se bazează toate misiunile diplomatice ale României în străinătate pentru emiterea oricărui document de călătorie pentru un copil minor.

În același sens, sunt și dispozițiile Legii nr.248/2005 privind regimul liberei circulații a cetățenilor români în străinătate și Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 248/2005, aprobate prin hotărârea Guvernului nr. 94/2006, cu modificările și completările ulterioare.

Așadar, potrivit art.4 din Normele metodologice, cererile pentru eliberarea pașapoartelor simple electronice și a pașapoartelor simple temporare se depun de către solicitant, în țara, la serviciile publice comunitare pentru eliberarea și evidența pașapoartelor simple, iar în străinătate, la misiunile diplomatice și oficiile consulare ale României, cererile urmând a fi acceptate de către autoritățile competente mai sus-menționate numai dacă îndeplinesc condițiile stabilite de art.9 alin.1 din Normele metodologice, una din aceste condiții fiind aceea ca cererile sa fie însoțite de toate documentele corespunzătoare cerute potrivit prezentelor norme metodologice.

Printre actele care trebuie să însoțească cererile de eliberare a pașapoartelor pentru minori se regăsește și hotărârea de exequatur în temeiul căreia s-a dispus tăgada paternității și recunoașterea paternității, deoarece acestea implica exercitarea autorității părintești.

Așadar, potrivit art.9 alin.(5) din Normele metodologice „Hotărârile pronunțate în străinătate trebuie să îndeplinească condițiile prevăzute de lege pentru recunoaștere și punere în executare”.

Apelantul reclamant consideră că dispozițiile legale nu trebuie dovedite, cu atât mai mult în fața unei autorități judecătorești, conform principiului “*Nemo censetur ignorare legem*”, având în vedere că în această speță sunt aplicabile în primul rând normele dreptului comunitar și mai exact prevederile art. 28.1 Regulamentul CE nr.2201/2003, precum dispozițiile Legii nr.248/2005 privind regimul liberei circulații a cetățenilor romani în străinătate și Normele metodologice de aplicare a Legii nr.248/2005, aprobate prin hotărârea Guvernului nr.94/2006, dar și Hotărârea 64 din 26 ianuarie 2011, pentru aprobarea Metodologiei cu privire la aplicarea unitară a dispozițiilor în materie de stare civilă, din care rezulta clar necesitatea recunoașterii sentinței civile în speța.

Nu în ultimul rând, apelantul reclamant a menționat că există și alte cereri de exequatur având același interes în recunoașterea sentințelor dictate în Spania.

Apelantul reclamant a subliniat că această disparitate de opinii, cu atât mai mult, ale aceluiași tribunal, creează cetățenilor o mare nesiguranță juridică, iar prin această hotărâre

apelată nu numai că se încalcă prevederile normativei europene, dar și prevederile normativei naționale.

Dacă această hotărâre dictată în străinătate (care formează obiectul cererii de exequatur) ar fi putut fi executată în mod direct pe teritoriul României, apelantul reclamant nu mai ar fi solicitat recunoașterea ei prin exequatur, având în vedere că de mai bine de 3 ani face demersuri pentru a obține certificatul de căsătorie cu mențiunea divorțului.

Prin urmare, apelantul reclamant a solicitat desființarea hotărârii atacate și trimiterea cauzei spre judecare primei instanțe, pentru că a rezolvat procesul fără a intra în cercetarea fondului.

Analizând sentința civilă apelată, prin prisma motivelor invocate și a dispozițiilor legale aplicabile, Curtea a reținut următoarele:

Soluția pronunțată asupra excepției procesuale a lipsei interesului în promovarea cererii deduse judecării este dată cu interpretarea și aplicarea eronată a dispozițiilor legale incidente, criticile apelantului fiind întemeiate.

În speță, apelantul-reclamant a solicitat recunoașterea de către Statul Român a efectelor sentinței pronunțate la data de 20.09.2019, în cauza de divorț contencios, de Judecătoria de Prima Instanță și Instrucție nr. 2 din Orgaz, Spania, prin care s-a dispus desfacerea căsătoriei reclamantului cu pârâta din prezenta cauză, A.M.O.Y., și s-au dispus măsuri definitive cu privire la autoritatea părintească asupra minorului rezultat din relația părților.

Curtea a constatat, raportându-se la prevederile art. 32 alin.1 lit.c și art. 33 din Codul de procedură civilă, că pentru a se stabili dacă reclamantul are interes în exercitarea unei acțiuni civile, instanța sesizată cu cererea acestuia trebuie să prefigureze folosul efectiv pe care partea în cauză l-ar obține în ipoteza în care s-ar da curs demersului său procedural.

Luând în considerare materia în care a fost pronunțată hotărârea străină a cărei recunoaștere se solicită (matrimonială și în răspundere părintească) și faptul că aceasta a fost pronunțată de un stat membru al Uniunii Europene, respectiv Spania, pornind de la aplicabilitatea directă a normelor obligatorii ale dreptului european în ordinea juridică internă pe care prezenta instanță de apel nu o contestă, Curtea a constatat, astfel cum și prima instanță a reținut, că se aplică în cauză procedura recunoașterii hotărârii reglementată în legislația europeană prin Regulamentul (CE) nr.2201 din 27 noiembrie 2003.

În preambulul Regulamentului, la par.21, se statuează cu valoare de principiu că recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești pronunțate într-un stat membru ar trebui să se bazeze pe principiul încrederii reciproce, iar motivele de refuz al recunoașterii ar trebui reduse la minimul necesar.

În acest sens, potrivit art. 21 alin. (1) al Regulamentului, hotărârile judecătorești pronunțate într-un stat membru se recunosc în celelalte state membre fără a fi necesară să se recurgă la vreo procedură.

Cu toate acestea, orice parte interesată poate solicita pronunțarea unei hotărâri de recunoaștere sau de refuz al recunoașterii hotărârii dată în alt stat membru, fără a se aduce atingere forței executorii a unor hotărâri judecătorești privind dreptul de vizită sau prin care se dispune înapoierea copilului. Cererea de recunoaștere a unei hotărâri judecătorești pronunțate în materie de divorț, de separare de corp sau de anulare a căsătoriei poate fi respinsă numai pentru unul din motivele expres și limitativ menționate în art. 22 lit. a)-d) din Regulament.

Prin urmare, astfel cum expres se arată în Regulament, chiar dacă în cazurile ce intră sub incidența acestei reglementări recunoașterea nu este subordonată niciunei proceduri de control, *a fortiori*, partea interesată se va putea adresa instanței judecătorești pentru a dovedi că sunt întrunite condițiile legii prevăzute pentru eficacitatea internațională a hotărârii străine.

Voința legiuitorului a fost ca, în ipotezele menționate expres și limitativ în cadrul acestui text legal, persoana care tinde la valorificarea efectelor hotărârii judecătorești străine să aibă o situație mai favorabilă în fața autorităților administrative naționale ținute să le pună în aplicare, prin recunoașterea acestor hotărâri de plin drept.

Este real că autoritățile române sunt obligate să recunoască hotărârile pronunțate de instanțele din alte state membre, fără a fi necesară obținerea în prealabil a unei hotărâri de recunoaștere. Cu toate acestea, în cazul în care partea se confruntă cu un refuz de recunoaștere a acestei hotărâri, devin aplicabile dispozițiile art. 21 alin. 3 din Regulament, potrivit cărora *„fără a aduce atingere secțiunii 4 din prezentul capitol, orice parte interesată poate solicita, în conformitate cu procedurile prevăzute de secțiunea 2 din prezentul capitol, pronunțarea unei hotărâri de recunoaștere sau de refuz al recunoașterii”*.

Astfel, în cazul unei opoziții din partea autorităților administrative, partea interesată are deschisă calea sesizării instanței de judecată competente, în vederea recunoașterii hotărârii pronunțate în alt stat membru al Uniunii Europene.

Or, din înscrisurile depuse de către apelantul reclamant, constând în adresa comunicată de Ministerul Afacerilor Interne, Direcția Generală de Pașapoarte, precum și corespondența tip sms dintre avocatul reclamantului și Serviciul de stare civilă al Primăriei localității C., jud. Iași, rezultă că autoritățile administrative menționate solicită, în vederea eliberării pașaportului pentru minor, respectiv pentru înregistrarea mențiunii de divorț în registrul de stare civilă, ca hotărârea pronunțată de instanța spaniolă să fie recunoscută în România, printr-o hotărâre judecătorească definitivă.

În raport de faptul că autoritățile administrative române nu recunosc în mod direct hotărârea străină, îndrumând partea să urmeze procedura de exequatur, demersul apelantului-reclamant pentru recunoașterea hotărârii în baza art. 21 alin. (3) din Regulamentul nr. 2201/2003 nu poate fi considerat, în circumstanțele concrete ale prezentei cauze, ca fiind lipsit de interes.

În consecință, constatând că tribunalul a aplicat și interpretat norma sus-menționată contrar finalității sale, admițând excepția lipsei de interes, și a soluționat ca atare cererea fără a intra în cercetarea fondului, Curtea, în baza art. 480 alin.3 teza a II-a Cod procedură civilă, a admis apelul, a anulat sentința apelată și a trimis cauza spre rejudecare aceleiași instanțe, raportat la solicitarea expresă a apelantului-reclamant din cuprinsul cererii de apel.

Răspundere civilă delictuală. Refuzul autorităților de a autoriza schimbarea regimului juridic al terenului. Neîndeplinirea condiției privind existența unei fapte ilicite.

„În raport de această situație de fapt definitiv stabilită de instanțele de fond, Curtea reține că o expropriere de fapt se produce în situația în care proprietarul unui teren este lipsit de atributele dreptului său de proprietate, neputând folosi terenul potrivit destinației sale și neputând dispune de acesta.

Nu este însă ipoteza din speța de față, după cum au reținut în mod legal și instanțele de fond, terenul în discuție, rămas neexpropriat ca efect al adoptării Hotărârii nr. 03/05.10.2005 a Companiei Naționale de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România S.A., având categoria de folosință „extravilan arabil”.

Nu a rezultat, din probele administrate în fața instanțelor de fond, faptul că recurenții – reclamanți ar fi fost împiedicați în vreun fel în a exploata terenul rămas în proprietatea acestora după emiterea hotărârii de expropriere menționate anterior, potrivit destinației sale, respectiv de teren agricol extravilan.

Recurenții – reclamanți au susținut, în esență, că fapta ilicită s-a concretizat prin refuzul autorităților de a autoriza schimbarea regimului juridic al terenului, prin schimbarea destinației și categoriei de folosință avute de teren – respectiv, extravilan arabil – în categoria de folosință „curți – construcții”.

În consens cu instanțele de fond, Curtea constată că autoritățile statului nu aveau o atare obligație, exproprierea operând în scopul realizării autostrăzii și a punctelor de alimentare stabilite, exclusiv pentru suprafața necesară acestui scop.”

(Curtea de Apel București, Secția a III a civilă și pentru cauze cu minori și de familie, Decizia civilă nr. 412 din 10.06.2024)

Prin cererea de chemare în judecată înregistrată pe rolul Tribunalului București – Secția a IV-a Civilă, la data de 28.12.2017, reclamanții S.A. și S.E., în contradictoriu cu pârâta Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere – S.A., au solicitat instanței ca prin hotărârea ce o va pronunța să constate că reclamanții au fost și sunt expropriați în fapt pentru cauză de utilitate publică pentru terenul în suprafață de 7918,58 mp situat în comuna DM, județ C, fără a se urma procedura de expropriere și fără o justă și prealabilă despăgubire și să se dispună obligarea pârâtei la repararea prejudiciului rezultat din impunerea unui regim juridic cu caracter neconstruibil, loc înfundat ce îngreudește opțiunea firească a reclamanților de a construi pe terenul deținut în proprietate, constând în plata de daune reprezentând contravaloarea lipsei de folosință, începând cu data de 1.12.2014 până la data efectuării raportului de expertiză și în continuare pe toată durata menținerii regimului juridic actual.

La data de 23.01.2018 reclamanții au precizat valoarea obiectului cererii, arătând că aceasta este provizorie în cuantum de 500 euro valoarea lunară a chiriei x 12 luni = 6000 euro/an.

La data de 07.08.2018, reclamanții au depus cerere precizatoare prin care au precizat petitele acțiunii ca fiind următoarele: 1) să se constate exproprierea de fapt a terenului în litigiu și, în urma acesteia, 2) să fie obligată pârâta la plata unei despăgubiri privind lipsa de folosință a terenului, precum și la plata unei chirii viitoare, cât timp se menține regimul juridic al imobilului conform Certificatului de urbanism nr. 130/12.12.2005 emis de Consiliul Județean C, potrivit art. 998 și 999 C. civ. 1864, respectiv art. 1357 Noul Cod civil referitoare la răspunderea civilă delictuală, 3) să fie obligată pârâta la repararea prejudiciului rezultat din impunerea unui regim juridic cu caracter neconstruibil, prin plata de daune reprezentând contravaloarea lipsei de folosință, de la momentul emiterii certificatului de urbanism în discuție până la data efectuării raportului de expertiză, precum și în continuare pe toată durata menținerii regimului juridic actual al imobilului.

Prin sentința civilă nr.1712 din data de 07.08.2018, Tribunalul București - Secția a IV-a Civilă a admis excepția necompetenței materiale invocată prin întâmpinare și a declinat competența de soluționare a cauzei în favoarea Judecătoriei Sectorului 1 București.

La data de 29.08.2018 cauza a fost înregistrată pe rolul Judecătoriei Sectorului 1 București.

La termenul de judecată din data de 30.05.2019 instanța a unit cu fondul cauzei excepția lipsei calității procesuale pasive invocate de pârâtă și a respins excepția autorității de lucru judecat invocată de pârâtă prin întâmpinare ca neîntemeiată.

Totodată, a respins ca neîntemeiate excepția prescripției dreptului material la acțiune în ceea ce privește dreptul reclamanților de a solicita exproprierea totală, respectiv a restului de teren de 7918,58 mp, excepția prescripției dreptului reclamanților de a solicita plata despăgubirilor pentru restul de proprietate, precum și excepția lipsei calității procesuale active.

Prin sentința civilă nr. 12184/10.12.2021, Judecătoria Sectorului 1 București a respins excepția lipsei calității procesuale pasive invocată prin întâmpinare de pârâta Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere S.A., ca neîntemeiată, și a respins cererea de chemare în judecată formulată de reclamanții S.A. și S.E., în contradictoriu cu pârâta Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere S.A., ca neîntemeiată.

Împotriva sentinței primei instanțe au formulat apel reclamanții S.A. și S.E..

Apelul a fost înregistrat pe rolul Tribunalului București – Secția a III-a Civilă la data de 03.04.2023.

Prin decizia civilă nr. 2463/A/06.09.2023, Tribunalul București - Secția a III-a Civilă a respins ca nefondat apelul formulat de către apelanții – reclamanți S.A. și S.E., împotriva sentinței civile nr.12184/10.12.2021 pronunțată de Judecătoria Sectorului 1 București, în contradictoriu cu intimata – pârâtă Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere S.A.

Împotriva deciziei pronunțate de instanța de apel reclamanții S.A. și S.E. au formulat recurs solicitând casarea deciziei civile recurate cu consecința rejudecării apelului și schimbării în tot a sentinței primei instanțe în sensul admiterii cererii de chemare în judecată astfel cum a fost precizată.

Recursul a fost înregistrat pe rolul Curții de Apel București Secția a III-a Civilă și pentru Cauze cu Minori și de Familie la data de 18.12.2023.

În motivele de recurs recurenții au indicat faptul că decizia recurată nu a fost motivată corespunzător, că instanța de apel a încălcat regulile de procedură în materia administrării probei cu expertiză judiciară și, prin aceasta, i s-a cauzat părții reclamante o vătămare ce nu poate fi înlăturată decât prin desființarea deciziei recurate, precum și faptul că instanța de apel a pronunțat hotărârea cu încălcarea și aplicarea greșită a normelor de drept material din materia dreptului de proprietate și a răspunderii civile delictuale pentru faptă proprie.

În dezvoltarea motivelor de casare recurenții au susținut că decizia Tribunalului București nu este motivată conform exigențelor legale. S-a susținut că argumentația instanței de fond, însușită de tribunal, nu poate fi primită deoarece nu s-au avut în vedere obiecțiunile la raportul de expertiză și nici adresele de probe formulate de recurenți. Motivarea se bazează doar pe simple presupuneri și aprecieri ale instanței de apel, lipsind motivele de fapt și de drept adecvate, care să susțină soluția pronunțată prin decizia recurată.

În opinia recurenților – reclamanți, contradictorialitatea deciziei atrage nelegalitatea acesteia în condițiile în care instanța de apel reține, pe de o parte, că pentru intimată nu a fost necesar depunerea unei alte documentații pentru edificarea parcării, benzinăriei, dar pentru recurenți ar fi fost necesare depuneri de cereri pentru obținerea unei autorizație de construire deși a rezultat refuzul intimatei pentru obținerea avizelor.

În ceea ce privește motivul de casare reglementat de dispozițiile art. 488 alin. 1 pct. 5 C:proCod civil, recurenții au susținut că hotărârea este dată cu eludarea art. 254 Cod procedură civilă referitor la dreptul de a proba și dovedi acțiunea, prin respingerea în bloc a tuturor probelor de la dosar.

Recurenții-apelanți au susținut că au depus înscrișuri din care să rezulte că au fost împiedicați de lucrările de construire a autostrăzii să își desfășoare activitatea pe terenul în suprafață de 7918,58 mp neexpropriat, dar nici instanța nici expertul nu le-au analizat. Au susținut recurenții că în mod fals a reținut expertul că obiectul pentru care s-a solicitat emiterea certificatului de urbanism ar fi fost imposibil de realizat respectiv P+1E și stație alimentare benzină și că nu rezultă intenția recurenților apelanți de a construi din această solicitare de emiteră a certificatului de urbanism.

În opinia recurenților, expertul a dat dovadă de lipsă de profesionalism și a aruncat în derizoriu efectele unui certificat de urbanism care stă la baza emiterii autorizației de construire. Acesta a fost și raționamentul pentru care recurenții – reclamanți au solicitat înlocuirea acestuia, dar instanțele anterioare la asentimentul expertului au prejudiciat interesele lor.

Au menționat recurenții că în mod continuu s-a solicitat avizul intimatei pentru construire iar aceasta și-a exprimat categoric opinia în sensul negativ, însă aceste aspecte nu au fost analizate prin hotărârea apelată, astfel cum rezultă și din conținutul paragrafului 1 din pagina 8 din sentință.

Recurenții au susținut că în mod vădit greșit a reținut instanța în paragraful 2 pagina 8 din motivare: „cu prilejul efectuării expertizei nu au fost identificate de către expert cauze de natură să conducă la crearea unui prejudiciu reclamanților prin exproprierea terenului care să se reflecte asupra lotului rămas așa cum se arată motivat în cuprinsul raportului de expertiză.”.

În opinia recurenților, practic, instanța de fond a lăsat să analizeze fondul problemei expertului care nu a fost la fața locului, nu a analizat că suprafața rămasă neexpropriată este degradată din cauza exproprierii suprafeței de lângă aceasta.

În opinia recurenților – reclamanți, în mod nelegal instanța de apel menține reținerile instanței de fond lipsite de cunoștințe în materia dreptului de urbanism în sensul că: „împrejurarea că doar în certificatul de urbanism din anul 2005 s-a menționat că ar fi necesară obținerea avizului CNAIR pentru executarea spațiului comercial nu este suficientă pentru a conduce la ideea existenței unei ingerințe în dreptul de dispoziție asupra suprafeței de teren din partea pârâtei.”

Au opinat recurenți că hotărârea este contradictorie. Pe de o parte, se susține că certificatul de urbanism nu a prezentat o limitare a dreptului de a construi, pe de altă parte, instanța arată că ulterior nu s-a mai solicitat un certificat de urbanism. Dacă instanța ar fi analizat refuzurile intimatei de la dosarul cauzei pe aspectul lipsei acordului de a se construi ar fi înțeles că orice cerere de emiteră a certificatului de urbanism ar fi fost inutilă.

Certificatul de urbanism nr. 130 a fost emis la data de 12.12.2005 iar la data 30.11.2007, valabilitatea certificatului de urbanism menționat s-a prelungit de la data de 12.12.2007 până la data de 12.12.2008, menționându-se expres că o nouă prelungire nu mai este posibilă.

Au mai susținut recurenții că în mod nelegal instanța de fond nu a dispus înlocuirea expertului tehnic judiciar C.L., deoarece acesta nu a efectuat complet raportul de expertiză. Și solicitarea de nouă expertiză a fost respinsă fără motivare dar și nelegal. În cazul în care după depunerea lucrării de expertiză instanța nu este lămurită, poate dispune fie completarea raportului de expertiză, fie efectuarea unei noi lucrări de expertiză (contraexpertiză).

Au mai susținut recurenții – reclamanți că expertiza s-ar fi putut poate realiza în totalitate, dar expertul a refuzat să răspundă la toate obiectivele stabilite de instanța.

În ceea ce privește motivul de casare reglementat de dispozițiile art. 488 alin. 1 pct. 8, recurenții – reclamanți au susținut că instanța de apel, confirmând soluția primei instanțe, nu a analizat aplicarea principiilor instituite prin art. 1084-1086 C. civ. 1864 și anume: prejudiciul trebuie să cuprindă pierderea efectiv suferită (damnum emergens) și câștigul nerealizat (lucrum cessans).

Au susținut recurenții că, prin egalitate de tratament și echilibru juridic, instanța ar fi trebuit să analizeze că, devreme ce intimaților li s-a permis să închirieze și să se construiască pe terenul expropriat în suprafață de 10.805,42 mp din suprafața totală de aproximativ 18.724 mp rezultă că și suprafața de 7.918,58 mp beneficiază de același regim juridic.

Astfel, este fără dubiu, în opinia recurenților, aplicabil un regim sancționator și discriminatoriu de către instanțe recurenților plasați ca proprietari particulari pe poziție de inferioritate raportată la Stat, intimat. Schimbarea destinației terenului în intravilan s-ar realiza în momentul în care intimatul și-ar fi dat acordul ca recurenții-apelanți să construiască și cu privire la accesul la autostradă.

Așadar, în pofida evidenței ingerinței în dreptul de proprietate pentru suprafața de 7.918,58 mp, instanța reține în paragraful ultim din motivare pagina 8 că apelanții nu au calitatea de persoane expropriate în fapt pentru a beneficia de o justă și prealabilă despăgubire.

Au considerat recurenții că pasivitatea pârâtului în a fi aplicat Legea nr. 255/2010 oferă prejudiciului viitor un caracter cert în ce privește situația imobilului ce aparține reclamanților.

Pentru a fi susceptibil de reparare, prejudiciul trebuie să îndeplinească anumite condiții: să fie cert, adică existența și întinderea sa să fie sigure; este cert prejudiciul actual, adică prejudiciul deja produs, cât și prejudiciul viitor, care este sigur ca se va produce ca urmare a faptei ilicite, fiind astfel posibil de evaluat; să fie direct, adică să constituie un efect nemijlocit al faptei ilicite de care se leagă printr-un raport de cauzalitate; să nu fi fost acoperit încă prin despăgubiri de o terță persoana, despăgubiri de la asigurări sociale: despăgubiri de la o terță persoană neobligată.

Recurenții – reclamanți au solicitat să se constate că au fost întrunite toate aceste condiții.

Noul Cod civil prevede în art. 1385 alin. (2) faptul că “se vor putea acorda despăgubiri și pentru un prejudiciu viitor dacă producerea lui este neîndoielnică”.

S-a mai susținut prin cererea de recurs că reclamanții au fost și sunt expropriați în fapt și se perpetuează o stare de fapt nelegitimă prin imposibilitatea folosirii terenului (făcând referire la cauza Terazzi c. Italiei).

Recurenții – reclamanți au solicitat instanței de recurs să analizeze cerințele tezei a doua a primului alineat al art.1 din Protocolul 1, dacă „ingerința” statului este prevăzută de legea internă, dacă este justificată de o cauză de utilitate publică și dacă există un just echilibru între cerințele protejării unui interes general al comunității și imperativul protejării dreptului fundamental al individului.

În opinia recurenților – reclamanți există o lipsă de echilibru între exigențele interesului general al comunității și imperativele apărării dreptului fundamental al reclamanților, există o sarcină disproporționată suportată de reclamanți motiv pentru care solicită a fi compensați printr-o reparație rezonabilă.

Exproprierea de fapt este motivată, au menționat recurenții, de împrejurarea imposibilității schimbării regimului juridic al terenului.

S-a susținut că reclamanții au suferit o prejudiciere a dreptului la respectarea proprietății lor, justificat de faptul că pârâtul le îngreădește dreptul de a folosi în mod liber proprietatea lor fără să fi existat un acord asupra transferului dreptului de proprietate, în special asupra despăgubirilor ce li se cuvin.

Dreptul la despăgubiri își găsește corespondent în art. 21-27 din Legea 33/1994, art. 22 alin 4 și art. 23 din Legea 255/2010, art. 1 Protocolul 1 din CEDO.

Recurenții – reclamanți au solicitat să se constate existența unei privări de proprietate ce poate fi calificată drept expropriere de fapt, circumstanțele cauzei fiind cele similare celor constatate și sancționate de CEDO în cauza Vergu Contra României: "reclamantul a pierdut în totalitate și definitiv dispoziția asupra parcelei în litigiu din cauza ocupației de către Administrația Națională a Drumurilor care a transformat-o iremediabil construind o rețea de evacuare a apelor. Deși nu a existat un act de expropriere formală și deși reclamantul păstrează posibilitatea teoretică de a vinde acest teren; Curtea consideră că limitările aduse dreptului său de proprietate au fost atât de grave, încât le putem asimila unei exproprieri în fapt, care reiese din a doua frază a primului paragraf al art. 1 din Protocolul 1 din CEDO."

În conformitate cu art. 23, alin. (3) din Legea nr. 50/1991, privind autorizarea lucrărilor de construcții, republicată, (modificată prin Legea nr. 133/2012) – „Terenurile destinate construirii, evidențiate în intravilan, se scot din circuitul agricol, definitiv, prin autorizația de construire. În cazul în care proprietarul terenului dorește să scoată din circuitul agricol doar o parte din terenul deținut, pentru îndeplinirea acestei proceduri, autorizația de construire va fi însoțită de documentația tehnică cadastrală”.

Deși, în drept, nu s-a efectuat transferul de proprietate, în fapt, asupra terenului se exercită un drept de folosință în interes public, chiar dacă nu a fost emisă nicio decizie de expropriere în baza Legii nr. 33/1994, prin urmare recurenții – reclamanți sunt vătămați în exercitarea atributelor dreptului lor de proprietate.

Au subliniat recurenții – reclamanți faptul că, odată cu interzicerea construirii care atrage după sine și pierderea posibilității de a vinde imobilul în condiții normale de piață, se poate reține existența unei ingerințe în dreptul exclusiv de proprietate al reclamanților care, din cauza restrângerii excesive a posibilității de exercitare, echivalează cu o privare de proprietate, o expropriere în fapt a recurenților – reclamanți, fără a exista o justă și prealabilă despăgubire privind repararea prejudiciului produs în cauză.

Recurenții – reclamanți au solicitat instanței să observe că interdicția de a se construi prin lipsa avizului CNAIR reprezintă o privare de bun, în sensul celei de-a doua teze din primul

alineat al art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția europeană a drepturilor omului, putându-se chiar considera că pârâtul este cel care folosește terenul recurenților – reclamanți.

În opinia recurenților, unul dintre drepturile proprietarilor de teren intravilan este și acela de a construi în limitele determinate de lege, iar imposibilitatea folosirii terenului echivalează cu scoaterea din circuitul civil.

În motivele de recurs recurenții reclamanți au mai făcut referire la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în materia dreptului de proprietate, fiind amintite cauzele *Brumărescu c. României*, *Pressos Compania Naviera — S.A. și alții împotriva Belgiei*, *Vergu c. României*, *Onerzildiz c. Turcia*, *Sporrong și Lonnroth c. Suedia*, *Bugajny și alții c. Poloniei*, *Papamichalopoulos și alții c. Greciei*, *Matos e Silva c. Portugaliei*, *Terazzi S.R.L. c. Italiei*, *Beyeler c. Italiei*, *S.C. Granitul S.A. c. României*.

Au apreciat recurenții – reclamanți că această situație în care se află constituie sarcini reale - obligații reale de a face - impuse de lege, care grevează dreptul asupra terenului și care, accesorii ale acestuia fiind, se vor transmite odată cu bunul, fără a fi nevoie de nicio formalitate specială de transcriere sau înscriere ori de o noua convenție a părților în acest sens.

Această obligație nu corespunde unui drept real, deoarece ea nu incumba oricărei persoane, ci numai proprietarului sau deținătorului acestuia (art. 17-18 din Legea nr. 46/2008 - Codul silvic).

În acest fel, două dintre atributele dreptului de proprietate al recurenților – reclamanți respectiv posesia și folosința, precum și dispoziția materială prin care se înțelege prerogativa titularului dreptului de proprietate de a dispune de substanța lucrului, nu mai pot fi exercitate de către aceștia, prin puterea și în interesul lor propriu.

Ca atare, în această situație, recurenții – reclamanți, titularii dreptului de proprietate, pot beneficia doar de dispoziția juridică ce desemnează prerogativa de a înstrăina lucrul, dar, în aceste condiții, așa cum au mai semnalat, nimeni nu este interesat de a le cumpăra terenul sub această interdicție instituită de OUG 114/2007, neavând posibilitatea de a construi.

Atâta timp cât autoritățile locale abilitate le-au recunoscut recurenților – reclamanți, dreptul de proprietate asupra terenului și le-au pus în posesie conform Legii nr. 18/1991, pentru realizarea efectivă a efectului reparatoriu prevăzut de legea specială, trebuie să le asigure exercitarea tuturor prerogativelor dreptului de proprietate, inclusiv dreptul de a culege fructele terenului în cauză.

Au considerat recurenții – reclamanți că, în cauză, sunt îndeplinite condițiile răspunderii civile delictuale, respectiv:

- existența faptei ilicite cauzatoare de prejudiciu, reprezentată de refuzul autorităților de a permite utilizarea terenului conform destinației curții construcții, de a se construi, pe motivul ca acesta face obiectul Hotărârii de Guvern nr. 661/2005 și adreselor atașate la prezenta cauză,

- astfel fiind comis un abuz de drept; de la data când a fost emisă autorizația de construire nr. 42/26.9.2001, respectiv autorizația în regim de urgență nr. 7/28.02.2006 pentru ”Autostrada București-Constana, Tronson - Lehliu Drajna km 55+70097+300” (care include următoarele obiective: corpul autostrăzii, lucrări de artă -poduri pasaje, utilități autostradă-atelier de reparații întreținere, depozitul de materiale antiderapante, gospodărie de apă, parcări, împrejmuire, etc.), și până în prezent au trecut 16 ani, iar în această perioadă reclamanții au avut, și au în continuare îngrădit dreptul de proprietate.

- existența unui rezultat vătămător ca urmare a faptei ilicite, constând în imposibilitatea obținerii autorizației de construire și a edificării construcțiilor pentru care recurenții – reclamanți au cerut certificat de urbanism și imposibilitatea de a utiliza terenul proprietate privată conform destinației curții construcții, sens în care nu se pot bucura de beneficiile acestei proprietăți.

- existența unui raport de cauzalitate între fapta ilicită și rezultatul vătămător, constând în faptul că refuzul pârâtului de a demara procedurile de expropriere pentru terenul proprietatea reclamanților și de a permite utilizarea acestuia, îi împiedică să obțină satisfacții morale și materiale pe care acest bun le poate conferi.

- existența vinovăției din partea pârâtului în sensul ca vinovăția acestuia constă în faptul că refuză să respecte dreptul de proprietate, respectiv îi împiedică pe recurenții – reclamanți să exercite acest drept.

În drept, au fost invocate prevederile art.488 alin.1 pct.5, 6 și 8, art. 496 Cod procedură civilă, art. 425 Cod procedură civilă art. 1 din Protocolul 1 din CEDO referitor la protecția proprietății, art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art. 1, Protocolul 1, CEDO, 481 Codul Civil, art. 555 Cod civil, art. 21, art. 23, art.26, art. 38 din Legea 33/1994 republicata, Legea nr. 255/2010, art. 998-999 Cod civil 1864 (art. 1349 Noul Cod civil art. 1357-1359 Noul Cod civil), art. 480 C civ 1864(art.555 alin 1 Noul Cod civil), art. 44 alin 2 și 3 din Constituția României, Legea nr. 213/1998 privind bunurile proprietatea publică, art. 859, art. 861, art. 862, art. 863, art. 921 alin e), Noul Cod civil, art. 1, art. 6 din CEDO, art. 562 alin 3 Noul Cod civil, jurisprudența Curții Europene.

La data de 26.01.2024 intimata-pârâtă Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere S.A. a depus prin serviciul registratură întâmpinare la recurs, prin care a invocat excepția inadmisibilității recursului, excepția nulității cererii de recurs și excepția autorității de lucru judecat. Pe fond s-a solicitat respingerea recursului ca nefondat, apreciindu-se că decizia din apel este legală.

La termenul de judecată de la 27.05.2024 Curtea a respins excepțiile invocate de intimata – pârâtă prin întâmpinare, pentru considerentele arătate în încheierea de ședință.

În recurs nu s-au administrat înscrisuri noi.

Analizând decizia recurată prin prisma motivelor de recurs formulate, Curtea a reținut următoarele:

Art. 488 alin. 1 Cod procedură civilă 2010 (aplicabil în cauză față de data introducerii cererii de chemare în judecată) prevede: ”(1) Casarea unor hotărâri se poate cere numai pentru următoarele motive de nelegalitate: (...) **5.** când, prin hotărârea dată, instanța a încălcat regulile de procedură a căror nerespectare atrage sancțiunea nulității; **6.** când hotărârea nu cuprinde motivele pe care se întemeiază sau când cuprinde motive contradictorii ori numai motive străine de natura cauzei; (...) **8.** când hotărârea a fost dată cu încălcarea sau aplicarea greșită a normelor de drept material.”

Totodată, art. 483 alin. 3 și 4 Cod procedură civilă, în forma în vigoare la data introducerii cererii, prevede că „(3) *Recursul urmărește să supună Înaltei Curți de Casație și Justiție examinarea, în condițiile legii, a conformității hotărârii atacate cu regulile de drept aplicabile.* (4) *În cazurile anume prevăzute de lege, recursul se soluționează de către instanța ierarhic superioară celei care a pronunțat hotărârea atacată. Dispozițiile alin. (3) se aplică în mod corespunzător.*”

Din interpretarea dispozițiilor citate în precedent, Curtea reține că recursul reprezintă acea cale extraordinară de atac, de reformare, prin care hotărârea atacată este supusă controlului judiciar prin prisma conformității sale cu regulile de drept aplicabile, ceea ce implică recunoașterea posibilității părții interesate de a o critica doar pentru motive de nelegalitate, iar nu și de netemeinicie.

Curtea mai reține că, în calea de atac a recursului, aspectele ce țin de aprecierea, evaluarea, interpretarea și coroborarea probatoriului reprezintă strict chestiuni de netemeinicie, iar nu de nelegalitate, astfel că aprecierea instanței de apel asupra probelor administrate în primă instanță și/sau apel nu poate fi supusă cenzurii instanței de control judiciar. Așadar, Curtea subliniază că stabilirea situației de fapt (pe baza probelor administrate de instanțele de fond) este atributul exclusiv al instanțelor de fond, instanței de recurs nefiindu-i permisă o cenzură de temeinicie a hotărârii atacate, nici modificarea situației de fapt și nici reaprecierea probatoriului cauzei.

Din perspectiva sus arătată, Curtea reține că nemulțumirile recurenților – reclamanți cu privire la modul de apreciere, coroborare și interpretare a probatoriilor administrate de către instanțele de fond și de apel, respectiv probatoriul cu înscrisuri, prezumții simple sau legale, expertiză tehnică judiciară, nu pot face obiect de analiză a instanței de recurs, fiind chestiuni ce privesc stabilirea situației de fapt și temeinicia celor două hotărâri pronunțate în primă instanță și apel. Temeinicia sentinței de fond a fost examinată exclusiv de instanța de apel, prin decizia atacată, instanța de apel, în urma administrării de noi probe și reevaluării probelor administrate la fond, reținând aceeași situație de fapt ca prima instanță, situație de fapt ce se impune și prezentei instanțe de recurs ce are a examina exclusiv aplicarea normelor de drept în speță, la situația de fapt astfel reținută.

Prin urmare, aspectele susținute în cererea de recurs referitoare la faptul că, potrivit opiniei recurenților, din înscrisurile administrate în cauză rezultă alte aspecte de fapt decât cele reținute de către instanțele de fond sau că terenul în cauză este loc înfundat, vizează exclusiv aspecte de temeinicie a hotărârii atacate, neputând fi examinate de prezenta instanță de recurs.

Plecând de la aceste premise stabilite, Curtea urmează a examina cele trei motive de recurs invocate.

Primul motiv invocat de recurenți se încadrează în prevederile art. 488 alin. 1 pct. 6 Cod procedură civilă, redat anterior.

Curtea, în dezacord cu partea recurentă, constată că decizia atacată este motivată corespunzător, cu respectarea prevederilor art. 425 lit. b Cod procedură civilă, tribunalul arătând, motivat, prin raportare la ce mijloace de probă a reținut situația de fapt și de ce a înlăturat anumite mijloace de probă. Decizia tribunalului cuprinde motivele pe care s-a întemeiat soluția pronunțată, fără a cuprinde motive contradictorii sau străine de natura cauzei. Instanța de apel a prezentat argumentele pentru care a găsit nefondat apelul promovat de reclamanți, răspunzând chestiunilor litigioase invocate în cauză prin recurgerea la textele de lege aplicabile. De asemenea, Curtea reține că nu se relevă în cauză vreo contradicție între considerentele instanței de apel, motivarea tribunalului exprimând și susținând întocmai dispozitivul deciziei. Motivarea instanței de apel corespunde exigențelor impuse de prevederile art. 6 paragraf. 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (Convenția E.D.O.), raționamentul logico-juridic care a fundamentat soluția pronunțată fiind amply descris. Contrar celor susținute de recurenți, nu este necesară

examinarea de către instanța de judecată a tuturor argumentelor invocate, ci numai a celor esențiale pentru stabilirea situației de fapt și a aplicării normelor legale incidente, iar tribunalul a respectat aceste exigențe legale.

Dat fiind că decizia atacată a fost pronunțată într-o cale de atac, chiar și devolutivă, este suficient, pentru a se putea reține motivarea corespunzătoare a hotărârii, faptul că tribunalul a răspuns numai motivelor de apel invocate, fără a mai relua situația de fapt reținută de prima instanță. De altfel, de vreme ce soluția din apel a fost cea de menținere în integralitate a sentinței apelate, rezultă în mod implicit faptul că tribunalul și-a însușit, după efectuarea propriului examen al probatoriului administrat, situația de fapt expusă în hotărârea primei instanțe.

Nu este real că instanța de apel ar fi inserat în decizia recurată considerente contradictorii. Considerentele prezentate sprijină soluția pronunțată în dispozitiv, răspunzând chestiunilor litigioase. Observând argumentația acestui motiv de casare, Curtea constată că, în esență, recurenții afirmă că tribunalul a prezentat considerente care ar fi contradictorii, însă nu între ele, ci contradictorii cu interpretarea pe care recurenții o dau probelor administrate în cauză. Or, acest aspect nu poate fi avut în vedere prin raportare la dispozițiile art. 488 alin. 1 pct. 6 Cod procedură civilă, indicând o nemulțumire a părții recurente în sensul unei eventuale netemeinicii a deciziei din apel care, însă, nu ar putea fi examinată în recurs.

În ceea ce privește prevederile art. 488 pct. 5 din Codul de procedură civilă, Curtea constată că prin recurs s-au invocat critici care vizează modul în care instanța de apel a răspuns motivului de apel referitor la administrarea probei cu expertiză de către prima instanță.

Observând actele dosarelor de fond și apel, Curtea constată că în mod legal tribunalul a respins acest motiv de apel. Astfel, prima instanță a reținut în cuprinsul încheierii de la termenul de judecată din data de 21.10.2021 că nu sunt întrunite condițiile impuse de prevederile art. 338 Cod procedură civilă, în ceea ce privește cererea de înlocuire a expertului judiciar, întrucât expertul și-a exprimat părerea motivată, răspunzând argumentat inclusiv la obiecțiunile formulate de partea reclamantă și încuviințate de prima instanță. Așadar, măsura de respingere a cererii de efectuare a unei noi expertize a fost motivată de prima instanță, motivarea regăsindu-se în conținutul încheierii de ședință. Totodată, în consens cu instanțele de fond, Curtea observă că expertul judiciar a răspuns obiectivelor fixate de prima instanță, precum și obiecțiunilor încuviințate, astfel că nu exista temei pentru înlocuirea expertului.

Pe de altă parte, Curtea observă, din cuprinsul prevederilor art. 337 și 338 Cod procedură civilă, că o nouă expertiză judiciară se poate dispune când expertul inițial nu a răspuns obiectivelor fixate sau atunci când răspunsul acestuia nu este lămuritor. Or, în măsura în care prima instanță de fond s-a considerat lămurită cu privire la aspectele de fapt ce au făcut obiectul expertizei judiciare, în mod legal aceasta nu a mai încuviințat o nouă expertiză în cauză.

Curtea constată că nu sunt reale susținerile recurenților în sensul că hotărârile instanțelor de fond nu sunt motivate, fiind raportate exclusiv la opinia unui expert. Observând conținutul sentinței de fond și al deciziei din apel, Curtea constată că ambele hotărâri sunt motivate, după cum, în privința deciziei din apel, s-a reținut și anterior. Ambele instanțe de fond au făcut referire în cadrul motivării, pe lângă expertiza judiciară, la adrese și alte înscrisuri, coroborând în mod legal întregul probator administrat în vederea stabilirii situației de fapt. Instanța de apel a confirmat situația de fapt reținută de judecătoria, exprimând propriile argumente și făcând referire la același material probator.

Prin raportare la aceste aspecte, Curtea constată caracterul nefondat și al acestui motiv de recurs.

În ceea ce privește motivul de casare reglementat de prevederile art. 488 alin. 1 pct. 8 Cod procedură civilă, recurenții – reclamanți au invocat, în esență, faptul că instanțele de fond ar fi aplicat în mod eronat dispozițiile art. 1357 C.civil. În opinia recurenților, în speță sunt întrunite condițiile răspunderii civile delictuale, existând o faptă ilicită a autorităților care a produs un prejudiciu concretizat în contravaloarea lipsei de folosință a terenului aparținând recurenților – reclamanți, ce nu a făcut obiectul exproprierii.

Recurenții – reclamanți au susținut, astfel, că sunt victimele unei exproprieri în fapt, ca urmare a faptei ilicite reprezentată de refuzul autorității intimat – pârâte de a permite utilizarea terenului conform destinației de curți construcții.

Exproprieria de fapt invocată este motivată de recurenții – reclamanți prin împrejurarea imposibilității schimbării regimului juridic al terenului, imobilul în discuție având categoria de folosință „arabil”.

Conform art. 555 alin. 1 Cod civil „proprietatea privată este dreptul titularului de a poseda, folosi și dispune de un bun în mod exclusiv, absolut și perpetuu, în limitele stabilite de lege.”

Împiedicarea proprietarului unui bun de a-și exercita prerogativele proprietății asupra acelui bun poate fi indemnizată în temeiul răspunderii civile delictuale pentru faptă proprie.

Curtea constată că prevederile art. 1357 Cod civil, reprezintă, în esență, cauza juridică a cererii de chemare în judecată formulată. Conform art. 1357 alin. 1 Cod civil, „Cel care cauzează altuia un prejudiciu printr-o faptă ilicită, săvârșită cu vinovăție, este obligat să îl repare.”

Răspunderea civilă delictuală este un raport juridic obligațional izvorând dintr-o faptă ilicită cauzatoare de prejudicii, în cadrul acestui raport persoana vinovată fiind obligată să repare daunele suferite de cealaltă parte. Așa cum rezultă din normele legale menționate mai sus, pentru angajarea răspunderii civile delictuale pentru fapta proprie trebuie îndeplinite în mod cumulativ patru condiții: trebuie să existe o faptă ilicită, un prejudiciu, o legătură de cauzalitate între faptă și prejudiciu și vinovăția autorului.

Din interpretarea gramaticală a dispozițiilor art. 1357 alin. 1 Cod civil rezultă că, pentru a se reține incidența acestei forme de răspundere, pârâțul chemat în judecată trebuie să fi săvârșit o faptă ilicită prin care reclamantului i-a fost cauzat un prejudiciu.

Sub aspectul situației de fapt, tribunalul, confirmând situația de fapt reținută de prima instanță, a notat în considerentele deciziei recurate următoarele:

„Situația premisă din prezenta cauză are în vedere o suprafață de teren de 18724 mp aflată în proprietatea apelanților-reclamanți, suprafață din care, așa cum rezultă din Hotărârea nr. 03/05.10.2005 a Companiei Naționale de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România S.A., fila 26 dosar TB Secția a IV-a civilă a fost expropriată suprafața de 10.805,42 mp, rămânând în proprietatea apelanților suprafața de teren ce face obiectul cauzei.

Ulterior, la data de 28.07.2008, autorul apelanților-reclamanți, S.N. solicită avizul/acordul intimatei-pârâte pentru executarea unui spațiu comercial P+1 cu anexe.

Potrivit certificatului de urbanism nr.130/12.12.2005 singurul eliberat cu privire la teren, întreaga suprafață de teren era menționată ca fiind în extravilan, în categoria teren arabil.

Apelanții-reclamanți au arătat că se află într-o poziție de inferioritate din moment ce statului, fără autorizație de construire și s-a permis să construiască pe suprafață expropriată, ceea ce înseamnă că întreg terenul, inclusiv suprafața rămasă de 7918,58 mp ar avea potențial edificabil.

Tribunalul apreciază însă, așa cum a arătat și intimata, că prin adresa din 28.10.2008 anterior construirii autostrăzii A2, spațiile de servicii au fost concesionate respectându-se proiectul de construire. Așadar, punctele în care urmau să fie edificare benzinării și stații de parcare au fost inserate și aprobate anterior în proiectul de construire al autostrăzii, fiind încheiate deja contracte de concesiune, neputându-se crea alte puncte de alimentare și locuri de parcare în afara proiectului aprobat.

Acesta este chiar răspunsul intimății-pârâte din adresa nr. 92/33427 din 28.10.2008, fila 33 dosar tribunalul secția a IV-a.

Exproprierea a operat în scopul realizării autostrăzii și a punctelor de alimentare stabilite, exclusiv pentru suprafața necesară acestui scop. Extinderea posibilității de a construi peste ceea ce s-a expropriat, respectiv peste suprafața de 10.805,42 mp nu poate fi primită, întrucât nu se pot constitui drepturi prin analogie, ci fiecare suprafață de teren își urmează categoria de folosință stabilită prin actele administrative. Dacă suprafața de teren de 10.805,42 mp a fost expropriată tocmai pentru a se realiza proiectul autostrăzii A2 cu benzinărie și locuri de parcare, nu aceeași concluzie se poate atribui suprafeței rămase în proprietatea apelanților-reclamanți de 7918,58 mp care își urmează categoria de folosință stabilită prin certificatul de urbanism nr.130/12.12.2005, respectiv teren extravilan arabil.

Conform certificatului de urbanism nr.130/12.12.2005 se putea executa spațiu comercial P+1 și stație alimentară benzină numai în situația în care se obține în prealabil avizul Companiei Naționale de Autostrăzi și Drumuri Naționale și se întocmește, avizează și aprobă un plan urbanistic zonal (PUZ). Acest certificat a avut însă valabilitate până la data de 12.12.2008, și ulterior acestei date, așa cum a reținut și prima instanță nu s-a făcut dovada imposibilității de utilizarea a terenului rămas în proprietatea apelanților-reclamanți.”

În raport de această situație de fapt definitiv stabilită de instanțele de fond, Curtea reține că o expropriere de fapt se produce în situația în care proprietarul unui teren este lipsit de atributele dreptului său de proprietate, neputând folosi terenul potrivit destinației sale și neputând dispune de acesta.

Nu este însă ipoteza din speța de față, după cum au reținut în mod legal și instanțele de fond, terenul în discuție, rămas neexpropriat ca efect al adoptării Hotărârii nr. 03/05.10.2005 a Companiei Naționale de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România S.A., având categoria de folosință „extravilan arabil”.

Nu a rezultat, din probele administrate în fața instanțelor de fond, faptul că recurenții reclamanți ar fi fost împiedicați în vreun fel în a exploata terenul rămas în proprietatea acestora după emiterea hotărârii de expropriere menționate anterior, potrivit destinației sale, respectiv de teren agricol extravilan.

Recurenții – reclamanți au susținut, în esență, că fapta ilicită s-a concretizat prin refuzul autorităților de a autoriza schimbarea regimului juridic al terenului, prin schimbarea destinației și categoriei de folosință avute de teren – respectiv, extravilan arabil – în categoria de folosință „curți – construcții”.

În consens cu instanțele de fond, Curtea constată că autoritățile statului nu aveau o atare obligație, exproprierea operând în scopul realizării autostrăzii și a punctelor de alimentare stabilite, exclusiv pentru suprafața necesară acestui scop.

Contrar celor susținute de recurenții – reclamanți, aceștia nu au fost puși într-o poziție de inferioritate față de Statul Român, întrucât în cuprinsul certificatului de urbanism nr.130/12.12.2005 (care, de altfel, nici nu a mai fost prelungit după expirarea valabilității sale) se menționează expres că s-ar fi putut executa spațiu comercial P+1 și stație alimentară benzină numai în situația în care se obținea în prealabil avizul Companiei Naționale de Autostrăzi și Drumuri Naționale și numai după avizarea și aprobarea unui plan urbanistic zonal (PUZ), în acest sens. Or, rezultă din actele dosarelor de fond că un atare aviz nu a fost obținut niciodată și, contrar susținerilor recurenților, refuzul emiterii acestui act administrativ nu constituie o faptă ilicită în planul răspunderii civile delictuale pentru faptă proprie, întrucât autoritatea pârâtă nu avea o obligație legală în sensul emiterii acestuia.

De asemenea, contrar susținerilor din memoriul de recurs, nu se poate susține că Statul Român a construit fără autorizație de construire, câtă vreme, astfel cum a reținut și tribunalul, din adresa din 28.10.2008 depusă în cadrul dosarului de fond rezultă că anterior construirii autostrăzii A2, spațiile de servicii au fost concesionate respectându-se proiectul de construire, punctele în care urmau să fie edificate benzinării și stații de parcare fiind aprobate anterior în proiectul de construire al autostrăzii, fiind încheiate și contracte de concesiune în acest scop.

Prin urmare, Curtea reține că în mod legal instanțele de fond au reținut că nu există, în cauză, o faptă ilicită a intimitei – pârâte chemată în judecată, recurenții – reclamanți nefiind expropriați în fapt cu privire la suprafața de teren rămasă în proprietatea lor după emiterea Hotărârii de expropriere nr. 03/05.10.2005, întrucât intimata-pârâtă prin inacțiunile sale nu a contribuit la împiedicarea proprietarilor de a folosi terenul în discuție conform regimului juridic avut de acesta.

Totodată, Curtea mai reține că jurisprudența Curții E.D.O. invocată de recurenți în cererea de recurs nu este relevantă pentru speța de față, deciziile invocate făcând referire la situații de fapt complet diferite de cea reținută în prezentul litigiu.

Față de cele reținute anterior, Curtea constată că argumentele și criticile recurenților din memoriul de recurs vizând componenta prejudiciului rămân fără obiect. Neputându-se reține o conduită ilicită a intimitei - pârâte chemate în judecată nu se mai impune cercetarea condiției prejudiciului, existența unei fapte ilicite reprezentând cerința premisă pentru antrenarea răspunderii civile delictuale.

Având în vedere aceste aspecte, reținând caracterul neîntemeiat al motivelor de recurs invocate, în temeiul dispozițiilor art. 496 Cod procedură civilă, Curtea a respins recursul ca nefondat.

Secția a IV -a Civilă

Recunoașterea hotărârilor străine în România - Exequator. Aplicarea Legii în timp

Potrivit dispozițiilor art. 66 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012: „(1) Prezentul regulament se aplică numai acțiunilor judiciare intentate, actelor autentice întocmite sau înregistrate în mod oficial și tranzacțiilor judiciare aprobate sau încheiate la 10 ianuarie 2015 sau după această dată. (2) Fără a aduce atingere articolului 80, Regulamentul (CE) nr. 44/2001 continuă să se aplice hotărârilor pronunțate în cadrul acțiunilor judiciare intentate, actelor autentice întocmite sau înregistrate în mod oficial și tranzacțiilor judiciare aprobate sau încheiate înainte de 10 ianuarie 2015 și care intră în domeniul de aplicare al regulamentului respectiv.”

(Curtea de Apel București, Secția a IV-a Civilă, Decizia civilă nr. 679A din 11.06.2024)

Potrivit dispozițiilor art. 66 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012: „(1) Prezentul regulament se aplică numai acțiunilor judiciare intentate, actelor autentice întocmite sau înregistrate în mod oficial și tranzacțiilor judiciare aprobate sau încheiate la 10 ianuarie 2015 sau după această dată. (2) Fără a aduce atingere articolului 80, Regulamentul (CE) nr. 44/2001 continuă să se aplice hotărârilor pronunțate în cadrul acțiunilor judiciare intentate, actelor autentice întocmite sau înregistrate în mod oficial și tranzacțiilor judiciare aprobate sau încheiate înainte de 10 ianuarie 2015 și care intră în domeniul de aplicare al regulamentului respectiv.”

Acțiunea judiciară soluționată prin Hotărârea din data de 09.08.2022 a fost intentată în anul 2012, formându-se dosarul nr. 636/12, pe rolul Tribunalului din Nicosia.

Curtea reține astfel că executarea acestei hotărâri este supusă dispozițiilor instituite prin Regulamentul (CE) nr. 44/2001 și nu celor instituite prin Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, așa cum în mod eronat a reținut Tribunalul.

Prin urmare, Curtea reține că instanța de fond a reținut în mod greșit norma europeană aplicabilă, apelul reclamantei fiind întemeiat sub acest aspect.

Având în vedere caracterul devolutiv al apelului, Curtea va proceda la analiza pe fond a cererii de chemare în judecată având ca obiect încuviințare executare silită în baza titlului executoriu reprezentat de hotărârea nr. 636/12/09.08.2022.

Analizând actele dosarului, Curtea constată că prin hotărârea nr. 636/12/09.08.2022, Tribunalul Nicosia, prin Președinte M. Papadopoulou, a admis cererea reclamantei R.C.II L, fiind obligate părțile E.H.L., E.H.și R.H.L., în comun și/sau separat, la plata sumei de 4.000.000 euro plus dobânda legală aplicată la aceste sume de la 26.01.2012, până la achitarea ei, cu mențiunea că la plata sumei despăgubirilor, reclamanta R.C.II.L.ca înscrie acțiunile pe care le deține la R.H.L. pe numele E.H.L..

Curtea reține că Regulamentul nr. 44/2001 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială este aplicabil în cauză, având în vedere că hotărârea a fost pronunțată într-un stat membru al Uniunii Europene, iar debitoarea are sediul pe teritoriul unui stat membru al Uniunii Europene (România) – art. 2 și 3 din Regulament.

Curtea constată că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 33 și de art. 39-41 din Regulamentul nr. 44/2001 pentru ca hotărârea să fie declarată executorie și anume că aceasta este pronunțată de o instanță competentă, este definitivă și executorie, iar cererea de executare este formulată în termenul de prescripție, creditoarea atașând cererii și certificatul prevăzut la articolul 54 din Regulament.

Față de aceste considerente, fiind îndeplinite condițiile prevăzute de art. 33, art. 37, art. 39-41 din Regulamentul CE nr. 44/2001 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, Curtea va admite cererea și va recunoaște efectele hotărârii pronunțate de instanța greacă pe teritoriul României, precum și caracterul executoriu al acesteia, încuviințând executarea sa silită, urmând ca la rămânerea definitivă a prezentei decizii să se emită titlu executoriu conform art.1107 Cod procedură civilă.

Admisibilitate cerere reconvențională. Disjungere. Scutire de la plata taxei de timbru. Nemotivare.

Astfel, intimatul-reclamant a solicitat antrenarea unei specii particulare de răspundere civilă delictuală, fapta ilicită constând în pierderea procesului penal, iar prejudiciul, în cheltuielile avansate de intimatul-reclamant pe parcursul acelu proces.

În schimb, recurenta-pârâtă a solicitat antrenarea răspunderii civile delictuale a intimatului-reclamant pentru fapte care au făcut obiectul dosarului penal și față de care s-a dispus clasarea.

Curtea reține că în mod corect s-a admis excepția inadmisibilității cererii reconvenționale a recurteii-pârâte având în vedere că pretențiile acesteia nu derivă din același raport juridic cu cel dedus judecării de către intimatul-reclamant și nici nu sunt în strânsă legătură cu pretențiile acestuia.

(Curtea de Apel București, Secția a IV-a Civilă, Decizia civilă nr. 405R din 29.05.2024)

Potrivit art. 488, alin. (1) din C.proc.civ., casarea unei hotărâri nu se poate cere decât pentru motivele de nelegalitate strict și limitativ prevăzute la pct. 1-8 ale aceluiași articol.

Totodată, conform art. 483, alin. (3) din C.proc.civ., „recursul urmărește să supună instanței competente examinarea, în condițiile legii, a conformității hotărârii atacate cu regulile de drept aplicabile.”

Astfel, recursul apare ca o cale extraordinară de atac, de reformare și nedevalidivă, prin care hotărârea atacată este supusă controlului judiciar exclusiv prisma conformității sale cu regulile de drept aplicabile, ceea ce implică posibilitatea părții care a exercitat această cale de a o critica numai pentru motive de nelegalitate, nu și de netemeinicie, recursul nefiind un al treilea grad de jurisdicție.

Cu alte cuvinte, modul în care instanțele de fond au examinat probele și au stabilit situația de fapt nu poate forma obiectul analizei în recurs, întrucât prin recurs se urmărește a se realiza o judecată exclusiv în drept, nu și în fapt.

Conform art. 489 alin. (1) și (2) din C.proc.civ., recursul este nul în cazul în care motivele invocate nu se încadrează în motivele de casare prevăzute la art. 488 din același act normativ.

A motiva recursul presupune, pe de-o parte, arătarea motivului de nelegalitate prin indicarea unuia dintre cazurile prevăzute limitativ de art. 488 alin. (1) din C.proc.civ., iar, pe de altă parte, dezvoltarea acestuia, în sensul formulării unor critici privind interpretarea și aplicarea

unor norme juridice de instanța care a pronunțat hotărârea recurată, prin raportare la motivul de nelegalitate invocat.

Prin recursul declarat, recurenta-pârâtă a invocat dispozițiile art. 488 alin. (1) pct. 8 din C.proc.civ., însă criticile dezvoltate în prezenta cauză vizează modul în care instanțele de fond au făcut aplicarea normelor privind admisibilitatea formulării cererii reconvenționale, aplicarea normelor privind obligarea la plata cheltuielilor de judecată privind taxa de timbru și, în fine, nemotivarea deciziei recurate.

Aceste critici se subsumează, astfel, motivelor de nelegalitate prevăzute de art. 488 alin. (1) pct. 5 și 6 din C.proc.civ., pe care Curtea le va analiza în cele ce urmează, respingând, totodată, excepția nulității căii de atac ca neîntemeiată.

Primul motiv de recurs vizează greșita aplicare a dispozițiilor art. 209 din C.proc.civ. și se subsumează motivului de casare instituit de art. 488 alin. (1) pct. 5 din C.proc.civ.

Potrivit art. 209 alin. (1) C.proc.civ.: „Dacă pârâtul are, în legătură cu cererea reclamantului, pretenții derivând din același raport juridic sau strâns legate de aceasta, poate să formuleze cerere reconvențională.”

În prezenta cauză, pretențiile intimatului-reclamant au constat în obligarea pârâtei la plata cheltuielilor de judecată efectuate în dosarul penal nr. 5149/P/2018, iar pretențiile recurente-pârâte, așa cum au fost formulate prin cererea reconvențională, constau în obligarea reclamantului la plata a 100.000 lei cu titlu de daune morale pentru prejudiciul care i-a fost cauzat, trauma psihică suferită, denigrarea pârâtei în mediul familial, personal și profesional, lezarea imaginii publice, lezarea demnității, teama continuă generată de actele de hărțuire și de intimidare.

Astfel, intimatul-reclamant a solicitat antrenarea unei specii particulare de răspundere civilă delictuală, fapta ilicită constând în pierderea procesului penal, iar prejudiciul, în cheltuielile avansate de intimatul-reclamant pe parcursul aceluși proces.

În schimb, recurenta-pârâtă a solicitat antrenarea răspunderii civile delictuale a intimatului-reclamant pentru fapte care au făcut obiectul dosarului penal și față de care s-a dispus clasarea.

Curtea reține că în mod corect s-a admis excepția inadmisibilității cererii reconvenționale a recurente-pârâte având în vedere că pretențiile acesteia nu derivă din același raport juridic cu cel dedus judecării de către intimatul-reclamant și nici nu sunt în strânsă legătură cu pretențiile acestuia.

Curtea nu poate primi nici susținerea recurente potrivit căreia soluția care trebuia pronunțată, în cazul în care se constatau neîndeplinite condițiile prevăzute de art. 209 din C.proc.civ., era aceea de disjungere a cererii reconvenționale, deoarece această soluție poate fi dispusă numai cu privire la cererea reconvențională care a îndeplinit condițiile de admisibilitate și numai în cazul expres prevăzut de art. 210 alin. (2) teza I din C.proc.civ.

Prin urmare, acest motiv de recurs va fi respins ca nefondat.

Referitor la cel de-al doilea motiv de recurs, care vizează greșita aplicare a dispozițiilor art. 29 alin. (1) lit. i) din OUG nr. 80/2013, acesta se subsumează motivului de nelegalitate reglementat de art. 488 alin. (1) pct. 5 din C.proc.civ.

Curtea reține că recurenta-pârâtă se află în eroare cu privire la beneficiarul scutirii reglementate de art. 29 alin. (1) lit. i) din OUG nr. 80/2013, această scutire de la plata taxei de

timbru vizând doar reclamantul care solicită despăgubiri civile pentru prejudiciile materiale și morale decurgând din cauzele penale și nu pe pârâta căzută în pretenții.

Prin urmare, poziția procesuală a acesteia este incompatibilă cu scutirea de la plata taxei de timbru, astfel cum a fost reglementată de art. 29 alin. (1) lit. i) din OUG nr. 80/2013.

În ceea ce privește ultimul motiv de recurs, care vizează încălcarea dispozițiilor art. 425 alin. (1) lit. b) C.proc.civ., Curtea reține că acesta se subsumează motivului de casare instituit de art. 488 alin. (1) pct. 6 din C.proc.civ.

Conform art. 488 alin. (1) pct. 6 din C.proc.civ., o hotărâre poate fi casată „când hotărârea nu cuprinde motivele pe care se întemeiază sau când cuprinde motive contradictorii ori numai motive străine de natura cauzei.”

Acest motiv de casare are ca ipoteză situația în care hotărârea recurată este nemotivată, în sensul că aceasta nu cuprinde deloc considerentele pe care se sprijină, ori conține motive contradictorii sau străine de natura pricinii.

În cauză, Curtea reține că instanța de apel a răspuns criticilor recurenteii cu privire la respingerea cerii reconvenționale ca inadmisibilă. Astfel, instanța de apel a arătat, de o manieră clară și suficientă, că nu exista o legătură juridică între pretențiile intimatului-reclamant, așa cum au fost formulate prin cererea de chemare în judecată, și pretențiile recurenteii-pârâte, așa cum au fost formulate prin cererea reconvențională. Raportându-se la modul în care părțile și-au formulat pretențiile deduse judecății, instanța de apel a reținut că nu era necesară administrarea vreunui alt probatoriu pentru a se pronunța soluția cu privire la cererea reconvențională, având în vedere că analiza petitului cererilor era suficientă.

Rezultă așadar că Tribunalul a motivat hotărârea de respingere ca nefondat a apelului formulat de recurenta-pârâtă.

În plus, Curtea reține că, respingând un apel, instanța de apel poate, în principiu, să se limiteze la a-și însuși motivele hotărârii instanței de grad inferior (cauza *García Ruiz c/ Spaniei*, §. 26).

Sub acest aspect, Curtea învederează recurenteii că exigența motivării unei hotărâri judecătorești nu presupune ca instanțele să răspundă tuturor alegațiilor, tezelor sau argumentelor părților. Motivarea are menirea de a expune silogismul juridic prin care judecătorii au ajuns la soluția adoptată, prezentând argumentele fundamentale în acest sens.

Or, în speță, această cerință este îndeplinită.

Prin urmare, motivul de recurs reglementat de art. 488 alin. (1) pct. 6 din C.proc.civ. nu poate fi reținut în cauză.

Anulare marcă. Rea-credință.

[...]faptul că inițiativa utilizării numelui K a aparținut pârâtei, încă din perioada când părțile nu erau căsătorite, iar această utilizare a fost realizată exclusiv de aceasta pentru o perioadă mai îndelungată de 10 ani, conduce la concluzia că pârâta are dreptul să înregistreze mărcile care conțin numele K, fără a se putea reține reaua sa credință. Dimpotrivă, se poate afirma chiar că, pe fondul deteriorării relației dintre părți, scopul urmărit la înregistrarea mărcii a fost tocmai cel avut în vedere de legiuitor – protejarea drepturilor dobândite prin utilizarea anterioară și corecta prezentare către public a calității și originii serviciilor protejate prin marcă.

(Curtea de Apel București, Secția a IV-a Civilă, Decizia civilă nr. 578A din 22.05.2024)

Potrivit dispozițiilor art. 476 alin. 1 Cod. Proc.civ., apelul exercitat în termen provoacă o nouă judecată asupra fondului, instanța de apel statuând atât în fapt, cât și în drept. Cu toate acestea, potrivit art. 477 alin. 1 Cod proc.civ., instanța de apel va proceda la rejudecarea fondului în limitele stabilite, expres sau implicit, de către apelant, precum și cu privire la soluțiile care sunt dependente de partea din hotărâre care a fost atacată.

În raport de dispozițiile legale citate, analiza Curții în cadrul prezentului dosar se va limita la criticile formulate de apelantă în prezenta cauză, fără a putea fi extinsă asupra aspectelor de fapt și dezlegărilor date în drept de prima instanță, necriticate de aceasta.

Curtea constată că prima instanță a stabilit în mod incomplet situația de fapt, motiv pentru care a ajuns la o soluție parțial netemeinică, pentru argumentele care vor fi expuse în continuare.

Prioritar asupra excepției lipsei interesului, care în apel nu poate fi valorificată ca atare, ci doar ca motiv de apel, Curtea reține că aceasta vizează doar formal exercițiul dreptului la acțiune. În realitate, lipsa interesului nu este legată exclusiv de formularea cererii de anulare a mărcilor, ci se referă și la interesul reclamantului cu privire la înregistrarea mărcilor proprii, aspect invocat de acesta în susținerea cererii sale. Prin urmare, nu este necesară examinarea ca și componentă a dreptului la acțiune, ci va fi avută în vedere la analiza în ansamblu a criticilor dezvoltate în apel.

În drept, cererea reclamantului a fost analizată din perspectiva art. 56 alin. 1 lit. c din Legea nr. 84/1998 – anularea mărcii înregistrată cu rea-credință.

Asupra situației de fapt, de la care trebuie să pornească și instanța de apel, se rețin aspectele ce urmează, rezultate din probele administrate în fața primei instanțe, suplimentate în apel.

Pârâta folosește în mod legal numele de K din anul 2004 (f. 51 dosar apel), ca urmare a schimbării pe cale administrativă a patronimului. Apelanta pârâtă este născută în Irak și, potrivit specificului naționalității acesteia, în actele sale emise în țara de origine se utilizează mai multe patronimice, însă în legislația română aceasta are posibilitatea de a folosi un singur nume, sens în care aceasta a și făcut demersuri.

Începând din anul 2006, apelantei pârâte i s-a recunoscut calitatea de medic specialist stomatologie generală (f. 54 dosar apel), însă aceasta a fost autorizată anterior, din anul 2005, să își exercite profesia sub numele S.K (f. 63 dosar apel). Sub acest nume a fost și exercitată profesia, în mod public, de către pârâtă, care a afișat în exteriorul cabinetului de specialitate deschis în București firma prin care promova activitatea respectivei locații (f. 105-108 dosar apel). Cabinetul a funcționat prin intermediul societății H S.R.L., înființată de pârâta apelantă în calitate de asociat unic, în anul 2005.

Reclamantul s-a căsătorit cu pârâta în anul 2009 (f. 31 dosar fond), soții preluând numele reunite N-K. Intimatul reclamant a obținut diploma de licență în medicină dentară în anul 2013 (f. 57 dosar fond). Acesta a fost cooptat în societatea H în calitate de asociat în anul 2019 (f. 141 dosar fond), însă a avut calitatea de angajat în cadrul clinicii pârâtei înainte de acest moment.

Așadar, este dincolo de îndoială împrejurarea, nereținută de prima instanță, că pârâta apelantă a fost cea care a utilizat numele său patronimic ca denumire comercială, în scopul promovării serviciilor de medicină stomatologică prestate în cadrul cabinetului pe care l-a

înființat. De la înființarea societății, în anul 2005, și până la cooptarea ca asociat a reclamantului, în anul 2019, aceasta a folosit în mod public și constant numele său legal, pentru promovarea serviciilor oferite publicului. În această situație, dobândirea notorietății și punerea pe piață a serviciilor sub numele de K a fost realizată în toată această perioadă exclusiv de și pentru pârâtă. Împrejurarea că, în interiorul acestui interval, reclamantul a prestat și el servicii medicale stomatologice, în calitate de angajat al pârâtei, nu este de natură a genera cu privire la acesta un drept propriu în raport de mărcile analizate și care conțin numele K. Cu atât mai puțin se poate ajunge la această concluzie din moment ce reclamantul a ales să preia, la căsătorie, patronimicul pârâtei reunit numelui său de familie, astfel că orice activitate de promovare a serviciilor cabinetului sub numele K a fost realizată tot în interesul și în numele pârâtei.

Situația nu se schimbă în mod esențial nici cu începere din anul 2019, când reclamantul a devenit asociat cu puteri egale în societatea H. Pentru a se putea reține premisa anulării mărcii, susținută de acesta (existența unor drepturi anterioare, neînregistrate, asupra mărcii), actele de utilizare și promovare a numelui K trebuia să fi fost realizate în scop individual exclusiv, ceea ce nu s-a întâmplat în cazul reclamantului. Calitatea sa de asociat în cadrul societății conturează concluzia că activitatea sa de promovare a numelui K a fost făcută cel puțin în interesul ambilor soți, respectiv al societății în care aceștia dețineau părți egale.

Este lipsită de relevanță împrejurarea, adeseori invocată de reclamant, în sensul că promovarea media și pe alte canale realizată de acesta a fost una intensă, fără de care notorietatea actuală de care se bucură nu ar fi existat. Fără a nega caracterul eficient al strategiei de promovare utilizate de reclamant, faptul că acesta acționa din calitate sa de asociat al societății înființate de către pârâtă nu face decât să susțină faptul că utilizarea numelui a fost făcută în interesul ambelor părți.

Or, în acest context, faptul că inițiativa utilizării numelui K a aparținut pârâtei, încă din perioada când părțile nu erau căsătorite, iar această utilizare a fost realizată exclusiv de aceasta pentru o perioadă mai îndelungată de 10 ani, conduce la concluzia că pârâta are dreptul să înregistreze mărcile care conțin numele K, fără a se putea reține reaua sa credință. Dimpotrivă, se poate afirma chiar că, pe fondul deteriorării relației dintre părți, scopul urmărit la înregistrarea mărcii a fost tocmai cel avut în vedere de legiuitor – protejarea drepturilor dobândite prin utilizarea anterioară și corecta prezentare către public a calității și originii serviciilor protejate prin marcă.

Așadar, Curtea nu poate fi de acord cu concluzia la care a ajuns prima instanță, în sensul că pârâta a înregistrat mărcile DR.KHARKI cu nr.de depozit M 2021 05345/15.07.2021 și CLINICA DR.K cu nr. de depozit M 2021 05028/01.07.2021, cu rea-credință, ca mărci de blocaj, pentru a zădărnici utilizarea legitimă a acestei denumiri de către reclamant.

Pentru aceste motive, apelul trebuie admis, reținându-se că pentru aceste două mărci cererea de anulare formulată de reclamant nu este întemeiată. Odată ajunsă la această concluzie, Curtea nu mai apreciază necesar să analizeze în detaliu celelalte motive de apel formulate de apelantă. Hotărârea primei instanțe este suficient motivată, contrar susținerilor acesteia, astfel încât să permită controlul temeiniciei și legalității în apel. Totodată, nu mai este nevoie a se valorifica sancțiunea neprezentării reclamantului la termenul dat pentru luarea interogatoriului, din moment ce situația de fapt poate fi conturată pe baza înscrisurilor aflate la dosar. Tot irelevantă este și împrejurarea, afirmată de apelantă, că reclamantul dorește să activeze sub

numele K în domeniul medicinei estetice, din moment ce consecințele respingerii cererii se vor produce indiferent de aria de practică medicală adiacentă clasei de produse vizate de marcă.

Nu a fost apelată, motiv pentru care nu va fi nici analizată și nici schimbată, soluția dată de tribunal cererii din dosarul conexat, nr. 28476/3/2022, referitor la anularea mărcii naționale ”ALEX KARKHI” cu nr. de depozit M 2021 053459/15.07.2021.

Secția a V-a Civilă

Măsurile asigurătorii - sechestrul asigurător. Apel. Trei condiții cumulative necesare pentru instituirea sechestrului asigurător - art. 953 alin.1 Noul Cod de Procedură Civilă

Curtea constată că nu este îndeplinită ultima condiție cumulativă necesară pentru instituirea sechestrului asigurător întrucât apelanta – reclamantă nu a făcut dovada că deține împotriva intimatului – pârât o creanță constatată în scris și exigibilă. [...]

În cazul răspunderii civile delictuale, în lipsa unei învoielii a părților cu privire la existența și întinderea prejudiciului, pentru repararea acestuia este necesar ca o instanță de judecată să stabilească faptul că sunt îndeplinite toate condițiile pentru angajarea acestui tip de răspundere, iar acest lucru nu se poate face în procedura instituirii sechestrului asigurător.

Totodată, rezoluțiunea judiciară a unui contract presupune ca o instanță de judecată să stabilească faptul că sunt îndeplinite toate condițiile necesare operării sale, urmând ca prestațiile executate să fie restituite ca efect al incidenței acestei sancțiuni.

(Curtea de Apel București, Secția a V-a Civilă, Sentința civilă nr. 613 din 11.04.2024)

Deliberând asupra apelului de față, reține următoarele:

Cadrul procesual stabilit în fața primei instanțe.

Prin cererea de chemare în judecată formulată la data de 08.01.2024 și înregistrată pe rolul Tribunalului București - Secția a VI-a Civilă sub nr.... s-a solicitat de către reclamanta PI SRL, în contradictoriu cu pârâtul CD, ca instanța să dispună instituirea sechestrului asigurător asupra bunului imobil situat în București, sector 3, cu număr cadastral , înscris în CF nr..... a Sectorului 3 București și plata cheltuielilor de judecată.

În drept, s-au invocat dispozițiile art.148, art.952 și Noul Cod de Procedură Civilă.

Hotărârea primei instanțe.

Prin Încheierea de ședință din data de 05.01.2024 pronunțată de Tribunalul București – Secția a VI-a Civilă în dosarul nr..... s-a respins cererea de sechestrul asigurător formulată de reclamanta PI SRL în contradictoriu cu pârâtul CD ca neîntemeiată.

În motivare s-a reținut că reclamanta a invocat incidența dispozițiilor art. 953 alin.1 Noul Cod de Procedură Civilă, arătând că deține o creanță certă, lichidă și exigibilă, constatată în scris, respectiv prin contractul de vânzare -cumpărare nr..... autentificat de BIN GRI.

Au fost redade prevederile art. 953 alin.1 Noul Cod de Procedură Civilă și s-a învederat că nu sunt îndeplinite toate condițiile prevăzute de acest text de lege.

S-a menționat că este îndeplinită condiția referitoare la existența unei cereri de chemare în judecată pentru soluționarea fondului cauzei (dosarul nr.), precum și cea referitoare la lipsa unui titlu executoriu.

Prima instanță a considerat reclamanta nu a făcut dovada că suma de 900.308,84 lei pe care o pretinde de la pârât ar fi constatată în scris deoarece contractul de vânzare - cumpărare nr..... este încheiat cu o altă persoană decât pârâtul din prezenta cauză.

A fost precizat că, deși pârâtul este administratorul și asociatul unic al vânzătorului *CSI SRL*, sechestrul asigurător urmează să fie instituit asupra bunului din patrimoniul propriu al pârâtului, astfel că trebuie constată în scris creanța împotriva acestui pârât.

S-a susținut că din analiza sumară a contractului de vânzare - cumpărare nr..... reiese că nu se naște în patrimoniul reclamantei o creanță, ci dreptul de proprietate asupra unui imobil, iar suma de 900.308,84 lei reprezintă prețul pe care reclamanta l-a plătit în schimbul dreptului de proprietate, adică obligația asumată de către reclamantă, iar nu o creanță la care să fie îndreptățită.

În final, s-a arătat că, așa cum rezultă din cererea de chemare în judecată înregistrată în dosarul nr..... , creanța urmează să fie constatată de instanță ca urmare a antrenării răspunderii civile delictuale (capătul principal), ceea ce presupune inexistența unui contract din care să rezulte un drept la o creanță al reclamantei.

Cererea de apel.

Apelanta – reclamantă *PI SRL* a formulat o cerere de apel împotriva încheierii de ședință pronunțată de prima instanță, solicitând admiterea apelului, modificarea în tot a hotărârii atacate și admiterea cererii de instituire a sechestrului asigurător.

În motivare s-a arătat că între apelanta – reclamantă și intimatul – pârât și societatea *CSI SRL* a intervenit litigiul ce face obiectul dosarului nr..... aflat tot pe rolul Tribunalului București.

S-a menționat că în acest litigiu s-a solicitat antrenarea răspunderii civile delictuale a intimatului - pârât CD, apelanta – reclamantă fiind prejudiciată de acesta prin intermediul societății *CSI SRL* cu suma de 900.308,84 lei în urma perfectării contractului de vânzare - cumpărare nr..... autentificat de către *BIN GRI* având ca obiect vânzarea unui teren situat în București,

A fost învederat că acest imobil a fost și este proprietatea Municipiului București, iar actele de proprietate care au stat la baza achiziției acestuia de către societatea *CSI SRL* erau falsificate, respectiv titlul de proprietate nr..... și procesul - verbal de punere în posesie, astfel că nu s-a transferat niciun fel de proprietate a imobilului către apelanta – reclamantă.

Prin cererea de apel s-a pretins că din situația de fapt și din probele administrate în cadrul dosarului penal nr..... a rezultat fără echivoc faptul că intimatul – pârât CD cunoștea faptul că

documentele sunt falsificate și, cu toate acestea, având în vedere că voia să părăsească definitiv teritoriul României, a ales să o înșele pe apelanta – reclamantă și să încaseze nelegal o sumă de bani considerabilă.

Apelanta – reclamantă a indicat că Judecătoria Sectorului 4 a anulat cele două înscrisuri falsificate în cadrul dosarului nr....., intimatul – pârât fiind implicat personal în încheierea tranzacției și a fost beneficiarul real al sumelor încasate de către societatea CSI SRL, în calitate de asociat unic.

S-a arătat că apelanta – reclamantă, deși a achitat suma de 900.308,84 lei, nu a primit nimic, iar intimatul – pârât a încasat respectiva sumă de bani.

A fost precizat că acestea sunt circumstanțele în care s-a născut dreptul apelantei – reclamante de a formula cererea de sechestrul asigurător ce vizează imobilul proprietatea intimatului – pârât, acesta deținând calitatea de asociat unic și administrator unic al societății CSI SRL și a fost persoana care a beneficiat în mod direct de sumele încasate.

În final, s-a învederat că, deși intimatul – pârât nu a semnat în nume propriu contractul de vânzare - cumpărare nr..... și obiectul acestuia este unul care vizează un imobil și o sumă de bani achitată pentru acesta, din contextul de fapt și de drept rezultă că este îndeplinită condiția existenței unui înscris care certifică deținerea creanței, înscris care nu are caracter executoriu.

În drept, s-au invocat dispozițiile art.148. art.466 și urm., art.952 și urm. Noul Cod de Procedură Civilă.

Apărățile formulate în cauză.

Intimatul – pârât CD a depus întâmpinare prin care a solicitat respingerea apelului ca nefondat.

În motivare s-a făcut o prezentare a situației de fapt și s-a învederat că nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art.953 alin.1 Noul Cod de Procedură Civilă pentru a putea fi instituit sechestrul asigurător.

S-a indicat că înscrisul invocat de apelanta – reclamantă este contractul de vânzare - cumpărare nr.992/29.02.2014 autentificat de BIN *GRI*, care are ca părți societatea CSI SRL și pe apelanta - reclamantă, astfel că intimatul – pârât nu este parte în contract.

A fost menționat că se solicită instituirea sechestrului asupra unui bun din patrimoniul personal al intimatului - pârât, astfel că și creanța împotriva acestuia trebuie constatată în scris.

În final, s-a susținut că nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art.953 Noul Cod de Procedură Civilă întrucât intimatul - pârât nu este parte în contractul de vânzare - cumpărare nr., nefiind făcută nici dovada creanței deoarece prin acest contract nu se naște o creanță în patrimoniul apelantei – reclamante, ci aceasta a plătit suma de 900.308,84 lei cu titlu de preț pentru dobândirea dreptului de proprietate asupra bunului imobil.

În drept, s-au invocat dispozițiile art. 205 Noul Cod de Procedură Civilă, precum și orice prevederi legale relevante în cauză.

Aspecte procesuale din apel.

În faza apelului nu s-au încuviințat și administrat probe noi.

Analizând apelul declarat, raportat la dispozițiile art.479 – 480 din Noul cod de procedură civilă, Curtea reține următoarele:

Cu titlu preliminar, trebuie remarcat că, așa cum prevăd dispozițiile art. 477 alin.1 Noul Cod de Procedură Civilă, instanța de apel va proceda la rejudecarea fondului în limitele stabilite, expres sau implicit, de către apelant, precum și cu privire la soluțiile care sunt dependente de partea din hotărâre care a fost atacată.

Acest text de lege instituie regula *tantum devolutum quantum appellatum* și este o expresie a principiului disponibilității, consacrat de art. 9 Noul Cod de Procedură Civilă, astfel că, deși apelul este o cale de atac devolutivă, instanța de apel este ținută a proceda la examinarea cauzei în limita criticilor formulate prin cererea de apel.

Raportând aceste considerații la situația din speță, Curtea constată că apelanta – reclamantă PI SRL a susținut prin cererea de apel faptul că în mod greșit prima instanță a respins cererea de instituire a sechestrului asigurător întrucât sunt îndeplinite toate condițiile prevăzute de art.953 al.1 Noul Cod de Procedură Civilă.

Procedând la analiza criticilor invocate de apelanta - reclamantă, Curtea apreciază că în mod corect prima instanță că a respins cererea de instituire a sechestrului asigurător.

Astfel, prin dispozițiile art. 953 al.1 Noul Cod de Procedură Civilă s-a stabilit că un creditor care nu are titlu executoriu, dar a cărui creanță este constatată în scris și este exigibilă, poate solicita înființarea unui sechestrului asigurător asupra bunurilor mobile și imobile ale debitorului, dacă dovedește că a intentat cerere de chemare în judecată.

Din interpretarea sistematică și logică a acestor prevederi legale rezultă că, în ipoteza prevăzută de art. 953 al.1 Noul Cod de Procedură Civilă, trebuie îndeplinite următoarele condiții cumulative pentru instituirea sechestrului asigurător : creditorul să nu dețină un titlu executoriu, intentarea unei acțiuni pentru recuperarea creanței invocate și existența unei creanțe constatate în scris și exigibilă.

i și ii). În ceea ce privește primele două condiții cumulative necesare pentru instituirea sechestrului asigurător, Curtea apreciază că sunt îndeplinite întrucât apelanta – reclamantă PI SRL nu are un titlu executoriu și a formulat o cerere de chemare în judecată înregistrată pe rolul Tribunalului București – Secția a VI-a Civilă sub nr..... prin care urmărește recuperarea creanței pretinse împotriva intimatului – pârât CD.

iii). În continuarea analizei, Curtea constată că nu este îndeplinită ultima condiție cumulativă necesară pentru instituirea sechestrului asigurător întrucât apelanta – reclamantă nu a făcut dovada că deține împotriva intimatului – pârât o creanță constatată în scris și exigibilă.

Contrar susținerilor apelantei – reclamante, din moment ce în cuprinsul art. 953 al.1 Noul Cod de Procedură Civilă este indicat expres faptul că este necesar să existe o creanță constatată în scris, este evident faptul că trebuie să existe un înscris care să constate creanța pretinsă împotriva intimatului - pârât.

Apelanta – reclamantă a susținut că înscrisul din care rezultă creanța invocată împotriva intimatului – pârât este reprezentat de contractul de vânzare - cumpărare nr..... autentificat de BIN *GRI*.

Acest contract a fost perfectat de apelanta – reclamantă PI SRL, în calitate de cumpărător și societatea CSI SRL, în calitate de vânzător, intimatul – pârât CD nefiind parte contractantă.

Obiectul contractului l-a constituit vânzarea de către societatea CSI SRL a dreptului de proprietate asupra unui teren în suprafață de 504 mp situat în București,, în schimbul unui preț de 855.000 lei achitat de apelanta – reclamantă.

Așa cum corect a constatat prima instanță, din analiza contractului de vânzare - cumpărare nr..... nu reiese faptul că intimatul – pârât CD ar datora vreo sumă de bani apelantei – reclamante PI SRL pentru ca aceasta din urmă să poată pretinde că deține o creanță exigibilă.

La dosar nu a fost depus niciun alt înscris din care să rezulte o eventuală creanță deținută de apelanta – reclamantă împotriva intimatului – pârât și un termen de scadență al acesteia.

Sușinerile apelantei – reclamante referitoare la faptul că intimatul – pârât a știut că au fost falsificate documentele care au stat la baza achiziției imobilului de către societatea CSI SRL, fiind beneficiarul real al sumelor încasate de această societate în calitate de administrator și asociat unic, nu au nicio relevanță pentru soluționarea prezentei cauze întrucât pentru instituirea sechestrului asigurător asupra unui bun imobil din patrimoniul propriu al intimatului – pârât trebuie să existe o creanță exigibilă constatată în scris împotriva acestuia.

Mai trebuie observat că, așa cum rezultă din cererea de chemare în judecată înregistrată pe rolul Tribunalului București – Secția a VI-a Civilă în dosarul nr....., apelanta – reclamantă a solicitat:

-în principal, obligarea intimatului – pârât CD în solidar cu societatea *CSI SRL* la plata sumei de 900.308,84 lei și a dobânzii legale penalizatoare în temeiul răspunderii civile delictuală

-în subsidiar, rezoluțiunea contractului de vânzare - cumpărare nr. autentificat de BIN *GRI* și obligarea intimatului – pârât CD în solidar cu societatea *CSI SRL* la restituirea sumei de 900.308,84 lei și la suportarea dobânzii legale.

În cazul răspunderii civile delictuale, în lipsa unei învoieli a părților cu privire la existența și întinderea prejudiciului, pentru repararea acestuia este necesar ca o instanță de judecată să stabilească faptul că sunt îndeplinite toate condițiile pentru angajarea acestui tip de răspundere, iar acest lucru nu se poate face în procedura instituirii sechestrului asigurător.

Totodată, rezoluțiunea judiciară a unui contract presupune ca o instanță de judecată să stabilească faptul că sunt îndeplinite toate condițiile necesare operării sale, urmând ca prestațiile executate să fie restituite ca efect al incidenței acestei sancțiuni.

În consecință, apelanta – reclamantă nu a făcut dovada că deține împotriva intimatului – pârât o creanță constatată în scris și exigibilă.

Față de argumentele prezentate, Curtea constată că nu este îndeplinită una dintre condițiile cumulative prevăzute de art. 953 alin.1 Noul Cod de Procedură Civilă pentru instituirea sechestrului asigurător, astfel că în mod corect prima instanță a respins cererea de chemare în judecată formulată de apelanta – reclamantă.

Soluția instanței de apel.

Pentru aceste considerente, în temeiul dispozițiilor art. 480 alin.1 Noul Cod de Procedură Civilă, Curtea urmează să respingă apelul formulat de apelanta – reclamantă PI SRL împotriva Încheierii de ședință din data de 15.01.2024 pronunțată de Tribunalul București – Secția a VI-a Civilă în dosarul nr.....# în contradictoriu cu intimatul – pârât CD ca nefondat.

Va lua act că intimatul – pârât nu a solicitat cheltuieli de judecată în apel.

Conflict de competență. Hotărâre arbitrală străină

- **art. 1126 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă**
- **art.1131 alin.(1) din Codul de procedură civilă**

O hotărâre arbitrală străină dintre cele enumerate de prevederile art.1124 din Codul de procedură civilă, precum este fără dubiu și hotărârea arbitrală a cărei executare se solicită a fi încuviințată în cadrul prezentei proceduri judiciare, poate fi recunoscută și pusă în executare în România sub o dublă condiționalitate, respectiv dacă diferendul ce a format obiectul acesteia poate fi soluționat pe cale arbitrală și în România (în alți termeni, dacă litigiul este arbitrabil și conform prevederilor de drept intern român), precum și dacă hotărârea arbitrală în cauză nu conține dispoziții contrare ordinii publice de drept internațional privat român.

Cu condiționalitățile mai sus menționate, ce se verifică atât în cadrul procedurii de recunoaștere, cât și în cadrul celei de executare (silită), hotărârea arbitrală poate fi recunoscută și/sau executată conform stipulațiilor art.1126 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă, în urma unei cereri adresate tribunalului în circumscripția căruia se află domiciliul sau, după caz, sediul celui căruia i se opune respectiva hotărâre arbitrală, în lipsa unui astfel de domiciliu sau sediu (se înțelege că este vorba de inexistența unui domiciliu sau sediu în România) competența teritorială revine Tribunalului București.

Faptul că o cerere de executare (silită) poate fi efectuată distinct de cererea de recunoaștere rezultă explicit din dispozițiile art.1131 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în acord cu care, cererea de recunoaștere sau de executare a hotărârii arbitrale străine se soluționează prin hotărâre dată cu citarea părților, hotărâre ce poate fi atacată numai cu apel.

Este adevărat că, astfel după cum a redat în considerentele sale Tribunalul, o cerere având ca obiect doar recunoașterea hotărârii arbitrale poate fi formulată de partea interesată. Însă, o astfel de cerere are drept scop fie invocarea autorității de lucru judecat a respectivei hotărâri arbitrale străine în cadrul unui litigiu aflat în derulare în România (împrejurare ce nu se identifică în cauza de față), fie încuviințarea executării sale silită pe teritoriul României. În această din urmă ipoteză, într-adevăr, recunoașterea poate fi privită ca o etapă distinctă și prealabilă cererii de executare silită. În orice caz, trecând peste ambiguitatea unor texte de

lege, și cererea de recunoaștere și cea de executare a hotărârii arbitrale sunt de competența Tribunalului, conform dispozițiilor coroborate ale art.1126 alin.(1) și art.1131 alin.(1) din Codul de procedură civilă.

Pe cale de consecință, acțiunea civilă cu care biroul de executori judecătorești asociați a investit prima instanță se circumscrie materiei efectelor hotărârilor arbitrale străine, context procedural în care executorul judecătoresc poate formula o cerere de executare a sentinței arbitrale străine la Tribunalul București, pentru ipoteza în care, precum în cauza de față, domiciliul sau, după caz, sediul celui căruia i se opune respectiva hotărâre arbitrală nu se află în România. Iar contextul procedural corect al prezentei cauze urma a fi stabilit de instanța sesizată prin recursul la regulile generale enunțate de art.22 alin.(2) și (4) din Codul de procedură civilă, mai sus redate. Aceasta cu atât mai mult cu cât procedura de executare a unei hotărâri arbitrale străine este una contencioasă, ce se desfășoară cu citarea părților, conform mențiunilor art.1131 alin.(1) din Codul de procedură civilă.

(Curtea de Apel București, Secția a V-a civilă, Sentința civilă nr. 59 din data de 29.05.2024)

Deliberând asupra conflictului de competență, constată următoarele:

Prin adresa nr. 21/2024 înregistrată pe rolul Judecătoriei Sector 3 București la data de 25.03.2024, BEJA DD a solicitat încuviințarea executării silite împotriva debitorului FR la cererea creditorilor NNU, NJSCC, JU, JUU, JUUU și SCGU, în baza titlului executoriu reprezentat de Hotărârea arbitrală pronunțată de Tribunalul Arbitral la data de# în cauza înregistrată de Curtea permanentă de Arbitraj de la Haga sub nr. , rectificată prin hotărârea de rectificare din

Prin sentința civilă nr. din data de 04.04.20245 pronunțată în dosarul nr. , Judecătoria Sector 3 București a admis excepția necompetenței materiale a Judecătoriei Sectorului 3 și declinat competența de soluționare a cauzei formulată de petentul BEJA D ȘI D, privind pe creditorii NNU, NJSCC, JU, JUU, JUUU și SCGU și debitorul FR , în favoarea Tribunalului București.

Pentru a pronunța această sentință, Judecătoria Sector 3 București a reținut în esență că, potrivit art. 1126 Cod procedură civilă, solicitarea de recunoaștere și executare a hotărârii arbitrale străine se prezintă printr-o cerere adresată tribunalului în circumscripția căruia se află domiciliul sau, după caz, sediul celui căruia i se opune respectiva hotărâre arbitrală.

Astfel, Judecătoria a apreciat că, din punct de vedere material competența de soluționare a cererii de încuviințare a executării silite a unei sentințe arbitrale străine revine tribunalului, întrucât dispozițiile art. 1126 și urm. Cod procedură civilă au un caracter special față de cele ale art. 651 Cod procedură civilă care reprezintă norma generală în materie de executare silită.

În ceea ce privește determinarea instanței competente teritorial, având în vedere că debitoarea căreia i se opune hotărârea arbitrală ce se dorește a fi executată silit nu are sediul în România, deci nu poate funcționa criteriul indicat la alin. 1 din art. 1126 Cod procedură civilă, Judecătoria a apreciat că sunt incidente dispozițiile art. 1126 alin.(2) Cod procedură civilă,

motiv pentru care competența de soluționare a încuviințării executării silite revine Tribunalului București.

Pe cale de consecință, Judecătoria Sectorului 3 București a admis excepția necompetenței materiale invocată din oficiu și a declinat competența de soluționare a cauzei în favoarea Tribunalului București.

Dosarul a fost înregistrat pe rolul Tribunalului București - Secția a VI-a Civilă la data de 17.04.2024.

Prin sentința civilă nr. 993/26.041.2024 din data de 09.04.2024, Tribunalul București Secția a VI-a Civilă a admis excepția necompetenței materiale invocată din oficiu și a declinat competența de soluționare a cererii de încuviințare a executării silite formulată de petent BEJA D ȘI D, pentru creditorii NNU, NJSCC, JU, JUU, JUUU și SCGU împotriva debitoarei FR reprezentată prin MAE și prin MJ, în favoarea Judecătoria Sectorului 3 București. Ca efect al acestei soluții, Tribunalul a constatat născut conflictul negativ de competență și a trimis cauza în vederea soluționării conflictului Curții de Apel București, ca instanță superioară comună.

Pentru a pronunța această sentință, Tribunalul București - Secția a VI-a Civilă a reținut, din cuprinsul cererii de încuviințare că executorul judecătoresc a înțeles să formuleze cererea conform regulilor de drept comun, fiind indicat în mod expres art. 666 Cod procedură civilă Din cuprinsul adresei precizatoare de la filele 6-9, executorul a susținut că faza specifică dispozițiilor art. 1124 Cod procedură civilă, care ar putea trage competența tribunalului nu face obiectul prezentei cereri. Cât despre necesitatea parcurgerii anterioare a etapei prevăzute de art. 1124 Cod procedură civilă, executorul a susținut că această procedură nu mai trebuie parcursă față de cele reținute în dosarul nr.

A reținut Tribunalul că în prezenta cauză nu se solicită recunoașterea hotărârii arbitrale străine și încuviințarea executării hotărârii respective pentru ca aceasta să constituie titlu executoriu pe teritoriul României, ci invocându-se caracterul executoriu al hotărârii arbitrale străine și suprimarea procedurii *exequaturului* se solicită executarea silită conform legii române.

În raport cu cele precizate de către executorul judecătoresc, Tribunalul a apreciat că instanța competentă din punct de vedere material să soluționeze cererea de chemare în judecată, astfel cum a fost formulată și întemeiată în drept, este judecătoria.

În ceea ce privește dispozițiile art. 1126 Cod procedură civilă, reținut ca fiind incident de către Judecătoria Sectorului 3 București, Tribunalul a apreciat că acestea se referă la o altă procedură, diferită de cea cu care a fost investită instanța în prezenta cauză, procedura care se desfășoară la cererea celui deține titlul, iar nu la cererea executorului judecătoresc.

În continuare, Tribunalul a constatat că hotărârea arbitrală străină este un titlu executoriu susceptibil de o dublă încuviințare. Prima etapă, în care își găsesc aplicabilitatea dispozițiile speciale de la art. 1126 Cod procedură civilă a fost formulată de către societățile petente în cadrul dosarului, dosar ce are ca obiect recunoaștere și executarea hotărâre arbitrală străină. Cea de-a doua etapă, în care se regăsește prezenta cerere de chemare în judecată privește

faza de executare ulterioară recunoașterii și executării hotărârii arbitrale, competența în cazul acesteia fiind stabilită potrivit dreptului comun.

Cât despre incidența dispozițiilor art. 1103 Cod procedură civilă, Tribunalul a reținut că acestea sunt aplicabile în cazul hotărârilor judecătorești străine, iar nu hotărârilor arbitrale străine.

În ce privește competența teritorială, Tribunalul a reținut incidența dispozițiilor art. 651 Cod procedură civilă, ce stabilesc judecătoriei în a cărei circumscripție se află, la data sesizării organului de executare, domiciliul sau, după caz, sediul creditorului, iar dacă acesta nu se află în țară, judecătoriei în a cărei circumscripție se află sediul biroului executorului judecătoresc investit de creditor, atunci când domiciliul sau, după caz, sediul debitorului nu se află în țară.

Prin urmare, Tribunalul a apreciat că prezenta cerere de executare urmează a fi soluționată potrivit dreptului comun, în acest caz competență de a soluționa cauza revenindu-i Judecătoriei Sectorului 3 București, care este instanță de executare în sensul art. 651 din Codul de procedură civilă.

În temeiul art. 133 pct. 2 și a art. 135 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Tribunalul a constatat ivit conflictul negativ de competență și a înaintat dosarul Curții de Apel București, în vederea soluționării conflictului negativ de competență.

Prezentul dosar a fost înregistrat pe rolul Curții de Apel București - Secția a V-a Civilă la data de 23.05.2024, sub nr.....

Analizând conflictul negativ de competență materială intervenit între Tribunalul București Secția a VI-a Civilă și Judecătoria Sectorului 3 București – Secția Civilă, Curtea reține următoarele:

Obiectul prezentului litigiu este reprezentat de cererea de încuviințare a executării silite formulată de Biroul de executori judecătorești asociați „DD” cu privire la titlul executoriu constând în hotărârea arbitrală pronunțată la data de de Curtea Permanentă de Arbitraj de la Haga în cauza nr..... .

În concret, biroul executorilor judecătorești asociați sus-menționat a indicat în cererea de încuviințare a executării silite că cererea sa este întemeiată din punct de vedere juridic pe dispozițiile art.666 din Codul de procedură civilă, privitor la încuviințarea executării silite, iar în ce privește instanța de executare, conform mențiunilor art.651 alin.(1) din Codul de procedură civilă, aceasta este judecătoria în a cărei circumscripție se află, la data sesizării organului de executare, domiciliul sau, după caz, sediul creditorului, pentru ipoteza în care acesta nu se află în țară, judecătoria în a cărei circumscripție se află sediul biroului executorului judecătoresc investit de creditor, atunci când domiciliul sau, după caz, sediul debitorului nu se află în țară.

Temeiul faptic al cererii de încuviințare a executării silite l-a constituit hotărârea arbitrală mai sus menționată prin care, creditoarele NNU, NJSCC, JU, JUU, JUUU și SCGU au obținut obligarea debitoarei FR, reprezentată prin Ministerul Afacerilor Externe și Ministerul

Justiției, la plata unui debit principal de 4.222.875.858,81 USD, plus penalități de întârziere și cheltuieli de judecată.

În esență, în justificarea soluției de declinare a competenței de soluționare a prezentei cauze, Judecătoria Sectorului 3 București a apreciat că, din punct de vedere material, competența de soluționare a cererii de încuviințare a executării silite a unei sentințe arbitrale străine revine tribunalului, întrucât normele aplicabile în materie sunt unele derogatorii de la cadrul comun al executării silite.

În sens contrar a apreciat Secția a VI-a Civilă a Tribunalului București, care a reținut că executorul judecătoresc a înțeles să formuleze cererea conform regulilor de drept comun, respectiv întemeindu-se pe dispozițiile art. 666 Cod procedură civilă, iar în cauza de față nu sunt incidente mențiunile art.1124 Cod procedură civilă, executorul susținând că această procedură nu mai trebuie parcursă față de cele reținute în dosarul nr. ...

Examinând motivele avute în vedere de cele două secții civile ale Judecătoriei Sectorului 3 București, respectiv Tribunalului București, ce și-au declinat reciproc competența de soluționare a prezentei cauze, prin raportare la obiectul cererii de sesizare a instanței de judecată, Curtea constată că cele două instanțe au reținut în mod diferit natura juridică a categoriei de drepturi dedusă judecătii pe calea prezentului demers judiciar, decurgând, atât din calificarea juridică a acțiunii civile introductive formulată de către cabinetele asociate de executori judecătorești, cât și din interpretarea diferită a dispozițiilor legale relevante în materia executării silite.

În legătură cu problematica calificării juridice a acțiunii civile de față, Curtea reține că, în acord cu mențiunile art.22 alin.(4) din Codul de procedură civilă, aplicabile inclusiv în etapa executării silite, judecătorul dă sau restabilește calificarea juridică a actelor și faptelor deduse judecătii, chiar dacă părțile le-au dat o altă denumire. În acest caz judecătorul este obligat să pună în discuția părților calificarea juridică exactă.

Alineatul sus-menționat se coroborează cu teza finală a art.22 alin.(2) din Codul de procedură civilă, în conformitate cu care „cu privire la situația de fapt și motivarea în drept pe care părțile le invocă, judecătorul este în drept să le ceară să prezinte explicații, oral sau în scris, să pună în dezbateră acestora orice împrejurări de fapt sau de drept, chiar dacă nu sunt menționate în cerere sau în întâmpinare”.

Așadar, ceea ce este important din perspectiva prezentei acțiuni civile, constă în faptul că judecătorul nu este ținut de eventuala calificare efectuată de părți sau, precum în cauza de față, de executorul judecătoresc, cu privire la temeiul juridic pe care acestea își sprijină acțiunea promovată pe rolul instanței sau de argumentele subsumate temeiului juridic invocat, ci poate califica juridic din oficiu actele și faptele deduse judecătii prin cererea de chemare în judecată (de executare silită), dar și ulterior în căile de atac, bineînțeles după punerea acestei recalificări juridice în discuția părților.

Este dincolo de orice dubiu că temeinica calificare a naturii juridice a cererii de chemare în judecată sau de executare silită trebuie să fie efectuată prin luarea în considerare a ansamblului dispozițiilor actului normativ pe care aceasta se sprijină din punct de vedere juridic,

cu identificarea, atunci când este cazul, a relaționării dintre posibila multitudine de dispoziții legale incidente.

Or, în speță, calificarea corectă a cererii de încuviințare a executării silite, implicit identificarea instanței sau secției competente a soluționării în primă instanță această cerere derivă neîndoiește din stabilirea naturii judiciare a acestei acțiuni civile.

Iar stabilirea naturii sale judiciare conduce interpretul normelor relevante prezentei cauze la dispozițiile legale incidente materiei hotărârilor arbitrale străine, materie ce conține prevederi aplicabile efectelor hotărârilor arbitrale străine, art.1124 și următoarele din Codul de procedură civilă, inclusiv în ce privește recunoașterea sau executarea hotărârilor arbitrale.

Astfel, o hotărâre arbitrală străină dintre cele enumerate de prevederile art.1124 din Codul de procedură civilă, precum este fără dubiu și hotărârea arbitrală a cărei executare se solicită a fi încuviințată în cadrul prezentei proceduri judiciare, poate fi recunoscută și pusă în executare în România sub o dublă condiționalitate, respectiv dacă diferendul ce a format obiectul acesteia poate fi soluționat pe cale arbitrală și în România (în alți termeni, dacă litigiul este arbitrabil și conform prevederilor de drept intern român), precum și dacă hotărârea arbitrală în cauză nu conține dispoziții contrare ordinii publice de drept internațional privat român.

Cu condiționalitățile mai sus menționate, ce se verifică atât în cadrul procedurii de recunoaștere, cât și în cadrul celei de executare (silită), hotărârea arbitrală poate fi recunoscută și/sau executată conform stipulațiilor art.1126 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă, în urma unei cereri adresate tribunalului în circumscripția căruia se află domiciliul sau, după caz, sediul celui căruia i se opune respectiva hotărâre arbitrală, în lipsa unui astfel de domiciliu sau sediu (se înțelege că este vorba de inexistența unui domiciliu sau sediu în România) competența teritorială revine Tribunalului București.

O cerere din categoria celor mai sus menționate a fost formulată și de biroul executorilor judecătorești asociați „D și D”. Astfel, biroul de executori menționat a solicitat încuviințarea instanței pentru punerea în executare a titlului reprezentat de hotărârea arbitrală pronunțată la data de# de Curtea Permanentă de Arbitraj de la Haga în cauza nr.....# , având ca părți creditorii și debitorul indicați în precedent. În fapt, astfel după cum a fost arătat, caracterul executoriu al hotărârii arbitrale străine nu reiese decât după ce instanța competentă material și teritorial, conform regulilor mai sus indicate, verifică cele două condiționalități mai sus menționate.

Faptul că o cerere de executare (silită) poate fi efectuată distinct de cererea de recunoaștere rezultă explicit din dispozițiile art.1131 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în acord cu care, cererea de recunoaștere sau de executare a hotărârii arbitrale străine se soluționează prin hotărâre dată cu citarea părților, hotărâre ce poate fi atacată numai cu apel.

Este adevărat că, astfel după cum a redat în considerentele sale Tribunalul, o cerere având ca obiect doar recunoașterea hotărârii arbitrale poate fi formulată de partea interesată. Însă, o astfel de cerere are drept scop fie invocarea autorității de lucru judecat a respectivei hotărâri arbitrale străine în cadrul unui litigiu aflat în derulare în România (împrejurare ce nu se identifică în cauza de față), fie încuviințarea executării sale silite pe teritoriul României. În

această din urmă ipoteză, într-adevăr, recunoașterea poate fi privită ca o etapă distinctă și prealabilă cererii de executare silită. În orice caz, trecând peste ambiguitatea unor texte de lege, și cererea de recunoaștere și cea de executare a hotărârii arbitrale sunt de competența Tribunalului, conform dispozițiilor coroborate ale art.1126 alin.(1) și art.1131 alin.(1) din Codul de procedură civilă.

Pe cale de consecință, acțiunea civilă cu care biroul de executori judecătorești asociați a investit prima instanță se circumscrie materiei efectelor hotărârilor arbitrale străine, context procedural în care executorul judecătoresc poate formula o cerere de executare a sentinței arbitrale străine la Tribunalul București, pentru ipoteza în care, precum în cauza de față, domiciliul sau, după caz, sediul celui cărui a se opune respectiva hotărâre arbitrală nu se află în România. Iar contextul procedural corect al prezentei cauze urma a fi stabilit de instanța sesizată prin recursul la regulile generale enunțate de art.22 alin.(2) și (4) din Codul de procedură civilă, mai sus redate. Aceasta cu atât mai mult cu cât procedura de executare a unei hotărâri arbitrale străine este una contencioasă, ce se desfășoară cu citarea părților, conform mențiunilor art.1131 alin.(1) din Codul de procedură civilă.

Concluzionând asupra cauzei având ca obiect conflictul negativ de competență ivit între secțiile civile ale Judecătoriei Sectorului 3 București, respectiv Tribunalului București, reținând și argumentele expuse în cele ce preced, în mod special materia specială, derogatorie de la normele dreptului comun al încuviințării executării silite, căreia i se circumscrie prezenta acțiune civilă având ca obiect încuviințare executare pe teritoriul României a unei hotărâri arbitrale străine, Curtea, în temeiul dispozițiilor art.136 alin.(2) din Codul de procedură civilă, va stabili competența de soluționare a prezentei cauze în primă instanță în favoarea Tribunalului București-Secția a VI-a Civilă.

Noțiunea de „întreprindere în dificultate”.

- **art.21 alin. (3) din Constituția României**
- **art.6 alin (1) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale**
- **Comunicarea Comisiei Europene denumită „Liniile directoare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate, publicată în Jurnalul Oficial al U.E. nr.C244/2”**
- **Legea nr.85/2006**

„Noțiunea de ”întreprindere în dificultate” este definită[...] la nivel unional, respectiv în Comunicarea Comisiei Europene denumită Liniile directoare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate, publicată în Jurnalul Oficial al U.E. nr.C244/2.

[...] o întreprindere este considerată în dificultate, printre altele, în ipoteza în care întrunește condiționalitățile stipulate în legislația internă pentru a face obiectul procedurilor colective de insolvență.

În consecință, relevante sunt dispozițiile de drept comun din Legea nr.85/2006 privind insolvența, respectiv cele ale art.3 și următoarele. În conformitate cu dispozițiile art.3 din actul normativ indicat, în înțelesul legii, termenii utilizați au următoarele semnificații: 1. insolvența este acea stare a patrimoniului debitorului care se caracterizează prin insuficiența fondurilor bănești disponibile pentru plata datoriilor exigibile: a) insolvența este prezumată ca fiind vădită atunci când debitorul, după 30 de zile de la scadență (termen devenit ulterior 90 de zile), nu a plătit datoria sa față de unul sau mai mulți creditori; b) insolvența este iminentă atunci când se dovedește că debitorul nu va putea plăti la scadența datoriile exigibile angajate, cu fondurile bănești disponibile la data scadenței. De asemenea, potrivit pct. 12 al aceluiași articol "valoarea-prag reprezintă cuantumul minim al creanței, pentru a putea fi introdusă cererea creditorului."

(Curtea de Apel București, Secția a V-a civilă, Sentința civilă nr. 238 din data de 27 iunie 2024)

Deliberând asupra recursului de față, constată următoarele:

Prin cererea de chemare în judecată înregistrată pe rolul Judecătoriei Sectorului 1 București la data de 10.08.2020, sub nr., reclamantul FNGC S.A. – IFN, în contradictoriu cu pârâțul FRC SA, a solicitat obligarea acestuia la plata sumei de 8.043 lei, cu titlu de contragaranție, la care se adaugă dobânda legală calculată de la data de 16.06.2020 (data împlinirii termenului de 90 zile calendaristice de la ultima adresă emisă la data de 17.03.2020) până la plata efectivă a sumei datorate.

Hotărârea pronunțată în primă instanță de Judecătoria.

Prin sentința civilă nr. .. din data de 07.01.2021, pronunțată de Judecătoria Sector 1 București, a admis cererea de chemare în judecată formulată de reclamantul FNGC S.A. – IFN în contradictoriu cu pârâțul FRCSA. A obligat pârâțul la plata către reclamant a sumei de 8.043 lei reprezentând debit principal și la plata dobânzii legale calculată la debitul principal începând cu data de 16.06.2020 și până la plata efectivă a debitului principal. De asemenea, a obligat pârâțul la plata către reclamant a sumei de 507,15 lei cu titlu de cheltuieli de judecată, constând în taxă judiciară de timbru achitată în primă instanță.

Hotărârea pronunțată în apel de Tribunal.

Prin decizia civilă nr., pronunțată de Tribunalul București - Secția a VI-a Civilă, în dosarul, a fost admis apelul formulat de apelantul-pârâț FRCSA împotriva sentinței civile nr., pronunțate de Judecătoria Sectorului 1 București, în contradictoriu cu intimatul-reclamant FNGC S.A. – IFN. Instanța de apel a schimbat în tot sentința apelată și, rejudecând, a respins cererea de chemare în judecată ca neîntemeiată și a obligat intimatul la plata către apelantă a sumei de 273,57 lei reprezentând cheltuieli de judecată efectuate în apel.

Pentru a pronunța această hotărâre, Tribunalul a reținut, în esență, că apelantul FRCSA. și intimatul FNGC S.A. – IFN, în calitate de garant, au încheiat convenția de contragarantare

nr.1/2010, având ca obiect contragarantarea garanțiilor acordate de garant beneficiarilor care îndeplinesc condițiile schemelor de ajutor de minimis.

Analizând criteriile de verificare pentru acordarea contragaranției menționate în Anexa C.9 (pct. 4), Tribunalul a constatat că garantul trebuie să verifice ca societatea să nu se încadreze în categoria „firme în dificultate” și în criteriile de excludere referitoare la existența unei proceduri de executare silită, dizolvare, lichidare sau administrare specială, precum și la cel privind existența unui ordin de recuperare încă neexecutat privind un ajutor ilegal și incompatibil cu piața comună. Verificarea acestui criteriu se face în baza declarațiilor pe proprie răspundere, a situațiilor financiare anuale pentru ultimele două exerciții financiare încheiate și a certificatului constatator emis de Oficiul Registrului Comerțului/extras RECOM.

Din art. 8 lit. c) din Norma nr. 2/2010 privind contragarantarea garanțiilor acordate pentru sprijinirea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii, instanța de apel a reținut că beneficiarele contragaranțiilor nu trebuie să fie considerate „întreprinderi în dificultate”, conform informațiilor furnizate de registrul comerțului și buletinul procedurilor de insolvență, precum și a declarației pe proprie – răspundere dată pe formularul din Anexa B la prezenta normă.

Din art. 6 lit. c) din Norma nr. 2/2010 rezultă că „întreprinderea în dificultate” este definită prin raportare la secțiunea 2.1., capitolul 2 din Comunicarea Comisiei Europene privind liniile directoare comunitare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea firmelor în dificultate. De asemenea, din capitolul 2 pct. 20 din Comunicarea Comisiei Europene s-a apreciat că rezultă faptul că o întreprindere este considerată a fi în dificultate dacă aceasta face obiectul unei proceduri colective de insolvență sau îndeplinește criteriile prevăzute de legislația națională pentru inițierea unei proceduri colective de insolvență la cererea creditorilor săi.

În aceste coordonate, prin raportare la obiectul convenția de contragarantare nr. 1/2010, Tribunalul a reținut că prevederile convenției de contragarantare se completează cu prevederile Normei nr. 2/2010, iar, întrucât prevederile respectivei norme fac trimitere la Comunicarea Comisiei Europene privind liniile directoare comunitare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea firmelor în dificultate, instanța de apel a reținut definiția dată de respectiva comunicare „întreprinderii în dificultate”, respectiv că o întreprindere este în dificultate în situația în care îndeplinește criteriile prevăzute de legislația națională pentru inițierea unei proceduri colective de insolvență la cererea creditorilor săi.

În aceste coordonate, Tribunalul a constatat din bilanțul contabil depus la dosarul cauzei că la data de 01.01.2011, anterior acordării contragaranției, societatea beneficiară avea datorii mai mari de 45.000 de lei și mai vechi de 90 de zile, insolvența acesteia fiind prezumată, potrivit art. 3 pct. 1 lit. a) și pct. 12 din Legea nr. 85/2006. În consecință, societatea beneficiară îndeplinea condițiile pentru deschiderea procedurii insolvenței, motiv pentru care tribunalul apreciază că aceasta se află în dificultate.

Pe cale de consecință, Tribunalul a considerat că se impunea respingerea cererii de chemare în judecată, motiv pentru care a admis apelul, a schimbat în tot sentința apelată și, rejudecând, a respins cererea de chemare în judecată ca neîntemeiată.

Ca urmare a aditerii apelului, intimatul, în calitate de parte care a pierdut procesul, a fost obligat, în temeiul art. 453 Cod procedură civilă, la plata către apelant a sumei de 273,57 lei reprezentând cheltuieli de judecată, reprezentate de contravaloarea taxei judiciare de timbru achitate de apelant.

Calea de atac formulată în cauză.

Împotriva deciziei pronunțate în apel a promovat recurs recurentul-reclamant FNGC S.A. – IFN, prin care a solicitat 1) admiterea prezentului recurs, casarea decizia civile nr. prin care s-a admis apelul declarat împotriva sentinței civile nr., pronunțată de Judecătoria Sector 1 București, și, rejudecând, menținerea sentinței civile de primă instanță, pe cale de consecință 2) obligarea intimatului la plata cheltuielilor de judecată constând în taxa judiciară de timbru achitată în fond și recurs.

În susținerea căii de atac a recursului, recurentul a învederat că hotărârea atacată a fost pronunțată cu aplicarea greșită a normelor de drept material, fiind încălcate dispozițiile art. 969, art. 970 și ale art. 977 Cod Civil de la 1864 precum și cu nesocotirea prevederilor Convenției nr.1/2010.

Față de motivul de recurs întemeiat pe dispozițiile art. 488 alin. (1) pct. 6 din Codul de procedură civilă, a susținut recurentul că decizia recurată a fost pronunțată fără ca instanța de apel să arate motivele pentru care a înlăturat apărările formulate cu privire la respectarea de către Fond a mandatului acordat conform Convenției nr. 1/2010, precum și cu privire la analiza efectuată conform Normei 2/2010 la acordarea contragaranției.

În ceea ce privește incidența dispozițiilor art. 488 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură civilă, recurentul a susținut că hotărârea atacată a fost pronunțată cu aplicarea greșită a normelor de drept material, fiind încălcate astfel dispozițiile art. 969, 970, 977 din Codul Civil de la 1864, art. 1 și art.6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, instanța statuând în mod nelegal că pentru verificarea existenței stării de dificultate a beneficiarului ar avea obligația de a efectua o analiză a situației financiare a beneficiarului cu privire la o eventuală insolvență prezumată.

În continuare, a criticat recurenta faptul că instanța de apel nu a făcut aplicarea corectă a prevederilor legale de la momentul stabilirii obligațiilor asumate de acesta și a stabilit în mod nelegal că în speță sunt îndeplinite prevederile art. 7.4 din Convenția nr. 1/2010, iar intimatul era îndreptățit să refuze plata contragaranției.

A susținut recurenta că decizia de confirmare a contragaranției notificate intimatului constituie o certitudine cu privire la verificarea respectării clauzelor Convenției nr. 1/2010 în ceea ce privește acordarea contragaranției aferente beneficiarului MP SRL,

În acest sens, a adus la cunoștință recurentul că a făcut dovada respectării mandatului acordat, transmițând împreună cu cererea de executare, întreaga documentație prevăzută contractual din care rezultă că beneficiarul MP SRL îndeplinea criteriile de eligibilitate prevăzute convențional.

A învederat și faptul că, potrivit art. 8 lit. c) din Norma nr. 2/2010 analiza privind starea de dificultate se efectua pe baza informațiilor furnizate de registrul comerțului și de buletinul

procedurilor de insolvență. Prin urmare, în cazul întreprinderilor nou înființate, situațiile financiare nu trebuiau analizate la acordarea contragaranției. Or, din analiza bilanțului beneficiarului creditului la nivelul anului 2010 comparativ cu anul 2009 rezultă fără echivoc că beneficiarul nu se afla în dificultate financiară, având în vedere următoarele: capitalurile proprii la 31.12.2010, principalul indicator al stării de sănătate financiară al unei companii, au crescut la 129.706 lei (față de 68.661 lei la 31.12.2009, în creștere cu cca 90%), iar cifra de afaceri a crescut cu 54% (de la 898.673 lei la 1.388.061 lei).

În legătură cu aprecierea intimatului privind faptul că nu și-ar fi îndeplinit cu diligență obligația de verificare a stării de dificultate pe baza informațiilor prezentate în situațiile financiare anuale pentru ultimele două exerciții financiare încheiate a învederat că este eronată, extrase din situațiile financiare la 31.12.2009 și 31.12.2010 dovedind fără echivoc poziția financiară bună a societății la acordarea garanției.

În drept, recurentul a invocat dispozițiile art. 483 coroborat cu art. 488 alin. (1) pct. 6) și 8) din Codul de procedură civilă.

Apărățile formulate în prezentul recurs.

La data de 16.04.2024 a formulat întâmpinare intimatul-pârât FRCS.A., prin care a solicitat respingerea, în principal, ca nul a recursului și, în subsidiar, ca nefondat a acestuia, cu menținerea ca legală a deciziei civile nr. , pronunțată de Tribunalul București - Secția a VI-a Civilă.

În motivarea actului procedural al întâmpinării, față de excepția nulității recursului în raport de lipsa de motivare a acestuia, a solicitat admiterea acestei excepții având în vedere că prin cererea de recurs sunt invocate doar aparent motive aferente cazurilor de casare prevăzute de art. 488 alin. (1) pct. 6 și 8 C.pr. civ., întrucât recurenta reia, sub o altă formă, aceleași susțineri din faza apelului, susținând fără temei că hotărârea atacată nu este motivată.

În ceea ce privește motivul de casare prevăzute de art. 488 alin. (1) pct. 6 Cod procedură civilă, a învederat intimatul că recurentul aduce ca argumente nemulțumirile sale de fond față de motivarea soluției. Or, din cuprinsul deciziei pronunțate se poate observa că instanța de apel nu s-a limitat la o motivare eliptică și lipsită de substanță, cum în mod neîntemeiat susține recurentul, ci a analizat probele și a aplicat cadrul convențional pentru a aprecia dacă sunt întrunite condițiile pentru acordarea și plata contragaranției.

Referitor la criticile întemeiate de recurent pe prevederile pct. 8 al art. 488 alin. (1) Cod procedură civilă, a susținut intimatul că acestea vizează, în realitate, netemeinicia deciziei atacate, întrucât se urmărește reinterpretarea probatoriului pentru a evidenția o altă stare de fapt decât cea reținută de instanța de apel cu privire la neîndeplinirea obligațiilor contractuale de către recurent și stabilirea culpei în executarea contractului. A mai susținut intimatul că argumentele pentru care recurentul solicită casarea hotărârii atacate sunt identice cu apărățile invocate prin cererea de apel.

Intimatul a învederat că susținerile recurentului privind verificarea situațiilor financiare sunt nefondate în condițiile în care recurentul afirmă că „verificarea de către Fond a criteriilor de eligibilitate și condițiilor de contragarantare s-a făcut în baza criteriilor de verificare

prevăzute în: art. 4.1 (1) din Convenția nr. 1/2010; anexa C9 la Convenția nr. 1/2010; art. 8 și art. 22 din Norma 2/2010” de unde rezultă că recurentul a avut sau cel puțin ar fi trebuit să aibă în vedere inclusiv situațiile financiare anuale ale beneficiarului (pct. 4 din Anexa C9).

Sub acest aspect, a învederat intimatul că, din bilanțul contabil depus la dosar rezultă că MP SRL, beneficiarul creditului contragarantat, figura la data de 01.01.2011, deci anterior acordării contragaranței -27.04.2011, cu datorii în sumă de 121.536 lei de peste 90 de zile. Potrivit art. 3 din Legea nr. 85/2006, privind procedurile de insolvență, beneficiarul era prezumat în insolvență vădită, având datorii mai mari de 45.000 și mai vechi de 90 zile, ceea ce înseamnă că la data acordării contragaranței MPSRL întrunea condițiile prevăzute de legislația națională pentru a face obiectul procedurilor colective de insolvență, fiind îndeplinite criteriile de la art. 4 lit. b) pct. iii din

În drept, intimatul a invocat dispozițiile art. 490 Cod procedură civilă

În prezenta cale extraordinară de atac a recursului nu au fost administrate probatorii noi.

Soluția și considerentele Curții de Apel.

Recurentul din prezenta cauză, FNGC S.A. – IFN (F.N.G.C.Î.M.M), a contestat decizia civilă pronunțată de instanța de apel din perspectiva motivelor de casare prevăzute de art.488 alin.(1) pct.6 și 8 din Codul de procedură civilă.

În legătură cu motivul de recurs întemeiat pe dispozițiile art.488 alin.(1) pct.6 din Codul de procedură civilă, Curtea notează că, în jurisprudența constantă a instanțelor judecătorești s-a statuat că motivarea unei hotărâri judecătorești, în condițiile în care nu sunt analizate raporturile juridice dintre părți prin prisma susținerilor, apărările și probele de la dosar, nu se circumscrie exigențelor art. 425 alin.(1) lit.b) din Codul de procedură civilă cu privire la elementele pe care trebuie să le cuprindă orice hotărâre judecătorească pentru exercitarea unui control judiciar. În acest sens, Înalta Curte de Casație și Justiție a precizat că motivarea unei hotărâri nu este o problemă de volum, ci una de esență, de conținut, aceasta trebuind să fie clară, concisă și concretă, în concordanță cu probele și actele de la dosar (Decizia civilă nr.1954/30.05.2014, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție-Secția a II-a Civilă).

Înalta Curte a mai statuat că motivarea hotărârii constituie o garanție pentru părți în fața eventualului arbitrar judecătoresc, precum și singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a se putea exercita controlul judiciar, circumscriindu-se astfel noțiunii de proces echitabil în condițiile prevăzute de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Motivarea unei hotărâri trebuie să fie clară și precisă, să se refere la probele administrate în cauză, să fie în concordanță cu acestea, să răspundă în fapt și în drept la toate aspectele incidente în cauză și să conducă în mod logic și convingător la soluția consemnată în dispozitiv. Hotărârea instanței trebuie să cuprindă, ca o garanție a caracterului echitabil al procedurii judiciare și al respectării dreptului la apărare al părților, motivele de fapt și de drept care au format convingerea instanței, precum și cele pentru care s-au înlăturat cererile/apărările părților. Sub acest aspect, considerentele hotărârii, reprezentând explicitarea soluției din dispozitiv, sprijinul necesar al acestuia, fac corp comun cu dispozitivul și intră deopotrivă în autoritate de lucru judecat, raportat la părțile din dosar și la obiectul cauzei, desigur în cazul în care împotriva acestora nu

se promovează o cale de atac.

Obligativitatea motivării hotărârilor judecătorești constituie și o condiție a procesului echitabil, exigență a art.21 alin. (3) din Constituția României și a art.6 alin.(1) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Astfel cum s-a reținut și în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, spre exemplu în Hotărârea din 28 aprilie 2005, pronunțată în Cauza Albina împotriva României, paragraful 30, dreptul la un proces echitabil, garantat de art.6 paragraful 1 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, „include printre altele dreptul părților de a prezenta observațiile pe care le consideră pertinente pentru cauza lor. Întrucât Convenția nu are drept scop garantarea unor drepturi teoretice sau iluzorii, ci drepturi concrete și efective (Hotărârea Artico împotriva Italiei, din 13 mai 1980, seria A, nr. 37, p. 16, paragraful 33), acest drept nu poate fi considerat efectiv decât dacă aceste observații sunt în mod real „ascultate”, adică în mod corect examinate de către instanța sesizată. Altfel spus, art.6 implică mai ales în sarcina „instanței” obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor, argumentelor și al elementelor de probă ale părților, cel puțin pentru a le aprecia relevanța.

Raportând considerentele mai sus expuse la motivul de recurs invocat de către recurentul F.N.G.C.Î.M.M, Curtea reține că decizia civilă a instanței de apel face o justă analiză a cererilor și apărărilor formulate de părți în această etapă procesuală și oferă un răspuns acestora în acord cu stipulațiile art. 425 alin. (1) pct.b) din Codul de procedură civilă, precum și cu cele ale art.6 paragraf 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Motivarea deciziei pronunțate este suficientă din punct de vedere cantitativ și calitativ, cu redarea dispozițiilor legale apreciate ca fiind incidente, clară, lipsită de echivoc, astfel încât părțile au avut posibilitatea de a înțelege raționamentul logico-judiciar utilizat de judecător pentru a ajunge la concluzia ce a stat la baza deciziei consemnate în dispozitiv.

Din perspectiva motivării deciziei civile atacate cu prezenta cale de atac a recursului, fondul-recurent a indicat în concret o posibilă omisiune a instanței de apel de a arăta motivele pentru care a înlăturat apărățile formulate cu privire la respectarea de către Fond a mandatului acordat conform Convenției nr. 1/2010, precum și cu privire la analiza efectuată la acordarea contragarantiei conform Normei 2/2010, privind contragarantarea garanțiilor acordate pentru sprijinirea înființării și dezvoltării de întreprinderi mici și mijlocii (start-up).

În legătură cu susținerile recurentului F.N.G.C.Î.M.M, Curtea constată că instanța de apel a examinat și a oferit un răspuns susținerilor dezvoltate de recurentul-intimat, evidențiind că prevederile convenției de contragarantare nr.1/2010 se completează cu prevederile Normei nr. 2/2010, privind contragarantarea garanțiilor acordate, iar, întrucât prevederile respectivei norme fac trimitere la Comunicarea Comisiei Europene privind liniile directoare comunitare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea firmelor în dificultate, definiția dată de respectiva comunicare „întreprinderii în dificultate”, respectiv situația în care o întreprindere îndeplinește criteriile prevăzute de legislația națională pentru inițierea unei proceduri colective de insolvență la cererea creditorilor săi, devine incidentă și raporturilor juridice de tipul celor ce formează obiectul analizei în prezenta procedură judiciară.

Astfel, instanța de apel și-a justificat raționamentul ce a condus la soluția adoptată, s-a

pronunțat de asemeni pe obiectul acțiunii introductive, iar părțile nu au fost surprinse în nicio privință, dimpotrivă au avut posibilitatea de a-și expune punctul de vedere asupra tuturor motivelor și apărărilor expuse în cererea de apel sau în întâmpinare.

Împrejurarea că părțile (în cazul de față una dintre aceste părți) sunt nemulțumite de soluția pronunțată sau de concluziile trase de instanță dintr-o anumită probă ori din coroborarea Normei nr.2/2010 cu prevederile Convenției de contragarantare nr.1/2010 încheiată între părțile prezentei cauze nu reprezintă o chestiune care să fie analizată de instanța de recurs din perspectiva motivării improprie a deciziei de apel, ci, eventual, din perspectiva nelegalității constatărilor pe fondul cauzei, în mod special, în cauza de față, pe cele privind îndeplinirea condițiilor răspunderii civile contractuale.

Cu referire la criticile aduse deciziei civile pronunțate de instanța de apel, subsumate dispozițiilor art.488 alin.(1) pct.8 din Codul de procedură civilă, Curtea notează faptul că acestea au fost subsumate inexistenței obligației de natură contractuală ce îi reveneau recurentului F.N.G.C.Î.M.M de a proceda la verificarea situației financiare a beneficiarului creditului contragarantat cu accent pe identificarea elementelor constatatoare ale unei eventuale stări de insolvență prezumată a acestui beneficiar.

Din această perspectivă, Curtea constată că, potrivit dispozițiilor art.3.1 alin.(1) din Convenția de contragarantare nr. 1/2010 încheiată între părțile cauzei, filele 18-23 ale dosarului de primă instanță, pot fi contragarantate garanțiile care respectă condițiile de eligibilitate prevăzută în norme, iar potrivit dispozițiilor art.4.1 din aceeași convenție recurentul FNGCÎMM și-a asumat obligația de a verifica încadrarea beneficiarului în condițiile de contragarantare prevăzute în Norma aplicabilă.

Procedând la analiza criteriului de eligibilitate referitor la „starea de dificultate” prevăzut în Norma nr.2/2010, privind contragarantarea garanțiilor acordate pentru sprijinirea înființării și dezvoltării I.M.M.-urilor, elaborată de FRCS.A., Curtea observă că la art. 6 lit. c) termenul de „întreprindere în dificultate” este definit, printre altele, drept acea situație în care o întreprindere, indiferent de forma juridică de organizare, întrunește condițiile prevăzute de legislația națională pentru a face obiectul procedurilor de insolvență. Definiția este în concordanță cu cea utilizată în Comunicarea Comisiei Europene privind Liniile directoare comunitare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor în dificultate, Capitolul 2, Secțiunea 2.1.

Relevante sunt și dispozițiile art.8 alin.(1) lit.c) din Norma nr.1/2010, în acord cu care „beneficiarii finali ai contragaranțiilor sunt IMM-urile care îndeplinesc cumulativ următoarele criterii de eligibilitate: (...) d) nu sunt considerate întreprinderi în dificultate”.

Așadar, Curtea reține că unul dintre elementele esențiale de care depindea acordarea contragaranției era reprezentat de împrejurarea ca întreprinderea în folosul (final) căreia urma a se acorda inițial garanția și, apoi, contragaranția, trebuia să fie una ce nu se afla în dificultate (financiară).

De altfel, acest aspect rezultă cu evidență și din Anexa nr.C.9 a normei susmenționate, denumită „Elemente de verificare la executarea contragaranției”, în conținutul căreia, la pct.4 se menționează expres faptul că beneficiarul nu este o întreprindere în dificultate.

Referitor la noțiunea de ”întreprindere în dificultate”, Curtea constată că acordul de contragarantare sau Norma nr.1/2010 nu conțin clarificări în acest sens. Nici alte dispoziții de drept intern nu sunt de ajutor în această privință, decât în măsura în care pot fi considerate astfel în manieră indirectă.

Noțiunea de ”întreprindere în dificultate” este definită, în schimb, la nivel unional, respectiv în Comunicarea Comisiei Europene denumită Liniile directoare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate, publicată în Jurnalul Oficial al U.E. nr.C244/2.

Astfel, Comisia a constatat că nu există o definiție comunitară a ceea ce constituie „o întreprindere aflată în dificultate”. Cu toate acestea, în sensul liniilor directoare menționate, Comisia a considerat că o întreprindere se află în dificultate în cazul în care nu este capabilă, din resurse proprii sau cu fonduri pe care le poate obține de la proprietarul/acționarii sau creditorii săi, să oprească pierderile care, fără intervenția din exterior a autorităților publice, o vor condamna, aproape sigur, la ieșirea din afaceri în termen scurt sau mediu.

În acest sens, o întreprindere este considerată, în principiu și indiferent de dimensiunea ei, că se află în dificultate, în sensul acestor linii directoare, în special în următoarele situații: a) o societate cu răspundere limitată, în care mai mult de jumătate din capitalul social a dispărut, peste un sfert din acest capitol fiind pierdut în ultimele 12 luni; b) o societate comercială în care cel puțin unii dintre asociați au răspundere nelimitată pentru creanțele societății, atunci când mai mult de jumătate din capitalul propriu așa cum reiese din contabilitatea societății a dispărut, peste un sfert din acest capital fiind pierdut în ultimele 12 luni; c) indiferent de tipul societății comerciale în cauză, în cazul în care îndeplinește criteriile prevăzute de legislația națională pentru a face obiectul procedurilor colective de insolvență.

Pe cale de consecință, rezultă cu evidență din Comunicarea Comisiei susmenționată că, o întreprindere este considerată în dificultate, printre altele, în ipoteza în care întrunește condiționalitățile stipulate în legislația internă pentru a face obiectul procedurilor colective de insolvență.

În consecință, relevante sunt dispozițiile de drept comun din Legea nr.85/2006 privind insolvența, respectiv cele ale art.3 și următoarele. În conformitate cu dispozițiile art.3 din actul normativ indicat, în înțelesul legii, termenii utilizați au următoarele semnificații: 1. insolvența este acea stare a patrimoniului debitorului care se caracterizează prin insuficiența fondurilor bănești disponibile pentru plata datoriilor exigibile: a) insolvența este prezumată ca fiind vădită atunci când debitorul, după 30 de zile de la scadență (termen devenit ulterior 90 de zile), nu a plătit datoria sa față de unul sau mai mulți creditori; b) insolvența este iminentă atunci când se dovedește că debitorul nu va putea plăti la scadență datoriile exigibile angajate, cu fondurile bănești disponibile la data scadenței. De asemenea, potrivit pct. 12 al aceluiași articol ”valoarea-frag reprezintă cuantumul minim al creanței, pentru a putea fi introdusă cererea creditorului. Acesta este de 45.000 lei, iar pentru salariați, de 6 salarii medii brute pe economie/pe salariat;

Or, raportând aceste dispoziții de drept intern la situația concretă din prezenta cauză Curtea notează că societatea comercială pentru care a fost acordată contragaranția ce a format obiectul contractului-cadru încheiat între părțile cauzei, în speță SC MPSRL, înregistra la momentul acordării garanției datorii în valoare de 660.793 lei scadente de mai mult de 90 zile. Rezultă aceste datorii din bilanțul contabil al societății menționate, filele 118-122 dosar de primă instanță, ce indică datorii în quantum de 621212 lei la începutul exercițiului financiar (deci aferente anului 2010), precum și de 660.973 lei la sfârșitul exercițiului financiar (deci la data de 31.12.2011). Aceasta în condițiile în care creditul acordat societății MP a fost aprobat în luna aprilie 2011, conform datelor ce reies din Notificarea de includere în plafonul de garantare nr..... , precum și din Confirmarea de includere în plafonul de garantare nr.....

Astfel, societatea comercială garantată îndeplinea condițiile stipulate în legislația internă pentru a forma obiectul procedurilor de insolvență, datoriile sale și scadența acestora încadrându-se în prescripțiile art.3 din Legea nr.85/2006.

Pentru aceste motive, Curtea reține că intimata FNGCÎMM S.A. a încălcat dispozițiile convenției de contragarantare, garantând creditul acordat societății MPSRL de societatea-bancară creditoare, deși acest beneficiar întrunea la momentul garantării creditului ce i-a fost acordat toate condițiile prevăzute în legislația internă a insolvenței pentru a forma obiectul acestei proceduri speciale.

Pentru motivele mai sus expuse, Curtea constată ca nefondat și motivul de casare subsumat de recurentul FNGCÎMM S.A. unei posibile încălcări a dispozițiilor art.488 alin.(1) pct.8 din Codul de procedură civilă, referitor la normele de drept material aplicabile noțiunii juridice de „întreprindere în dificultate” și implicațiilor acesteia în contextul obligațiilor ce îi reveneau recurentului pe temeiul convenției de contragarantare încheiată cu intimatul Fondul Român de Contragarantare.

Concluzionând asupra recursului civil de față și reținând argumentele de fapt și de drept expuse în cele ce preced, în temeiul dispozițiilor art.496 alin.(1) din Codul de procedură civilă, Curtea va respinge ca nefondat recursul promovat de recurentul recurentul F.N.G.C.Î.M.M. S.A. împotriva deciziei civile pronunțată de instanța de apel.

Secția a VI -a Civilă

Faliment. Apel (art. 174 din Legea nr. 85/2014, Decizia nr. 27/2022, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul competent să judece recursul în interesul legii)

„Prin decizia nr. 27/2022, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul competent să judece recursul în interesul legii, s-a statuat că: „Procedura insolvenței nu poate fi închisă înainte de soluționarea prin hotărâre definitivă a acțiunii de atragere a răspunderii pentru intrarea în insolvență, formulată în temeiul art. 169 din Legea nr. 85/2014.”

În speță, la momentul pronunțării sentinței apelate, prima instanță era ținută de caracterul obligatoriu al deciziei mai sus-menționate, având în vedere dispozițiile art. 517 alin. 4) Cod de procedură civilă și trebuia să verifice, pe lângă condițiile expres stipulate la art. 174

din Legea nr. 85/2014, și cerința de a nu se fi formulat o acțiune întemeiată pe dispozițiile art. 169 din Legea nr. 85/2014 sau, dacă s-a introdus o astfel de acțiune, să stabilească faptul că aceasta a fost soluționată definitiv.

În condițiile în care judecătorul-sindic nu a cercetat în cuprinsul sentinței apelate îndeplinirea acestei condiții și mențiunile de pe portalul instanțelor relevă că acțiunea prevăzută de art. 169 din Legea nr. 85/2014 a fost înregistrată anterior pronunțării sentinței apelate, fiind în curs de judecată în primă instanță, nefiind, deci, soluționată definitiv, se impune admiterea apelului, anularea sentinței atacate și trimiterea cauzei primei instanțe, în vederea continuării procedurii.”

(Curtea de Apel București, Secția a VI-a Civilă, Decizia civilă nr. 620A din 09.04.2024)

Deliberând, constată:

Sentința apelată

Prin sentința civilă nr. 383 din data de 11.12.2023, pronunțată în dosarul nr. 548/87/2022, Tribunalul Teleorman – Secția Civilă a admis cererea formulată de lichidatorul judiciar CII H.E. și, în baza art. 174 alin. (1) din Legea nr. 85/2014, a dispus închiderea procedurii de insolvență a debitoarei L. S.R.L., în temeiul art. 180 din Legea nr. 85/2014 a fost descărcat lichidatorul judiciar de îndatoriri și responsabilități, conform art. 179 din Legea nr. 85/2014 s-a dispus notificarea sentinței A.J.F.P. Teleorman și Oficiului Registrului Comerțului Teleorman, O.C.P.I. Teleorman și tuturor creditorilor, prin publicare în BPI. Totodată, s-a statuat că onorariul lichidatorului judiciar în sumă de 7.000 lei și cheltuielile de procedură de 8,80 lei vor fi suportate din fondul de lichidare, potrivit art. 39 alin. (4) din Legea nr. 85/2014.

Pentru a pronunța această hotărâre, prima instanță a expus dispozițiile art. 174 alin. (1) din Legea nr. 85/2014, reținând mențiunile din cuprinsul raportului de activitate depus la dosar la data de 31.10.2023, în sensul că societatea debitoare nu deține bunuri și că cei doi creditori care dețin 100% din masa credală nu avansează sume de bani pentru continuarea procedurii, iar creditorul majoritar este de acord cu închiderea procedurii de insolvență, așa cum a rezultat din punctele de vedere ale creditorilor aflate la dosarul cauzei.

Judecătorul-sindic a conchis că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 174 din Legea nr. 85/2014 pentru închiderea procedurii insolvenței debitoarei L. S.R.L.

Cererea de apel

Împotriva acestei sentințe a formulat apel, în termenul legal, Administrația Județeană a Finanțelor Publice și a cerut modificarea hotărârii în sensul dispunerii continuării procedurii până la îndestularea totală a creditorilor înscrși la masa credală.

În motivarea cererii de apel, s-a arătat, în esență, că hotărârea a fost pronunțată de judecătorul-sindic cu încălcarea dispozițiilor art. 517 din Codul de procedură civilă, și anume: s-a ignorat faptul că, prin decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție 27/12.12.2022, pronunțată într-un recurs în interesul legii, s-a stabilit că este necesar ca acțiunea întemeiată pe art. 169 din Legea nr. 85/2014 să fie soluționată definitiv înainte de închiderea procedurii insolvenței. Or, în speță, pe rolul Tribunalului Teleorman, se află o cerere de atragere a răspunderii patrimoniale, formulată în baza art. 169 din Legea nr. 85/2014, ce face obiectul dosarului nr. 548/87/2022/a1, cauză în care nu a fost pronunțată o hotărâre definitivă.

De asemenea, s-a apreciat că prima instanță nu a respectat principiul maximizării valorii bunurilor din averea debitoarei și nici nu a contribuit la realizarea scopului prevăzut de lege,

respectiv: acoperirea pasivului, deoarece fondurile necesare continuării procedurii de lichidare puteau fi obținute făcându-se aplicarea dispozițiilor art. 4 alin. (4) din Legea nr. 85/2006.

În probațiune, s-a solicitat încuviințarea probei cu înscrisuri, dar nu s-au depus înscrisuri în apel.

În drept, au fost invocate dispozițiile art. 468 din Codul de procedură civilă și ale art. 8 alin. (4) din Legea nr. 85/2014.

III. Întâmpinarea

La data de 19.03.2024, intimata-debitoare L. S.R.L., prin lichidator CII H.E., a depus întâmpinare, prin care a solicitat respingerea cererii de apel, ca neîntemeiată.

În motivarea întâmpinării, s-a opinat că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 174 alin. (1) din Legea nr. 85/2014 pentru închiderea procedurii insolvenței, și anume: societatea debitoare nu deține bunuri și creditorii nu au avansat sume de bani pentru continuarea procedurii.

În drept, a fost invocat art. 205 din Codul de procedură civilă.

Aspecte procedurale

La termenul de judecată din data de 09.04.2024, Curtea a reținut că nu s-a solicitat administrarea de probe noi în această etapă procesuală și a reținut cauza în pronunțare.

Soluția instanței de apel

Analizând înscrisurile aflate la dosar, în limitele devoluțiunii în apel, Curtea reține:

Prin decizia nr. 27/2022, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul competent să judece recursul în interesul legii, s-a statuat că: „Procedura insolvenței nu poate fi închisă înainte de soluționarea prin hotărâre definitivă a acțiunii de atragere a răspunderii pentru intrarea în insolvență, formulată în temeiul art. 169 din Legea nr. 85/2014.”

În cuprinsul considerentelor acestei decizii, s-a arătat, între altele, că:

„79. Din analiza prevederilor art. 174 din Legea nr. 85/2014, rezultă că, pentru a se putea dispune închiderea procedurii, este necesar să fie îndeplinite cumulativ următoarele trei condiții specifice:

(i) inexistența bunurilor în averea debitorului sau insuficiența acestora pentru acoperirea cheltuielilor administrative (afere procedurii);

(ii) niciun creditor nu se oferă să avanseze sumele necesare acoperirii cheltuielilor administrative;

(iii) creditorii audiați într-o ședință de către judecătorul-sindic refuză să avanseze sumele necesare acoperirii cheltuielilor administrative sau nu se prezintă, deși au fost citați prin BPI. (...)

96. (...) pentru a se putea închide procedura insolvenței în temeiul art. 174 din Legea nr. 85/2014, condițiile speciale indicate la paragraful 79 nu sunt suficiente, fiind necesară și îndeplinirea condiției generale a soluționării, prin hotărâre definitivă, a cererii de atragere a răspunderii cu care judecătorul-sindic a fost legal investit în timpul procedurii.”

Conform art. 517 alin. (4) din Codul de procedură civilă, dezlegarea dată problemelor de drept judecate de către Înalta Curte de Casație și Justiție în recursul în interesul legii este obligatorie de la data publicării deciziei în Monitorul Oficial al României, Partea I, și anume: din data de 26.01.2023.

În speță, la momentul pronunțării sentinței apelate, la data de 11.12.2023, prima instanță era ținută de caracterul obligatoriu al deciziei precizate și trebuia să verifice, pe lângă

condițiile expres stipulate la art. 174 din Legea nr. 85/2014, și cerința de a nu se fi formulat o acțiune întemeiată pe dispozițiile art. 169 din Legea nr. 85/2014 sau, dacă s-a introdus o astfel de acțiune, să stabilească faptul că aceasta a fost soluționată definitiv.

Judecătorul-sindic nu a cercetat în cuprinsul sentinței apelate îndeplinirea acestei condiții și mențiunile de pe portalul instanțelor relevă că acțiunea prevăzută de art. 169 din Legea nr. 85/2014 a fost înregistrată pe rolul Tribunalului Teleorman la data de 21.11.2023, anterior pronunțării sentinței apelate, sub nr. de dosar 548/87/2022/a1 și se află în curs de judecată în primă instanță, nefiind soluționată definitiv.

Prin urmare, nu era îndeplinită și condiția ca acțiunea prevăzută de art. 169 din Legea nr. 85/2014 să fi fost soluționată definitiv până la momentul închiderii procedurii insolvenței debitoarei L S.R.L., primul motiv de apel fiind întemeiat.

În privința celui de-al doilea motiv de apel, Curtea subliniază că nici art. 174 alin. (1) din Legea nr. 85/2014 și nici decizia nr. 27/2022 nu condiționează închiderea procedurii insolvenței de recuperarea integrală sau parțială a creanțelor înscrise la masa credală. În lipsa identificării faptice a unor bunuri valorificabile, menținerea acesteia pe rol nu mai poate aduce niciun beneficiu creditorilor, ci doar costuri suplimentare, consumând în mod inutil resurse importante din fondul de lichidare prevăzut de art. 39 alin. (4) din Legea nr. 85/2014.

Pentru aceste considerente și în virtutea art. 480 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea de Apel București – Secția a VI-a Civilă va admite apelul, va anula sentința apelată și va trimite cauza judecătorului-sindic pentru continuarea procedurii insolvenței societății debitoare.

Răspunderea contractuală. Apel. Termenul de prescripție de 6 luni prevăzut pentru dreptul material la acțiune în ceea ce privește o cerere de pronunțare a unei hotărâri care să țină loc de contract (art. 1669 alin. 1 și 2 Cod civil, art. 1549 alin. 1 Cod civil

„potrivit art. 1669 alin. 1 și 2 N.Cod civil „(1) Când una dintre părțile care au încheiat o promisiune bilaterală de vânzare refuză, nejustificat, să încheie contractul promis, cealaltă parte poate cere pronunțarea unei hotărâri care să țină loc de contract, dacă toate celelalte condiții de validitate sunt îndeplinite. (2) Dreptul la acțiune se prescrie în termen de 6 luni de la data la care contractul trebuia încheiat.”

Curtea constată că art. 1669 alin. 2 N.Cod civil instituie un termen de prescripție de 6 luni pentru dreptul material la acțiune în ceea ce privește o cerere de pronunțare a unei hotărâri care să țină loc de contract, deci, pentru ipoteza în care creditorul optează pentru executarea în natură a obligației de către debitor, termen care nu este incident în cazul în care se solicită rezoluțiunea contractului cu daune-interese, aceste opțiuni ale creditorului fiind prevăzute și de art. 1516 alin. 2 pct. 1 și 2 N.Cod civil

.... împlinirea termenului de prescripție nu are în niciun caz semnificația pierderii dreptului creditorului și a exonerării debitorului de obligația corelativă, ci numai semnificația faptului că, în ipoteza împlinirii termenului de prescripției, creditorul obligației nu mai poate obține concursul instanței, în vederea protejării dreptului său.

Astfel, din perspectiva solicitării intimă de rezoluțiune a Promisiunii bilaterale de vânzare-cumpărare cu daune-interese, termenul de 6 luni reglementat de art. 1669 alin. 2 N.Cod civil nu prezintă relevanță.”

(Curtea de Apel București, Secția a VI-a Civilă, Decizia civilă nr. 609A din 05.04.2024)

Deliberând asupra cauzei de față, constată următoarele:

Prin sentința civilă nr. 1701/28.06.2023 pronunțată de Tribunalul I. - Secția civilă în dosarul nr. 1896/93/2022 a fost admisă cererea formulată de reclamanta C.M. în contradictoriu cu pârâta T.P.E S.R.L., a fost dispusă rezoluțiunea promisiunii bilaterale de vânzare-cumpărare autentificate sub nr. 859/06.07.2020 de către notar public I.L.M, au fost repuse părțile în situația anterioară. De asemenea, a fost obligată pârâta să restituie reclamantei suma de 75.000 Euro, echivalent în lei la cursul BNR, la data plății, sumă achitată cu titlu de avans; a fost obligată pârâta să plătească reclamantei suma de 75.000 Euro, echivalent în lei la cursul BNR, la data plății, cu titlu de penalitate contractuală, să plătească reclamantei suma de 3.629,50 lei, cu titlu de daune materiale precum și să plătească cheltuielile de judecată, respectiv suma de 8.164,48 lei, taxă de timbru și suma de 6.842,5 lei, onorariu de avocat.

Pentru a pronunța această soluție, prima instanță a reținut, în fapt, că la data de 06.07.2020 a fost autentificată sub nr. 859 promisiunea bilaterală de vânzare-cumpărare încheiată între părți, pârâta obligându-se să vândă reclamantei apartamentul tip B aflat la etajul 2 al imobilului cu nr. cadastral 210141, în partea stângă a scărilor, situat în Mun. București, compus din 2 camere și o dependință, în suprafață utilă de aproximativ 60,80 m.p. + 2 balcoane în suprafață de 1.5 m.p. fiecare, (f.20 pct. D).

Prețul vânzării a fost stabilit la suma de 84.000 de Euro, inclusiv TVA, din care se va achita suma de 75.000 de euro, cu titlu de avans, până la data de 08.07.2020 urmând ca diferența de 9.000 de euro să fie achitată în termen de 12 luni de la data perfectării vânzării (12.01.2021), termenul-limită fiind 12.01.2022 (f. 21 pct. V).

În drept, Tribunalul a reținut dispozițiile art. 1270 și art. 1350 Cod civil.

Prin aceste texte legale este consacrat principiul pacta sunt servanda, consacrandu-se obligația părților de a-și executa în mod conform obligațiile contractuale asumate. În cazul nerespectării culpabile a acestui angajament de către una dintre părți, aceasta este responsabilă pentru prejudiciul civil cauzat celeilalte părți, fiind pasibilă la acoperirea acestuia prin modalitățile reparatorii prevăzute de legea civilă.

Totodată, Tribunalul a învederat dispozițiile art. 1516 alin. (1) și alin. (2) Cod civil și art. 1549 alin. (1) și (2) teza I Cod civil.

Pentru pronunțarea rezoluțiunii judiciare se cer întrunite cumulativ următoarele condiții ce derivă din analiza prevederilor art. 1516 C. civ., interpretarea a contrario art. 1551 alin. (1) C. civ., art. 1516 alin. (2) C. civ., art. 1522 C.civ.: existența unui contract valabil încheiat; neexecutarea obligației de către debitor trebuie să fie nejustificată; punerea în întârziere a debitorului.

În ceea ce privește condiția existenței unui contract valabil încheiat, la cererea de chemare în judecată a fost atașată promisiunea bilaterală de vânzare-cumpărare încheiată între părți, autentificată prin încheierea de autentificare nr. 859 din 06.06.2020 (f.20-22). Prima instanță a apreciat că atât existența, cât și conținutul convenției rezultă din antecontractul astfel încheiat și atașat la dosarul cauzei. Cât despre valabilitatea contractului, prima instanță a constatat că nu au

fost invocate de către părți motive de nulitate relativă și nici nu au fost identificate motive de nulitate absolută.

În ceea ce privește condiția ca neexecutarea obligației de către debitor să fie nejustificată, prima instanță a reținut că obligația pârâtei trebuia executată la data de 12.01.2021, data autentificării contractului de vânzare-cumpărare ce urma a fi încheiat între părți. La dosar a fost atașată dovada achitării avansului de către reclamantă (f. 24).

Astfel, reclamanta a făcut dovada existenței creanței și a contractului, neexecutarea obligației fiind prezumată, în condițiile în care pârâta nu a dovedit executarea prin niciun mijloc de probă. În ceea ce privește imputabilitatea neexecutării obligației contractuale, culpa debitorului în materie contractuală este prezumată, potrivit dispozițiilor art. 1548 C. civ., cât timp nu a făcut dovada existenței unei cauze exoneratoare de răspundere juridică. Prin urmare, sarcina răsturnării prezumției îi revenea pârâtului.

Mai mult, asumarea culpei de către pârâtă reiese și din disponibilitatea acesteia de a acorda reclamantei suma de 10.000 de euro, precizând titlul acesteia ca fiind penalități, în cuprinsul Convenției de revocare încheiată între părți și autentificată sub nr. 576 în data de 04.04.2022 (f. 27-27).

În continuare, fiindcă pârâta nu și-a îndeplinit nici obligațiile asumate prin Convenția de revocare în termenul stabilit de 45 de zile, lipsind-o astfel de efecte juridice, pârâta a fost notificată de reclamantă în data de 07.06.2022 (f.28-30) în vederea încheierii contractului de vânzare-cumpărare.

În ceea ce privește neplata sumei de 9.000 de euro de către cumpărătoare invocată de pârâtă în apărarea sa, tribunalul a reținut că această plată era condiționată suspensiv de încheierea contractului de vânzare cumpărare la data agreată, urmând a fi plătită ulterior în termen de 1 an. Prin urmare, ordinea executării prestațiilor a fost stabilită convențional de părți, neexecutarea de către reclamantă a plății avansului, fiindu-i imputabilă pârâtului, care nu și-a îndeplinit obligația prioritară de încheiere a contractului de vânzare-cumpărare.

În ceea ce privește aspectele invocate de pârâtă în legătură cu încheierea unui act adițional de prelungire a termenului, precum și alte notificări ulterioare adresate reclamantei-cumpărătoare, tribunalul a reținut că acestea au fost făcute cu depășirea termenului asumat pentru încheierea contractului, prin urmare sunt lipsite de efecte juridice.

Cu privire la condiția punerii în întârziere a debitorului, prima instanță a apreciat că pârâtul a fost pus în întârziere, cu respectarea cerințelor instituite de art. 1522 C. civ., prin notificarea nr. 78/07.06.2022 (f. 28-29), prin care reclamanta i-a solicitat să încheie contractul de vânzare-cumpărare agreat conform promisiunii bilaterale, aceasta fiind transmisă prin scrisoare recomandată, la data de 07.06.2022.

În atare condiții, tribunalul a dispus rezoluțiunea rezoluțiunea promisiunii bilaterale de vânzare-cumpărare autentificate sub nr. 859/06.07.2020 de către notar public I.L.M.

Pentru a dispune repunerea părților în situația anterioară se cer întrunite cumulativ următoarele condiții ce derivă din analiza prevederilor art. 1554 și art. 1635 C. civ.: intervenirea rezoluțiunii; executarea a ceea ce se cere a fi pus în situația anterioară.

În ceea ce privește condiția intervenirii rezoluțiunii, tribunalul a apreciat că aceasta este îndeplinită, având în vedere soluția dispusă prin prezenta sentință.

Cât despre condiția executării a ceea ce se cere a fi pus în situația anterioară, prima instanță a reținut că din actele depuse la dosar rezultă că reclamanta și-a executat obligația. Astfel,

la dosar a fost atașată dovada achitării avansului (f. 24). Prin urmare, reclamanta a făcut dovada existenței creanței și a antecontractului.

Potrivit art. 1554 alin. (1) C. civ., contractul desființat prin rezoluțiune se consideră că nu a fost niciodată încheiat, iar dacă prin lege nu se prevede altfel, fiecare parte este ținută, în acest caz, să restituie celeilalte părți prestațiile primite.

În atare condiții, prima instanță a dispus repunerea părților în situația anterioară, în sensul că a obligat pârâta să restituie reclamantei suma de 75.000 de euro, echivalent în lei la cursul BNR, la dată plății, sumă achitată cu titlu de avans.

În ceea ce privește acordarea daunelor materiale și a penalităților solicitate, prima instanță a reținut dispozițiile art. 1531 alin. (1) și (2) Cod civ., care consacră principiul reparării integrale a prejudiciului suferit de creditor ca urmare a neexecutării de către debitor a obligației, conform cărora prejudiciul cuprinde atât pierderea efectiv suferită de creditor (*damnum emergens*), cât și beneficiul de care acesta este lipsit (*lucrum cessans*).

În ceea ce privește pierderea efectiv suferită de creditor (*damnum emergens*), aceasta se concretizează în micșorarea patrimoniului reclamantei cauzată de neexecutarea propriu-zisă a obligațiilor debitorului, constând în demersurile efectuate în vederea constrângerii debitorului pentru a-și îndeplini obligația în natură.

Acestea se concretizează în cheltuieli notariale, onorariul executorului judecătoresc, onorariul avocațial extrajudiciar, așa cum sunt individualizate în cererea de chemare în judecată (f.17) și probate prin înscrisurile aferente Anexei nr. 6 și Anexei nr. 8 la cerere, însumând 3.629,50 lei.

Prin urmare, tribunalul a obligat pârâta să plătească reclamantei suma de 3.629,50 lei, cu titlu de daune materiale.

De asemenea, principiul reparării integrale a prejudiciului suferit de creditor impune și remedierea celui de-al doilea element constitutiv al prejudiciului, prin acordarea beneficiului de care a fost lipsit (*lucrum cessans*), respectiv daune-interese moratorii, așa cum au fost convenite de părți ori, în lipsă unei asemenea convenții, conform prevederilor legale.

În acest sens, art. 1535 alin.(1) Cod civil, prevede că „În cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadență, creditorul are dreptul la daune moratorii, de la scadență până în momentul plății, în cuantumul convenit de părți sau, în lipsă, în cel prevăzut de lege, fără a trebui să dovedească vreun prejudiciu.”

Prin urmare, în cazul executării cu întârziere a obligației de plată a sumei de bani, daunele-interese se datorează, fără a se face dovada vreunui prejudiciu și fără ca principiul reparării integrale a prejudiciului să poată fi nesocotit.

Tribunalul a constatat că între părți a fost prevăzută la art. VI din Promisiune intitulat Clauze Speciale. Sancțiuni, o arvună confirmatorie, în care promitentă-vânzătoare s-a obligat ca, în cazul neîndeplinirii obligațiilor asumate, să restituie promitentului-cumpărător dublul sumei achitate cu titlu de avans.

În consecință, tribunalul a obligat pârâta să plătească reclamantei suma de 75.000 Euro, echivalent în lei la cursul BNR, la dată plății, cu titlu de penalitate contractuală, așa cum a fost prevăzută de părți la pct. VI paragraful 2 din Promisiunea bilaterală de vânzare-cumpărare încheiată.

În privința cheltuielilor de judecată solicitate, luând în considerare dispozițiile art. 453 alin. (1) Cod procedură civilă și constatând culpa procesuală a pârâtei, prima instanță a obligat-

o pe aceasta la plata către reclamantă a cheltuielilor de judecată efectuate în acest proces și probate conform art. 452 Cod procedură civilă, reprezentând taxă judiciară de timbru (8.164,48 lei, f. 61-62) și onorariu avocat (6.842,5 lei, f. 41) cheltuieli pe care instanța le-a apreciat drept reale, necesare și rezonabile.

În concluzie, pentru considerentele de fapt și de drept expuse mai sus, tribunalul a admis cererea și în consecință, a dispus rezoluțiunea promisiunii bilaterale de vânzare-cumpărare autentificate sub nr. 859/06.07.2020 de către notar public I.L.M. A dispus repunerea părților în situația anterioară. A obligat pârâta să restituie reclamantei suma de 75.000 Euro, echivalent în lei la cursul BNR, la dată plății, sumă achitată cu titlu de avans. A obligat pârâta să plătească reclamantei suma de 75.000 Euro, echivalent în lei la cursul BNR, la dată plății, cu titlu de penalitate contractuală. A obligat pârâta să plătească reclamantei suma de 3.629,50 lei, cu titlu de daune materiale. A obligat pârâta la plata cheltuielilor de judecată, respectiv a sumei de 8.164,48 lei, taxă de timbru și suma de 6.842,5 lei, onorariu de avocat.

Împotriva acestei sentințe pârâta T.P.E S.R.L. a formulat apel înregistrat la data de 04.09.2023 prin care a solicitat admiterea apelului, iar în principal, să se dispună anularea sentinței apelate, trimiterea cauzei spre rejudecare pentru soluționarea completă a fondului cauzei deduse judecătii, iar în subsidiar, modificarea în tot a sentinței apelate, în sensul respingerii cererii de chemare în judecată ca neîntemeiată. De asemenea, a solicitat obligarea intimetei la plata cheltuielilor de judecată ocazionate de prezentul litigiu.

În motivare, apelanta-pârâta a arătat, în esență, că a efectuat demersurile necesare încheierii contractului, respectiv finalizarea și recepționarea construcției C1 în care era cuprins și imobilul promis intimetei-reclamante, întocmirea actului de apartamente și a documentației cadastrale, solicitarea și obținerea certificatului fiscal în vederea vânzării.

A precizat că atitudinea promitentei cumpărătoare a oscilat în sensul că: a refuzat să se prezinte la notar în vederea semnării actului adițional de prorogare a termenului de încheiere a contractului de vânzare; în termenul de 6 luni prevăzut de art. 1669 alin. (2) Cod civil (reluat de alin. 3 al Titlului VI din Promisiune) nu a întreprins niciun demers în sensul obligării pârâtei la semnarea contractului de vânzare; în același termen, deși a fost invitată verbal și pe serviciul de mesagerie whatsapp de către reprezentantul legal al apelantei-pârâte să semneze contractul, ocazie cu care a fost solicitat și obținut de trei ori certificatul fiscal în vederea vânzării imobilului, a refuzat să se prezinte la notar.

Deoarece perfectarea unei înțelegeri scrise a trenat și după acest moment, iar apelanta-pârâta avea solicitări concrete de cumpărare a apartamentului din partea unor terți, a transmis intimetei Notificarea nr. 52/01.03.2022, prin care a convocat-o la data de 04.04.2023 la sediul BIN I.L. în vederea restituirii avansului (75.000 Euro).

După negocieri, la 04.04.2023 a fost încheiată Convenția de revocare a Promisiunii, autentificată de BIN I.L. prin încheierea nr. 576/04.04.2022 („Convenția de revocare” sau „Convenția”). Prin Convenție părțile au stabilit că Promisiunea rămâne fără efect cu condiția ca TBM să restituie avansul în quantum de 75.000 Euro, alături de spezele ocazionate de păstrarea acestei sume de bani în detenția promitentei vânzătoare (rata inflației, dobânda legală, cheltuieli administrative) pe care părțile le-au cuantificat convențional la suma de 10.000 euro și care se regăsesc trecute impropriu în Convenție cu titlu de „penalități”. Aceste sume trebuiau achitate în termen de 45 de zile de la data semnării Convenției de revocare.

Motivând că suma prevăzută prin Convenție nu a fost achitată de TBM, promitentă cumpărătoare a transmis Notificarea din 07.06.2022 prin care solicita prezența părții la 14.06.2022 în vederea încheierii contractului de vânzare al imobilului, deși în mod evident: încheiase un alt contract (Convenția), care era în vigoare și prin care drepturile și obligațiile părților din Promisiune fuseseră modificate; nu mai era oricum în termenul legal să pretindă această prestație, dat fiind termenul de prescripție de 6 luni prevăzut de art. 1669 alin. (2) Cod civil și care se împlinise pe data de 12.07.2021, cu aproximativ un an înaintea transmiterii acestei notificări.

Apelanta-pârâtă a susținut că hotărârea primei instanțe este pronunțată cu încălcarea și aplicarea greșită la legii (art. 1270 Cod civil - pacta sunt servanda): Convenția de revocare modificase raportul juridic născut în temeiul Promisiunii, iar instanța a înlăturat-o fără să fi fost investită cu vreo cerere în acest sens și fără a-și motiva această soluție.

Totodată, apelanta-pârâtă a considerat că instanța s-a pronunțat asupra cererii dispunând rezoluțiunea Promisiunii prin ignorarea efectelor Convenției de revocare intervenite între părți. În cuprinsul sentinței atacate instanța a reținut exclusiv că „fiindcă pârâta nu și-a îndeplinit nici obligațiile asumate prin Convenția de revocare în termenul stabilit de 45 de zile, lipsind-o astfel de efecte juridice”. (subl.ns.)

A apreciat că din modalitatea în care instanța a soluționat cauza prin raportare la cuprinsul Convenției, reiese că a ignorat în totalitate efectele acestui act juridic și mecanismul agreat de părți care leagă de îndeplinirea condiției suspensive exclusiv valabilitatea Promisiunii, nu a Convenției în sine.

A arătat că la momentul formulării și judecării acțiunii, Convenția se afla încă în ființă, astfel încât efectele condiției suspensive prevăzute în cuprinsul acesteia ar fi trebuit cercetate distinct, dacă reclamanta ar fi formulat o cerere în acest sens (fie în cadrul acestui dosar, fie pe cale separată). Este evident că simpla depășire a termenului de 45 de zile nu are ca efect lipsirea de efecte juridice a Convenției de revocare, iar această sancțiune nu se putea produce de drept, partea trebuind să obțină realizarea efectului juridic pretins pe cale judecătorească. Astfel, a considerat că nefiind investită în niciun fel în cadrul prezentului dosar cu o cerere care să privească valabilitatea sau efectele Convenției de revocare, instanța de fond s-a pronunțat extra petita, cu încălcarea principiului disponibilității reglementat de art. 9 C.proc.civ, atunci când a apreciat că acest act este lipsit de efecte juridice.

Apelanta-reclamantă a apreciat că oricum, chiar dacă se acceptă prin absurd că instanța ar fi putut pe cale incidentală să se pronunțe în legătură cu efectele și valabilitatea Convenției de revocare, considerentele pentru care, în optica instanței, aceasta ar fi „lipsită de efecte juridice” lipsesc cu desăvârșire, astfel că sub acest aspect hotărârea de fond este și nemotivată. Prin raportare la reținerile instanței privind valabilitatea ultimului act juridic încheiat de părți, esențial este faptul că în cuprinsul Convenției de revocare nu există o clauză de dezicere. Mai exact, îndeplinirea sau nu a condiției suspensive nu afectează valabilitatea Convenției, ci eventual strict efectele Promisiunii.

Tot astfel, a considerat că din hotărârea primei instanțe lipsește orice considerent privind caracterul caduc și neîntemeiat al Notificării din 07.06.2022 formulate de intimată, prin care aceasta solicitase încheierea contractului de vânzare, deși nu mai era în măsură să o facă deoarece: (i) încheiase un alt contract (Convenția), care era în vigoare și prin care drepturile și obligațiile părților din Promisiune fuseseră modificate; (ii) Nu mai era oricum în termenul legal

să pretindă această prestație, dat fiind termenul de prescripție de 6 luni prevăzut de art. 1669 alin. (2) Cod civil și care se împlinise pe data de 12.07.2021, cu aproximativ un an înaintea transmiterii acestei notificări.

Sub acest aspect, a apreciat apelanta-pârâtă că prima instanță se mulțumește să constante formal că simpla existență a Notificării din 07.06.2022 este suficientă pentru a dovedi culpa apelantei-pârâte, deși emitenta notificării nu mai era la momentul transmiterii acesteia titulara dreptului de a încheia contractul, drept de care se prevala și, implicit, nici nu mai era în măsură să pretindă în sarcina apelantei-pârâte conduita pe seama căreia a solicitat și obținut rezoluțiunea Promisiunii.

Concluzionând, apelanta-pârâtă a considerat că, chiar dacă acceptă că instanța de fond s-ar fi putut pronunța în legătură cu valabilitatea și efectele unui act juridic în legătură cu care nu fusese sesizată, hotărârea primei instanțe este nemotivată, motiv pentru care în temeiul art. 480 alin. (3) teza a II-a C.proc.civ se impune anularea Sentinței apelate și trimiterea cauzei spre rejudecare primei instanțe pentru o cercetare completă a fondului sub aspectul incidenței și efectelor Convenției de revocare.

Apelanta-pârâtă a susținut că sentința apelată este pronunțată cu aplicarea greșită a legii, în cauză nu sunt întrunite condițiile pentru rezoluțiunea Promisiunii. Astfel, a arătat că pentru a se putea stabili că se impune constatarea intervenirii rezoluțiunii, intimata trebuia să probeze, într-o primă fază, faptul că pârâta nu și-a îndeplinit obligația ce îi revine înlăuntrul perioadei în care, din punct de vedere legal, putea pretinde executarea acestei obligații.

De asemenea, a susținut că solicitarea intimatei de a încheia contractul promis este tardivă și formulată fără intenția reală de a produce efectele juridice pretinse. A arătat că în perioada în care se putea solicita încheierea contractului de vânzare pe cale silită, având în vedere termenul de 6 luni reglementat de art. 1669 alin. (2) Cod civil și reluat de alin. (3) al Titlului VI din Promisiune, intimata reclamanta nu și-a manifestat această intenție. Dimpotrivă, în această perioadă, precum și cu alte două ocazii (august și septembrie 2021), până la semnarea Convenției de revocare, apelanta pârâtă a fost cea care i-a solicitat intimatei să se prezinte la notar în vederea încheierii contractului de vânzare. Dovadă în acest sens sunt: atât certificatele fiscale solicitate de apelantă pentru vânzarea apartamentului nr. 6; cât și mesajele de pe serviciul de mesagerie whatsapp (pentru convocarea din septembrie 2021); în fine, aceste probe pot fi completate prin administrarea interogatoriului intimatei reclamante. Cu toate aceste ocazii, intimata reclamantă nu a mai dorit să se prezinte în vederea încheierii vânzării, fără să menționeze explicit acest lucru și fără să dea vreo justificare.

A mai arătat că pe fondul vânzării tuturor apartamentelor din corpul C1 în care se afla și apartamentul nr. 6 (operațiuni care s-au realizat în aceeași perioadă în care a invitat reclamanta la notarul public în vederea vânzării propriului apartament, împrejurare care rezultă din Anexa nr. 3 la prezenta), apelanta-pârâtă a interpelat-o expres pe intimata-reclamantă dacă mai dorește semnarea contractului de vânzare, deoarece avea oferte de cumpărare a apartamentului din partea unor terți.

Într-un final, intimata-reclamantă a precizat că nu mai dorește semnarea contractului, ci să i se restituie avansul achitat împreună cu spezele justificate la nivelul dobânzii legale, ratei de inflație și cheltuielilor administrative. Cu această ocazia s-a semnat Convenția de revocare prin care părțile modifică substanțial obligațiile lor, astfel cum am explicat în cele ce preced. Așadar, Notificarea din 07.06.2022 a intimatei reclamante, venită după cele trei refuzuri implicite ale

acesteia de a semna contractul de vânzare, era caducă și nu mai putea produce efectele juridice pretinse, deoarece în patrimoniul intimătei reclamante nu se mai afla dreptul de a pretinde apelantei-pârâte încheierea contractului de vânzare după trecerea unui termen de 6 luni de la data limită stabilită conform Promisiunii.

Apelanta-pârâtă a învederat faptul că prima instanță nu a observat că Notificarea din 07.06.2022 nu mai putea produce efectele juridice pretinse, pentru a se interpreta că prin intermediul acesteia operase legala punere în întârziere a acesteia.

Apelanta-pârâtă a mai susținut că culpa pentru neîncheierea contractului de vânzare aparține intimătei-reclamante. Astfel, chiar dacă s-ar înlătura complet Convenția de revocare astfel cum în mod nelegal a procedat instanța de fond, intimata-reclamantă tot nu putea solicita rezoluțiunea Promisiunii sub pretextul că apelanta-pârâtă nu-și respectase obligația de semnare a contractului de vânzare când cu cel puțin trei ocazii înainte de investirea instanței cu această cerere pârâta insistase pentru încheierea contractului de vânzare, solicitând emiterea certificatelor fiscale și invitând reclamanta la notarul public în acest sens. Or, a apreciat că refuzul implicit al reclamantei de a se prezenta la notarul public nu poate constitui totodată și cauza legitimă pentru care aceasta solicită acum și obține rezoluțiunea Promisiunii - *nemo auditur propriam turpitudinem allegans*.

A considerat că trebuie să se constate faptul că nesemnarea contractului de vânzare cu cele trei ocazii anterior investirii instanței cu acțiunea dedusă judecății se datorează exclusiv voinței intimătei reclamante, această dorință fiind relevată inclusiv prin încheierea Convenției de revocare a Promisiunii la cererea promitentei cumpărătoare.

Ca atare, a precizat că prima notificare scrisă având ca obiect o invitație de a fi restituită suma achitată cu titlu de avans a fost emisă de apelanta-pârâtă către intimată la data de 01.03.2022. Din cuprinsul acesteia rezultă cu claritate faptul că motivul pentru care a procedat la emiterea acestei notificări este imposibilitatea semnării contractului promis, drept urmare TBM a fost de acord cu renunțarea la dreptul acesteia de a reține avansul în temeiul clauzei de la Titlul VI din Promisiune, ca ultimă încercare de rezolvare amiabilă a cauzei, urmând a vinde apartamentul nr. 6 către un terț.

Fiind în discuție rezoluțiunea contractului, apelanta-pârâtă a susținut că se poate constata faptul că instanța de fond nu a stabilit îndeplinirea sau neîndeplinirea acestor condiții legale în baza unui probatoriu complet, care era esențial a fi administrat în cauză, în condițiile în care ambele părți susțin că vina în neexecutarea contractului aparține celeilalte, deși este evident că în cel puțin 3 ocazii reclamanta a refuzat semnarea contractului de vânzare, doar pentru ca ulterior să-și invoce propria turpitudine și să obțină rezoluțiunea Promisiunii.

În drept, apelanta-pârâtă a invocat dispozițiile art. 466 și urm. Cod procedură civilă.

La data de 24.10.2023 a fost înregistrată întâmpinarea formulată de intimata-reclamantă C.M prin care a solicitat respingerea apelului ca nefondat, cu obligarea apelantei-pârâte la plata cheltuielilor de judecată.

În motivare, în esență, referitor la afirmația „Subscrisa am efectuat demersurile necesare încheierii contractului”, a arătat faptul că apelanta-pârâtă nu menționează un aspect important, și anume faptul că nu a efectuat demersuri necesare încheierii contractului cu reclamanta, ci eventual cu terțul căruia i-a înstrăinat bunul promis acesteia.

A considerat că în relația contractuală stabilită cu apelanta, și-a îndeplinit toate obligațiile și a demonstrat acest lucru prin probe administrate în fața primei instanțe. Nu există nicio culpă nici susținută și nici dovedită prin raportare la obligațiile pe care și le-a asumat.

Împrejurarea că nu a sesizat instanța de judecată pentru a suplini consimțământul apelantei la încheierea contractului promis nu poate fi în niciun caz și nicio situație interpretată drept culpă în derularea relației contractuale sau atitudine oscilantă prin raportare la dorința sa de a dobândi dreptul de proprietate asupra imobilului prin încheierea contractului promis.

Faptul că nu a sesizat instanța de judecată a considerat intimata-reclamantă că este similar refuzului de încheiere a unui act adițional de prelungire a termenului, în sensul că nu îi poate fi imputat.

În condițiile în care și-a îndeplinit obligațiile și aștepta convocarea în vederea încheierii contractului promis, iar ulterior, după ce i s-a promis plata sumei de 85.000 de euro, a așteptat cu bună-credință, fără să sesizeze o instanță de judecată, primirea sumei respective, este evident că tot parcursul său contractual a fost corect și riguros și nu trebuia să facă niciun demers suplimentar pentru protejarea drepturilor sale legitim câștigate.

Intimata-reclamantă a considerat că, în speță, nu există nicio dovadă în sensul în care apelanta ar fi convocat-o, astfel încât toate susținerile acesteia (pe care tinde să le dovedească cu un mesaj din care rezultă faptul că a solicitat câteva zile pentru a alege finisajele) sunt departe de a demonstra culpa sa sau faptul că nu ar fi dorit sau ar fi oscilat în legătură cu încheierea contractului pentru care a plătit prețul.

A precizat că apelanta face referire la discuții din care a rezultat că intimata-reclamantă nu și-a mai dorit încheierea contractului de vânzare însă omite să evidențieze faptul că la momentul acelor discuții, cu rea-credință aceasta înstrăinase deja imobilul, astfel încât avea interes să obțină din partea sa un acord pentru desființarea Promisiunii. A evidențiat din nou reaua - credință făcând referire la afirmația apelantei în sensul în care avea solicitări concrete de cumpărare a apartamentului și în acest context a transmis către intimata-reclamantă o notificare datată 1 martie 2022, în condițiile în care la 14 februarie 2022 încheiasse deja convenția prin care a înstrăinat dreptul de proprietate asupra imobilului, către un terț.

Intimata-reclamantă a apreciat că este absurd să se susțină faptul că apelanta-pârâtă chiar consideră că a avut vreo culpă în derularea relației contractuale în condițiile în care nu a convocat-o în vederea încheierii contractului, și-a asumat expres plata de penalități și nu a oferit nicio explicație pentru vânzarea imobilului către altă persoană (deși raportul contractual dintre aceasta și reclamantă nu era lămurit - nu-și îndeplinise față de aceasta obligația asumată și nici nu plătit o sumă astfel încât să se elibereze de orice fel de obligație față de aceasta). Dacă termenul de șase luni la care a făcut referire a curs fără ca instanța să fie sesizată în vederea pronunțării unei hotărâri care să țină loc de contract de vânzare, termenul pentru restituirea sumei cuvenite nu s-a împlinit.

În combaterea situației de fapt expuse cu rea-credință și în mod neîntemeiat intimata-reclamantă a arătat faptul că dacă într-adevăr notarul public ar fi greșit reținând în cuprinsul convenției de revocare faptul că suma de 10000 euro a fost stabilită cu titlu de penalități, apelanta avea la dispoziție mijloace prevăzute de lege atât pentru a-i atrage răspunderea, cât și pentru a modifica respectiva convenție.

De asemenea, a arătat că contractul de vânzare se putea încheia cu respectarea termenului stabilit de către părți chiar și în condițiile în care finisajele nu ar fi fost alese, dacă apelanta își

arăta disponibilitatea în acest sens, dacă îi prezenta documentele necesare autentificării contractului, draftul de contract, și dacă o invita în fața notarului public arătând că este pregătită și dornică să își îndeplinească obligația asumată.

A susținut că instanța de judecată nu a încălcat principiul disponibilității și nu s-a pronunțat extra petita, fapt ce rezultă cu ușurință din simpla analiză a sentinței atacate. Apelanta face referire la lipsirea de efecte juridice a Convenției de revocare însă ceea ce a făcut instanța este tocmai analizarea respectivei convenții cu strictă respectare a prevederilor acesteia.

A considerat că neîndeplinirea obligației de plată este echivalentă cu lipsirea Convenției de revocare de efectele dorite, și anume eliberarea reciprocă a părților de obligațiile asumate prin Promisiune. În alte cuvinte, Promisiunea a fost menținută, adică nu a rămas fără efect, pentru că nu s-a îndeplinit condiția pe care și asumat-o promitenta-vânzătoare.

Apelanta susține că prima instanță se mulțumește să constate formal că simpla existență a notificării este suficientă pentru a dovedi culpa sa. În realitate, intimata-reclamantă a considerat că instanța de judecată a analizat în ansamblu toate aspectele pe care părțile le-au prezentat și toate documentele în baza cărora fiecare și-a susținut pretențiile, respectiv apărările. Culpa apelantei rezultă, așa cum este unanim recunoscut în materie contractuală, din simplul fapt al neexecutării obligațiilor asumate. Faptul că nu a dat curs notificării pentru încheierea contractului este doar unul dintre argumentele în sprijinul culpei promitentei-vânzătoare. Apelanta nu a sesizat instanța de judecată cu o cerere reconvențională privind caracterul caduc și neîntemeiat al notificării, astfel încât este greșită susținerea acesteia prin care se critică lipsa oricărui considerent sub acest aspect (pretins real). De asemenea, nu există nici un argument legal sau contractual care să susțină aprecierea apelantei în sensul că intimata-reclamantă nu mai era în măsură să transmită notificarea din 7 iunie 2022.

Intimata-reclamantă a așteptat, astfel cum au stabilit de comun acord, expirarea termenului asumat expres de apelantă pentru efectuarea unei plăți care nu a fost efectuată. Ulterior, cu stricta respectare a prevederilor din Convenția de revocare, a acționat, dat fiind că Promisiunea bilaterală nu a rămas fără efect tocmai pentru că promitenta-vânzătoare nu și-a îndeplinit obligația de a achita suma convenită în termenul menționat.

A precizat că a nu rămâne fără efect înseamnă a fi în vigoare, valabilă și obligatorie. În legătură cu o astfel de Promisiune bilaterală de vânzare - cumpărare a sesizat instanța de judecată, tocmai pentru că acest act juridic are caracteristicile pe care le-a indicat în afirmația anterioară. Apelanta susține că oricum nu ar mai fi fost în termenul legal pentru a pretinde încheierea contractului din cauza îndeplinirii termenului de prescripție de 6 luni care s-a împlinit la 12 iulie 2021. În acest sens, a învederat prevederile articolului 2.506 din Codul Civil. Aceste dispoziții legale dedicate efectelor prescripției împlinite atestă faptul că nu este întemeiată susținerea apelantei cu privire la pretinsul caracter caduc sau neîntemeiat al notificării intimitei-reclamante.

A considerat că nu poate fi pus semnul egalității între respingerea acțiunii întemeiate pe dispozițiile articolului 1669 din Codul Civil și executarea de bunăvoie a obligației pe care apelanta putea să o facă dacă nu înstrăina cu rea-credință bunul prin încheierea unui alt act transnativ de proprietate decât cel promis intimitei-reclamante.

Astfel, intimata-reclamantă a apreciat că consideră că este vădit nefondată cererea de trimitere a cauzei spre rejudecare primei instanțe pentru o cercetare completă a fondului sub aspectul incidenței și efectelor Convenției de revocare. De asemenea, raționamentul instanței este pe de-o parte clar și complet și, pe de altă parte, temeinic și legal sub toate aspectele analizate.

Intimata-reclamantă a considerat că este neîntemeiată susținerea apelantei cu privire la pretinsa întrunire a condițiilor pentru rezoluțiunea Promisiunii. A arătat în acest sens că apelanta nici nu invocă temeiul pentru care sarcina probei în ceea ce o privește ar fi trebuit să prevadă alte elemente decât cele pe care le-a susținut și le-a demonstrat în fața instanței de judecată, atât prin actele procedurale depuse, cât și prin susținerile orale din cadrul dezbaterilor.

A arătat că potrivit legii posibilitatea de a solicita rezoluțiunea Promisiunii în termenul de prescripție general de 3 ani arătând între altele faptul că cocontractantul nu și-a îndeplinit obligația asumată. În speță, este în discuție obligația de încheiere a contractului de vânzare cu respectarea termenului (a datei de 12 ianuarie 2021). Apelanta avea posibilitatea de a demonstra faptul contrar, și anume că și-a îndeplinit obligația asumată cu strictă respectare a respectivului termen. În plus, apelanta nu a răsturnat prezumția legală regăsită la articolul 1.548 din Codul Civil, și anume „Culpa debitorului unei obligații contractuale se prezumă prin simplul fapt al neexecutării”.

Faptul că instanța de judecată nu ar mai fi putut admite o cerere având ca obiect suplinirea consimțământului apelantei la încheierea contractului promis nu înseamnă că aceasta din urmă (dacă nu ar fi vândut imobilul) nu putea încheia contractul cu intimata-reclamantă.

A apreciat intimata-reclamantă că în egală măsură a avut dreptul de a invita apelanta la încheierea contractului promis în luna iunie a anului 2022 chiar dacă s-a împlinit termenul de prescripție reglementat la articolul 1669 din Codul Civil. A arătat că nimic nu împiedică părțile să ignore prescripția întrucât nu se află pe tărâmul unor drepturi de care părțile să nu poată dispune.

Așadar, în opinia intimitei-reclamante, nu există un fundament pentru susținerea legată de pretinsa tardivitate și inexistență a unei intenții reale de a produce efecte prin transmiterea notificării de convocare la notar.

Apelanta susține că până la semnarea Convenției de revocare i-a solicitat intimitei-reclamante să se prezinte la notarul public în vederea încheierii contractului de vânzare. În acest sens, a arătat că certificatele de atestare fiscală invocate nu au în mod evident valoare probatorie cu privire la pretinsa invitație. Dat fiind că apelanta a încheiat contract de vânzare cu privire la imobil cu altă persoană decât intimata-reclamantă, se poate deduce că solicitarea de obținere a unui certificat de atestare fiscală a fost făcută în contextul încercării de a încheia contractul de vânzare, însă nu cu intimata-reclamantă.

Dacă situația de fapt ar fi fost cea expusă de către apelată, aceasta ar fi putut să prezinte mesaje din care să rezulte expres că așteaptă promitenta-cumpărătoare la notarul public în vederea încheierii contractului promis. Discuțiile purtate nu relevă în niciun caz faptul că intimata-reclamantă nu și-a dat concursul spre a se încheia contractul. După cum rezultă din simpla lecturare a acestora, mesajele au alt subiect și nu atestă în niciun caz culpa acesteia.

A considerat că este vădit nefondată și nedovedită susținerea apelantei conform căreia intimata-reclamantă nu a mai dorit să se prezinte în vederea încheierii vânzării, fără să menționeze explicit acest lucru și fără să dea vreo justificare. În condițiile în care apelanta nu demonstrează faptul că ar fi convocat-o în vederea încheierii contractului și face referire la trei refuzuri implicite pe care de asemenea nu le demonstrează, este evidentă abordarea acesteia care nu încearcă altceva decât să inducă în eroare instanțele de judecată.

Intimata-reclamantă a solicitat apelantei-pârâte să demonstreze în fața instanței care sunt cele trei ocazii la care face referire și cărora nu le-ar fi dat curs în vederea încheierii contractului

de vânzare, împrejurarea că a semnat Convenția de revocare este calificată de către apelantă drept dovadă cu privire la faptul că nu și-a dorit să perfectez contractul promis. Ceea ce ignoră din nou promitentă - vânzătoare este faptul că la data de 1 martie 2022 când a invitat-o să-i restituie suma asumată, dreptul de proprietate asupra imobilului nu se mai afla în patrimoniul său, iar acest lucru nu i-a fost comunicat nici anterior notificării, nici prin notificarea comunicată.

În legătură cu probatoriul, apelanta-pârâtă consideră că acesta nu a fost complet. Cu privire la acest aspect, intimata-reclamantă a reiterat faptul că în materie contractuală culpa debitorului rezultă din simplul fapt al neexecutării. Din probele administrate rezultă că intimata-reclamantă și-a îndeplinit obligațiile asumate complet și la timp. Faptul că apelanta nu a fost în măsură să demonstreze același lucru nu poate conduce la concluzia că probatoriul administrat de către instanța care a pronunțat sentința apelată prezintă vreun fel de viciu.

În legătură cu proba cu interogatoriul, intimata-reclamantă a arătat faptul că nu poate fi nici un caz de natură să demonstreze ceea ce dorește apelanta, și anume faptul că aceasta ar fi avut mai multe încercări nereușite de a de a-și îndeplini obligația asumată, respectiv încheierea contractului de vânzare.

A considerat că apelanta-pârâtă are sarcina de a demonstra îndeplinirea de către aceasta a tuturor obligațiilor contractuale asumate, în special a celor ce rezultă din articolul V al Promisiunii. În legătură cu întocmirea documentației necesare și prezentarea actelor în lipsa cărora nu se putea încheia contractul de vânzare. În măsura în care demonstrează că a obținut toate aceste acte și că a convocat-o la notar cu respectarea termenului (12 ianuarie 2021), în mod evident administrarea oricărei probe suplimentare este absolut lipsită de relevanță și necesitate.

În drept, intimata-reclamantă a invocat dispozițiile art. 471¹ alin. 3 Noul Cod de procedură civilă.

În etapa apelului au fost administrate proba cu înscrisuri noi și cu interogatoriul părților.

Analizând, în limitele prevăzute de art. 479 alin. 1 din Codul de procedură civilă, cererea de apel, Curtea o apreciază ca fiind nefondată, pentru următoarele considerente:

Cu titlu preliminar, Curtea subliniază faptul că se impune analiza motivelor de apel astfel cum acestea au fost evidențiate în cuprinsul cererii de apel, acestea fiind singurele cu care Curtea este legal investită. Astfel, potrivit dispozițiilor art. 470 alin. 1 lit. c Noul Cod de procedură civilă, motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul trebuie să fie evidențiate în cuprinsul cererii de apel. A accepta teza contrară și a analiza motive expuse în afara cererii de apel ar echivala cu eludarea termenului în care se motivează apelul potrivit dispozițiilor art. 468 Noul Cod de procedură civilă.

Curtea apreciază, prin raportare la criticile formulate de către apelantă și în limita acestor critici, că prima instanță a pronunțat o hotărâre legală și temeinică, având în vedere probatoriul administrat, efectuând o corectă coroborare și apreciere a probelor precum și o justă interpretare și aplicare a dispozițiilor legale incidente.

Cu privire la situația de fapt, Curtea reține că între apelanta TBM P.E. S.R.L., în calitate de promitentă-vânzătoare, și intimata ..., în calitate de promitentă-cumpărătoare, s-a încheiat Promisiunea bilaterală de vânzare-cumpărare autenticată sub nr. 859/06.07.2020 de către BIN I.L. (filele 20-22 dosar T I.) prin care apelanta s-a obligat să vândă până la data de 12.01.2021 intimătei dreptul de proprietate asupra apartamentului tip B aflat la etajul 2 al imobilului în partea stângă a scârilor situat în București.

Părțile au stipulat că prețul este de 84.000 euro (art. III din contract) din care suma de 75.000 euro se achită cu titlu de avans până la data de 08.07.2020, iar suma de 9.000 euro inclusiv TVA se va achita în termen de 12 luni de la data semnării contractului de vânzare respectiv până la data de 12.01.2022 (art. IV din contract).

Curtea mai reține că, prin art. V din contract, părțile au prevăzut că perfectarea contractului de vânzare în formă autentică va avea loc până la data de 12.01.2021 sub rezerva îndeplinirii cumulative a următoarelor condiții stabilite în sarcina apelantei: recepționarea construcției, întocmirea certificatului de edificare a construcției; întocmirea documentației cadastrale, întocmirea actului de apartamentare/dezlipire a imobilului în formă autentică și întabularea acestuia; prezentarea certificatului de atestare fiscală pentru înstrăinare și a extraselor de carte funciară pentru autentificare; prezentarea oricăror alte documente necesare în vederea perfectării vânzării și sub condiția plății restului de preț de către intimată conform celor menționate la art. IV din contract. De asemenea, părțile au stipulat că transmiterea proprietății imobilului cu toate atributele sale și predarea acestuia vor avea loc la data autentificării contractului de vânzare-cumpărare respectiv până la data de 12.01.2021, dată la care se vor preda și toate titlurile de proprietate asupra imobilului.

Prin art. VI din contract, părțile au prevăzut că, în cazul în care apelanta, în mod nejustificat, nu își execută obligația de încheiere a contractului de vânzare în formă autentică în condițiile mai sus menționate sau nu îndeplinește condițiile impuse pentru încheierea valabilă a contractului de vânzare, va restitui intimătei dublul sumelor de bani achitate cu titlu de avans.

Curtea mai reține că, potrivit certificatului de atestare fiscală nr. 84197/06.07.2021 (fila 13), apartamentul care a făcut obiectul promisiunii bilaterale de vânzare-cumpărare a fost construit la data de 17.03.2021, iar la data de 14.02.2022 acesta a fost înstrăinat de către apelantă către un terț, aspect învederat de către ambele părți din prezenta cauză la termenul din data de 22.03.2024 precum și de către apelantă prin concluziile scrise depuse la data de 04.04.2024.

La data de 04.04.2022 între apelantă și intimată a fost încheiată Convenția de revocare autentificată sub nr. 576/04.04.2022 de către BIN I.L. (filele 26-27 dosar T I.) prin care acestea au declarat că Promisiunea bilaterală de vânzare-cumpărare autentificată sub nr. 859/06.07.2020 de către BIN I.L. rămâne fără efect sub condiția ca apelanta să achite intimătei în maxim 45 de zile începând de la data autentificării convenției de revocare suma de 85.000 euro din care suma de 75.000 euro reprezintă suma încasată cu titlu de avans, iar suma de 10.000 euro cu titlu de penalități.

Prin notificarea înregistrată la BEJA M.B și S.R.I la data de 07.06.2022 (fila 28 dosar T I.), intimata a înștiințat apelanta de faptul că aceasta din urmă nu și-a îndeplinit obligația de plată a sumei de 85.000 euro ceea ce echivalează cu faptul că este în vigoare Promisiunea de vânzare, că apelanta nu și-a manifestat în niciun fel intenția de a vinde și nu a fost convocată niciodată la notar în vederea încheierii contractului de vânzare, că intimata a lăsat să treacă un termen mai mult decât rezonabil pentru ca apelanta să își execute obligația principală de a termina construcția și de a semna contractul de vânzare-cumpărare, motiv pentru care a convocat apelanta să se prezinte la data de 14.06.2022 în vederea încheierii contractului de vânzare, în caz de refuz urmând a demara toate procedurile necesare în vederea recuperării dublului sumelor achitate astfel cum este stipulat în Promisiunea de vânzare.

În cauză, apelanta a susținut, în esență, că hotărârea atacată este pronunțată cu încălcarea și aplicarea greșită a legii (art. 1270 Noul Cod Civil) dat fiind că, în cauză, Convenția de revocare

modificase raportul juridic născut în temeiul Promisiunii, iar prima instanță a înlăturat-o fără să fi fost investită cu o cerere în acest sens și fără a motiva această soluție.

Analizând aceste susțineri ale apelantei, Curtea le apreciază ca fiind nefondate.

Astfel, Curtea constată că sentința atacată respectă exigențele prevăzute de dispozițiile art. 425 alin. 1 lit. b Noul Cod de procedură civilă și cuprinde motivele de fapt și de drept care au format convingerea instanței și au justificat soluția de admitere a cererii, oferindu-se răspuns apărărilor invocate de părți. În aceste condiții, părțile au posibilitatea de a înțelege argumentele care au determinat pronunțarea acestei soluții, iar controlul judiciar este posibil pe baza considerentelor expuse de prima instanță.

Contrar susținerilor apelantei, Curtea constată că sentința atacată este motivată inclusiv din perspectiva efectelor produse de către Convenția de revocare, fiind prezentat în mod coerent raționamentul juridic care a condus la pronunțarea soluției, astfel că hotărârea apelată conține motivarea conformă în fapt și în drept.

Astfel, Curtea constată că prima instanță a reținut că apelanta nu și-a îndeplinit obligațiile asumate prin Convenția de revocare în termenul stabilit de 45 de zile, lipsind-o de efecte juridice. Așadar, contrar susținerilor apelantei, Curtea constată că prima instanță a indicat în mod expres motivul pentru care a reținut că nu a operat revocarea promisiunii bilaterale de vânzare-cumpărare și anume neîndeplinirea de către apelantă a obligației asumate prin Convenția de revocare.

Curtea reține, în consecință, că prima instanță a prezentat raționamentul care a condus la respingerea acestei apărări a apelantei, fiind întrunită exigența motivării în sensul dispozițiilor art. 425 alin. 1 lit. b Noul Cod de procedură civilă.

Împrejurarea că apelanta nu este de acord cu soluția la care a ajuns prima instanță nu se traduce într-o motivare necorespunzătoare a sentinței, la fel cum neînsușirea apărărilor expuse de către parte nu reprezintă o nemotivare a hotărârii. Ceea ce este esențial este faptul că prima instanță a prezentat în mod clar și coerent argumentele pentru care a pronunțat soluția, fiind astfel posibilă realizarea controlului judiciar.

Față de cele arătate și subliniind, totodată, că exigențele motivării nu presupun ca instanța să răspundă fiecărui argument adus de către părți, Curtea constată că în cuprinsul sentinței atacate există considerente suficiente care să fundamenteze soluția pronunțată, să răspundă susținerilor părților, să permită acestora și instanței de apel să înțeleagă argumentele care au stat la baza soluției dispuse, în acord cu dispozițiile art. 425 alin. 1 lit. b Noul Cod de procedură civilă.

De asemenea, Curtea nu poate reține nici susținerea apelantei în sensul că, în cauză, Convenția de revocare modificase raportul juridic născut în temeiul Promisiunii bilaterale de vânzare-cumpărare.

În formularea acestei concluzii, Curtea are în vedere dispozițiile art. 1270 Noul Cod Civil, potrivit cărora „(1) Contractul valabil încheiat are putere de lege între părțile contractante. (2) Contractul se modifică sau încetează numai prin acordul părților ori din cauze autorizate de lege.”

Or, în acord cu cele reținute de prima instanță, Curtea constată că părțile au stipulat în mod expres în cuprinsul Convenției de revocare că Promisiunea bilaterală de vânzare-cumpărare rămâne fără efect numai dacă apelanta achită intimitei în termen de 45 de zile de la data de 04.04.2022 (data încheierii Convenției de revocare) suma de 85.000 euro.

Astfel, potrivit voinței clar exprimate a părților, în cazul în care apelanta nu îndeplinește această obligație, Promisiunea bilaterală de vânzare-cumpărare nu rămâne fără efect ci continuă să își producă efectele.

Or, în cauză, apelanta nu a făcut dovada achitării către intimată a sumei de 85.000 euro prevăzută în Convenția de revocare deși sarcina probei îi incumba sub acest aspect potrivit art. 249 Noul Cod de procedură civilă, astfel încât în mod corect prima instanță a reținut că Promisiunea bilaterală de vânzare-cumpărare a continuat să își producă efectele, neignorând prevederile Convenției de revocare ci dând, din contră, valență voinței clar exprimate a părților.

Sub acest aspect, Curtea nu poate reține susținerea apelantei în sensul că instanța nu a fost investită cu o cerere în acest sens de către intimată pronunțându-se extra petita și cu încălcarea principiului disponibilității prevăzut de art. 9 Noul Cod civil deoarece prima instanță nu s-a pronunțat asupra valabilității Convenției de revocare, contrar susținerilor apelantei, ci a făcut în mod direct aplicarea voinței părților exprimată prin Convenția de revocare și anume a aceleia potrivit căreia Promisiunea bilaterală de vânzare-cumpărare își înceta efectele numai dacă apelanta achita intimatei suma de 85.000 euro, ipoteză neregăsită în cauză.

Astfel, Curtea nu poate reține susținerea apelantei în sensul că simpla depășire a termenului de 45 de zile nu are ca efect lipsirea de efecte juridice a Convenției de revocare, sancțiunea neputându-se produce de drept, iar intimata trebuind să obțină realizarea efectului juridic pretins pe cale judecătorească. În formularea acestei concluzii, Curtea are în vedere că prima instanță nu a invalidat Convenția de revocare prin aplicarea unei sancțiuni (nulitate, rezoluțiune, ineficacitate etc.) pentru a trebui să fie investită cu un capăt de cerere în acest sens, ci a dat efect voinței părților cuprinse în Convenția de revocare prin analiza întrunirii condiției inserate în cuprinsul acesteia.

De asemenea, contrar susținerilor apelantei, potrivit chiar voinței clar exprimate a părților din cuprinsul Convenției de revocare, neplata sumei de 85.000 euro în termenul de 45 de zile de la data de 04.04.2022 echivala cu neîncetarea efectelor Promisiunii bilaterale de vânzare-cumpărare, această neplată producând în mod direct efecte în sensul nelipsirii Promisiunii bilaterale de vânzare-cumpărare de efecte.

Curtea subliniază că, în cauză, condiționarea încetării efectelor Promisiunii bilaterale de vânzare-cumpărare de plata de către apelantă a sumei de 85.000 euro nu reprezintă o condiție suspensivă în sensul art. 1399 și art. 1400 Noul Cod Civil (ca modalitate a unei obligații) deoarece încetarea efectelor unui contract nu reprezintă o obligație în sensul art. 1164 Noul Cod Civil potrivit căruia „Obligația este o legătură de drept în virtutea căreia debitorul este ținut să procure o prestație creditorului, iar acesta are dreptul să obțină prestația datorată”, și care vizează, astfel, o prestație, ci reprezintă una dintre modurile de stingere a obligațiilor născute dintr-un raport juridic.

Astfel, în cauză, este supusă analizei instanței intervenirea sau nu a stingerii prin acordul părților a efectelor Promisiunii bilaterale de vânzare-cumpărare în sensul art. 1270 alin. 2 Noul Cod civil și anume a respectării acestui acord din perspectiva plății de către apelantă a sumei de 85.000 euro.

În consecință, Curtea constată că susținerile apelantei prin raportare la efectele condiției suspensive sunt lipsite de relevanță atât din perspectiva lipsei incidenței unei condiții suspensive în sensul art. 1399 și art. 1400 Noul Cod civil cât și din perspectiva faptului că, oricum, apelanta nu a făcut dovada plății către intimată a sumei de 85.000 euro.

Curtea nu poate reține nici susținerea apelantei în sensul că era necesar ca, în cuprinsul Convenției de revocare, să existe o clauză de dezicere dat fiind faptul că, astfel cum s-a reținut deja, prima instanță a făcut aplicarea voinței părților rezultată din chiar cuprinsul Convenției de revocare, nereținând o denunțare a acestei convenții pentru a fi necesară o clauză în sensul art. 1276 Noul Cod civil

Pentru toate aceste considerente, în limita criticilor din apel, Curtea constată că în mod corect prima instanță a reținut că Promisiunea bilaterală de vânzare-cumpărare nu rămas fără efecte prin acordul părților.

Apelanta a mai susținut, în esență, că nu sunt întrunite condițiile pentru a se dispune rezoluțiunea Promisiunii bilaterale de vânzare-cumpărare.

Analizând această susținere a apelantei, Curtea o apreciază ca fiind nefondată. Astfel, Curtea constată că potrivit art. 1549 alin. 1 Noul Cod civil „Dacă nu cere executarea silită a obligațiilor contractuale, creditorul are dreptul la rezoluțiunea sau, după caz, rezilierea contractului, precum și la daune-interese, dacă i se cuvin.”, iar potrivit art. 1516 alin. 2 pct. 2 Noul Cod civil „Atunci când, fără justificare, debitorul nu își execută obligația și se află în întârziere, creditorul poate, la alegerea sa și fără a pierde dreptul la daune-interese, dacă i se cuvin: să obțină, dacă obligația este contractuală, rezoluțiunea sau rezilierea contractului ori, după caz, reducerea propriei obligații corelative;”.

Din perspectiva condiției privitoare la neexecutarea unei obligații, apelanta a susținut, în esență, că intimata trebuia să probeze că apelanta nu și-a îndeplinit obligația care îi revenea înăuntrul perioadei în care, din punct de vedere legal, putea pretinde executarea acestei obligații.

Sub un prim aspect, Curtea constată că susținerile apelantei privitoare la partea căreia îi incumbă sarcina probei sunt nefondate, apelanta fiind cea care este ținută a proba că a executat obligațiile contractuale care îi incumbau, executarea obligațiilor reprezentând pentru apelantă un fapt pozitiv care poate fi probat potrivit art. 250 Noul Cod de procedură civilă în timp ce pentru intimată neexecutarea obligațiilor de către apelantă reprezentând un fapt negativ și care nu poate fi, așadar, probat.

Sub un al doilea aspect, Curtea constată că apelanta nu a făcut dovada obligației de vânzare a apartamentului care face obiectul Promisiunii bilaterale de vânzare-cumpărare prin încheierea contractului de vânzare-cumpărare în formă autentică până la data de 12.01.2021 potrivit art. I și V din Promisiunea bilaterală de vânzare-cumpărare deși sarcina probei îi incumba, astfel cum s-a reținut mai sus.

Astfel, Curtea constată că obligația mai sus redată a apelantei trebuia îndeplinită până la data de 12.01.2021.

Susținerea apelantei în sensul că intimata a fost de acord cu prelungirea acestui termen nu poate fi reținută, aceasta nefiind probată de către apelantă deși sarcina probei îi incumba potrivit art. 249 Noul Cod de procedură civilă, din probele administrate în cauză nerezultând un asemenea acord al părților. Contrar susținerilor apelantei, răspunsul intimatei la întrebarea nr. 12 din interogatoriul care i-a fost administrat (filele 173-175) nu este de natură a dovedi susținerea apelantei, intimata răspunzând la o întrebare care viza dacă intimata a formulat vreo solicitare de încheiere a contractului de vânzare-cumpărare, răspunsul intimatei în sensul că a întregat mereu când se va încheia contractul, fără a presa apelanta nefăcând nicio referire la prelungirea datei convenite contractual. Astfel, Curtea constată că răspunsul intimatei nu cuprinde nicio recunoaștere a acesteia sub acest aspect, răspunsul oferit de intimată în sensul că nu a presat

apelanta precum și în sensul că nu a formulat nicio solicitare de încetare a contractului neechivalând cu o recunoaștere a prelungirii termenului contractual. De altfel, Curtea constată că însăși apelanta a indicat în cuprinsul cererii de apel (fila 4) faptul că intimata a refuzat să se prezinte la notar în vederea semnării unui act adițional de prorogare a termenului de încheiere a contractului de vânzare-cumpărare.

Totodată, Curtea nu poate reține susținerile apelantei în sensul că aceasta avea posibilitatea de a-și executa obligația înăuntrul termenului de prescripție a dreptului de a cere obligarea sa la încheierea contractului (a termenului de 6 luni prevăzut de art. 1669 alin. 2 Noul Cod civil), obligația sa fiind aceea de a încheia contractul până la termenul din data de 12.01.2021, instituirea unui termen de prescripție neavând drept efect prelungirea termenului instituit pentru executarea obligației date fiind prevederile art. 2500 Noul Cod civil

Or, potrivit certificatului de atestare fiscală nr. 84197/06.07.2021 (fila 13), apartamentul care a făcut obiectul promisiunii bilaterale de vânzare-cumpărare a fost construit la data de 17.03.2021, ulterior datei convenite contractual, astfel cum chiar apelanta a recunoscut la termenul de judecată din data de 22.03.2024.

Din perspectiva momentului la care apartamentul a fost construit, Curtea va avea în vedere data de 17.03.2021 înscrisă în certificatul de atestare fiscală, apreciind susținerile intimitei în sensul că în perioada septembrie-octombrie 2021 acesta încă era în stadiul de șantier în lucru, iar în luna martie 2022 în demisol era șantier, liftul nefiind funcțional ca nefiind relevante atâta timp cât data oficial înscrisă în certificatul de atestare fiscală ca fiind cea a construirii este oricum ulterioară datei prevăzute contractual și anume 12.01.2021.

Date fiind aceste rețineri, Curtea constată că susținerile apelantei în sensul că intimata a fost cea care nu a mai dorit încheierea contractului sunt lipsite de relevanță deoarece susținerile apelantei (filele 5-6) vizează momente ulterioare datei de 12.01.2021 și, oricum, apartamentul însuși a fost construit ulterior datei de 12.01.2021. În consecință, susținerile apelantei privitoare la obținerea certificatelor de atestare fiscală (06.07.2021, 09.08.2021, 13.09.2021), la încheierea cu alți promitenți-cumpărători a contractelor de vânzare-cumpărare pentru celelalte apartamente (08.08.2021-23.09.2021), la faptul că aceștia din urmă s-au mutat efectiv în apartamente și la faptul că ar fi convocat-o pe intimată prin aplicația whatsapp să încheie contractul (21.09.2021 – fila 23) nu sunt de natură a schimba soluția în condițiile în care, potrivit chiar susținerilor apelantei, toate aceste aspecte se situează la un moment ulterior celui la care obligația apelantei trebuia îndeplinită, 12.01.2021, la această din urmă dată imobilul nefiind nici construit.

De asemenea, Curtea constată că, în cauză, apelanta nu a făcut dovada unei convocări a intimitei în vederea încheierii contractului, singura probă depusă în acest sens fiind conversația din aplicația Whatsapp din data de 21.09.2021 (fila 23) în care apelanta menționează „și sa facem contractul”, fără a fi indicate o dată anume sau un loc pentru încheierea acestuia pentru a avea valoarea unei convocări, după cum răspunsul dat de către intimată „Bună ziua, vorbim mâine” nu are semnificația unui refuz.

Totodată, Curtea constată că apelanta nu a făcut dovada motivului pentru care a obținut certificatele fiscale și oricum acestea nu fac dovada convocării intimitei în vederea încheierii contractului de vânzare-cumpărare, contrar susținerilor apelantei.

Față de aceste considerente, Curtea apreciază ca fiind lipsite de relevanță și susținerile apelantei în sensul că în perioada 11.2020-24.09.2021 a existat o comunicare între părți în vederea amenajării apartamentului conform solicitărilor intimitei (filele 14-23), relevant fiind

faptul că nici aceste comunicări dintre părți nu atestă prelungirea convențională a termenului din data de 12.01.2021 și nici convocarea în concret a intimății în vederea încheierii contractului sau un refuz al acesteia de încheiere a contractului ci doar modul de alegere de către intimată a finisajelor precum și faptul că apelanta nu finalizase construirea imobilului la data de 12.01.2021, nerespectând, astfel, obligația contractuală asumată.

Astfel, intenția apelantei de finisare a apartamentului conform solicitărilor intimății respectiv efectuarea de către apelanta a demersurilor pentru finalizarea și recepția imobilului nu echivalează cu îndeplinirea de către aceasta a obligației sale de rezultat asumată prin art. I și V din Promisiunea bilaterală de vânzare-cumpărare.

Referitor la susținerile apelantei în sensul că data de 12.07.2021 era ultima zi în care intimata putea solicita obligarea sa la încheierea contractului de vânzare-cumpărare pe cale judiciară față de dispozițiile art. 1669 alin. 2 Noul Cod civil, astfel încât solicitarea intimății de încheiere a contractului este tardivă și formulată fără intenția reală de a produce efecte, Curtea le apreciază ca fiind lipsite de relevanță.

Astfel, Curtea constată că potrivit art. 1669 alin. 1 și 2 Noul Cod civil „(1) Când una dintre părțile care au încheiat o promisiune bilaterală de vânzare refuză, nejustificat, să încheie contractul promis, cealaltă parte poate cere pronunțarea unei hotărâri care să țină loc de contract, dacă toate celelalte condiții de validitate sunt îndeplinite. (2) Dreptul la acțiune se prescrie în termen de 6 luni de la data la care contractul trebuia încheiat.”

Așadar, Curtea constată că art. 1669 alin. 2 Noul Cod civil instituie un termen de prescripție de 6 luni a dreptului material la acțiune în ceea ce privește o cerere de pronunțare a unei hotărâri care să țină loc de contract, termen care nu este incident în prezenta cauză.

În formularea acestei concluzii, Curtea constată că, în vederea *protejării* dreptului său, potrivit dispozițiilor art. 1549 alin. 1 Noul Cod civil mai sus redate, creditorul unei obligații are alegerea între a solicita executarea silită a obligației și a solicita rezoluțiunea contractului cu daune-interese, aceste opțiuni ale creditorului fiind prevăzute și de art. 1516 alin. 2 pct. 1 și 2 Noul Cod civil

Or, dispozițiile art. 1669 alin. 2 Noul Cod civil instituie un termen de prescripție de 6 luni a dreptului material la acțiune în ceea ce privește o cerere de pronunțare a unei hotărâri care să țină loc de contract, deci a dreptului material la acțiune în ipoteza în care creditorul optează pentru executarea în natură a obligației de către debitor.

Așadar, termenul de prescripție de 6 luni instituit de art. 1669 alin. 2 Noul Cod civil nu vizează ipoteza din cauză în care intimata a optat pentru solicitarea rezoluțiunii contractului cu daune-interese și nu pentru executarea în natură a obligației.

De asemenea, Curtea subliniază că împlinirea termenului de prescripție nu are în niciun caz semnificația pierderii dreptului creditorului și exonerarea debitorului de obligația corelativă ci numai semnificația faptului că, în ipoteza împlinirii termenului de prescripției, creditorul obligației nu mai poate obține *concurusul instanței* în vederea *protejării* dreptului său.

Astfel, din perspectiva solicitării intimății de rezoluțiune a Promisiunii bilaterale de vânzare-cumpărare cu daune-interese, termenul de 6 luni reglementat de art. 1669 alin. 2 Noul Cod civil nu prezintă relevanță, acesta vizând un alt tip de acțiune și neafectând dreptul intimății respectiv obligația corelativă a intimății în substanța acestora.

Față de aceste considerente, contrar susținerilor apelantei, Curtea constată că prima instanță nici nu era ținută să analizeze eventuala caducitate a notificării din data de 07.06.2022

în condițiile în care aceasta a reținut că Promisiunea bilaterală de vânzare-cumpărare își produce efectele, iar susținerile apelantei privitoare la emiterea notificării după împlinirea termenului de prescripție de 6 luni prevăzut de art. 1669 alin. 2 Noul Cod civil nu sunt de natură a conduce la schimbarea soluției.

Astfel, apelanta a susținut că intimata a emis notificarea din data de 07.06.2022 după împlinirea termenului de prescripție de 6 luni, astfel încât aceasta nu mai era în drept să ceară încheierea contractului de vânzare-cumpărare, nemaifiind titulara acestui drept.

Or, Curtea reiterează aspectele deja reținute în sensul că obiectul prezentei cauze este dat de rezoluțiunea Promisiunii bilaterale de vânzare-cumpărare și nu de pronunțarea unei hotărâri care să țină loc de contract de vânzare-cumpărare precum și în sensul că termenul de prescripție de 6 luni prevăzut de art. 1669 alin. 2 Noului Cod civil nu afectează existența dreptului ci numai posibilitatea părții de a beneficia de concursul instanței în obținerea unei executări în natură.

În consecință, intimata putea prin notificarea din data de 07.06.2022 să solicite apelantei să execute obligația de încheiere a contractului de vânzare-cumpărare, apelanta putând să execute voluntar această obligație chiar după împlinirea termenului de prescripție, motiv pentru care Curtea nu poate reține susținerea apelantei în sensul că notificarea emisă de către intimată a fost formulată fără intenția reală de a produce efecte juridice după cum nu poate reține nici că a fost emisă tardiv, art. 1669 alin. 2 Noului Cod civil nereglementând un termen de emitere a unei notificări de punere în întârziere.

Așadar, Curtea constată că în mod corect prima instanță a analizat notificarea din data de 07.06.2022 prin prisma condiției punerii în întârziere a debitorului pentru a obține rezoluțiunea pentru neîndeplinirea acestei obligații, reținând întrunirea acestei condiții.

Astfel, Curtea constată că notificarea din data de 07.06.2022 cuprinde mențiunea că apelanta a depășit termenul contractual și că, în ipoteza în care apelanta nu semnează contractul de vânzare-cumpărare atunci intimata va apela la clauza penală, astfel încât notificarea are valoarea unei puneri în întârziere și a fost făcută cu intenția de a produce efecte, contrar susținerilor apelantei sub acest aspect.

Faptul că apelanta alesese să vândă imobilul în cauză unui terț la data de 14.02.2022 fără a ieși, în prealabil, din raportul contractual cu intimata, nu este de natură a conduce la concluzia unei lipse de intenție reală din partea intimatei de a da curs Promisiunii bilaterale de vânzare-cumpărare, vânzarea către un terț în aceste condiții fiind imputabilă apelantei.

Din această perspectivă, Curtea constată că răspunsul intimatei la întrebarea nr. 11 din interogatoriul care i-a fost administrat (filele 173-175) nu este de natură a atesta o recunoaștere a intimatei în sensul lipsei unei intenții reale, răspunsul său fiind în sensul că demersul a fost unul potrivit procedurii judiciare.

Totodată, Curtea constată că încheierea Convenției de revocare nu este de natură a conduce la concluzia că intimata nu a urmărit încheierea contractului de vânzare-cumpărare la momentul emiterii notificării din 07.06.2022 în condițiile în care Convenția de revocare prevedea condiții clare în care opera încetarea efectelor Promisiunii bilaterale de vânzare-cumpărare și în care o eventuală cunoaștere de către intimată a faptului că imobilul fusese deja înstrăinat nu se traduce într-o renunțare a intimatei la valorificarea mijloacelor aflate la îndemâna sa pentru protejarea drepturilor sale.

Sub aspectul culpei, Curtea constată că potrivit art. 1548 Noul Cod civil „Culpa debitorului unei obligații contractuale se prezumă prin simplul fapt al neexecutării.”.

În ceea ce privește susținerea apelantei în sensul că nu poate fi reținută culpa sa deoarece cu cel puțin trei ocazii înainte de învestirea instanței a invitat intimata să încheie contractul de vânzare-cumpărare, intimata refuzând, Curtea reiterează aspectele deja reținute în sensul că toate aceste evenimente se situează ulterior momentului la care apelanta avea obligația de a încheia contractul de vânzare-cumpărare, 12.01.2021, la acea dată imobilul nefiind nici construit, astfel încât eventualele invitații ulterioare ale intimatei în vederea încheierii contractului nu sunt de natură a înlătura culpa apelantei care nu a executat obligația sa de rezultat până la data de 12.01.2021, simpla neexecutare denotând culpa acesteia potrivit art. 1548 Noul Cod civil. De asemenea, Curtea reiterează aspectele deja reținute cu privire la nedovedirea existenței a trei convocări ale intimatei în vederea încheierii contractului de vânzare-cumpărare pe care intimata să le fi refuzat.

În consecință, nici emiterea notificării din data de 01.03.2022 de către apelantă (fila 25 dosar T I.) prin care îi pune în vedere intimata ca, la data de 04.04.2022, să se prezinte la biroul notarului în vederea restituirii sumei de 75.000 euro nu este de natură a o exonera de culpă, această notificare fiind emisă ulterior datei de 12.01.2021 și chiar ulterior vânzării apartamentului de către apelantă unui terț deși apelanta nu ieșise din raportul contractual cu intimata.

Referitor la susținerea apelantei în sensul că intimata nu a întreprins niciun demers în sensul obligării sale la semnarea contractului de vânzare-cumpărare în termenul de 6 luni prevăzut de art. 1669 alin. 2 Noul Cod civil nu este de natură a înlătura culpa apelantei în condițiile în care intimata nu era ținută la întreprinderea unor asemenea demersuri potrivit considerentelor mai sus expuse cu privire la efectele împlinirii termenului de prescripție care se reflectă exclusiv asupra pierderii concursului instanței în vederea obținerii executării în natură și în care apelanta nici nu finalizase imobilul la data de 12.01.2021, ci îl vându-se, din contră, unui terț la data de 14.02.2022 fără a ieși din raportul contractual cu intimata.

Curtea constată, totodată, că în mod corect prima instanță a reținut că, prin Convenția de revocare, apelanta și-a recunoscut culpa prin faptul că a fost de acord să plătească penalități. Sub acest aspect, Curtea nu poate reține susținerea apelantei în sensul că suma este denumită greșit în Convenția de revocare ca reprezentând penalități dat fiind faptul că exprimarea părților este una clară și care nu ridică dubii din perspectiva voinței reale a părților.

Totodată, Curtea constată că, potrivit art. 270 alin. 2 Noul Cod de procedură civilă, declarațiile părților cuprinse în actul autentic fac dovadă, până la proba contrară, atât între părți, cât și față de oricare alte persoane.

Or, apelanta nu a făcut dovada că, în cauză, voința reală a părților ar fi fost aceea de a se plăti rata inflației, dobânda legală, cheltuieli administrative și nu penalități astfel cum părțile le-au denumit în mod expres.

Sub acest aspect, Curtea nu poate reține susținerea apelantei în sensul că intimata a recunoscut acest fapt prin răspunsul la întrebarea nr. 10 din interogatoriul care i-a fost administrat (filele 173-175), intimata răspunzând negativ la această întrebare și indicând în răspunsul său că atunci când a semnat convenția la notar s-a pus problema chiar de penalitate, mențiunea că i-au fost ținute banii atâta timp neexcluzând noțiunea de penalități după cum nu exclude nici noțiunea de culpă a apelantei.

Referitor la susținerea apelantei în sensul că prima instanță nu a stabilit îndeplinirea sau neîndeplinirea condițiilor legale în baza unui probatoriu complet, Curtea constată că apelanta s-a limitat la a indica inexistența unui probatoriu complet, fără a aduce însă vreo critică referitoare

la modul în care prima instanță a încuviințat probele sau ce probe ar fi lipsit din probatoriul administrat.

Sub acest aspect, Curtea reține că a formula un motiv de apel înseamnă dezvoltarea acestuia în sensul formulării unor critici concrete privind judecata realizată de instanța care a pronunțat hotărârea apelată. Or, apelanta nu a dezvoltat în niciun fel motivul de apel invocat, acesta fiind formulat în mod formal și nefiind de natură a investi instanța de apel cu analiza acestuia prin prisma unor critici concrete.

Pentru toate aceste considerente, în limitele criticilor din apel, Curtea constată că apelanta nu a îndeplinit obligația de a încheia contractul de vânzare-cumpărare până la data de 12.01.2021, aceasta finalizând, din contră, imobilul la o dată ulterioară, 17.03.2021, și vânzând imobilul unui terț la data de 14.02.2022 deși nu ieșise din raportul contractual cu intimata, neexecutarea fiind, așadar, suficient de însemnată și fiind generată de culpa apelantei care a și fost pusă în întârziere, fiind întrunite, în consecință, condițiile pentru rezoluțiunea Promisiunii bilaterale de vânzare-cumpărare.

Totodată, Curtea constată că, prin apelul formulat, apelanta nu a criticat celelalte considerente ale primei instanțe privitoare la neplata de către intimată a sumei de 9.000 euro și la repunerea părților în situația anterioară cu acordarea daunelor materiale și a penalităților solicitate de către intimată, Curtea fiind ținută a analiza criticile cuprinse în calea de atac, nu și a celor din concluzii scrise depuse după rămânerea în pronunțare.

Pentru aceste considerente, în temeiul art. 480 Noul Cod de procedură civilă, Curtea va respinge apelul ca nefondat.

Având în vedere că apelanta este cea care a pierdut procesul în etapa apelului, Curtea constată că aceasta nu este îndreptățită nici la recuperarea cheltuielilor de judecată, nefiind întrunite condițiile prevăzute de art. 453 Noul Cod de procedură civilă, apelanta fiind, în schimb, ținută la plata cheltuielilor de judecată către intimată în cuantum de 7.437,5 lei reprezentând onorariu avocațial astfel cum a fost dovedit prin facturile și dovezile de plată aflate la filele 113-113 verso, 114-114 verso, 129-129 verso, 130-130 verso și 131-131 verso.

Curtea apreciază că onorariul avocațial în cuantum de 7.437,5 lei nu se impune a fi redus față de criteriile cuprinse în art. 451 alin. 2 Noul Cod de procedură civilă. Astfel, Curtea constată că onorariul este proporțional cu munca depusă de către apărătorul intimatei care a redactat întâmpinarea depusă în cauză și a fost prezent la cele două termene de judecată acordate precum și cu valoarea cauzei (150.000 euro) și complexitatea acesteia care a presupus administrarea de noi probe.

**Anularea hotărârii adunării generale a asociaților de majorare a capitalului social.
abuzul de majoritate. Apel (art. 132, art. 136¹ din Legea nr. 31/1990)**

„... pentru a fi vorba de un abuz de majoritate, trebuie îndeplinite cel puțin două condiții: decizia adoptată prin hotărârea asociaților să profite exclusiv asociaților majoritari și să fie contrară interesului general al societății. Interesul social al societății coincide cu interesul comun al asociaților prin prisma prosperității societății în care sunt asociați, astfel încât intenția comună a asociaților de a se asocia și de a desfășura în comun o activitate comercială pentru a obține profit se exprimă prin voința și interesul social al societății, affectio societatis.

În aceste condiții, în mod evident, nu poate fi vorba de un abuz de majoritate și nici de o hotărâre adoptată în mod abuziv, întrucât art. 136 ind.1 din Legea nr.31/1990 se referă la respectarea drepturilor și intereselor legitime specifice affectio societatis și interesului social, iar majorarea de capital este în mod evident în interesul general al societății.

Hotărârea AGA în discuție este luată în interesul societății și este fundamentată pe chestiuni de oportunitate financiară, ce privesc conducerea acesteia. Criticile ce privesc situația financiară a societății nu constituie motive de nelegalitate a hotărârii, astfel încât să poată fi analizate în cauza de față.”

(Curtea de Apel București, Secția a VI-a Civilă, Decizia civilă nr. 643A din 11.04.2024)

Deliberând asupra cauzei civile de față, constată:

Prin cererea înregistrată pe rolul Tribunalului I. la data de 27.12.2022 sub nr. reclamantul M.R a solicitat în contradictoriu cu pârâta S.F. SRL, să se dispună constatarea nulității/anularea hotărârii adunării generale a asociaților nr. 5 din data de 13.12.2022, având ca obiect (nelegală) majorare a capitalului social, nesemnată, așa cum a fost primită de la administratorul S.F SRL, prin e-mail-ul din data de 24.12.2022.

Prin sentința civilă nr. 2045/21.09.2023, pronunțată de Tribunalul I. – Secția Civilă, în dosarul nr., a fost respinsă excepția lipsei de interes și a fost respinsă acțiunea formulată de reclamantul M.R., în contradictoriu cu pârâta S.F SRL, ca neîntemeiată.

Pentru a pronunța această sentință, prima instanță, în temeiul art. 248 alin. 1 C. pr. civ., soluționând cu prioritate excepția lipsei de interes a reclamantului în formularea acțiunii, a constatat că aceasta este neîntemeiată și a fost respinsă ca atare.

Pârâta a arătat, în susținerea excepției, că a fost desființat contractul de cesiune de părți sociale prin care reclamantul a dobândit calitatea de asociat în cadrul societății, depunând o notificare trimisă reclamantului prin executor judecătoresc prin care s-a adus la cunoștința reclamantului desființarea de plin drept a contractului.

Conform extrasului de pe portalul Tribunalului București depus de reclamant, s-a constatat că pe rolul Tribunalului București se află dosarul nr. având ca obiect rezoluțiune contract – decăderea pârâtului din beneficiul termenului, fiind vorba de contractul de cesiune de părți sociale despre care pârâta susține că ar fi fost desființat.

În consecință, având în vedere că situația vizând înlăturarea calității de asociat a reclamantului încă nu a fost tranșată definitiv, iar la acest moment reclamantul încă are calitate de asociat în societatea pârâtă, s-a reținut că există interesul acestuia de anulare a hotărârii AGA care face obiectul prezentului litigiu.

Pe fondul cauzei, s-a constatat că reclamantul este asociat al societății S.F SRL, deținând 480 de părți sociale care reprezentau 24% din capitalul social al societății. Alături de reclamant, S.F SRL mai avea ca asociați pe P.S.A (25% din capitalul social) și pe C.S.L (51% din capitalul social), aspecte ce reies din extrasul ONRC generat la 28.05.2021 (f. 34 dosar).

Prin hotărârea Adunării generale a asociaților nr. 5/13.12.2022 (f. 18), contestată de reclamant, s-a hotărât majorarea capitalului social cu suma de 160.000 lei prin emiterea de 16.000 de părți sociale noi (ca urmare a aporturilor asociaților P. și C.), la o valoare nominală de 10 lei/parte socială, precum și actualizarea actului constitutiv pentru a reflecta modificările aprobate.

Urmare a acestor modificări, conform extrasului ONRC generat la 23.12.2022 (f. 22), cota de participare la beneficii și pierderi a reclamantului s-a diminuat la 2,67%, în timp ce cotele celorlalți asociați au crescut la 32,01%, respectiv 65,32%.

În primul rând, motivele de nulitate absolută invocate de reclamant în susținerea cererii sale se impun a fi înlăturate, ca neîntemeiate.

Tribunalul nu a avut în vedere susținerile reclamantului privind presupuse fapte de delapidare sau de spălare de bani săvârșite de ceilalți doi asociați, din moment ce acestea, în cazul în care se adevăresc, privesc fapte de natură penală care pot fi analizate doar de către instanțele penale. Aceste susțineri oricum nu au legătură cu adoptarea hotărârii contestate și nu pot fi luate în calcul.

Referitor la cauza ilicită, potrivit art. 1235 C. civ., „cauza este motivul care determină fiecare parte să încheie contractul”. Totodată, potrivit art. 1236 alin. 2 C. civ., „cauza este ilicită când este contrară legii și ordinii publice”.

Având în vedere că sarcina probei îi revine celui care face o susținere în procesul civil, conform art. 249 C. pr. civ., s-a constatat că reclamantul nu a făcut dovada existenței unei cauze ilicite pentru adoptarea hotărârii AGA nr. 5/13.12.2022, în condițiile în care, conform adresei din 24.12.2022 (f. 19), administratorul pârâtei a precizat că aportul la capitalul social „va fi folosit pentru plata datoriilor curente și pentru finanțarea în continuare a activității societății”. Aceasta motivarea are în vedere nevoile reale de gestiune ale activității societății -f. 128 verso, situație ce este cunoscuta reclamantului în calitate de asociat, iar formularea unor plângeri penale sau invocarea unor fapte penale nu este suficientă pentru a dovedi contrariul. Mai mult, motivele pentru care asociații decid majorarea capitalului social este o chestiune ce ține exclusiv de voința asociaților neputând fi cenzurată de instanța de judecată din niciun punct de vedere.

În ceea ce privește motivele de nulitate relativă, tribunalul a constatat că și acestea se impun a fi înlăturate ca neîntemeiate.

Referitor la prima de emisiune, sau diferența dintre valoarea nominală și valoarea de piață a părților sociale, s-a constatat că reclamantul nu a invocat nicio prevedere legală care să fi fost încălcată prin hotărârea adunării generale a asociaților. De fapt, reclamantul este nemulțumit de faptul că i s-a cauzat un prejudiciu prin faptul că nu a putut aduce aport la capitalul social al pârâtei odată cu ceilalți doi asociați, însă acest aspect nu poate echivala în niciun caz cu un caz de nulitate relativă.

Referitor la lipsa termenului de exercițiu al dreptului de preferință, cum însuși reclamantul precizează, în ipoteza societăților cu răspundere limitată, legiuitorul nu a impus un termen legal minim în care asociatul să își poată exercita acest drept. În fapt, termenul de exercițiu al acestui drept a fost reprezentat de termenul care a curs de la primirea convocatorului până la data la care a avut loc adunarea generală a asociaților, iar în acest termen reclamantul putea să trimită un punct de vedere către AGA sau chiar să se prezinte în cadrul adunării unde putea să își manifeste acordul cu privire la aportul de părți sociale. De altfel, s-a reținut ca dispozițiile de la art. 217 din Lg. 31/1990 nu sunt aplicabile decât în materia societăților pe acțiuni, acest aspect fiind reglementat de dispozițiile art.221 și 210 din acest act normativ.

Referitor la abuzul de majoritate, contrar afirmațiilor pârâtei, deși art. 136¹ din Legea nr. 31/1990 vizează numai ipoteza acționarilor, el își găsește aplicabilitatea și în cazul societăților cu răspundere limitată, rațiunea avută în vedere de legiuitor găsindu-și

aplicabilitatea și în cazul acestui tip de societate comercială. Aplicarea acestor dispoziții legale conduce la concluzia că s-a urmărit sancționarea avantajării directe sau indirecte a majorității prin violarea interesului comun, prin îndepărtarea unilaterală și subiectivă a asociatului minoritar de la perspectiva care l-a condus spre asociere. Faptul că doi asociați votează în sensul majorării capitalului pentru a reglementa o nevoie a societății, recunoscută de altfel de reclamant fiind depuse înscrieri din care rezultă scăderea veniturilor și profitului societății față de anii anteriori, nu poate constitui un abuz de drept de vot. Faptul că reclamantul se simte limitat în drepturile sale – prin raportare la comportamentul celorlalți asociați- are probabil legătura și cu faptul că acesta nu a achitat prețul cesiunii la scadența stabilită în contract ceea ce a determinat luarea unor măsuri inclusiv judiciare împotriva sa, dar această situație nu face obiectul cauzei.

În speță, tribunalul nu a putut reține că asociații P. și C. au săvârșit un abuz de majoritate prin adoptarea hotărârii AGA. Așa cum s-a arătat și în acțiunea introductivă, profitul societății a scăzut de la suma de 1.159.892 în anul 2020 la suma de 636 lei în anul 2021, fapt ce justifică necesitatea creșterii capitalului social al societății. S-a subliniat, încă o dată, că motivele pentru care profitul a scăzut excedează prezentului cadru procesual, din moment ce se invocă fapte cu caracter penal care nu intră în competența instanțelor civile.

Pentru aceste motive, constatând legalitatea hotărârii AGA contestate, tribunalul a respins acțiunea, ca neîntemeiată.

Împotriva acestei sentințe a formulat apel reclamantul M.R prin care a solicitat anularea/constatarea nulității hotărârii adunării generale a asociaților Societății nr. 5 din 13.12.2022.

În motivare a arătat că motivul de nulitate absolută, fraudarea societății, a fost probată în primul rând, din procesul-verbal al ANAF. A considerat că nu este nevoie de o hotărâre definitivă de condamnare pentru a proba fraudă, acest lucru fiind de notorietate în litigiile societare. Doctrina și jurisprudența în materie de excludere ale asociatului-administrator fraudator, de exemplu, sunt unanime în această privință. Așadar, apelantul-reclamantul a probat fraudarea societății, iar instanța de fond a conchis că devalizarea ei cu sute de mii de lei urmată de finanțarea acesteia cu banii astfel fraudate excedează procesului civil, iar societatea avea nevoie de banii respectivi ca orice entitate ce găsește o utilizare oricărei sume de bani primite.

Cu privire la motivele de nulitate relativă, precum emisiunea părților sociale la o valoare subevaluată - mai exact, la valoarea nominală - (inexistența primei de emisiune), încălcarea dreptului de preferință și abuzul de drept de vot, apelantul-reclamant a dorit să adauge, în plus față de argumentele din cererea de chemare în judecată, noi argumente.

A arătat că societatea cu răspundere limitată (legiferată în toată Europa continentală după model german) a fost prima dată reglementată la noi prin Codul Comercial Carol al II-lea. A învederat în acest sens art. 292. A mai arătat că orice majorare de capital ce nu corespundea interesului unui asociat (minoritar) putea fi blocată prin neîntrunirea unanimității, unanimitate care este, la rândul ei, de esența societății *intuitu personae*. Întâi în fapt, prin practica registrului comerțului și apoi în drept, odată cu schimbările aduse Legii societăților prin Legea nr. 265/2022 (în vigoare la data adunării generale din 13.12.2022), de la art. 192 din Legea societăților a dispărut și dreptul de veto al asociatului minoritar (fostul alineat secund), elementul *intuitu personae* al societății cu răspundere limitată fiind alterat în favoarea celui *intuitu pecuniae*, specific societății pe acțiuni. Or, protecția acționarilor minoritari, ca un

corolar al principiului majorității adoptării hotărârilor adunării generale, este de esența societății pe acțiuni. Aceasta înseamnă că dreptul la păstrarea cotei de participare, apărut de dreptul de preferință, se regăsește în mod necesar și la societatea cu răspundere limitată, ca drept societar fundamental. În lipsa unui termen statutar de exercițiu al dreptului de preferință, un astfel de termen trebuie acordat de adunarea generală a asociaților, cu condiția de a fi rezonabil.

Faptul că Legea societăților nr. 31/1990 nu prevede un drept de preferință nu înseamnă că acesta nu există la SRL. La fel și în ceea ce privește prima de emisiune, iar argumentul că legea nu prevede obligativitatea uneia nu înseamnă că titlurile de participare pot fi emise la o valoare subevaluată. Problema valorii primei de emisiune este una ce ține de evaluarea societății, adică de acel surplus de valoare ce depășește capitalul social. A nega prima de emisiune la aceste societăți pe motiv că legea (Legea 31/1990) nu prevede obligativitatea uneia e ca și cum s-ar accepta ca un co-proprietar al unui imobil să îl vândă integral la un preț derizoriu, iar acțiunea celorlalți co-proprietari în anularea vânzării să fie respinsă pe motiv că legea (Codul civil) nu reglementează prețuri. Dacă exercițiul unui drept ar fi condițional de existența unui text de lege expres, probabil că 2/3 din procese nu ar exista, iar acestea ar fi soluționate de mașini.

A fost refuzat dreptul de a participa la majorarea de capital social deoarece „nu a participat la adunarea generală din 13.12.2022” și nici nu a formulat punct de vedere”, așa cum apare în sentința apelată ce preia tale quale apărările pârâtei. Este inedită interpretarea conform căreia, pentru a putea participa la majorare, reclamantul ar fi trebuit să participe la ședința adunării generale care a aprobat-o. Adică un drept societar, precum participarea la ședințele adunării, a fost transformat într-o obligație sau într-o condiție. Iar o sintagmă care nu există în dreptul societar („punct de vedere”) a apărut în justificarea excluderii sale de la procesul majorării de capital, chiar și așa inutil și abuziv cum se prezintă. Nu în ultimul rând, convocatorul ce are pe ordinea de zi majorarea nu ține loc de posibilitate de exercitare a dreptului de a participa la majorarea capitalului social, așa cum nu ține loc de hotărâre a adunării, adunare care poate să nu aprobe chestiunile propuse în convocator. Așadar, societatea nu îi dă dreptul și acestuia de a participa la majorarea de capital social, precum celorlalți doi co-asociați. participanți la ședința adunării, ca și cum banii săi nu ar fi buni.

Intimata-pârâtă S.F. SRL a formulat întâmpinare, prin care a solicitat respingerea apelului, ca nefondat, menținerea hotărârii atacate, ca temeinică și legală, cu obligarea apelantului-reclamant la plata cheltuielilor de judecată.

În motivare, a considerat că sunt neîntemeiate susținerile referitoare la incidența prevederilor legale referitoare la nulitatea absoluta în ceea ce privește HAGA nr. 5 din 13.12.2022 a S.F. SRL. A arătat că apelantul-reclamant M.R. nu indică temeiul juridic al nulității absolute invocate. Acesta se rezumă la a face niște simple supoziții privitoare la proveniența sumelor de bani care au fost aduse în societate pe post de aport la majorarea capitalului social, fără a indica un concret un motiv de nulitate absolută. Prin urmare, cererea de chemare în judecată nu are temei în drept. A apreciat că motivele invocate de apelantul-reclamant ca fiind de nulitate absoluta nu se circumscriu cazurilor reglementate de lege.

De asemenea, a considerat că apelantul-reclamant M.R. nu face dovada faptului că banii aduși de ceilalți doi asociați ca și aport la majorarea capitalului social al S.F SRL provin din „delapidarea” societății. Apelantul-reclamant face niște afirmații neadevărate și nedovedite

privitoare la delapidarea societății și a sursei de proveniență a banilor care au fost aduși în societate cu titlu de majorare a capitalului social, fără ca acestea să reprezinte motive de nulitate absolută a unei hotărâri a adunării generale a acționarilor. Nu există nicio hotărâre judecătorească care să constate ca societate S.F. SRL a fost delapidată sau au fost spălați bani prin intermediul societății. Procesul-verbal ANAF nu dovedește în niciun caz fraudă societății, ci atestă faptul că aceasta și-a desfășurat activitatea în mare în conformitate cu dispozițiile legale, iar acolo unde aceste dispoziții au fost încălcate, s-a prevăzut o sancțiune. A considerat că susținerea apelantului-reclamant M.R. conform căreia instanța de fond a ajuns la concluzia ca societatea S.F. SRL a fost devalizată este neadevărată și făcută cu rea-credință.

A apreciat că și în situația dacă ar exista o fraudă, aceasta tot nu ar atrage sancțiunea nulității absolute. Astfel cum în mod corect a reținut instanța de fond, chiar dacă ad absurdum ar admite că se afla în ipoteza unei fraude, aceasta oricum nu ar atrage sancțiunea nulității absolute a hotărârii. Totodată, apelantul-reclamant M.R. susține că nu a participat la majorarea de capital având în vedere că „legal, S.F. SRL ar fi trebuit să distribuie profitul, adică să plătească dividende tuturor asociaților acesta fiind îndreptățit la o cota de 24%”. A considerat că această susținere este total neîntemeiată având în vedere că este perfect legal și chiar indicat ca o societate cu răspundere limitată să decidă folosirea profitului înregistrat în scopul plății creditorilor. A apreciat că în realitate este ilegal și imoral ca apelantul-reclamant M.R. să primească o prestație (valoarea dividendelor) fără ca acesta să ofere o contraprestație (nu a plătit prețul părților sociale și nici nu a contribuit alături de ceilalți asociați pentru profitul înregistrat de S.F. SRL).

A considerat că prin cererea de apel apelantul-reclamant M.R. își reiterează argumentele arătate prin cererea de chemare în judecată și arată că HAGA nr. 5 din 13.12.2022 a S.F. SRL este lovită de nulitate relativă raportat la încălcarea prevederilor legale privitoare la: lipsa primei de emisiune, lipsa termenului de exercițiu al dreptului de preferință și abuzul de drept de vot.

Astfel, a apreciat că susținerea referitoare la lipsa primei de emisiune este neîntemeiată. A învederat în acest sens prevederile art. 220 din Legea nr. 31/1990. A considerat că apelantul-reclamant M.R. nu avea cum să fie prejudiciat atât timp cât a avut posibilitatea de a participa la majorarea capitalului social și nu există nicio dispoziție legală care să prevadă o primă de emisiune în momentul majorării capitalului social la societățile cu răspundere limitată. De asemenea, referitor la prima de emisiune, sau diferența dintre valoarea nominală și valoarea de piață a părților sociale, se constată că reclamantul nu a invocat nicio prevedere legală care să fi fost încălcată prin hotărârea adunării generale a asociaților. De fapt, reclamantul este nemulțumit de faptul că i s-a cauzat un prejudiciu prin faptul că nu a putut aduce aport la capitalul social al pârâtei odată cu ceilalți doi asociați, însă acest aspect nu poate echivala în niciun caz cu un caz de nulitate relativă. În ce privește motivele invocate pentru prima dată în apel referitoare la Codul Comercial Carol al II-lea, a solicitat să fie înlăturate, să nu se țină cont de acestea, având în vedere faptul că aceste dispoziții în vigoare acum 100 de ani, precum și părerile doctrinare referitoare la aplicabilitatea acestora, nu mai sunt de actualitate.

A considerat că este neîntemeiată susținerea conform căreia HAGA nr. 5 din 13.12.2022 a S.F. SRL este lovită de nulitate relativă raportat la lipsa termenului de exercițiu al dreptului de preferință. A arătat că prevederile referitoare la dreptul de preferință al acționarilor fac parte din capitolul dedicat societăților pe acțiuni, aceste prevederi nu sunt aplicabile celorlalte tipuri de societăți comerciale. A precizat că apelantul-reclamant M.R. s-a bucurat de un termen de

exercițiu al dreptului de preferință. În cazul de față, termenul de exercițiu al dreptului de preferință este compus din numărul de zile de la data primirii convocatorului și până la data ținerii ședinței AGA. A apreciat că reaua-credință a apelantului-reclamant M.R. rezultă din contradicțiile privitoare la motivul pentru care nu a participat la majorarea de capital social. Astfel pe lângă netemeinicia susținerii referitoare la incidența prevederilor privind dreptul de preferință în materia societăților cu răspundere limitată această susținere este făcută cu rea-credință, în scopul inducerii în eroare a instanței.

Totodată, a considerat că este neîntemeiată susținerea conform căreia HAGA nr. 5 din 13.12.2022 a S.F. SRL este lovită de nulitate relativă raportat la existența unui abuz de drept de vot. Faptul că S.F. SRL avea nevoie de finanțare la data majorării capitalului social este reținut în mod corect și de către instanța de fond: asociere, faptul că doi asociați votează în sensul majorării capitalului pentru a reglementa o nevoie a societății, recunoscută de altfel de reclamant fiind depuse înscrisuri din care rezultă scăderea veniturilor și profitului societății față de anii anteriori, nu poate constitui un abuz de drept de vot. Faptul că reclamantul se simte limitat în drepturile sale - prin raportare la comportamentul celorlalți asociați - are probabil legătură și cu faptul că acesta nu a achitat prețul cesiunii la scadența stabilită în contract ceea ce a determinat luarea unor măsuri inclusiv judiciare împotriva sa, dar această situație nu face obiectul cauzei.

În drept, a invocat dispozițiile art. 466-482 Cod de procedură civilă și Legea nr. 31/1990.

Analizând sentința atacată prin prisma criticilor formulate, a actelor dosarului și a dispozițiilor legale aplicabile, Curtea reține:

O primă critică adusă sentinței apelate vizează raționamentul primei instanțe referitor la fraudarea societății de către ceilalți asociați și folosirea sumelor pentru majorarea capitalului social, apelantul reclamant arătând că a probat această susținere prin depunerea procesului-verbal întocmit de ANAF, nefiind necesară existența unei hotărâri definitive de condamnare pentru infracțiunile invocate.

Curtea reține că prin Hotărârea AGA nr. 5/13.12.2022 s-a hotărât majorarea capitalului social cu suma de 160.000 lei prin emiterea de 16.000 de părți sociale noi.

Apelantul reclamant susține că potrivit mențiunilor din procesul-verbal nr. 49984/19.01.2022, întocmit de ANAF – Direcția Regională Antifraudă fiscală București (f. 49-56 dosar fond) din conturile societății au fost retrase diverse sume (sub formă de retrageri în numerar, plăți cu cardul, transfer în cont) de către asociații C.S.L și P.S.A., sume folosite apoi pentru majorarea capitalului societății, ceea ce în opinia sa echivalează cu o cauză ilicită a Hotărârii AGA.

În ceea ce privește cauza ilicită, Curtea reține că aceasta cuprinde două elemente, un element obiectiv sau scopul imediat (causa proxima) și unul subiectiv sau scopul mediat (causa remota), acesta din urmă fiind variabil de la o categorie la alta de acte juridice. Cauza este licită când este în deplină concordanță cu prevederile legale. Această condiție privește în special scopul mediat, ilicitatea acestuia antrenând și pe cea a scopului imediat.

Cu privire la aceasta, Curtea reține că art. 1237 C. civ. prevede că este ilicită cauza și atunci când actul este doar mijlocul pentru a eluda aplicarea unei norme legale imperative.

Curtea, în acord cu argumentele primei instanțe, constată că nu s-a făcut dovada existenței unei cauze ilicite în lipsa unei legături evidente între operațiunea de majorare a capitalului social și sumele retrase din conturile societății, lipsa unor documente justificative

din punct de vedere contabil nefiind în măsură să contureze urmărirea unui scop ilicit de către asociați.

Dat fiind că nu s-a identificat nicio norma de drept societar încălcată, nu poate fi reținută cauza ilicită invocată de reclamanta apelantă.

Având în vedere că, pe de o parte, prin raportare la dispozițiile art. 132 din legea nr. 31/1990, instanța poate analiza legalitatea hotărârii, iar nu oportunitatea adoptării unor măsuri, iar pe de altă parte că nu se pot aplica în prezenta cauză prin analogie dispozițiile ce vizează excluderea asociatului administrator care comite fraudă în dauna societății, Curtea constată nefondate criticile apelantului reclamant vizând nulitatea absolută a Hotărârii AGA.

În ce privește criticile referitoare la greșita respingere a motivelor de nulitate relativă Curtea constată că în mod corect prima instanță a apreciat caracterul neîntemeiat al respectivelor motive având în vedere lipsa încălcării unor texte de lege consacrate de dispozițiile Legii societăților comerciale nr. 31/1990.

Referitor la inexistența primei de emisiune, Curtea reține că legea nr. 31/1990 nu impune în mod imperativ stabilirea valorii părților sociale ca diferență între valoarea de piață a acestora și valoarea nominală, fiind la latitudinea asociaților să decidă acest aspect în cadrul adunării generale. Prin urmare, dacă în speță s-a stabilit ca majorarea capitalului social să aibă loc prin emiterea a 16.000 de părți sociale în valoare nominală de 10 lei fiecare, nu se poate reține existența unei cauze de nulitate a hotărârii adoptate, aceasta nefiind contrară nici dispozițiilor legale și nici celor statutare.

Producerea unui eventual prejudiciu în patrimoniul apelantului reclamant nu constituie motiv de nulitate, nulitatea fiind sancțiunea ce intervine atunci când sunt încălcate dispoziții legale/statutare edictate pentru valabilitatea actului și/sau protecția drepturilor asociaților.

Referitor la încălcarea dreptului de preferință, Curtea constată că în speță nu sunt aplicabile dispozițiile legale ce vizează societățile pe acțiuni și care impun stabilirea unui termen minim, iar prin comunicarea convocării apelantul reclamant a luat la cunoștință despre includerea pe ordinea de zi a adunării generale a majorării capitalului social având posibilitatea de a-și manifesta intenția de participa la majorarea capitalului social. Or, din partea apelantului reclamant nu a existat niciun interes real în a participa la majorarea capitalului social, acesta neputând susține că a fost împiedicat să participe la majorarea capitalului social prin faptul că nu a fost stabilit un termen pentru exercitarea dreptului de preferință, în condițiile în care în cuprinsul convocatorului s-a precizat că opțiunea de participare la majorarea capitalului social se va exprima în cadrul adunării.

În consecință, reține Curtea că instanța de fond, a făcut o corectă analiză a situației de fapt aplicând în mod legal și temeinic speței legislația aferentă, concluzionând în sensul că, au fost respectate cerințele legale privind adoptarea hotărârii privind majorarea capitalului societății.

Astfel, în conformitate cu prevederile art.132 din Legea nr.31/1990, hotărârile luate de Adunarea Generală în limitele legii sau actului constitutiv, sunt obligatorii chiar pentru acționarii care nu au luat parte la adunare sau au votat contra, context în care, în raport cu atitudinea apelantului manifestată cu prilejul ținerii celor două ședințe, acesta nu poate invoca faptul că i-ar fost lezate cumva interesele, când de fapt, prin absența sa și-a arătat dezinteresul față de hotărârea care urma a fi adoptată în data de 13.12.2022.

Curtea reține că apelantului reclamant nu i s-a refuzat dreptul de a participa la majorarea capitalului, ci el însuși a refuzat să participe la această majorare, diminuarea participării sale la capitalul societății S.F SRL fiind rezultatul opțiunii sale.

Referitor la existența unui abuz de majoritate, Curtea are în vedere că pentru a fi vorba de un abuz de majoritate, trebuie îndeplinite cel puțin două condiții: decizia adoptată prin hotărârea asociaților să profite exclusiv asociaților majoritari și să fie contrară interesului general al societății. Interesul social al societății coincide cu interesul comun al asociaților prin prisma prosperității societății în care sunt asociați, astfel încât intenția comună a asociaților de a se asocia și de a desfășura în comun o activitate comercială pentru a obține profit se exprimă prin voința și interesul social al societății, *affectio societatis*.

În aceste condiții, în mod evident, nu poate fi vorba de un abuz de majoritate și nici de o hotărâre adoptată în mod abuziv, întrucât art. 136 ind.1 din Legea nr.31/1990 se referă la respectarea drepturilor și intereselor legitime specifice *affectio societatis* și interesului social, iar majorarea de capital este în mod evident în interesul general al societății.

Hotărârea AGA în discuție este luată în interesul societății și este fundamentată pe chestiuni de oportunitate financiară, ce privesc conducerea acesteia. Criticile apelantului ce privesc situația financiară a societății nu constituie motive de nelegalitate a hotărârii, astfel încât să poată fi analizate în cauza de față.

Apelantul reclamant impută societății intinate exercitarea cu rea-credință a drepturilor derivând din calitatea de asociat raportat la prevederile art. 136 indice 1 din Legea nr. 31/1990, care stipulează că asociații trebuie să își exercite drepturile cu bună-credință, cu respectarea drepturilor și a intereselor legitime ale societății și ale celorlalți asociați.

Exercitarea drepturilor subiective devine abuzivă ori de câte ori acestea fie nu sunt exercitate cu bună-credință, ci, dimpotrivă, exercitarea lor se face într-un scop contrar finalității lor, fie când exercitarea lor afectează drepturile și interesele societății sau ale celorlalți asociați.

În ceea ce privește aprecierea privind exercitarea abuzivă a drepturilor de către asociați, în practica judiciară s-a apreciat că exercitarea drepturilor subiective constituie un abuz de drept ori de câte ori se realizează: cu nesocotirea legii și a moralei; cu rea-credință; cu depășirea limitelor acestuia; cu nesocotirea scopului social și economic pentru care au fost recunoscute.

Pentru ca abuzul de drept să conducă la o anulare a deciziilor adoptate este necesar să se stabilească în prealabil faptul că hotărârea a cărei anulare se solicită nu a fost luată în interesul societății. Or, așa cum s-a arătat anterior votul exprimat în AGA din 13.12.2022, a fost apreciat în conformitate cu interesul societății.

Față de aceste considerente, Curtea, în temeiul art. 480 alin.1 Cod procedură civilă va respinge ca nefondat apelul declarat de reclamantul M.R..

În temeiul art. 453 Cod procedură civilă având în vedere soluția pronunțată va obliga apelantul reclamant, ca parte care a pierdut procesul, la plata către intimata S. F. SRL, a sumei de 5.000 lei, cu titlu de cheltuieli de judecată, reprezentând onorariu avocațial redus.

Curtea reține că intimata pârâtă a solicitat cu titlu de cheltuieli de judecată suma de 11.831,22 lei reprezentând onorariu de avocat.

Potrivit dispozițiilor art. 451 alin.2 Cod procedură civilă “instanța poate, chiar și din oficiu, să reducă motivat partea din cheltuielile de judecată reprezentând onorariul avocaților, atunci când acesta este vădit disproportionat în raport cu valoarea sau complexitatea cauzei ori

cu activitatea desfășurată de avocat, ținând seama și de circumstanțele cauzei. Măsura luată de instanță nu va avea niciun efect asupra raporturilor dintre avocat și clientul său”.

Legiuitorul stabilește astfel, prin norma legală anterior enunțată, criteriile care trebuie să fie avute în vedere de instanță în ipoteza aplicării dispozițiilor referitoare la cenzurarea onorariului plătit avocatului de către partea care a câștigat procesul: valoarea sau complexitatea cauzei ori activitatea desfășurată de avocat, toate acestea și în raport de circumstanțele cauzei.

Precizează Curtea că prin exercitarea puterii conferite de legiuitor doar apreciază în ce măsură onorariul părții care a câștigat procesul trebuie suportat de partea adversă, motiv pentru care trebuie să se aibă în vedere caracterul real și rezonabil al acestuia.

Curtea reține că, analizând cheltuielile de judecată pretinse de partea care a câștigat procesul din perspectiva celor două caractere, jurisprudența CEDO a statuat că acestea trebuie să fi fost concepute într-o legătură strictă și indisolubilă cu litigiul, să preceadă sau să fie contemporane acestuia iar partea care le-a plătit să le fi apreciat ca având caracter indispensabil din perspectiva sa, spre a obține serviciul avocatului, respectiv că în raport cu natura activității prestate, complexitatea și riscul implicat de existența litigiului și reputația celui care acordă asemenea servicii, acestea să nu fie exagerate.

Or, în speță, având în vedere complexitatea cauzei și munca efectiv prestată de apărătorul intimatului pârâte în faza apelului, Curtea apreciază că onorariul solicitat este vădit disproportionat și urmează a-l reduce la 5.000 lei.

Secția a VII-a pentru cauze privind conflictele de muncă și asigurări sociale

Reținere și virare contribuție de asigurări sociale. Atestare și probă – art.165 alin.2 din Legea nr.263/2010, art.127 alin.2 din HG nr.257/2011

În acord cu Decizia nr. 736 din 24 decembrie 2006 a Curții Constituționale, instanțelor judecătorești, în exercitarea deplinei jurisdicții în fapt și în drept, le incumbă atributul exclusiv al verificării împrejurărilor dacă, potrivit legislației anterioare, s-au încasat sau nu contribuții de asigurări sociale de stat pentru veniturile excluse de la stabilirea punctajului anual și dacă aceste venituri au făcut sau nu parte din baza de calcul al pensiilor, acestea constituind probleme de fapt și de aplicare a legii în cazuri concrete individuale, iar nu o problemă de interpretare a legii.

Soluționând cauza conform normelor de drept aplicabile și a celor invocate de reclamant, prima instanță a analizat adevărul depusă de acesta atât din perspectiva respectării cerințelor de legalitate impuse de art. 165 (2) ultima teză din Legea 263/2010, cu referire la art. 127 (2) din HG nr. 257/2011, precum și sub aspectul dacă adevărul confirmă plata contribuțiilor de asigurări sociale pentru veniturile salariale pe care le atestă.

Se constată că adevărul în cauză, singurul mijloc de probă cu privire la plata contribuției de asigurări sociale, nu atestă plata contribuțiilor explicit pentru veniturile salariale pe care le evidențiază, făcându-se o mențiune generică „ cotele CAS au fost constituite și virate legal”; de asemenea mențiuni privitoare la pensia suplimentară și cotele CASS

achitate de angajator, în perioada lucrată, „cota CAS reținută salariatului a fost de 3%, respectiv 5%, iar cota angajatorului a fost de 35%, respectiv 40%, cote aplicate asupra câștigului brut realizat, în conformitate cu prevederile Legii nr. 49/1992, OUG 31/1998, OUG 2/1999 și Legea nr. 19/2000”.

(Curtea de Apel București, Secția a VII-a pentru Cauze privind conflictele de muncă și asigurări sociale, Decizia civilă nr.1195 din 12.03.2024)

Deliberând asupra apelului civil de față, constată:

Prin cererea de chemare în judecată înregistrată pe rolul Tribunalului București- Secția a VIII a Conflicte de muncă și asigurări sociale, sub nr., reclamantul CC a solicitat, în contradictoriu cu pârâta Casa de Pensii a Municipiului București, obligarea pârâtei să emită o nouă decizie de pensie prin care să stabilească punctajul mediu anual prin luarea în calcul a Adeverinței nr. 1472/26.08.2021 eliberată de BGR S.A., din care rezultă obținerea veniturilor suplimentare constând în diferențe acord, ore suplimentare, compensație, retribuție, indexări, spor special, spor foc continuu, sume suplimentare, prime, al 13-slaraiu, beneficii. Totodată, reclamanta a solicitat obligarea pârâtei la plata diferențelor dintre pensia cuvenită și cea efectiv încasată, actualizată cu rata inflației, începând cu data de 01.10.2021; cu cheltuieli de judecată.

Prin Sentința civilă nr./11.05.2023, Tribunalul București, Secția a VIII a Conflicte de muncă și asigurări sociale a respins ca neîntemeiată excepția tardivității formulării cererii, invocată de pârâta prin întâmpinare și pe fond a respins ca neîntemeiată cererea formulată de reclamantă.

Pentru a pronunța această hotărâre, prima instanță reține:

Prin Decizia nr./24.06.2021 emisă de Casa Teritorială de Pensii Sector 3 (fila 57) au fost stabilite drepturile de pensie pentru limită de vârstă cuvenite reclamantului, începând cu data de 22.06.2022, în baza Legii nr. 263/2010.

În cuprinsul acestei decizii s-a menționat că Adeverința nr. 3595/12.06.2013 nu a fost valorificată, întrucât nu face obiectul art. 165 din Legea nr. 263/2010 și Anexa 15 Capitolul VI din H.G. nr. 257/2011.

La data de 01.09.2021, reclamanta a formulat cererea de recalculare a pensiei, depunând Adeverința nr./26.08.2021 emisă de BGR S.A. – fila 50, cerere la care pârâta a formulat răspuns prin adresa nr. 307021/19.05.2022, din conținutul căreia rezultă că „spourile au fost valorificate conform Adeverințelor nr...../19.06.2013 și/24.08.2007 eliberate de S.C. S S.A., prin decizia inițială de înscriere la pensie. De asemenea, în motivarea din decizia de mai sus menționată se face precizare cu privire la nevalorificarea adeverinței nr./12.06.2013, adeverință ce cuprinde aceleași elemente ca adeverința nr./26.08.2021.”

Analizând cu prioritate excepția tardivității formulării contestației împotriva Deciziei de pensie, invocată de pârâtă, prin întâmpinare, instanța reține că potrivit art. 182 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 127/2019: „Prezenta lege intră în vigoare la data de 1 septembrie 2023, cu excepția: [...] c) art. 139, art. 145, art. 148 alin. (2), art. 157 alin. (2) și (5) și art. 183 alin. (1),

care intră în vigoare la 3 zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I”. De asemenea, potrivit art. 139 din Legea nr. 127/2019, termenul de contestare al deciziilor emise de casele teritoriale de pensii este de 45 de zile de la comunicarea acestora, la împlinirea acestui termen ele căpătând caracter definitiv, orice contestație depusă cu nerespectarea acestui termen fiind tardivă. Cum Legea nr. 127/2019 a fost publicată în Monitorul Oficial, partea I, nr. 563 la data de 9 iulie 2019, rezultă că la data emiterii deciziei din prezenta cauză dispozițiile art. 139 din Legea nr. 127/2019 se aflau deja în vigoare.

Pârâta nu a depus însă la dosar vreun înscris din care să rezulte comunicarea către reclamant a Deciziei nr./24.06.2021, cererea de recalculare formulată de acesta din urmă la data de 01.09.2021 neputând fi interpretată în sensul cunoașterii de către reclamant a conținutului Deciziei.

Prin urmare, câtă vreme la dosar nu există dovezi clare de comunicare către reclamant a Deciziei nr. 281931/24.06.2021, instanța reține că termenul de 45 zile a început să curgă doar de la comunicarea răspunsului administrativ, când s-a atașat și Decizia amintită – respectiv la data de 05.12.2022 (astfel cum rezultă din înscrisul de la fila 7), iar înregistrarea prezentei cereri de chemare în judecată la data de 13.01.2023 s-a realizat cu respectarea termenului prevăzut de art. 139 din Legea nr. 127/2017, astfel că va respinge ca neîntemeiată excepția invocată.

În continuare, pe fondul cauzei, în drept, Tribunalul reține că Legea nr. 19/2000 a instituit, prin art. 2 lit. e), principiul contributivității ca principiu fundamental al sistemului de asigurări sociale român, nominalizat expres și în preambulul legii. Acest principiu era prevăzut, chiar dacă nu era menționat în mod expres, și în legea anterioară, respectiv Legea nr. 3/1977 privind pensiile de asigurări sociale de stat și asistență socială, stipulându-se că dreptul la pensie era recunoscut tuturor cetățenilor care au desfășurat o activitate permanentă pe baza unui contract de muncă pentru care angajatorii au plătit contribuția de asigurări sociale prevăzută de lege. Principiul contributivității a fost reglementat ca principiu de bază al sistemului public de pensii și prin art. 2 lit. c) din Legea nr. 263/2010.

Prin Anexa 15 la Norma de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010, aprobată prin H.G. nr. 257/2011, legiuitorul s-a abătut de la principiul contributivității pe care îl afirmase categoric în Legea nr. 263/2010, menționând că nu sunt luate în calcul la stabilirea punctajului mediu anual, întrucât nu au făcut parte din baza de calcul a pensiilor, conform legislației anterioare datei de 01.04.2011, anumite venituri, precum formele de retribuire în acord, premii, diurne de deplasare și de delegare, al treisprezecelea salariu forme de retribuire pentru ore suplimentare etc. și alte sporuri care nu au avut caracter permanent.

Față de neconcordanță dintre principiile statuate prin legea privind sistemul unitar de pensii publice și prevederile din normele de aplicare ale acesteia, Tribunalul apreciază că au prioritate dispozițiile legale cu valoare de principiu, adică cele de la art. 2 lit. c) din Legea nr. 263/2010. Neluarea în considerare a unor sume pentru care s-au plătit contribuțiile de asigurări sociale echivalează cu o încălcare a principiului contributivității, având drept finalitate nerealizarea scopului avut în vedere de legiuitor.

Tribunalul are în vedere Decizia nr. 19/2011 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție în recurs în interesul legii, prin care s-a stabilit că formele de retribuire obținute în acord

global, prevăzute de art. 12 alin. (1) lit. a) din Legea retribuirii după cantitatea și calitatea muncii nr. 57/1974 vor fi luate în considerare la stabilirea și recalcularea pensiilor din sistemul public, dacă au fost incluse în salariul brut și pentru acestea s-a plătit contribuția de asigurări sociale la sistemul public de pensii. Pentru a pronunța această soluție, Înalta Curte a reținut că dispozițiile pct. VI din anexa la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2005 pot fi înlăturate, întrucât intră în contradicție atât cu prevederile anterioare din același act normativ, cât și cu Legea nr. 19/2000, deoarece încalcă principiul fundamental al contributivității anterior datei de 1 aprilie 2001.

Tribunalul are în vedere și Decizia nr. 19/10.12.2012 pronunțată în recurs în interesul legii, prin care Înalta Curte de Casație și Justiție, în interpretarea și aplicarea prevederilor art. 2 lit. e) și art. 164 alin. (2) și (3) din Legea nr. 19/2000 și pct. V din Anexa la O.U.G. nr. 4/2005, a stabilit că sporurile și alte venituri suplimentare realizate anterior datei de 1 aprilie 2001 trebuie luate în considerare la stabilirea și recalcularea pensiilor din sistemul public dacă au fost incluse în baza de calcul conform legislației anterioare; sunt înregistrate în carnetul de muncă sau în adeverințele eliberate de unități, conform legislației în vigoare și dacă pentru acestea s-a plătit contribuția de asigurări sociale la sistemul public de pensii. Înalta Curte de Casație și Justiție a reținut, în esență, că aplicarea principiului contributivității impune luarea în calcul a sporurilor și veniturilor suplimentare utilizate la determinarea punctajelor medii anuale pentru perioade anterioare Legii nr. 19/2000, în măsura în care acestea au făcut parte din baza de calcul al pensiilor, au fost înregistrate în carnetul de muncă sau rezultă din adeverință, conform legislației în vigoare, și s-a plătit contribuția de asigurări sociale.

Analizând Adeverința nr./26.08.2021 emisă de BGR S.A. (filele 51-55) a cărei valorificare se solicită, Tribunalul constată că aceasta atestă, prin altele veniturile suplimentare reprezentând „diferențe acord”, „ore suplimentare”, „compensare retribuție/indexări”, „spor special”, „spor foc continuu”, și „Sume suplimentare/Prime/Premii diverse pentru perioade anterioare/Al 13-lea salariu/Beneficii”, de care a beneficiat reclamantul în perioada aprilie 1992 – martie 2001, aceste venituri fiind menționate de către reclamant ca neincluse de către pârâtă în baza de calcul a pensiei.

Prioritar, analizând tabelul ce conține datele privitoare la activitatea în muncă (filele 62-63), instanța observă că veniturile suplimentare constând în „spor foc continuu de 25%”, alături de cel constând în spor de noapte de 7,88% , de „sporul rețea de 15% și 20%”, precum și de „sporul de toxicitate de 4%”, astfel cum au fost menționate în Adeverința nr. 5636/24.08.2007 (fila 104).

Prin urmare, cererea de valorificare a acestui „spor foc continuu” este neîntemeiată.

Cu privire la celelalte venituri suplimentare solicitate de către reclamant a fi valorificate, Tribunalul constată că emitentul Adeverinței, în calitate de fost angajator, nu a efectuat mențiuni exprese în cuprinsul adeverinței cu privire temeiurile de drept pentru toate veniturile și cu privire la reținerea și plata CAS, după cum urmează:

Potrivit art. 127 alin. (2) din H.G. nr. 257/2011 „(2) Adeverința prin care se dovedesc aceste sporuri va cuprinde obligatoriu cel puțin următoarele elemente: a) denumirea angajatorului; b) datele de identificare a persoanei; c) perioada în care s-a desfășurat activitatea,

cu indicarea datei de începere și de încetare a acesteia; d) funcția, meseria sau specialitatea exercitată; e) denumirea sporurilor, procentul sau suma acordată; f) perioada în care a primit sporul și temeiul în baza căruia s-a acordat”.

Tribunalul apreciază că interpretarea cerinței indicării temeiului legal în baza căruia s-a acordat venitul suplimentar potrivit art. 127 alin. (2) lit. f) din H.G. nr. 257/2011 are în vedere indicarea în concret a textului legal ce a stat la baza acordării venitului suplimentar, adică indicarea exactă a actului normativ și a articolului din acesta sau din contractul individual/colectiv de muncă care să fi constituit izvorul acestor drepturi.

În condițiile în care nu se menționează concret temeiul legal de acordare al acestor venituri pentru fiecare spor în parte, instanța apreciază că adeverința este informă, motiv pentru care nu poate fi valorificată.

Tribunalul constată că doar pentru veniturile suplimentare constând în „spor special”, „ore suplimentare” și „prime” sunt menționate temeiurile legale, în timp ce pentru celelalte venituri, fostul angajator nu a făcut nici o referire a temeiului legal în baza căruia s-au acordat; acesta limitându-se la a indica generic mai multe acte normative și contractul colectiv de muncă la nivel de muncă, fără a preciza ce venit în parte vizează aceste acte. Or, pentru a răspunde exigențelor legale, era necesară indicarea concretă a temeiului legal al acordării venitului suplimentar, altfel prevederea art. 127 alin. (2) lit. f) din H.G. nr. 257/2011 ar fi lipsită de efecte juridice.

În ceea ce privește nementionarea expresă a reținerii și plății CAS, Tribunalul reține că atestarea expresă a plății contribuțiilor de asigurări sociale este esențială, pentru că numai așa se poate determina caracterul suplimentar al venitului, posibilitatea valorificării pe lângă salariul înscris în carnetul de muncă, întemeiat pe principiul contributivității. Dacă pretindem, potrivit acestui principiu, ca nici un venit salarial dintre cele care au intrat în baza de calcul al contribuțiilor de asigurări sociale să nu fie omis cu ocazia stabilirii drepturilor de pensie, atunci trebuie să admitem și reciproca, anume că numai veniturile care au făcut parte din baza de calcul al pensiilor pot participa la stabilirea punctajului mediu anual în condițiile Legii nr. 263/2010, cerință care în speță trebuie îndeplinită față de sumele suplimentare salariului tarifar, a căror valorificare se solicită.

În acest context, veniturile atestate de adeverința eliberată de angajator pot fi valorificate numai în măsura în care se referă la sporurile cu caracter permanent care, după data de 1 aprilie 1992, au făcut parte din baza de calcul a pensiilor conform legislației anterioare, au făcut parte din câștigului brut realizat de salariat și dacă rezultă că angajatorul a plătit contribuția de asigurări sociale la sistemul public de pensii, că aceste drepturi salariale suplimentare au fost incluse în salariul de bază brut, că bugetul asigurărilor sociale a fost alimentat cu contribuția de asigurări sociale plătită de către angajator, aferentă veniturilor salariale suplimentare obținute.

Or, examinând conținutul adeverinței, se poate constata faptul că angajatorul s-a limitat la menționarea în mod generic a plății contribuției, respectiv „cotele CAS au fost constituite și virate în mod legal”. În atare împrejurări, nu se poate considera că adeverința sus menționată certifică în concret plata contribuției și pentru veniturile ce fac obiectul acțiunii.

În condițiile în care dispozițiile din Normele de aplicare a Legii nr. 263/2010, instituie prezumția că aceste forme de retribuire nu au făcut parte din baza de calcul al contribuțiilor, era nevoie de o mențiune specială în sens contrar, care lipsește din adeverința ce face obiectul cauzei. Limita pretenției de valorificare a veniturilor suplimentare se poate astfel argumenta pe principiul contributivității, elementar pentru organizarea și funcționarea sistemului public de pensii, introdus prin Legea nr. 19/2000, reiterat în art. 2 din Legea nr. 263/2010, aplicabil numai în sensul în care drepturile de asigurări sociale se cuvin în temeiul contribuțiilor de asigurări sociale plătite. În același sens sunt și interpretările obligatorii date de instanța supremă în interesul legii, univoce cât privește legitimitatea valorificării veniturilor obținute în sistemele de retribuire după calitatea și cantitatea muncii, dacă și numai în măsura în care pentru ele s-au calculat și plătit contribuții de asigurări sociale.

Din Deciziile nr. 19 din 2011 și 2012 ale Înaltei Curți de Casație și Justiție rezultă, neîndoielnic, că toate interpretările favorabile valorificării veniturilor suplimentare salariilor brute sau nete, înscrise în carnetele de muncă, au la bază și sunt condiționate de dovada certă a plății contribuției în schimbul căreia se cere luarea în considerare la stabilirea drepturilor de pensie.

Pentru toate aceste considerente, instanța reține că Adeverința nr./26.08.2021 emisă de BGR S.A. este informă în ceea ce privește veniturile atestate, contravenind dispozițiilor legale și făcând imposibilă verificarea atât de către casa de pensii, cât și de către instanță, a legalității valorificării acestor venituri la calculul pensiei.

În acest context, nefăcându-se dovada existenței unor acte întocmite în mod valabil și cu respectarea prevederilor legale din care să rezulte că reclamantul a realizat venituri suplimentare care să nu fi fost avute în vedere în procesul de stabilire a drepturilor de pensie, nu se justifică nici recalcularea drepturilor de pensie cu valorificarea acestora, până la eliberarea unor adeverințe conforme, care să indice în mod concret dacă angajatorul a reținut și virat CAS la fiecare dintre veniturile atestate, cât și temeiul legal în baza căruia au fost acordate fiecare dintre veniturile realizate de reclamant din Adeverința nr./26.08.2021.

În fine, se reține că reclamantul are posibilitatea ca, în măsura obținerii dovezilor în sensul celor anterior menționate, să depună o nouă cerere de recalculare a pensiei la casa de pensii, prezenta sentință fiind pronunțată doar în considerarea adeverinței analizate în prezenta cauză, în forma existență la dosarul cauzei și în forma analizată prin prezenta hotărâre.

Împotriva acestei hotărâri, în termen legal a declarat apel reclamanta.

Aceasta a solicitat ca apelul să fie admis și să fie schimbată hotărârea primei instanțe, în sensul de a se admite acțiunea, respectiv să fie obligată pârâta să emită o nouă decizie de pensie, prin care la stabilirea punctajului mediu anual să fie luată în calcul veniturile din adeverința nr./26.08.2021, eliberată de BGR SA, reprezentând diferențe acord, ore suplimentare, compensație, retribuire, indexări, spor special, spor foc continuu, sume suplimentare, prime, al 13-lea salariu, beneficii.

Susține apelantul că în cauză, în mod eronat, prima instanță a reținut că în adeverință nu s-a precizat că veniturile salariale suplimentare înscrise au fost incluse în baza de calcul a

contribuției de asigurări sociale, atât timp cât în cuprinsul adeverinței se menționează textual că "(...) datele au fost extrase din statele de plată pentru veniturile prezentate, societățile au calculat, reținut și virat contribuția la asigurările sociale și pensia suplimentară, conform prevederilor legale la datele respective."

Pe de altă parte, chiar dacă art.127 alin.2 lit. f) din HG nr.257/2011 prevede că adeverința emisă de angajator trebuie să menționeze temeiul legal al acordării sporurilor, însă apreciază că această dispoziție legală nu trebuie absolutizată, atât timp cât și anterior, și ulterior datei de 01.04.2001 ceea ce contează primordial este venitul salarial brut pentru care s-a achitat contribuția la bugetul asigurărilor sociale de stat, iar nu compunerea acestuia.

Prin urmare, nu are nici o relevanță indicarea temeiului legal al acordării sporurilor, atâta vreme cât s-a făcut dovada existenței acestora și a calculării contribuției de asigurări sociale prin raportare la câștigul brut realizat, conf. Legii nr. 49/1992 art.2. alin 1 din coloana 15, care include toate elementele sistemului de retribuire.

Prevederile art.127 din HG nr.257/2011 privind aprobarea Normelor metodologice ale Legii nr.263/2010 trebuie înțelese și interpretate prin prisma principiilor pe care se fundamentează sistemul de pensii publice care le guvernează, astfel că dispozițiile acestora trebuie să se subordoneze aplicării în practică acestor principii, iar nu să împiedice punerea acestora în executare.

În mod eronat instanța considera probabil ca veniturile menționate în adeverința nu au caracter permanent, dar astfel se încalcă principiul contributivității și faptul că nu are importanță dacă aceste venituri au avut caracter permanent sau nu, în situația în care pentru ele s-au plătit contribuțiile de asigurări sociale.

Acțiunea trebuia admisă atâta timp cât parata nu a luat în considerare veniturile suplimentare la retribuirea tarifara obținute sub forma de sporuri.

Mai mult, interpretarea pe care o face tribunalul cu privire la prevederile art.127 alin.2 lit. f) din HG nr.257/2011 este excesivă deoarece unde legiuitorul nu distinge, nici interpretul actului normativ nu trebuie să o facă (*Ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus*), căci Guvernul edictând Normele metodologice de aplicare a Legii nr.263/2010 nu a specificat în cuprinsul lit. f) al art.127 alin.2 ce înseamnă temeiul legal: dacă este suficientă indicarea actului normativ sau trebuie precizat actul normativ și articolul din acesta pentru venitul atestat.

Orice act juridic, susține apelantul, se interpretează în sensul în care produce efecte juridice, iar nu în sensul lipirii lui de consecințe juridice. Or, prima instanță a interpretat conținutul foarte clar al adeverinței emise de BGR S.A., în sensul că nu îndeplinește condițiile legale ale art.127 alin.2 din HG nr.257/2011.

În adeverința se precizează expres că „ BGR S.A., a achitat CASS pentru drepturile salariale brute”, astfel cum a reținut și tribunalul, ceea ce în opinia sa înseamnă că s-a plătit CASS-ul pentru toate veniturile salariale defalcate pe categorii din salariul brut lunar realizat atestat prin adeverința (salariu tarifar, spor vechime... etc).

Nicăieri, susține acesta, respectarea principiului contributivității prevăzut de Legea nr.263/2010 nu implică enumerarea tuturor categoriilor de venit suplimentar și precizarea pentru fiecare categorie de venit în parte a declarației exprese a angajatorului privind plata CAS, fiind suficientă în opinia noastră mențiunea expresă din adeverințe că a fost achitată CAS pentru drepturile salariale brute atestate. Este vorba iarăși de o cerință legiferată în speță de judecătorul tribunalului ce a soluționat dosarul în primă instanță, iar nu de o cerință legală prevăzută în vreun act normativ.

Prin soluția pronunțată, Tribunalul a încălcat art.2 lit. c) din Legea nr.263/2010 care consacră principiul contributivității potrivit căruia fondurile de asigurări sociale se constituie pe baza contribuțiilor datorate de persoanele fizice și juridice participante la sistemul public de pensii, drepturile de asigurări sociale cuvenindu-se în temeiul contribuțiilor de asigurări sociale plătite.

Drepturile de natură salarială sub formă de acord nu pot fi omise în stabilirea punctajelor anuale, deoarece pentru aceste venituri s-a achitat contribuția la bugetul asigurărilor sociale. Această mențiune este făcută expres de angajator în cuprinsul adeverinței eliberate.

Aceste venituri au avut caracter permanent, astfel încât este legal să fie luate în calcul la emiterea deciziei de stabilire a pensiei.

Prevederile Legii nr.263/2010 trebuie înțelese în lumina principiilor care le guvernează și interpretate corespunzător, întrucât dispozițiile acestora se subordonează acestor principii. În condițiile în care există anumite dispoziții legale exprese care derogă de la principiile pe care însăși legea le enunță în debutul ei, prioritate nu pot avea decât principiile, acestea fiind cele care generează starea de drept, iar dispozițiile ce le încalcă trebuie cenzurate în limita în care exced sferei reglementate, întrucât acestea determină aplicarea unui tratament discriminatoriu.

Jurisprudența constantă a instanțelor judecătorești a statuat faptul că, în conformitate cu prevederile art. 2 din Legea nr.263/2010, drepturile de asigurări sociale se cuvin pe temeiul contribuțiilor de asigurări sociale plătite, subsemnatul făcând dovada plății la bugetul de stat a sumelor contributive aferente veniturilor realizate și dovedite prin adeverințele depuse la dosar.

Nu în ultimul rând, apreciază că pot fi avute în vedere și argumentele Deciziilor nr.19/17.10.2011 și nr.19/10.12.2012 ale Secțiilor unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, prin care au fost admise recursurile în interesul legii.

Apreciind că adeverința îndeplinește cerințele de legalitate și că prin aceasta se confirmă plata contribuțiilor de asigurări sociale pentru veniturile suplimentare pe care le evidențiază, apelantul solicită schimbarea hotărârii apelate, în sensul admiterii așa cum a fost formulată.

Intimata-pârâtă nu a depus întâmpinare la apelul reclamantului.

Curtea, examinând hotărârea apelată, în raport de susținerile apelantului și având în vedere probele de la dosar și normele de drept material aplicabile, reține:

S-a solicitat prin cererea de chemare în judecată formulată de reclamantul CC obligarea Casei de pensii a municipiului București la emiterea unei noi decizii de recalculare a pensie pentru limită de vârstă prin care la stabilirea punctajului mediu anual să se aibă în vedere

veniturile evidențiate în Adeverința nr./26.08.2021 eliberată de BGR SA, reprezentând diferențe acord, ore suplimentare, prime, al 13 lea salariu, beneficii.

Prima instanță a respins excepția tardivității invocată de pârâtă, soluție ce nu a fost apelată și prin urmare a rămas definitivă și a respins pe fond acțiunea pentru argumentele prezentate anterior.

Curtea constată că atât prima instanță, cât și apelantul fac trimitere la cele două decizii pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție în recurs în interesul legii, decizii prin care s-a statuat că ceea ce prezintă relevanță în privința valorificării la pensie a veniturilor suplimentare este a se face dovada că pentru aceste venituri s-au plătit contribuțiile de asigurări sociale, raționament în acord cu principiul contributivității reglementat în prezent de art. 2 lit. c din Legea nr. 263/2010, principiu ce presupune că fondurile de asigurări sociale se constituie pe baza contribuțiilor datorate de persoanele participante la sistemul public de pensii, iar drepturile de asigurări sociale se cuvin în temeiul contribuțiilor de asigurări sociale plătite.

Prin urmare, ceea ce este fundamental în a se verifica și constată în litigiul de față este dacă pentru veniturile suplimentare evidențiate în adeverințe, fostul angajator a plătit sau nu contribuția de asigurări sociale.

În opinia Curții Constituționale exprimată în Decizia 736/24 octombrie 2006, problema dacă aceste venituri au făcut sau nu parte din baza de calcul al pensiilor și dacă s-au încasat sau nu contribuții de asigurări sociale de stat pentru veniturile excluse de la punctajul anual constituie probleme de fapt și de aplicare a legii a căror soluționare intră în competența exclusivă a instanțelor judecătorești.

Astfel fiind, în acord cu Decizia nr. 736 din 24 decembrie 2006 a Curții Constituționale, instanțelor judecătorești, în exercitarea deplinei jurisdicții în fapt și în drept, le incumbă atributul exclusiv al verificării împrejurărilor dacă, potrivit legislației anterioare, s-au încasat sau nu contribuții de asigurări sociale de stat pentru veniturile excluse de la stabilirea punctajului anual și dacă aceste venituri au făcut sau nu parte din baza de calcul al pensiilor, acestea constituind probleme de fapt și de aplicare a legii în cazuri concrete individuale, iar nu o problemă de interpretare a legii.

Soluționând cauza conform normelor de drept aplicabile și a celor invocate de reclamant, prima instanță a analizat adeverința depusă de acesta atât din perspectiva respectării cerințelor de legalitate impuse de art. 165 (2) ultima teză din Legea 263/2010, cu referire la art. 127 (2) din HG nr. 2572/2011, precum și sub aspectul dacă adeverința confirmă plata contribuțiilor de asigurări sociale pentru veniturile salariale pe care le atestă.

Se constată că adeverința în cauză, singurul mijloc de probă cu privire la plata contribuției de asigurări sociale, nu atestă plata contribuțiilor explicit pentru veniturile salariale pe care le evidențiază, făcându-se o mențiune generică „cotele CAS au fost constituite și virate legal”; de asemenea mențiuni privitoare la pensia suplimentară și cotele CASS achitate de angajator, în perioada lucrată, „cota CAS reținută salariatului a fost de 3%, respectiv 5%, iar cota angajatorului a fost de 35%, respectiv 40%, cote aplicate asupra câștigului brut realizat, în

conformitate cu prevederile Legii nr. 49/1992, OUG 31/1998, OUG 2/1999 și Legea nr. 19/2000”.

În aceste împrejurări, în contextul în care veniturile salariale ce se solicită a fi valorificate la stabilirea punctajului mediu anual nu au fost recunoscute prin lege că fac parte din categoria veniturilor în raport de care s-au determinat punctajele lunare pentru perioadele anterioare datei de 1 aprilie 2001, iar prin adeverință nu se confirmă în mod expres plata contribuțiilor de asigurări sociale pentru veniturile suplimentare evidențiate, cerință ce rezultă și din cele statuate prin cele două decizii pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție, nu se poate pretinde nerespectarea principiului contributivității, principiu conform căruia, așa cum s-a arătat, fondurile de asigurări sociale se constituie pe baza contribuțiilor datorate de persoanele fizice și juridice participante la sistemul public de pensii, iar drepturile de asigurări sociale se cuvin în temeiul contribuțiilor de asigurări sociale plătite.

Cele două decizii ale ICCJ pronunțate în recurs în interesul legii, respectiv Decizia 19/2011 și Decizia 19/2012 care au fost invocate inclusiv de către apelantul-reclamant au statuat cu claritate că numai în condițiile în care se constată de către instanțele investite cu cererile de recalculare a pensiilor că pentru veniturile salariale suplimentare, evidențiate în adeverințe, se confirmă în mod explicit plata contribuțiilor de asigurări sociale, respectiv că aceste venituri salariale au fost incluse în baza de calcul a contribuțiilor de asigurări sociale sunt aplicabile dispozițiile ce reglementează principiul contributivității.

Pentru considerentele ce preced, Curtea constată că apelul este nefondat și văzând dispozițiile art. 480 Cod procedură civilă, îl va respinge ca atare.

Proba în litigiile de muncă. Sarcina acesteia – art.272 din Codul muncii

Conform prevederilor art. 272 Codul muncii, „Sarcina probei în conflictele de muncă revine angajatorului, acesta fiind obligat să depună dovezile în apărarea sa până la prima zi de înfățișare.”

În temeiul dispoziției legale menționate, apelanta pârâtă STB S.A. avea obligația, în calitate de angajator, să facă dovada săvârșirii faptei imputate salariatului, sub toate aspectele pe care le implică răspunderea disciplinară, inclusiv sub aspectul datei săvârșirii faptei.

Este lipsită de relevanță și împrejurarea că grupul de Telegram pe care s-ar fi postat mesajele în discuție a fost, între timp, șters. Angajatorul avea obligația să preconstituie și să conserve toate probele necesare pentru exercitarea prerogativei disciplinare, pentru a le putea prezenta, la nevoie, în fața instanței de judecată (art. 272 Codul muncii, mai sus enunțat). Aplicarea celei mai drastice sancțiuni disciplinare - concedierea salariatului, fără a putea înfățișa un minim de probe din care să rezulte data săvârșirii faptei, constituie o măsură nelegală, astfel cum în mod corect a reținut prima instanță, fiind de prisos analiza celorlalte critici, care se referă la temeinicia deciziei.

(Curtea de Apel București, Secția a VII-a pentru cauze privind conflictele de muncă și asigurări sociale, Decizia civilă nr.1844 din 11.04.2024)

Deliberând asupra apelului de față, constată următoarele:

Prin contestația înregistrată la data de 28.10.2022 pe rolul Tribunalului București - Secția a VIII-a Conflicte de Muncă și Asigurări Sociale sub nr., contestatorul LN, în contradictoriu cu pârâta STB S.A., a solicitat anularea Deciziei de concediere nr. 3931/26.09.2022 cu nerespectarea cerințelor prevăzute de dispozițiile imperative ale art. 251 alin. 1 și ale art. 252 alin. 2 din Codul muncii; obligarea intimatei la plata unei despăgubiri egale cu salariile indexate, majorate și reactualizate și cu celelalte drepturi de care ar fi beneficiat reclamantul, de la data concedierii până la rămânerea definitivă a hotărârii ce se va pronunța, potrivit art. 80 alin. 1 din Codul muncii; repunerea părților în situația anterioară și reintegrarea în muncă a reclamantului, potrivit art. 80 din Codul muncii.

Prin sentința civilă nr.1684/28.03.2023, pronunțată de Tribunalul București - Secția a VIII-a Conflicte de Muncă și Asigurări Sociale, în dosarul nr....., a fost admisă acțiunea formulată de reclamantul LN, în contradictoriu cu pârâta STB SA, a fost anulată decizia de concediere nr. 3931/26.09.2022 emisă de STB S.A, a fost dispusă reintegrarea contestatorului pe funcția deținută anterior și a fost obligată intimita la plata către contestator a unor despăgubiri egale cu salariile indexate, majorate și reactualizate, precum și cu celelalte drepturi de care ar fi beneficiat acesta, calculate de la data încetării raporturilor de muncă și până la data reintegrării efective.

Prin aceeași sentință, s-a luat act că se solicită cheltuieli de judecată pe cale separată.

Pentru a pronunța această sentință, prima instanță a reținut următoarele:

Contestatorul LN a fost angajatul intimatei STB S.A., ocupând funcția de conducător autobuz la Direcția Exploatare și Siguranța Circulației-Divizia Analiza Exploatarei Transport Electric-Depoul Bujoreni-Atelier Exploatare, în baza Contractului individual de muncă nr.26.06.1995 și actele adiționale aferente, începând cu data de 26.06.1995.

Prin Decizia nr. 2434/10.06.2022 emisă de intimată, contestatorul a fost sancționat disciplinar cu „reducerea salariului de bază pe o durată de 2 luni cu 10%”, reținându-se în sarcina să faptul că nu și-a realizat sarcinile de muncă prevăzute în fișa postului/proceduri de lucru/instrucțiuni de lucru, în sensul că în ziua de 22.01.2022 nu a realizat programul de circulație la turul 3 pe autobuzul de pe linia 105 iar în ziua de 23.01.2022 nu a realizat programul de circulație la turul 4 pe autobuzul de pe linia 105; a refuzat în mod nejustificat să plece în cursă în cele două zile și nici nu a adus la îndeplinire cele două hotărâri judecătorești, respectiv minuta din 20.01.2022 pronunțată de Tribunalul București în dosarul nr. și sentința civilă nr. 260/21.01.2022 pronunțată în dosarul nr. prin care s-a dispus încetarea grevei declanșate la nivelul STB S.A. Reclamantul nu a contestat această decizie a angajatorului.

Ulterior, angajatorul STB S.A. a emis și Decizia nr. 3931/26.09.2022- contestată în cauză- prin care a dispus sancționarea salariatului LN cu „desfacerea disciplinară a contractului individual de muncă”, conform prevederilor art. 84 din Regulamentul intern aplicabil Societății de Transport STB SA, coroborate cu prevederile punctelor 25 și 93 din Anexa 1A a

Regulamentului intern aplicabil, cu prevederile art. 61 lit. a, art. 248 alin. 1 lit. e și art. 250 din Legea nr. 53/2003 – Codul muncii.

S-au reținut în sarcina contestatorului următoarele abateri disciplinare: „difuzarea sau colportarea în spațiu public - pe canalele mass media sau social media – a oricăror informații legate de activitatea STB S.A., în mod special a informațiilor ce pot genera o stare de nesiguranță în rândul călătorilor, cu consecințe negative asupra activității și imaginii STB SA, precum și a relațiilor de colaborare cu terții, respectiv a împiedicat exercitarea sarcinilor de serviciu de către șoferii din depoul Bujoreni prin difuzarea în aplicația Telegram prin mesajele atașate la dosar” Rog toți colegii să nu răspundă la telefoane. Atenție! Cei care sunteți sunați de stația de mișcare, recomandarea este să nu răspundeți la telefon” fapt ce a dus la consecințe negative asupra activității și imaginii STB S.A.; împiedicarea în orice mod a exercitării sarcinilor de serviciu de către salariați, cu excepția cazurilor prin care prin aceasta se preîntâmpină un incendiu sau accident de muncă”.

S-a constatat că faptele au fost săvârșite în contextul grevei declanșate în data de 20.01.2022 la nivelul Societății de Transport București STB S.A., constatată ca fiind ilegală de instanța de judecată.

Potrivit art. 61 lit. a din Codul muncii, angajatorul poate dispune concedierea pentru motive care țin de persoana salariatului în cazul în care salariatul a săvârșit o abatere gravă sau abateri repetate de la regulile de disciplină a muncii ori de la cele stabilite prin contractul individual de muncă, contractul colectiv de muncă aplicabil sau regulamentul intern, ca sancțiune disciplinară.

În conformitate cu art. 247 alin. 1 din Codul muncii, angajatorul dispune de prerogativă disciplinară, având dreptul de a aplica, potrivit legii, sancțiuni disciplinare salariaților săi ori de câte ori constată că aceștia au săvârșit o abatere disciplinară.

Potrivit art. 252 din Codul muncii (1) Angajatorul dispune aplicarea sancțiunii disciplinare printr-o decizie emisă în forma scrisă, în termen de 30 de zile calendaristice de la data luării la cunoștință despre săvârșirea abaterii disciplinare, dar nu mai târziu de 6 luni de la data săvârșirii faptei. (2) Sub sancțiunea nulității absolute, în decizie se cuprind în mod obligatoriu:

- a) descrierea faptei care constituie abatere disciplinară;
- b) precizarea prevederilor din statutul de personal, regulamentul intern, contractul individual de muncă sau contractul colectiv de muncă aplicabil care au fost încălcate de salariat;
- c) motivele pentru care au fost înlăturate apărările formulate de salariat în timpul cercetării disciplinare prealabile sau motivele pentru care, în condițiile prevăzute la art. 251 alin. (3), nu a fost efectuată cercetarea;
- d) temeiul de drept în baza căruia sancțiunea disciplinară se aplică;
- e) termenul în care sancțiunea poate fi contestată;
- f) instanța competentă la care sancțiunea poate fi contestată.

În concret, dispozițiile art. 252 lit. a din Codul Muncii stabilesc obligația angajatorului de a menționa în cuprinsul deciziei de concediere suficiente motive și informații pe baza cărora salariatul să poată aprecia legalitatea și temeinicia măsurii de concediere și să poată decide asupra contestării sale în justiție, ca expresie și a principiului consensualității și a bunei credințe edictat de art. 8 din Codul Muncii, conform căruia „pentru bună desfășurare a relațiilor de muncă, participanții la raporturile de muncă se vor informa și se vor consulta reciproc, în condițiile legii și ale contractelor colective de muncă.”

În cauza dedusă judecării, s-a susținut că Decizia nr. 3931/26.09.2022 emisă de societatea intimată nu respectă dispozițiile legale amintite. Astfel, deși în cuprinsul deciziei de concediere au fost descrise faptele reținute ca abateri disciplinare, acestea rezumându-se în esență la acuzația că reclamantul ar fi difuzat prin aplicația Telegram mesajul” rog toți colegii să nu mai răspundă la telefoane, Atenție! Cei care sunteți sunați de stația de mișcare, recomandarea este să nu răspundeți la telefon”, angajatorul nu a indicat în concret dată când s-au petrecut aceste fapte. Este adevărat că s-a reținut în cuprinsul actului sancționator că faptele au fost săvârșite de către salariat în contextul grevei declanșate în data de 20.01.2022 la nivelul Societății de Transport București STB S.A., constatată ca fiind ilegală de instanța de judecată, însă indicarea contextului nu echivalează cu precizarea datei exacte a săvârșirii abaterii disciplinare.

Stabilirea datei săvârșirii abaterii disciplinare este un element esențial în procesul de descriere a situației de fapt întrucât în lipsa acesteia, instanța nu poate calcula termenul de prescripție prevăzut de art. 252 alin. 1 Codul muncii. Lipsa mențiunii privind data săvârșirii faptei echivalează cu o lipsă a descrierii faptei, care trebuie să fie detaliată pentru a se aprecia concret, circumstanțiat și riguros asupra legalității măsurii de sancționare. Curgerea termenului de 6 luni are drept consecință prescrierea dreptului angajatorului de a-l sancționa pe salariatul vinovat, ori în lipsa mențiunii datei săvârșirii faptelor, respectarea cerinței art. 252 alin. 2 Cm nu poate fi verificată, constituind un motiv de nelegalitate a decizie de sancționare.

Tribunalul a mai reținut și faptul că data săvârșirii abaterii disciplinare reținută în sarcina contestatorului nu a putut fi determinată nici pe parcursul cercetării judecătorești, întrucât aceasta nu este inscripționată pe extrasele Telegram depuse la dosarul cauzei, iar martorul A.D, audiat în cauză a declarat că mesajul respectiv nu a fost transmis în contextul protestului din ianuarie 2022, ci în octombrie-noiembrie 2021, când s-a discutat la nivelul depoului despre o decizie a directorului general de a nu mai fi plătite orele suplimentare. Angajatorul, deși avea sarcina probei în acest caz, nu a putut dovedi contrariul a ceea ce a rezultat din probele administrate la dosar. De altfel, tribunalul constată că nici din actele efectuate în cursul cercetării disciplinare nu reiese în concret contextul în care au fost trimise mesajele Telegram invocate în decizie.

Astfel, angajatorul a reținut că, deși prin răspunsurile la întrebările adresate de comisie, nu a recunoscut săvârșirea faptei, în discuția telefonică purtată în data de 31.08.2022 între domnul LN și domnul CS în calitate de președinte al comisiei de cercetare, domnul L a recunoscut că el a postat cele două mesaje atașate la dosar dar nu își amintește exact în ce zi și la ce oră au fost postate.

În aceste condiții, deși din toate probele administrate rezultă că reclamantul LN a transmis mesajele la care s-a făcut referire în acuzațiile aduse acestuia, totuși nu a fost probat momentul când aceste mesaje au fost transmise, pentru ca să se poată reține în sarcina reclamantului abaterile disciplinare înscrise în decizie prin raportare la greva declanșată de angajații STB S.A. în data de 20.02.2022.

Constatând că nu sunt îndeplinite condițiile legale, prevăzute sub sancțiunea nulității absolute, tribunalul a dispus anularea deciziei de concediere emisă de pârâtă sub nr. 3931/26.09.2022 și a dispus reintegrarea contestatorului pe funcția deținută anterior, ca urmare a aplicării principiului repunerii părților în situația anterioară emiterii actului anulat.

Cu aplicarea art. 80 din Codul muncii intimata a fost obligată la plata către contestator a unor despăgubiri egale cu salariile indexate, majorate și reactualizate, precum și cu celelalte drepturi de care ar fi beneficiat acesta, calculate de la data încetării raporturilor de muncă și până la data reintegrării efective.

S-a luat act că se solicită cheltuieli de judecată pe cale separată.

Împotriva acestei sentințe a declarat apel, în termen legal și motivat, pârâta STB SA, pentru următoarele motive:

Instanța de fond în mod corect a reținut că din toate probele administrate rezultă că reclamantul LN a transmis mesajele la care s-a făcut referire în acuzațiile acestuia, reprezentând abateri disciplinare, astfel cum sunt definite de art. 247 Codul Muncii.

Soluția este criticabilă, însă, pentru următoarele motive:

În contextul în care, pe de o parte, din economia Codului muncii și din legislația aplicabilă în materie reiese obligația angajatorului de a aplica individual sancțiunea și pe de altă parte, instanța de fond a invocat aspecte ce vizează și alți salariați și alte sancțiuni aplicate de STB S.A. în alte raporturi individuale de muncă, cât și declarația martorului fără a fi probată în nici un fel. Apreciază că motivele reținute pentru înlocuirea sancțiunii disciplinare au fost motive care exced obiectului cauzei, în sensul că nu vizează aspecte privitoare la raportul individual de muncă al reclamantului LN.

Astfel, apelanta solicită a se avea în vedere pe de o parte, caracterul individual al sancțiunii disciplinare și pe de altă parte, caracterul colectiv al motivelor reținute de instanța de fond, motive care vizează alte sancțiuni disciplinare aplicate de STB S.A., acestea fiind externe obiectului prezentei cauze.

Astfel, consideră că mențiunile instanței prin raportare la sancțiunile aplicate de către STB S.A. altor salariați sunt eronate, deoarece situațiile personale diferă de la salariat la salariat.

În situația de față, se poate observa cu claritate faptul că din toate probele administrate rezultă că reclamantul LN a transmis mesajele la care s-a făcut referire în toate acuzațiile aduse acestuia, totuși instanța de fond nu a ținut cont de ele, precizând că angajatorul nu a probat. Atâta timp cât salariatul a recunoscut, iar martorul declară contrar celor menționate de către persoana în cauză.

Se mai arată că STB S.A. a avut în vedere la stabilirea sancțiunii, în primul rând, gravitatea abaterii disciplinare și consecințele ei asupra activității societății și apoi elementele enumerate de contestator (împrejurările în care a fost săvârșită fapta; gradul de vinovăție al salariatului; comportarea generală în serviciu a salariatului și eventualele sancțiuni disciplinare ale salariatului).

În ceea ce privește gradul de vinovăție al salariatului, apelanta consideră că nu pot fi reținute în favoarea reclamantului cauze exoneratoare de răspundere, întrucât acesta a fost consiliat de către reprezentanții organizației sindicale din care face parte, inclusiv prin avocat, pe toată durata procesului, motiv pentru care nu se poate reține că nu ar fi avut cunoștință de consecințele faptelor sale. Drept urmare, decizia de a refuza îndeplinirea sarcinilor de serviciu este una personală și asumată.

Mai mult decât atât, repetarea acestui tip de comportament necorespunzător demonstrează, în același timp, un grad ridicat de vinovăție al salariatului, putându-se vorbi cel puțin despre o culpă gravă a acestuia, dacă nu chiar despre intenție indirectă în ceea ce privește săvârșirea faptelor ilicite.

În ceea ce privește consecințele abaterilor disciplinare, învederează că acestea au constat în perturbarea gravă a funcționării serviciului public de călători pe raza Municipiului București și Județului I., având în principal drept consecință, lezarea interesului public prin disfuncționalitatea serviciului public de transport în comun.

Drept urmare, existența efectelor negative de natură să afecteze interesele angajatorului constituie un motiv suficient de serios să conducă la concluzia potrivit căreia sancțiunea aplicată de STB S.A. se află într-un raport de proporționalitate directă față de gravitatea abaterilor, fiind apreciate în mod eronat, de către instanța de fond, criteriile sale de individualizare în raport de dispozițiile art. 250 Codul muncii.

Având în vedere cele menționate, învederează că înlocuirea sancțiunii aplicate de către societate ar putea avea ca efect crearea unui precedent în rândul angajaților, aceștia înțelegându-se îndreptățiți să oprească transportul public de suprafață realizat în Municipiul București preponderent de către STB S.A., în baza contractului de delegare de gestiune, oricând, nerespectând nicio dispoziție legală în vigoare sau decizie a instanței.

Așadar, ținând cont de faptul că intimatul cunoștea sancțiunile pentru încălcarea obligațiilor ce îi revin, a ales încălcarea în mod repetat a acestora.

În speță, prin conduita sa, manifestată în intervalul 21-24.01.2022, salariatul a sfidat pe rând: legea (care nu îi permite să facă nici măcar grevă legală), instanța (care prin două hotărâri judecătorești a dispus reluarea imediată a lucrului), angajatorul (care a manifestat toleranță față de greviștii dispuși să reia munca după declararea grevei ca fiind suspendată/ilegală) și populația capitalei României și a Județului I. (beneficiară a serviciului public de transport).

Așadar, prin acțiunea sau inacțiunea reclamantului au fost afectați toți cetățenii care depindeau de transportul public pentru a se putea deplasa la serviciu sau în diverse locuri și scopuri. Drept urmare, întrucât salariatul cercetat nu a realizat programul de transport din vina sa, STB S.A. nu și-a îndeplinit obligațiile din contractul de delegare a serviciului de transport

de călători în regiunea București - I. în baza căruia societatea desfășoară serviciul public de transport persoane în calitate de operator.

Gravitatea consecințelor abaterilor disciplinare este dovedită de pierderea prestației și a penalităților aplicate urmare a nerealizării programului de transport prin neîndeplinirea sarcinilor de serviciu prevăzute în fișa postului, a refuzului de a ieși în traseu, STB S.A. înregistrând un prejudiciu atât material, cât și de imagine.

Un astfel de angajat, care prin conduita sa arată că nu ia în considerare hotărârea unei instanțe, susținând în continuare aceleași motive sancționate prin hotărârea judecătorească ce a declarat greva nelegală, pe lângă faptul că nu este de încredere, poate fi și un potențial element declanșator al unor incidente prin proliferarea propriilor convingeri în rândul celorlalți angajați.

O persoană care în mod fățiș refuză să se supună dispozițiilor exprese ale unei hotărâri judecătorești, nu este de tolerat și nici un exemplu de urmat. Această circumstanță personală a fost avută primordial în vedere de către societate la momentul individualizării sancțiunii.

Existența efectelor negative de natură să afecteze interesele angajatorului constituie tot un motiv suficient de serios să conducă la concluzia potrivit căreia sancțiunea aplicată de societate se află într-un raport de proporționalitate directă față de gravitatea abaterilor, în concordanță cu dispozițiile art. 250 Codul muncii.

Intimatul - reclamant nu a anunțat imposibilitatea de a ieși pe traseu din cauza colegilor care se aflau în curtea depoului și nici nu a solicitat concursul reprezentanților angajatorului în acest sens, astfel nu se poate reține existența vreunui motiv justificat care să fi determinat pe salariat să fie îndreptățit să nu își îndeplinească atribuțiile de serviciu. Salariatul și-a pierdut protecția pe care i-a asigurat-o legislația muncii, de la momentul de la care a luat la cunoștință de suspendare, respectiv încetarea grevei declanșate. Premisă pentru activarea acestei protecții conferite de legiuitor este existența unei greve legale, or în cauza de față s-a constatat caracterul nelegal al acesteia. Cele două hotărâri judecătorești sunt opozabile reclamantului, acesta având obligația de a le respecta, respectiv să reia de îndată activitatea, însă acesta a refuzat.

În ceea ce privește motivele care înlătură apărarea salariatului se pot regăsi și în Decizia nr. 26.09.2022, unde domnul LN recunoaște telefonic, domnului CS faptul că el a postat cele două mesaje, dar nu își mai amintește exact în ce zi și la ce oră. De asemenea, el în calitate de secretar al sindicatului din Depoul Bujoreni trebuia să coordoneze activitatea sindicală.

Totodată, apelanta solicită a se ține cont de aspectele menționate de către domnul avocat în ședința din data de 24.02.2023 prin care acesta arată faptul că acele mesaje sunt de la o altă grevă, ulterior, la data de 17.03.2023 când martorul a fost audiat, s-a făcut vorbire despre o decizie sau discuție verbală în ceea ce privește plata orelor suplimentare.

Nu în ultimul rând în apărarea sa domnul LN în procesul verbal de audiere nr. 2023/19.08.2022 nu a expus situația așa cum martorul a menționat. De ce nu a adus în discuție, în apărarea sa, nemulțumirea în ceea ce privește fie decizia în scris sau verbală a domnului director general cu privire la neplata orelor suplimentare, sau orice fapt sau mențiuni care fac dovada faptului că mesajele nu au legătură cu greva declarată nelegală prin hotărâre judecătorească.

Mai mult decât atât, martorul audiat la întrebarea adresată de către consilierul juridic în data de 17.03.2023 cu privire la grupul de pe Telegram acesta spune că grupul nu mai exista din varii motive. Faptul că acel grup de Telegram „nu mai există”, lasă un semn de întrebare, în opinia apelantei pârâte.

Conform Regulamentului Intern, Cap. VIII. Reguli privind disciplina muncii, art. 71, alin. „(3) Angajaților le este interzisă difuzarea sau colportarea în spațiul public - pe canalele mass-media sau social media - a oricăror informații legate de activitatea STB S.A., în mod special a informațiilor ce pot genera o stare de nesiguranță în rândul călătorilor, cu consecințe negative asupra activității și imaginii STB S.A., precum și a relațiilor de colaborare cu terții” și art. 93. „Difuzarea sau colportarea în spațiul public -pe canalele mass-media sau social media - a oricăror informații legate de activitatea STB S.A., în mod special a informațiilor ce pot genera o stare de nesiguranță în rândul călătorilor, cu consecințe negative asupra activității și imaginii STB S.A., precum și a relațiilor de colaborare cu terții”.

Reclamantul nu a probat nicio împrejurare de fapt sau de drept care să justifice anularea deciziei de concediere nr. 3931, cu atât mai mult cu cât conduita sa, atât pe parcursul cercetării disciplinare, cât și așa cum rezultă ea din cererea de chemare în judecată, sugerează faptul că nu înțelege să își asume vreo responsabilitate pentru difuzarea sau colportarea în spațiul public a unor mesaje legate de activitatea STB S.A., cât și perturbarea gravă adusă bunei funcționări a serviciului de transport public de călători.

Prin urmare, această împrejurare este nefondată și nu poate atrage anularea deciziei de desfacere a contractului de muncă, în condițiile în care art. 251 din Codul muncii instituie în sarcina angajatorului în ceea ce privește cercetarea disciplinară doar obligații referitoare la convocarea salariatului la cercetarea disciplinară, numirea unei comisii, asigurarea dreptului la apărare al salariatului, obligații ce nu au fost încălcate în speță, validitatea acestei proceduri fiind condiționată de întrunirea elementelor obligatorii menționate în această normă, printre ele neregăsindu-se și cele invocate de către reclamant.

Concluzionând, apelanta pârâtă apreciază că STB S.A. a individualizat în mod corect sancțiunea disciplinară aplicată contestatorului LN.

Pentru toate aceste motive, solicită admiterea apelului, schimbarea în tot a sentinței civile nr. 1684/28.03.2023 în sensul respingerii ca neîntemeiată a cererii de chemare în judecată formulată de reclamant în contradictoriu cu STB S.A. și menținerii sancțiunii disciplinare a concedierii dispuse prin Decizia nr. 3931/26.09.2022.

Prin întâmpinarea formulată, intimatul LN a invocat excepția tardivității apelului, care a fost respinsă în ședința publică din data de 11.04.2024, iar pe fondul cauzei a solicitat respingerea apelului, ca nefondat.

Critica apelantei în sensul că intimatul reclamant a fost convocat la cercetarea disciplinară, că a fost numită o comisie, precum și împrejurarea că i-a fost asigurat dreptul la apărare în cadrul procedurii de cercetare disciplinară și, astfel, nu există nicio împrejurare de fapt sau de drept care să justifice anularea Deciziei, nu poate fi primită.

Astfel, simpla trimitere la faza cercetării disciplinare prealabile nu are nicio relevanță față de dispozițiile legale ale art. 252 din Codul Muncii, care prevăd strict și imperativ, care sunt elementele obligatorii ale unei decizii de sancționare.

Or, în cuprinsul deciziei contestate în prezenta cauză se menționează că faptele au fost săvârșite de către reclamant „în contextul grevei declanșate în data de 20.01.2022 la nivelul Societății de transport București STB SA (...)”

Pe cale de consecință, s-a reținut în mod corect de către prima instanță că „(...) indicarea contextului nu echivalează cu precizarea datei exacte a săvârșirii abaterii disciplinare. Stabilirea datei săvârșirii abaterii disciplinare este un element esențial în procesul de descriere a situației de fapt, întrucât în lipsa acesteia, instanța nu poate calcula termenul de prescripție prevăzut de art. 252 alin. (1) Codul muncii. Lipsa mențiunii privind data săvârșirii faptei echivalează cu o lipsă a descrierii faptei, care trebuie să fie detaliată pentru a se aprecia concret, circumstanțiat și riguros asupra legalității măsurii de sancționare. Curgerea termenului de 6 luni are drept consecință prescrierea dreptului angajatorului de a-l sancționa pe salariatul vinovat, ori în lipsa mențiunii datei săvârșirii faptelor, respectarea cerinței art. 252 alin. (2) Codul muncii nu poate fi verificată, constituind un motiv de nelegalitate a deciziei de sancționare. (...) De altfel, tribunalul constată că nici din actele efectuate în cursul cercetării disciplinare nu reiese în concret contextual în care au fost trimise mesajele telegram invocate în decizie.”

În plus, apelanta nu a adus nici în fața instanței de fond, nici pe calea apelului declarat nicio probă cu privire la data săvârșirii pretinselor fapte ce au constituit abateri disciplinare, cu toate că față de dispozițiile art. 272 din Codul muncii sarcina probei îi revenea în calitate de angajator.

Prin motivarea căii de atac, apelanta invocă în esență ideea că este suficient că reclamantul ar fi recunoscut că a postat cele două mesaje cuprinse în paginile A4 ce mi-au fost prezentate cu ocazia cercetării disciplinare.

Or, din probatoriul administrat în cauză, respectiv din declarația martorului A.D. administrată la termenul de judecată din data de 17.03.2023 reiese fără putință de tăgadă că cele două mesaje: (i) „Rog toți colegii să nu mai răspundă la telefoane”, respectiv (ii) „Atenție! Cei care sunteți sunați de stația de mișcare, recomandarea este să nu răspundeți la telefon” au fost comunicate aproximativ în luna octombrie sau noiembrie a anului 2021 cu ocazia conflictului generat de neplata orelor suplimentare, și nu în intervalul grevei declanșate în ianuarie 2022.

Astfel, intimatul susține că anterior grevei, în intervalul octombrie-noiembrie 2021, între salariați și conducerea STB au existat multe discuții contradictorii cu privire la plata orelor suplimentare.

Nemulțumirile salariaților STB au fost generate de Decizia nr. 3129/19.10.2021 (Anexa 1) folosită de angajator drept pretext pentru a nu plăti șoferilor STB orele suplimentare lucrate.

Pe cale de consecință, având în vedere situația conflictuală astfel cum a fost detaliată anterior, reclamantul susține că a transmis colegilor - aproximativ în luna octombrie sau noiembrie a anului 2021 - recomandarea de a nu se angaja în alte discuții cu reprezentanții STB

până la soluționarea conflictelor ce vizau respectarea drepturilor angajaților de a încasa plata orelor suplimentare prestate.

Prin urmare, față de considerentele anterior expuse, solicită respingerea apelului formulat de apelanta STB S.A. ca nefondat și menținerea sentinței apelate ca fiind temeinică și legală.

Analizând apelul declarat, potrivit dispozițiilor art.477 Cod procedură civilă, în raport de actele și lucrările dosarului, Curtea constată că apelul este nefondat.

Reiterăm obiectul cererii de chemare în judecată, și anume contestație împotriva Deciziei nr. 3931/26.09.2022, prin care STB S.A. a dispus concedierea disciplinară a salariatului LN pentru săvârșirea abaterii disciplinare constând în „difuzarea sau colportarea în spațiu public - pe canalele mass media sau social media – a oricăror informații legate de activitatea STB S.A., în mod special a informațiilor ce pot genera o stare de nesiguranță în rândul călătorilor, cu consecințe negative asupra activității și imaginii STB SA, precum și a relațiilor de colaborare cu terții, respectiv a împiedicat exercitarea sarcinilor de serviciu de către șoferii din depoul Bujoreni prin difuzarea în aplicația Telegram a mesajelor ”Rog toți colegii să nu răspundă la telefoane”; „Atenție! Cei care sunteți sunați de stația de mișcare, recomandarea este să nu răspundeți la telefon” fapt ce a dus la consecințe negative asupra activității și imaginii STB S.A.; împiedicarea în orice mod a exercitării sarcinilor de serviciu de către salariați, cu excepția cazurilor prin care prin aceasta se preîntâmpină un incendiu sau accident de muncă”.

Angajatorul STB S.A. a susținut că mesajele ar fi fost postate în contextul grevei declanșate în data de 20.01.2022 la nivelul STB SA.

Se poate constata că fapta imputată salariatului constă într-o singură acțiune, și anume aceea de postare a două mesaje pe grupul Telegram. Restul faptelor imputate sunt doar consecințe presupuse de către angajator că s-ar fi produs ca urmare a difuzării acestor mesaje, respectiv împiedicarea exercitării sarcinilor de serviciu de către șoferi și afectarea imaginii societății în relația cu călătorii și cu alți parteneri contractuali.

Conform prevederilor art. 272 Codul muncii, „Sarcina probei în conflictele de muncă revine angajatorului, acesta fiind obligat să depună dovezile în apărarea sa până la prima zi de înfățișare.”

În temeiul dispoziției legale menționate, apelanta pârâtă STB S.A. avea obligația, în calitate de angajator, să facă dovada săvârșirii faptei imputate salariatului, sub toate aspectele pe care le implică răspunderea disciplinară, inclusiv sub aspectul datei săvârșirii faptei.

Art. 252 din Codul muncii prevede că „Angajatorul dispune aplicarea sancțiunii disciplinare printr-o decizie emisă în formă scrisă, în termen de 30 de zile calendaristice de la data luării la cunoștință despre săvârșirea abaterii disciplinare, dar nu mai târziu de 6 luni de la data săvârșirii faptei.(2) Sub sancțiunea nulității absolute, în decizie se cuprind în mod obligatoriu: a) descrierea faptei care constituie abatere disciplinară (...)”

Raportând dispozițiile legale menționate la situația de fapt din speță, Curtea constată că în mod corect prima instanță a dispus anularea deciziei de concediere contestate, având în vedere că nu s-a făcut dovada datei săvârșirii faptei de postare a unor mesaje în rețeaua Telegram, element obligatoriu a fi probat, pentru a se putea verifica respectarea termenului de prescripție a răspunderii disciplinare.

Singura probă care emană de la angajator constă în capturile de ecran de la filele 36-37 din dosarul de fond, conținând mesajele pretins postate de reclamant, dar în aceste capturi nu există niciun detaliu din care să se poată identifica data postării acestora.

Cum martorul audiat în fața instanței de fond a declarat că aceste mesaje au fost postate în luna octombrie sau noiembrie 2021, cu ocazia conflictului generat de neplata orelor suplimentare, și nu în contextul grevei declanșate în luna ianuarie 2022, se constată că Decizia de sancționare nr. 3931/26.09.2022 este nulă absolut, pentru neîntreținerea condiției de valabilitate prevăzute de art. 252 alin. (1) lit. a) din Codul muncii, neputând fi identificată data săvârșirii faptei.

Curtea nu va analiza criticile apelantei pârâte care sunt străine obiectului cauzei, și anume pe cele privind nerealizarea de către reclamant a programului de transport prin neîndeplinirea sarcinilor de serviciu prevăzute în fișa postului, refuzul de a ieși în traseu în perioada 20-24 ianuarie 2022. Aceste fapte au fost sancționate prin Decizia nr. 2434/10.06.2022 emisă de intimată, prin care contestatorul a fost sancționat disciplinar cu „reducerea salariului de bază pe o durată de 2 luni cu 10%”, dar această decizie nu a fost contestată și nu face obiectul judecății.

Este neîntemeiată critica apelantei, potrivit căreia susținerile reclamantului privind data postării mesajelor ar fi neverosimile, întrucât nu au fost invocate în cadrul cercetării disciplinare. Curtea reține că nu există nicio dispoziție legală care să impună salariatului să formuleze aceleași apărări atât în fața angajatorului, în cadrul procedurii de cercetare disciplinară, cât și în fața instanței. Lipsa de pregătire juridică a salariatului nu este imputabilă acestuia. Dimpotrivă, angajatorul este obligat să conducă o cercetare disciplinară eficientă și completă, prin care să lămurească toate aspectele de fapt și de drept. Or, în speță, în cadrul cercetării disciplinare efectuate, salariatul reclamant nu a fost întrebat nimic în legătură cu data postării mesajelor, angajatorul nefiind preocupat să deslușească aspecte legate de fapta pentru care s-a aplicat sancțiunea, ci întrebările au fost preformulate și au vizat preponderent aspecte care nu formau obiectul cercetării (filele 102-107 fond).

Este lipsită de relevanță și împrejurarea că grupul de Telegram pe care s-ar fi postat mesajele în discuție a fost, între timp, șters. Angajatorul avea obligația să preconstituie și să conserve toate probele necesare pentru exercitarea prerogativei disciplinare, pentru a le putea prezenta, la nevoie, în fața instanței de judecată (art. 272 Codul muncii, mai sus enunțat). Aplicarea celei mai drastice sancțiuni disciplinare - concedierea salariatului, fără a putea înfățișa un minim de probe din care să rezulte data săvârșirii faptei, constituie o măsură nelegală, astfel cum în mod corect a reținut prima instanță, fiind de prisos analiza celorlalte critici, care se referă la temeinicia deciziei.

Pentru aceste considerente de fapt și de drept, în baza art.480 (1) Cod procedură civilă, Curtea va respinge apelul, ca nefondat.

Distincție calitate de angajator – calitate procesuală pasivă în situația unităților administrativ-teritoriale – art.96, 109 și 155 din Codul administrativ

Calitatea procesuală pasivă presupune așadar existența unei identități între persoana pârâtului și cel obligat în acel raport juridic, fiind o excepție de ordine publică și care poate fi invocată în orice fază a ciclului procesual.

Prezentul litigiu are ca obiect cererea privind recalcularea și plata unor drepturi salariale în raport de contractul individual de muncă nr. 4887/24.03.2020, în care, la pct. A privind părțile contractului, s-a menționat că angajator este PMB, reprezentată legal prin primar general, și salariat este apelantul-reclamant din prezenta cauză, semnatarii de la finele acestui CIM fiind, în calitate de angajator, PGMB, și în calitate de salariat, apelantul reclamant. În cauză, printre atribuțiile primarului, dispozițiile art. 155 alin. (5) stabilesc că, „În exercitarea atribuțiilor prevăzute la alin. (1) lit. d), primarul: e) numește, sancționează și dispune suspendarea, modificarea și încetarea raporturilor de serviciu sau, după caz, a raporturilor de muncă, în condițiile legii, pentru personalul din cadrul aparatului de specialitate, precum și pentru conducătorii instituțiilor și serviciilor publice de interes local”.

Prin aceste dispoziții primarului i se recunoaște capacitatea de a dispune cu privire la raporturile de muncă ale personalului din cadrul aparatului de specialitate, având așadar și calitatea de a sta în justiție, ca angajator, în cauzele al căror obiect se referă la actele adoptate cu privire la încheierea, modificarea și încetarea acestor raporturi și, implicit, și cele referitoare la salarizarea acestei categorii de personal.

(Curtea de Apel București, Secția a VII-a pentru cauze privind conflictele de muncă și asigurări sociale, Decizia civilă nr.2304 din 10.05.2024)

Deliberând asupra apelului civil de față, constată următoarele:

Prin cererea înregistrată pe rolul primei instanțe la data de 20.02.2023, sub nr....., reclamantul FC, în contradictoriu cu PMB, reprezentată prin Primar, a solicitat instanței ca, prin sentința ce va pronunța, să dispună obligarea paratei la recalcularea drepturilor salariale aferente perioadei 17.02.2023 -24.03.2020, (cu respectarea termenului de prescripție și a data începerii activității) prin încadrarea corectă a salariului raportat la normă de munca prestată conform documentelor atașate prezentei, respectiv program de lucru inegal cu repartizare 12/24 și 12/48, conform art.136 din Codul Muncii, la plata contravalorii orelor suplimentare efectuate în perioada 17.02.2023 - 24.03.2020 (cu respectarea termenului de prescripție și a data începerii activității), efectuate peste programul normal de lucru lunar, în zilele de repaus săptămânal și în zilele de sărbători legale, având în vedere norma de baza stabilită conform pontajelor, la acordarea sporului de noapte aferent orelor suplimentare efectuate peste norma legală stabilită, pentru perioada 17.02.2023 - 24.03.2020 (cu respectarea termenului de prescripție și a data

începerii activității), la acordarea sporului pentru orele efectuate în zilele de repaus săptămânal și sărbători legale, conform dispozițiilor legale în vigoare, pentru perioada 17.02.2023 - 24.03.2020 (cu respectarea termenului de prescripție și a data începerii activității), la încadrarea reclamantului în aceleași condiții de muncă ca și personalul serviciilor de urgență profesioniști și anume încadrarea în grupa a II-a de muncă beneficiind de vechime (conform art. 38 al. 1 din art.26 al.3 din Legea nr. 307/2006 privind apărarea împotriva incendiilor coroborat cu art. 26. AI. 3 din Legea nr. 121/1996 privind organizarea și funcționarea Corpului Pompierilor Militari), cu plata drepturilor salariale solicitate actualizate cu rata inflației și plata dobânzii legale, ca urmare a neexecutării obligațiilor contractuale de plată a contravalorii orelor suplimentar și aplicarea de penalități de întârziere până la plata efectivă a drepturilor salariale.

Reclamantul a solicitat și obligarea paratei la plata cheltuielilor de judecată.

Prin sentința civilă nr. 565 din data de 19.10.2023, pronunțată de Tribunalul Teleorman - Secția Conflicte de Muncă, Asigurări Sociale și Contencios Administrativ și Fiscal în dosarul nr., a fost admisă excepția lipsei capacității procesuale de folosință a pârâtei PMB, a fost admisă excepția lipsei calității procesuale pasive a pârâtei UATMB; a fost respinsă cererea de chemare în judecată privind pe reclamantul FC formulată în contradictoriu cu pârâțul PMB, ca fiind introdusă împotriva unei persoane fără capacitate procesuală de folosință; a fost respinsă cererea de chemare în judecată privind pe reclamantul FC, formulată în contradictoriu cu pârâțul UATMB, ca fiind introdusă împotriva unei persoane fără calitate procesuală pasivă; s-a luat act că pârâtele și-au rezervat dreptul de a solicita cheltuieli de judecată pe cale separată.

Pentru a pronunța această sentință, instanța de fond a reținut următoarea situație de fapt și de drept:

Analizând excepția lipsei capacității procesuale de folosință a pârâtei PMB și excepția lipsei calității procesuale pasive a pârâtei UATMB, tribunalul a reținut următoarele:

Prin cererea de chemare în judecată, astfel cum a fost modificată prin cerere adițională sub aspectul cadrului procesual pasiv, reclamantul a solicitat obligarea pârâților PMB și UATMB la plata drepturilor salariale cuvenite în temeiul contractului individual de muncă înregistrat sub numărul 4887/24.03.2020 (filele 14-18 Vol. I).

A mai constatat tribunalul că părțile raportului de muncă invocat sunt, potrivit contractului antemenționat, reclamantul, în calitate de salariat și PGMB, în calitate de angajator (conform mențiunii din finalul contractului – fila 18), respectiv PMB prin Primar General, în calitate de angajator (conform mențiunii din partea introductivă a contractului).

Din perspectiva naturii juridice a litigiului de față, tribunalul a reținut că, acesta este circumscris jurisdicției muncii, raportat la obiectul și cauza cererii de chemare în judecată.

Astfel, potrivit art. 266 din Legea nr. 53 din 2003, jurisdicția muncii are ca obiect soluționarea conflictelor de muncă cu privire la încheierea, executarea, modificarea, suspendarea și încetarea contractelor individuale sau, după caz, colective de muncă prevăzute de prezentul cod, precum și a cererilor privind raporturile juridice dintre partenerii sociali, stabilite potrivit prezentului cod.

Conform art. 267 din Legea nr. 53 din 2003, pot fi părți în conflictele de muncă: a) salariații, precum și orice altă persoană titulară a unui drept sau obligații în temeiul prezentului cod, al altor legi sau al contractelor colective de muncă; b) angajatorii - persoane fizice și/sau persoane juridice...; c) sindicatele și patronatele; d) alte persoane fizice sau juridice care au această vocație în temeiul legilor speciale sau al Codului de procedură civilă.

În ceea ce privește excepția lipsei capacității procesuale de folosință a pârâtei PMB, tribunalul a reținut următoarele:

Potrivit art. 56 alin. 1-3 Cod procedură civilă: (1) Poate fi parte în judecată orice persoană care are folosința drepturilor civile. (2) Cu toate acestea, pot sta în judecată asociațiile, societățile sau alte entități fără personalitate juridică, dacă sunt constituite potrivit legii. (3) Lipsa capacității procesuale de folosință poate fi invocată în orice stare a procesului. Actele de procedură îndeplinite de cel care nu are capacitate de folosință sunt lovite de nulitate absolută.

Conform art. 5 lit. hh din O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ, primăria comunei, a orașului, a municipiului, a subdiviziunii administrativ-teritoriale - structură funcțională fără personalitate juridică și fără capacitate procesuală, cu activitate permanentă, care duce la îndeplinire hotărârile autorității deliberative și dispozițiile autorității executive, soluționând problemele curente ale colectivității locale, constituită din: primar, viceprimar, administratorul public, consilierii primarului sau persoanele încadrate la cabinetul primarului și aparatul de specialitate al primarului.

Prin urmare, deși poate sta în judecată și o entitate fără personalitate juridică, dacă este constituită potrivit legii, primăria, din perspectiva legislației speciale, nu are această aptitudine, fiind o structură funcțională fără personalitate juridică. Mai mult, potrivit Codului administrativ, primăria nu are capacitate procesuală (art. 5 lit. hh).

Față de aceste considerente, tribunalul a admis excepția lipsei capacității procesuale de folosință a pârâtei PMB și a respins cererea de chemare în judecată formulată în contradictoriu cu pârâta PMB, ca fiind introdusă împotriva unei persoane fără capacitate procesuală de folosință.

În ceea ce privește excepția lipsei calității procesuale pasive a pârâtei UATMB, tribunalul a reținut următoarele:

Potrivit art. 36 Cod procedură civilă, calitatea procesuală rezultă din identitatea dintre părți și subiectele raportului juridic litigios, astfel cum acesta este dedus judecății.

Calitatea procesuală reprezintă o condiție generală de exercitare a acțiunii civile, respectiv a oricărei forme concrete de manifestare a acțiunii civile. Calitatea procesuală pasivă presupune existența unei identități între persoana chemată în judecată și cel care este subiect pasiv în raportul juridic dedus judecății. Reclamantul, fiind cel care pornește acțiunea civilă, trebuie să justifice atât calitatea procesuală activă, cât și calitatea procesuală pasivă a persoanei pe care a chemat-o în judecată, prin indicarea obiectului cererii și a motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază pretenția sa.

În speță, cu referire la dovedirea calității procesuale pasive în formularea cererii de chemare în judecată, reclamantul are sarcina probei, conform regulii generale, prevăzute de art.249 Cod procedură civilă

Așa cum s-a menționat anterior, litigiul de față fiind un conflict de muncă ce are ca obiect executarea unui contract individual de muncă, respectiv drepturile salariale pretinse în temeiul acestuia de către salariat, are calitate pasivă angajatorul.

Or, potrivit contractului individual de muncă, dar și în conformitate cu prevederile legale incidente, pârâta UATMB nu are calitatea de angajator în raportul de muncă invocat de reclamant, ci instituția PMB.

Potrivit art. 106 alin. 1 din Codul administrativ, autoritățile administrației publice din comune, orașe și municipii sunt consiliile locale, ca autorități deliberative, și primarii, ca autorități executive.

Conform art. 155 alin. 1 din Codul administrativ, Primarul îndeplinește următoarele categorii principale de atribuții: a) atribuții exercitate în calitate de reprezentant al statului, în condițiile legii; b) atribuții referitoare la relația cu consiliul local; c) atribuții referitoare la bugetul local al unității administrativ-teritoriale; d) atribuții privind serviciile publice asigurate cetățenilor, de interes local; e) alte atribuții stabilite prin lege.

Așadar, tribunalul a observat că, în speță, angajator este, potrivit contractului individual de muncă, PMBști, iar nu UAT. Pe de altă parte, s-a apreciat că are calitate pasivă PMB, ca instituție, respectiv ca autoritate executivă, fiind, sub acest aspect, fără relevanță persoana care a ocupat funcția de primar atunci când a fost semnat contractul individual de muncă. Mai mult, încheierea contractului de muncă se circumscrie atribuțiilor prevăzute de Codul administrativ pentru exercitarea mandatului de primar.

Față de aceste considerente, tribunalul a admis excepția lipsei calității procesuale pasive a pârâtei UATMB, astfel că a respins cererea de chemare în judecată formulată în contradictoriu cu pârâta UATMB, ca fiind introdusă împotriva unei persoane fără calitate procesuală pasivă.

Împotriva acestei sentințe a declarat apel, în termen legal și motivat, reclamantul FC, criticând-o pentru nelegalitate și netemeinicie pentru următoarele considerente:

După expunerea pe scurt a istoricului litigiului, a arătat apelantul că cererea de chemare în judecată a fost formulată, inițial, împotriva PMB, iar ulterior, a formulat cerere modificatoare prin care a arătat că înțelege să cheme în judecată în calitate de pârâtă și UATMB - prin Primar.

La primul termen de judecată s-a pus în discuție excepția lipsei calității procesuale de folosință a celor două pârâte, excepție pe care, în mod eronat și contrar practicii judiciare constante în materie, instanța fondului a admis-o.

A apreciat astfel ca fiind nelegală și netemeinică hotărârea pronunțată de Tribunal.

Pe de o parte, raportat la dispozițiile contractului individual de muncă nr. 4887/24.03.2020, obiectul contractului constă în „Prestarea muncii pentru și sub autoritatea PMB (...)”, astfel că susținerea instanței fondului potrivit căreia calitatea de angajator aparține

PMB, doar pentru simplul motiv că acesta este semnatarul contractului individual de muncă, este una eronată și, în mod indubitabil, contrară tuturor dispozițiilor legale în materie.

Mai mult decât atât, potrivit art. 267 Codul muncii, litigiile de muncă se poartă între salariat și angajator, iar în conflictul de muncă de față părțile contractului sunt și părțile cererii de chemare în judecată. Or, în situația dedusă judecății, instanța fondului face o confuzie gravă între noțiunea de angajator instituție de drept public și reprezentatul angajatorului, respectiv al instituției de drept public.

A menționat în susținerea corectă și legală a punctului său de vedere faptul că, potrivit dispozițiilor art. 542 din Cod adm., se încheie între persoana care îndeplinește condițiile pentru a fi angajată pe o funcție contractuală și autoritatea sau instituția publică, prin reprezentantul său legal, în condițiile prevăzute de Legea nr. 53/2003, cu respectarea cerințelor specifice.

Totodată, a arătat faptul că „Primarul reprezintă unitățile administrativ-teritoriale în relație cu alte autorități publice, cu persoanele fizice sau juridice române ori străine, precum și injustiție.”

Mai mult decât atât, potrivit dispozițiilor Regulamentului Intern al Primăriei Municipiului București, (art. 1, art. 3, art. 4, art. 95, art. 123, art. 136, art. 140, art. 179 etc.), noțiunea de angajator este atribuită pârâtelor în calitatea lor de instituții publice angajatoare. Astfel, în toate dispozițiile articolelor Regulamentului Intern este folosită sintagma de „salariații PMB” sau „PMB în calitate de angajator”, iar nu noțiuni precum „Primarul în calitate de angajator” sau „instituția Primarului în calitate de angajator”.

Or, în situația în care calitatea de angajator ar fi revenit PMB, cum în mod eronat a susținut instanța fondului, se pune problema de ce nu este prevăzut în niciun text de lege și/sau document intern al intimatelor-pârâte faptul că instituția primarului este drept răspunzătoare și, totodată, purtătoare de drepturi și obligații. De altfel, în mod imperativ, legislația administrației publice stabilește care sunt prerogativele de putere ale instituției primarului, iar nu a Primarului, *sui generis*.

A subliniat, totodată, faptul că reprezentantul instituției angajatoare este cel care semnează documentele de încadrare în locurile de muncă disponibile, însă obiectul muncii și prestarea normei de muncă se realizează pentru instituția angajatoare, iar nu pentru persoana care reprezintă instituția și semnează contractul individual de muncă, așa cum în mod eronat a reținut instanța fondului.

De altfel, toată procedura de judecată fiind încadrată în circumscripția conflictelor de muncă, se pune problema cum s-ar putea formula o cerere de chemare în judecată a unui angajator privat, de exemplu, chiar sub calitatea directorului societății angajatoare, când relațiile de muncă se poartă între angajat și angajator, iar nu între reprezentatul angajatorului și angajat. A înțeles că, *per a contrario*, s-ar presta în folosul reprezentantului, adică a celui care a semnat, *in personam*, contractul individual de muncă, fapt care excede oricăror norme juridice aplicabile în materia dedusă judecății.

În susținerea apărărilor sunt și celelalte acțiuni promovate în fața instanțelor de judecată, respectiv Tribunalul București, în care au calitatea de pârâte PMB și UATMB, ambele reprezentate prin primar.

Pe de altă parte, apelantul-reclamant a susținut că instanța fondului este în eroare și atunci când susține, invocând reglementări din Codul administrativ, faptul că contractul individual de muncă în discuție este încheiat cu PMB ca angajator, atât timp cât, chiar citind cu atenție contractul, ar fi trebuit să observe că acesta a fost încheiat cu PMB reprezentată legal prin Primar general în calitate de angajator.

Pe cale de consecință, rezultă indubitabil chiar și din acest aspect faptul că „Primarul reprezintă unitatea administrativ-teritorială în relație cu alte autorități publice, cu persoanele fizice sau juridice române ori străine, precum și în justiție”, fiind în acest raport juridic un reprezentant al angajatorului de drept, respectiv U.A.T., iar nu de fapt, în calitate de semnatar al contractului individual de muncă.

În drept, a invocat art. 148-151, art. 194-196 alin. (2), art. 470 și urm. Cod procedură civilă

Prin întâmpinarea formulată, intimatele-pârâte PMB – prin primar și UAT – prin primar au solicitat respingerea apelului ca neîntemeiat și obligarea apelantului la plata cheltuielilor de judecată.

După prezentarea pe scurt a situației de fapt, intimatele-pârâte au susținut că cererea de apel declarată este neîntemeiată, hotărârea atacată fiind legală și temeinică.

În apărare, au arătat că, sub un prim aspect, în ceea ce privește PMB, instanța de fond a reținut în mod corect că această entitate nu are personalitate juridică, neavând aptitudinea de a sta în judecată. Aspectul capacității procesuale de folosință trebuie analizat în mod prioritar, întrucât poate fi parte în judecată doar persoana care are folosința drepturilor civile. În cazul lipsei calității procesuale sau a interesului, instanța va respinge cererea ori apărarea formulată ca fiind făcută de o persoană sau împotriva unei persoane fără calitate procesuală sau ca lipsită de interes, după caz.

Prin urmare, sancțiunea care intervine în cazul introducerii unei acțiuni împotriva unei persoane lipsite de capacitate procesuală este, potrivit dispozițiilor anterior citate, respingerea cererii de chemare în judecată ca fiind îndreptată împotriva unei persoane fără calitate procesual pasivă.

Prin dispozițiile art. 5 lit. hh) din O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ, Primăria este definită ca fiind acea structură funcțională, fără personalitate juridică și patrimoniu propriu, care duce la îndeplinire hotărârile autorității deliberative și dispozițiile autorității executive, prin soluționarea problemelor curente ale colectivității locale.

Sub un al doilea aspect, PMB nu are calitate de angajator din perspectiva dreptului muncii. Astfel cum reiese din contractul individual de muncă, PMB are calitatea de angajator, chiar dacă angajatul își desfășoară activitatea în cadrul structurii funcționale denumite „primărie” definite la art. 5 lit. hh) din Codul administrativ.

Conform dispozițiilor art. 5 lit. g) din Codul administrativ, aparatul de specialitate al primarului este reprezentat de totalitatea compartimentelor funcționale, fără personalitate juridică, de la nivelul unității/subdiviziunii administrativ-teritoriale, iar primarul este, în baza art. 5 lit. n) din Codul administrativ, o autoritate executivă.

Având în vedere că primarul are stabilită prin lege, potrivit dispozițiilor art. 155 alin. (5) lit. e) din Codul administrativ, prerogativa numirii, sancționării, suspendării, modificării și a încetării raporturilor de serviciu sau, după caz, a raporturilor de muncă, în condițiile legii, pentru personalul din cadrul aparatului de specialitate, nu prezintă relevanță mențiunile din cuprinsul contractului de muncă sau din Regulamentul intern care fac trimitere la PMB.

Astfel, contrar susținerilor apelantului-reclamant, instanța de fond nu a făcut nicio confuzie între angajator și reprezentantul angajatorului și în mod corect a reținut că are calitate pasivă în cauză Primarul ca instituție, respectiv autoritate executivă, fiind sub acest aspect fără relevanță persoana care a ocupat funcția de primar atunci când a fost semnat contractul individual de muncă.

În ceea ce privește calitatea procesuală pasivă a MB, deși poate sta în judecată în nume propriu, în principiu, potrivit dispozițiilor art. 95 alin. (1³) coroborate cu dispozițiile art. 96 alin. (1⁴) din Codul administrativ, prin raportare la obiectul cererii de chemare în judecată, respectiv executarea unui contract individual de muncă, neavând calitatea de angajator al apelantului-reclamant, nu poate avea nici calitate procesual-pasivă. În acest sens, în mod corect a reținut instanța de fond că angajator potrivit contractului individual de muncă este Primarul MB, iar nu unitatea administrativ teritorială.

În susținere, a indicat prevederile art. 5 lit. pp), art. 100 alin. (1) din Codul administrativ, art. 267 alin. (1) din Codul muncii.

Astfel cum reiese din cuprinsul Contractului de muncă, calitatea de salariat o are apelantul-reclamant, iar calitatea de angajator PMB, prin Primar General. MB nu poate avea calitate procesual-pasivă într-un litigiu de muncă, întrucât raportul de muncă nu a fost stabilit între MB, ca unitate administrativ teritorială, și apelant, ci între apelant și PG.

Astfel cum reiese din dispozițiile legale anterior citate, unitatea administrativ-teritorială și primăria și, respectiv, primarul sunt entități distincte, care nu se pot confunda, având atribuții diferite.

Astfel cum reiese din Contractul de muncă, obiectul contractului este reprezentat de prestarea muncii pentru și sub autoritatea PMB, în schimbul unei remunerații denumite salariu, activitatea desfășurându-se în cadrul Direcției Generale de Logistică - Direcția Administrativă - Serviciul Parc Auto și Poștă - Compartimentul Pompieri, cu sediul social de muncă al PMB, contractul fiind semnat de angajator - Primarul General al Municipiului București.

Prin urmare, reiese că Municipiul București nu are calitate procesual pasivă în litigiul dedus judecății, având ca obiect stabilirea de către instanță a unor drepturi salariale pretinse de apelantul-reclamant, decurgând dintr-un contract de muncă încheiat cu PMB, prin PG.

În drept, a invocat principiile generale de drept și dispozițiile legale invocate în cuprinsul întâmpinării.

Examinând motivele de apel formulate față de hotărârea apelată și probele administrate în cauză, cercetând pricina în limitele prevăzute de art. 477 și următoarele Cod procedură civilă, se reține următoarele:

În prealabil, va reține Curtea că, potrivit art. 477 alin. 1 Cod procedură civilă, instanța de apel va proceda la rejudecarea fondului în limitele stabilite, expres sau implicit, de către apelant, precum și cu privire la soluțiile care sunt dependente de partea din hotărâre care a fost atacată., iar potrivit art. 476 alin. 2 Cod procedură civilă în cazul în care apelul nu se motivează ori motivarea apelului sau întâmpinarea nu cuprinde motive, mijloace de apărare sau dovezi noi, instanța de apel se va pronunța în fond, numai pe baza celor invocate la prima instanță.

Efectul devolutiv al acestei căi ordinare de atac este o consecință a principiului disponibilității părții în procesul civil, limitele rejudecării în această fază procesuală fiind determinate prin voința titularului căii de atac.

În raport de aceste dispoziții, prin prisma limitelor caracterului devolutiv al apelului consacrat de dispozițiile art. 477 alin. 1 Noul cod de procedură civilă, în apel instanța analizează legalitatea sentinței doar sub aspectul motivelor de nelegalitate și netemeinicie invocate prin cererea de apel, numai în ipoteza în care apelul nu este motivat, dispozițiile art. 476 alin. 2 prevăzând posibilitatea analizării fondului prin prisma celor invocate în fața primei instanțe.

Apelul declarat în cauză a fost motivat în termen, prin criticile formulate apelantul invocând, în esență, confuzia făcută de prima instanță între noțiunea de angajator a instituției de drept public și reprezentantul angajatorului – instituție de drept public, argumentele invocate în acest sens vizând, în esență, mențiunile din contractul individual de muncă al reclamantului, dispozițiile art. 1, art. 3, art. 4, art. 95, art. 123, art. 136, art. 140, art. 179 din Regulamentul intern al PMB și respectiv ale Codului administrativ referitoare la calitatea Primarului de reprezentant al unității administrativ teritoriale.

Exercitând așadar controlul de legalitate în limitele fixate de titularul căii de atac, se constată în primul rând că în privința intimatei pârâte Primăriei Municipiului București prima instanță a admis excepția lipsei capacității procesuale de folosință, iar nu excepția lipsei calității procesuale pasive, această din urmă excepție fiind reținută doar în ceea ce privește pârâta UATMB.

Referitor la excepția de fond absolută, dirimantă și peremptorie a lipsei capacității procesuale de folosință a intimatei pârâte PMB, ce se impunea a fi analizată cu prioritate, față de dispozițiile art. 248 alin. 2 Cod procedură civilă, Curtea reține că, pentru ca o persoană să poată fi parte în procesul civil, pe lângă alte condiții, trebuie să aibă capacitate procesuală de folosință.

Astfel, art.32 alin. 1 lit. a Noul Cod de procedură civilă prevede că orice cerere poate fi formulată și susținută numai dacă autorul acesteia are capacitate procesuală, în condițiile legii, iar potrivit art. 56 alin. 1 și 3 Noul Cod de procedură civilă poate fi parte în judecată orice persoană care are folosința drepturilor civile; lipsa capacității procesuale de folosință poate fi

invocată în orice stare a procesului, iar actele de procedură îndeplinite de o persoană care nu are capacitate de folosință sunt lovite de nulitate absolută.

Din această perspectivă, astfel cum în mod corect a reținut prima instanță, în cauză erau incidente dispozițiile art. 5 lit. hh) din OUG nr. 57/2019 privind Codul administrativ prin care se stabilește fără putință de tăgadă că primăria municipiului este o „structură funcțională fără personalitate juridică și fără capacitate procesuală, cu activitate permanentă, care duce la îndeplinire hotărârile autorității deliberative și dispozițiile autorității executive, soluționând problemele curente ale colectivității locale, constituită din: primar, viceprimar, administratorul public, consilierii primarului sau persoanele încadrate la cabinetul primarului și aparatul de specialitate al primarului”.

Definiția dată primăriei reflectă în plan procesual intenția legiuitorului de a nu conferi capacitate procesuală de folosință acestei structuri funcționale, care nu ar putea astfel participa într-un raport litigios, conform art. 32 alin. 1 lit. a) și art. 56 alin. 1 Noul Cod de Procedură Civilă, neavând aptitudinea de a fi titulară de drepturi și obligații pe plan procesual, sancțiunea care intervine într-o atare ipoteză fiind nulitatea actului de procedură, conform art. 56 alin. 3 Noul Cod de Procedură Civilă.

Fără a formula critici exprese și concrete cu privire la aplicarea în cauză a acestor dispoziții legale, apelantul a făcut referire prin motivele de apel la calitatea de angajator a Primăriei, raportat la mențiunile din contractul individual de muncă și prevederile din Regulamentul intern.

Or, aceste aspecte nu prezintă relevanță din perspectiva modului de soluționare a excepției lipsei capacității procesuale de folosință, iar față de soluția de admitere a acestei excepții, în aplicarea dispozițiilor art. 248 alin. 1 și 2 Cod procedură civilă nu se mai impunea analizarea calității procesuale pasive a acestei intimate, astfel că aspectele anterior menționate nu vor putea fi valorificate din această perspectivă.

Analizând în continuare criticile referitoare la calitatea procesuală pasivă a părâtei UATMB, se reține că într-adevăr, potrivit art. 36 Noul Cod de Procedură Civilă, calitatea procesuală rezultă din identitatea dintre părți și subiectele raportului juridic litigios, astfel cum acesta este dedus judecății, existența sau inexistența drepturilor și a obligațiilor afirmate constituind o chestiune de fond.

Calitatea procesuală pasivă presupune așadar existența unei identități între persoana pârâtului și cel obligat în acel raport juridic, fiind o excepție de ordine publică și care poate fi invocată în orice fază a ciclului procesual.

Prezentul litigiu are ca obiect cererea privind recalcularea și plata unor drepturi salariale în raport de contractul individual de muncă nr. 4887/24.03.2020, în care, la pct. A privind părțile contractului, s-a menționat că angajator este PMB, reprezentată legal prin primar general, și salariat este apelantul-reclamant din prezenta cauză, semnatarii de la finele acestui CIM fiind, în calitate de angajator, PGMB, și în calitate de salariat, apelantul reclamant.

În accepțiunea art. 159 alin. (1) din Codul muncii - dreptul comun în materia salarizării - salariul reprezintă contraprestația muncii depuse de salariat în baza contractului individual de

muncă, astfel încât, în materia salarizării, potrivit legislației muncii, legitimarea procesuală pasivă revine angajatorului, respectiv instituția cu care salariatul se află în mod direct legat prin raporturile de muncă ce au generat dreptul subiectiv dedus judecătii, întrucât acestea îi aparține prerogativa acordării drepturilor salariale.

În cauză, printre atribuțiile primarului, dispozițiile art. 155 alin. (5) stabilesc că, „În exercitarea atribuțiilor prevăzute la alin. (1) lit. d), primarul: e) numește, sancționează și dispune suspendarea, modificarea și încetarea raporturilor de serviciu sau, după caz, a raporturilor de muncă, în condițiile legii, pentru personalul din cadrul aparatului de specialitate, precum și pentru conducătorii instituțiilor și serviciilor publice de interes local”.

Prin aceste dispoziții primarului i se recunoaște capacitatea de a dispune cu privire la raporturile de muncă ale personalului din cadrul aparatului de specialitate, având așadar și calitatea de a sta în justiție, ca angajator, în cauzele al căror obiect se referă la actele adoptate cu privire la încheierea, modificarea și încetarea acestor raporturi și, implicit, și cele referitoare la salarizarea acestei categorii de personal.

De altfel, contrar susținerilor apelantului, prevederi în acest sens se regăsesc inclusiv în Regulamentul Intern al MB, art. 88 din acesta stabilind în mod expres obligațiile care revin PG, direct ori prin intermediul compartimentelor de specialitate, în calitate de angajator, respectiv: c) să acorde salariaților toate drepturile care decurg din lege și din acordurile colective/contractele colective și individuale de muncă, după caz; lit. g) să numească, sancționeze și să dispună suspendarea, modificarea și încetarea raporturilor de serviciu sau, după caz, a raporturilor de muncă, în condițiile legii, pentru personalul din cadrul PMB.

Pe de altă parte, în ceea ce privește unitățile administrativ teritoriale, dispozițiile art. 96 alin. (1) și (3) din Codul Administrativ prevăd că : (1) „Unitățile administrativ-teritoriale sunt persoane juridice de drept public, cu capacitate juridică deplină și patrimoniu propriu. (3) Unitățile administrativ-teritoriale sunt titulare ale drepturilor și obligațiilor ce decurg din contractele privind administrarea bunurilor care aparțin domeniului public și privat în care acestea sunt parte, precum și din raporturile cu alte persoane fizice sau juridice, în condițiile legii”.

De asemenea, potrivit art. 109 alin. (1) și (2) din Codul administrativ: „(1) Reprezentarea în justiție a unităților administrativ-teritoriale se asigură de către primar sau de către președintele consiliului județean. (2) Primarul sau președintele consiliului județean stă în judecată în calitate de reprezentant legal al unității administrativ- teritoriale, pentru apărarea drepturilor și intereselor legitime ale acesteia, și nu în nume personal”, iar art. 154 alin. (6) din Codul administrativ prevede că: „Primarul, în calitate sa de autoritate publică executivă a administrației publice locale, reprezintă unitatea administrativ-teritorială în relațiile cu alte autorități publice, cu persoanele fizice sau juridice române și străine, precum și în justiție”.

Aceste din urmă dispoziții trebuie corelate așadar cu cele ale art. 96 alin. (1) și (3) din Codul administrativ, reglementând reprezentarea în justiție unității administrativ teritoriale de către primar în situațiile în care aceasta stă în proces în calitate de parte, și nu calitatea procesuală pasivă a autorității executive reprezentate de instituția primarului. Or, dreptul de a reprezenta în justiție unitatea administrativ teritorială nu trebuie confundat cu calitatea

procesuală pasivă pe care o are primarul, atunci cât participă la proces în nume propriu, în calitate de angajator, în baza atribuțiilor expres conferite de legiuit.

În concluzie, nu sunt întemeiate nici criticile referitoare la pretinsa confuzie între noțiunea de angajator, și respectiv cea de reprezentant al angajatorului, fiind corectă concluzia primei instanțe în sensul că intimata-pârâtă UATMB nu are calitate procesuală pasivă în prezenta cauză, întrucât aceasta nu are calitatea de angajator în raportul de muncă invocat de apelantul-reclamant, angajatorul apelantului-reclamant față de care se pot formula pretenții fiind, în cauză, PGMB ca instituție, respectiv ca autoritate a administrației publice locale executive, parte a structurii funcționale denumite „primărie”.

Pentru aceste argumente, în conformitate cu prevederile art. 480 alin. (1) Cod procedură civilă, Curtea urmează să respingă apelul ca nefondat.

Secția a VIII-a Contencios administrativ și fiscal

Acțiune în contencios administrativ împotriva refuzului autorităților administrației publice locale de a lua măsuri urgente pentru modernizarea și reabilitarea unor străzi, în forma propusă de reclamanți. Lipsa excesului de putere, în condițiile în care legea recunoaște autorității publice o marjă de apreciere în etapele de elaborare a conținutului-cadru al documentațiilor tehnico-economice pentru realizarea obiectivelor/proiectelor noi de investiții în domeniul construcțiilor, a lucrărilor de intervenții la construcții existente și a altor lucrări de investiții.

Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ, art. 1, art. 2 alin. (1) lit. n), art. 8

O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ, art. 247

O.U.G. nr. 21/2002 privind gospodărirea localităților urbane și rurale, art. 7 alin. 2 și art. 8

O.G. nr. 43/1997 privind regimul drumurilor, art. 22 și art. 40 alin. 1

Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, art. 1 alin. (2)

Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, art. 1 alin. (2)

H.G. nr. 907/2016 privind etapele de elaborare și conținutul-cadru al documentațiilor tehnico-economice aferente obiectivelor/proiectelor de investiții finanțate din fonduri publice, art. 6 și urm.

Constituția României, art. 1 alin. (4), art. 34 alin. (1) și (2) din Constituție

Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art. 8

Puterea discreționară a autorității publice locale de a aprecia cu privire la situațiile în care se impune efectuarea sau nu a unor lucrări din categoria celor care fac obiectul cererii de față, raportat la sfera sa de competență limitativ prevăzută de lege, nu trebuie confundată cu excesul de putere.

Marja de apreciere amintită implică analiza oportunității derivând din capacitatea pe care o are autoritatea publică de a alege dintre mai multe situații posibile și egale în aceeași măsură, pe cea care corespunde cel mai bine interesului public care trebuie satisfăcut.

Oportunitatea se află așadar în strânsă dependență cu puterea discreționară a administrației publice, desemnând facultatea dată de lege de a alege, după aprecierea sa, între mai multe soluții posibile, aplicabile în cazul concret. Decizia lăsată la libera apreciere a unei autorități presupune ca, în vederea atingerii scopului indicat de legiuitor, să poată recurge la orice mijloc de acțiune, în limitele competenței sale.

Scenariul/Opțiunea tehnico-economic(ă) optim(ă), recomandat(ă) cuprinde, pe lângă soluția tehnică, principalii indicatori tehnico-economici aferenți obiectivului de investiții, dar și strategia de implementare, exploatare/operare și de întreținere a investiției.

Rezultă că obligațiile legale cu caracter general, privind repararea și întreținerea străzilor, a drumurilor comunale, podurilor, podețelor, curățarea și amenajarea șanțurilor, modernizarea drumurilor existente și realizarea unor drumuri comunale noi, nu pot fi transpuse în obligații cu caracter determinat, prin obligarea autorităților publice locale la adoptarea unor măsuri concrete, în forma dorită de recurenții-reclamanți, pe calea unei acțiuni în contencios administrativ împotriva unui act administrativ asimilat.

(Curtea de Apel București, Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal, Decizia civilă nr.708 din 10 aprilie 2024)

Prin cererea de chemare în judecată înregistrată pe rolul Tribunalul București - Secția a II-a Contencios administrativ și fiscal sub nr./3/2020, reclamanții (...), în contradictoriu cu pârâții Orașul Pantelimon și Primarul Orașului Pantelimon, au solicitat:

- obligarea pârâtului Orașului Pantelimon – Consiliul Local al Orașului Pantelimon să adopte, în termen de 10 zile de la pronunțarea hotărârii judecătorești, o hotărâre care să prevadă măsuri urgente pentru modernizarea și reabilitarea străzilor Grădinarilor, Poet G. Tarne și Plantelor, situate în orașul Pantelimon, județul I., cu respectarea prevederilor legale referitoare la buget și modalitatea de încredințare a lucrărilor, precum și introducerea acestora în bugetul de venituri și cheltuieli pentru anul 2021, respectiv edificarea rețelei de canalizare, a rețelei de alimentare cu apă, a rețelei de colectare a apelor pluviale, a rețelei de iluminat public, a trotuarelor, precum și montarea de calmatoare de viteză, montarea de indicatoare „Zona rezidențială”, „Atenție copii”, indicatoare de limitare a vitezei de circulație la 20 km/h, interzicerea accesului pe cele trei străzi a autovehiculelor cu o masă totală mai mare de 7,5 tone;

- obligarea pârâtului Primarului Orașului Pantelimon, în calitate de putere executivă, în sensul art. 23 alin. 1 din Legea nr. 215/2001, să pună în executare hotărârea emisă în condițiile de mai sus de către Consiliul Local Pantelimon, într-un termen de 4 (patru) luni de la emiterea acesteia;

- obligarea pârâților la plata cheltuielilor de judecată.

În data de 24.06.2022, reclamanții au formulat cerere de modificare a cererii de chemare în judecată (fila 404 vol. II), prin care au solicitat:

- obligarea Oraşului Pantelimon – Consiliul Local al Oraşului Pantelimon, să adopte în termen 6 luni de la rămânerea definitivă a hotărârii judecătoreşti, măsuri pentru modernizarea şi reabilitarea străzilor Grădinarilor şi Plantelor, situate în oraşul Pantelimon, judeţul I.;

- obligarea Primarului Oraşului Pantelimon, în calitate de putere executivă, să pună în executare măsurile adoptate în condiţiile de mai sus de către Consiliul Local Pantelimon, într-un termen rezonabil;

- obligarea judeţului I. - Consiliul Judeţean I., să adopte în termen 6 luni de la rămânerea definitivă a hotărârii judecătoreşti, măsuri pentru modernizarea şi reabilitarea străzii Poet G. Tarnea, situată în oraşul Pantelimon, judeţul I.;

- obligarea preşedintelui Consiliului Judeţean I., în calitate de putere executivă, să pună în executare măsurile adoptate în condiţiile de mai sus de către Consiliul Judeţean I., într-un termen rezonabil.

Prin sentinţa civilă nr./11.11.2022, Tribunalul Bucureşti - Secţia a II-a contencios administrativ şi fiscal a respins cererea de chemare în judecată formulată şi modificată de reclamantul în contradictoriu cu pârâţii Oraşul Pantelimon - Consiliul Local al Oraşului Pantelimon, Primarul Oraşului Pantelimon, Judeţul I., Consiliul Judeţean I. şi Preşedintele Consiliului Judeţean I., ca neîntemeiată.

Împotriva acestei sentinţe au declarat recurs reclamanţii (...), solicitând admiterea recursului, casarea hotărârii recurate, iar în rejudecare, admiterea cererii de chemare în judecată astfel cum a fost formulată şi modificată.

În motivare, în esenţă, după redarea pe larg a evoluţiei litigiului, au arătat că, prin hotărârea recurată, judecătorul fondului a reţinut în mod greşit că nu există un refuz nejustificat al intimaţiilor de soluţionare a cererii reclamanţilor, prin raportare la adresa răspuns nr. .../20.02.2020, iar pe de altă parte că, în speţa de faţă nu se poate reţine un exces de putere comis de pârâtele-intimate, ci este rezultatul unei imposibilităţi obiective, de ordin legal, de soluţionare favorabilă a cererii.

De asemenea, judecătorul fondului reţine că Consiliul Local Pantelimon nu deţinea, la data comunicării răspunsului, suprafaţa de drum necesară creării structurii rutiere a străzilor. Imposibilitatea obiectivă reţinută de către instanţa de fond nu a fost invocată de către pârâta-intimată în apărarea acestora, argumentul fiind extras de către judecător printr-o interpretare extensivă şi disonantă, din cuprinsul întâmpinării depuse de către pârâatul Oraşul Pantelimon şi din adresa răspuns nr. .../20.02.2020 emisă de către aceeaşi entitate.

În realitate, pârâatul Oraşul Pantelimon nu invocă o imposibilitate obiectivă, ci doar înşiruie aspecte cu referire la situaţia juridică şi faptică a celor trei străzi ce fac obiectul prezentului litigiu, nicidecum un răspuns concret cu privire la solicitarea reclamanţilor, având ca obiect modernizarea şi reabilitarea străzilor. Conform extraselor de carte funciară, în mod îndubitabil, pârâtele deţineau în proprietate şi administrare acele străzi, aspect reţinut inclusiv de expertul desemnat în cauză.

În ceea ce privește inexistența excesului de putere, arată că, atâta vreme cât administrația publică își manifestă puterea discreționară într-un cadru legal, îi este recunoscută această prerogativă, judecătorul neavând posibilitatea imixtiunii în această prerogativă, dar, în situația în care aceste limite legale sunt depășite, judecătorul este chemat să apere drepturile și libertățile cetățenilor încălcate prin depășirea cadrului legal de către administrația publică.

Cu referire la dispozițiile art. 7 alin. 2 și art. 8, din O.U.G. nr. 21/2002 privind gospodărirea localităților urbane și rurale, art. 22 și art. 40 alin. 1 din O.G. nr. 43/1997 privind regimul drumurilor și art. 34 alin. 1 și 2 din Constituție, recurenții-reclamanți consideră că obligația autorităților publice de a stabili și de a pune în executare lucrările necesare de modernizare și de întreținere a drumurilor județene și a infrastructurii aferente acestora, precum și a altor obiective de interes județean determină anumite acțiuni obligatorii, iar nu facultative.

Așadar, pentru a evita riscul arbitrarului sau al excesului de putere în procesul de emiterie a actului administrativ, este indispensabilă recunoașterea rolului plener al instanțelor de judecată în verificarea tuturor aspectelor emiterii/adoptării actului administrativ, inclusiv un control efectiv asupra criteriilor de apreciere a oportunității emiterii actului administrativ. Prin urmare, actele administrative sunt pasibile verificării atât din punctul de vedere al legalității lor, cât și al oportunității, încălcarea acestora ducând la nulitatea actului administrativ în cauză.

În drept, au fost invocate dispozițiile art. 483 și art. 485 C.pr.civ. coroborate cu cele ale art. 496 alin. (2) C.pr.civ., art. 20 din Legea nr. 554/2004, art. 22 și art. 40 alin. 1 din O.G. nr. 43/1997.

Analizând recursul prin prisma criticilor formulate și în conformitate cu dispozițiile art. 496 C.pr.civ., Curtea constată că acesta este nefondat.

Recursul reprezintă o cale de atac nedevolutivă, controlul exercitat fiind doar unul de legalitate, prin prisma motivelor expres și limitativ prevăzute la art. 488 alin. 1 din Cod, raportat la situația de fapt stabilită de prima instanță, fără a se realiza o nouă judecată în fond. Numai în cazul casării pentru unul din motivele limitativ prevăzute de lege, în cazul rejudecării după casare, cu reținere sau cu trimitere, sunt admisibile orice probe prevăzute de lege, conform art. 501 alin. 4 C.pr.civ., caz în care poate fi reapreciată situația de fapt.

În ceea ce privește motivul de casare prevăzut de art. 488 alin. 1 pct. 8 C.pr.civ., cu privire la încălcarea sau aplicarea greșită a normelor de drept material, în sfera de aplicare a căruia au fost încadrate criticile recurenților-reclamanți, Curtea reține că este nefondat.

Potrivit prevederilor art. 1 alin. 1 și art. 8 alin. 1 teza a doua din Legea nr. 554/2004, orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său ori într-un interes legitim, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanței de contencios administrativ competente, pentru anularea actului, recunoașterea dreptului pretins sau a interesului legitim și repararea pagubei ce i-a fost cauzată.

Actul care materializează refuzul explicit al autorității publice competente deschide calea persoanei interesate de a sesiza instanța de contencios administrativ, care are deplină jurisdicție în soluționarea cererii, pe baza probelor administrate în condiții de

contradictorialitate și nemijlocire, precum și pe baza apărărilor formulate de părți, în limitele prevăzute de Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004.

Astfel cum rezultă din dispozițiile legale invocate de către recurenții-reclamanți (art. 7 alin. 2 și art. 8, din O.U.G. nr. 21/2002 privind gospodărirea localităților urbane și rurale, art. 22 și art. 40 alin. 1 din O.G. nr. 43/1997 privind regimul drumurilor), legiuitorul a stabilit obligații de diligență, cunoscute ca și obligații de mijloace, și nu de rezultat, în sarcina autorităților administrației publice locale, acestea având puterea discreționară de a decide care sunt lucrările necesare de modernizare și de întreținere a drumurilor județene și a infrastructurii aferente acestora, respectiv de a aprecia asupra punerii în executare a măsurilor pentru administrarea drumurilor, în funcție de mai multe condiționalități.

Puterea discreționară a autorității publice locale de a aprecia cu privire la situațiile în care se impune efectuarea sau nu a unor lucrări din categoria celor care fac obiectul cererii de față, raportat la sfera sa de competență limitativ prevăzută de lege, nu trebuie confundată cu excesul de putere.

Noțiunea de putere discreționară desemnează o anumită marjă de libertate în decizie și acțiune, posibilitatea de a alege între mai multe atitudini posibile. Ceea ce este foarte important, puterea discreționară comportă o marjă de liberă decizie, dar implică prin ea însăși o anumită limită, pentru ca exercitarea ei să nu devină abuzivă. În principiu, controlul jurisdicțional nu poate fi exercitat asupra libertății de apreciere lăsate de legiuitor la dispoziția administrației, în ceea ce privește fondul actului; dimpotrivă, el se poate exercita cu ușurință asupra formelor și procedurilor impuse organului administrativ, obligatoriu de urmat, chiar și în situațiile în care legea i-a conferit o largă putere discreționară asupra fondului.

Excesul de putere reprezintă exercitarea dreptului de apreciere al autorităților publice prin încălcarea limitelor competenței prevăzute de lege sau prin încălcarea drepturilor și libertăților cetățenilor - art. 2 lit. n) din Legea nr. 554/2004.

În ceea ce privește susținerea recurenților-reclamanți că instanța de fond era limitată la analiza legalității motivelor invocate în adresa răspuns nr. .../20.02.2020, fără a putea lua în considerare argumentele expuse prin întâmpinare, Curtea reține că, din dispozițiile art. 1 și art. 8 din Legea nr. 554/2004, nu rezultă că autoritatea publică emitentă a unui refuz pretins nejustificat este decăzută din dreptul a de formula apărări în cursul procesului, respectiv că instanța ar fi ținută să admită cererea și să recunoască dreptul pretins în cazul în care constată insuficiența argumentelor inițial prezentate în răspunsul oferit solicitantului.

Prin urmare, împrejurarea că unele dintre argumentele invocate în adresa de răspuns priveau lățimea străzii și deținerea dreptului de proprietate și/sau de administrare asupra terenului vizat de măsurile propuse, nu permite instanței să se substituie autorității publice, pe baza unei situații de fapt stabilite prin administrarea probelor cu înscrisuri și expertiză tehnică în specialitatea drumuri și poduri.

În același răspuns se face însă referire la posibilitatea de a include suprafețe care aparțin unor persoane fizice/juridice și care pot fi introduse în domeniu public al U.A.T. prin donație sau prin procedura de expropriere pentru cauză de utilitate publică, efectuată în condițiile legii,

respectiv la necesitatea de a respecta normele de urbanism, ținând cont de normativele și prescripțiile de proiectare în vigoare, ansamblul acestor condiționalități făcând obiectul unui studiu de fezabilitate.

Totodată, s-a arătat că lucrările a infrastructurii rutiere pot fi demarate după finalizarea lucrărilor de introducere a rețelelor de utilități. Chiar dacă reclamanții au solicitat inclusiv edificarea rețelei de utilități (canalizare, apa, colectare ape pluviale), instanța reține că astfel de lucrări sunt supuse aceluiași condiții prealabile, asupra cărora autoritatea publică are o marjă largă de apreciere, iar toate apărările formulate de către pârâți au avut fundament în chestiunile esențiale expuse în adresa de răspuns comunicată reclamanților.

Astfel, marja de apreciere amintită implică analiza oportunității derivând din capacitatea pe care o are autoritatea publică de a alege dintre mai multe situații posibile și egale în aceeași măsură, pe cea care corespunde cel mai bine interesului public care trebuie satisfăcut.

Oportunitatea se află așadar în strânsă dependență cu puterea discreționară a administrației publice, desemnând facultatea dată de lege de a alege, după aprecierea sa, între mai multe soluții posibile, aplicabile în cazul concret. Decizia lăsată la libera apreciere a unei autorități presupune ca, în vederea atingerii scopului indicat de legiuitor, să poată recurge la orice mijloc de acțiune, în limitele competenței sale.

Potrivit dispozițiilor art. 6 și urm. din H.G. nr. 907/2016 privind etapele de elaborare și conținutul-cadru al documentațiilor tehnico-economice aferente obiectivelor/proiectelor de investiții finanțate din fonduri publice, „Studiul de fezabilitate este documentația prin care, fără a se limita la datele și informațiile cuprinse în nota conceptuală și în tema de proiectare, se analizează, preliminar, necesitatea și oportunitatea realizării obiectivului de investiții, se identifică scenarii/opțiuni tehnico-economice posibile și se selectează un număr limitat de scenarii/opțiuni fezabile pentru realizarea obiectivului de investiții”.

Scenariul/Opțiunea tehnico-economic(ă) optim(ă), recomandat(ă) cuprinde, pe lângă soluția tehnică, principalii indicatori tehnico-economici aferenți obiectivului de investiții, dar și strategia de implementare, exploatare/operare și de întreținere a investiției.

Actul normativ menționat reglementează etapele de elaborare și conținutul-cadru al documentațiilor tehnico-economice pentru realizarea obiectivelor/proiectelor noi de investiții în domeniul construcțiilor, a lucrărilor de intervenții la construcții existente și a altor lucrări de investiții, ale căror cheltuieli, destinate realizării de active fixe de natura domeniului public și/sau privat al statului/unității administrativ-teritoriale ori de natura domeniului privat al persoanelor fizice și/sau juridice, se finanțează total sau parțial din fonduri publice, respectiv din bugetele prevăzute la art. 1 alin. (2) din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, și la art. 1 alin. (2) din Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare.

Rezultă că obligațiile legale cu caracter general, privind repararea și întreținerea străzilor, a drumurilor comunale, podurilor, podețelor, curățarea și amenajarea șanțurilor, modernizarea drumurilor existente și realizarea unor drumuri comunale noi, nu pot fi transpuse în obligații cu caracter determinat, prin obligarea autorităților publice locale la adoptarea unor

măsuri concrete, în forma dorită de recurenții-reclamanți, pe calea unei acțiuni în contencios administrativ împotriva unui act administrativ asimilat.

O astfel de acțiune trebuie analizată cu respectarea dispozițiilor art. 1 alin. 4 din Constituția României, potrivit căroră: „(4) Statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor - legislativă, executivă și judecătorească - în cadrul democrației constituționale”. Aceasta deoarece se solicită obligarea autorității publice locale la adoptarea unor hotărâri privind măsurile solicitate de recurenții-reclamanți pentru modernizarea și reabilitarea străzilor, în afara procedurii legale de exercitare a inițiativei cetățenești, prevăzute de art. 247 din O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ, care presupune susținerea unui proiect de hotărâre, prin semnături, de cel puțin 5% din populația cu drept de vot înscrisă în Registrul electoral cu domiciliul sau reședința în unitatea administrativ-teritorială.

Dispozițiile art. 34 alin. 1 și 2 din Constituție privind dreptul la ocrotirea sănătății și obligația statului de a lua măsuri pentru asigurarea igienei și a sănătății publice conferă legitimitate procesuală activă recurenților-reclamanți, dar nu le conferă acestora drepturi absolute.

În cauza *CEDO Arnar Helgi Lárusson c. Islandei*, cererea nr. 23077/19, hotărârea din 31 mai 2022 (care privea o plângere privind lipsa accesului persoanelor cu handicap la clădirile publice, în contextul dreptului la respectarea vieții private și de familie), s-a concluzionat că nu au fost încălcate dispozițiile art. 14 și art. 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, Curtea statuând că o marjă largă de apreciere ar trebui acordată statului în privința măsurilor generale de strategie economică sau socială (par. 58).

În concluzie, Curtea reține că instanța de fond a interpretat în mod corect toate dispozițiile legale incidente în cauză și a făcut o judicioasă aplicare a acestora la situația de fapt reținută în cauză.

Unitate administrativ teritorială. Calitate procesuală pasivă. Procedura de avizare și aprobare a documentației de urbanism P.U.D. Autorizația de construire

„Așadar, calitate procesuală pasivă în cauză pot avea doar autoritățile publice locale care au în atribuții emiterea actelor administrative solicitate prin prezenta cauză, în speță, Consiliul Local Sector 3 pe capătul de cerere privind aprobarea documentației de urbanism P.U.D și Primarul sectorului 3 pe capătul de cerere privind emiterea autorizației de construire.

Faptul că în raporturile de drept administrativ unitatea administrativ-teritorială are capacitate juridică și patrimoniu propriu nu înseamnă că nu pot sta în proces primarul și consiliul local, cărora legea le conferă, de asemenea, capacitate administrativă și calitate prin prisma competențelor acestora specifice de a emite acte administrative expres prevăzute de lege.

Art. 109 alin. 2 din Codul administrativ conform căruia primarul sau președintele consiliului județean stau în judecată în calitate de reprezentant legal al unității administrativ-teritoriale pentru apărarea drepturilor și intereselor legitime ale acesteia, și nu în nume

personal, nu afectează în niciun mod capacitatea acestora de a răspunde pentru actele administrative date în competența lor.

Faptul că primarul este autoritate executivă și consiliul local este autoritatea deliberativă prin care se exercită autonomia locală în unitățile-administrativ teritoriale nu justifică atragerea în proces a unității administrative-teritoriale, atâta timp cât aceasta nu este subiect al raportului juridic dedus judecății, raport ce se naște între reclamant, ca persoană pretins vătămată prin neaprobarea documentației de urbanism și neemiterea autorizației de construire și consiliul local, ca organ ca aprobă documentația de urbanism, respectiv primar, ca emitent al autorizației.”

(Curtea de Apel București, Secția a VIII-a Contencios administrativ și fiscal, Decizia civilă nr. 714 din 10.04.2024)

Prin cererea de chemare în judecată înregistrată sub nr./3/2022, reclamantii E.G.I și E.A.R, în contradictoriu cu pârâțul SECTORUL 3 AL MUNICIPIULUI BUCURESTI prin primar, au solicitat obligarea pârâțului la reluarea procedurii de avizare și aprobare a documentației de urbanism P.U.D. și la soluționarea cererii de emitere a autorizației de construire pentru amplasamentul situat în București, str., Sector 3.

Prin sentința nr./28.10.2022, Tribunalul București a admis excepția lipsei calității procesuale pasive, invocate de către pârâtă și a respins acțiunea privind pe reclamantul E.G.I și reclamanta E.A.R în contradictoriu cu pârâțul SECTORUL 3 AL MUNICIPIULUI BUCURESTI PRIN PRIMAR, ca fiind introdusă împotriva unei persoane fără calitate procesuală pasivă.

Împotriva acestei sentințe, la data de01.2023 a fost înregistrat pe rolul Curții de Apel București – Secția a- VIII-a Contencios recursul formulat reclamantii, prin care au solicitat admiterea recursului, casarea sentinței recurate și trimiterea dosarului la prima instanță în vederea soluționării cauzei pe fond.

În motivare, recurenții-reclamanți au arătat că prin hotărârea dată, instanța a încălcat regulile de procedură a căror nerespectare atrage sancțiunea nulității, motiv de casare prevăzut de art. 488 alin. 1 pct. 5 C.p.c..

Au susținut că primarul de sector, autoritate a administrației publice locale, nu are personalitate juridică și nici patrimoniu propriu, putând sta în judecată exclusiv în calitate de reprezentant al unității administrativ-teritoriale, nu și în nume propriu.

Recurenții-reclamanți au invocat prevederile art. 32, art. 56 C.p.c., art. 96 și art. 109 din Codul administrativ, susținând în esență că doar unitățile administrativ-teritoriale au capacitatea juridică deplină și patrimoniu public, că actele administrative se emit, în mod nemijlocit, de organele administrative cu competență în acest sens, dar nu în numele lor propriu, ci în numele autorității administrativ teritoriale., că Primarul sau președintele consiliului județean stă în judecată în calitate de reprezentant legal al unității administrativ-teritoriale.

Totodată, s-a susținut că este incident și motivul de casare prevăzut de art. 488 alin.1 pct.8 C.proc.civ, respectiv hotărârea primei instanțe a fost dată cu încălcarea sau aplicarea greșită a normelor de drept material.

În acest sens, reclamanții au arătat că unitatea administrativ teritorială are calitatea procesuală pasivă, actele autorităților administrației publice locale fiind actele unității administrativ- teritoriale.

Mai mult, susțin că, în conformitate cu prevederile art. 109 din Codul Administrativ, anterior citate, primarul stă în judecată în calitate de reprezentant legal al unității administrativ-teritoriale, pentru apărarea drepturilor și intereselor legitime ale acesteia, și nu în nume personal, iar unitatea administrativ-teritorială răspunde din punct de vedere juridic, patrimonial, pentru actele emise de autoritățile administrației publice locale, în contextul în care din economia prevederilor legale cuprinse în Codul Administrativ este evident că astfel de acte se emit în scopul satisfacerii nevoilor comunitare, în numele, în interesul și pentru unitatea administrativ-teritorială, producând efecte asupra acestui subiect de drept.

A precizat că în speță, în cadrul procedurii de avizare și aprobare a documentației de urbanism P.U.D., respectiv de emitere a autorizației de construire s-a născut un raport juridic administrativ (de drept material) între unitatea administrativ-teritorială, Sectorul 3 al Municipiului București prin Primar, acesta din urmă, în calitate de reprezentant legal al unității administrativ-teritoriale, pe de o parte, și recurenți reclamanți persoane fizice, pe de altă parte.

Nu în ultimul rând, în raport de prevederile legale referite și având în vedere cadrul procesual stabilit prin cererea de chemare în judecată, Primarul Sectorului 3 al Municipiului București, chiar stă în judecată, în cauză, însă nu în nume propriu, ci în calitate de reprezentant legal, respectiv în reprezentarea intereselor legale ale unității administrativ-teritoriale, Sectorul 3 al Municipiului București.

În drept, recursul a fost întemeiat pe dispozițiile art. 20 din Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ coroborate cu prevederile art. 483 și urm. Cod procedură civilă.

În probatoriu, au solicitat încuviințarea probei cu înscrisurile aflate la dosarul cauzei.

Analizând recursul prin prisma criticilor formulate și în conformitate cu dispozițiile art. 496 Cod procedură civilă, Curtea constată următoarele:

Acțiunea civilă, ca ansamblu de mijloace procesuale prevăzute de lege pentru protecția dreptului subiectiv pretins de către una dintre părți sau a unei alte situații juridice, precum și pentru asigurarea apărării părților din proces (art. 29 Noul Cod de Procedură Civilă), implică întrunirea cumulativă a patru condiții generale, respectiv formularea unei pretenții, interesul, capacitatea procesuală și calitatea procesuală (art.32 Noul Cod de Procedură Civilă).

Potrivit art. 36 Noul Cod de Procedură Civilă „Calitatea procesuală rezultă din identitatea dintre părți și subiectele raportului juridic litigios, astfel cum acesta este dedus judecății. Existența sau inexistența drepturilor și a obligațiilor afirmate constituie o chestiune de fond”.

Una dintre condițiile cerute pentru ca o persoană să fie parte în proces este calitatea procesuală (legitimatio ad causam) care contribuie la desemnarea titularului de acțiune și, în același timp, a persoanei împotriva căreia se poate exercita acțiunea.

Prin reglementarea sa, Noul Cod de Procedură Civilă – art. 36 din Legea nr. 134/2010 – prevede că prin calitatea procesuală se înțelege existența unei identități între persoana reclamantului și persoana care este titular al dreptului în raportul juridic dedus judecății (calitatea procesuală activă) și, pe de altă parte, existența unei identități între persoana pârâtului și cel obligat în același raport juridic (calitate procesuală pasivă).

Art. 1 alin. 1 prima teză și art. 2 alin. 1 lit. a) din Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ prevăd că „Orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său ori într-un interes legitim, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanței de contencios administrativ competente, pentru anularea actului”, respectiv „persoană vătămată - orice persoană titulară a unui drept ori a unui interes legitim, vătămată de o autoritate publică printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri”. [s.n.]

Totodată, pentru lămurirea calității procesuale pasive în litigiile de contencios administrativ și fiscal, relevanță prezintă și art. 13 alin. 1 din același act normativ, texte potrivit cărora „La primirea cererii, instanța dispune citarea părților și poate cere autorității al cărei act este atacat să îi comunice (...)”

În cauză, se solicită obligarea unității administrativ-teritoriale Sector 3 al Municipiului București, prin Primar, să reia procedura de avizare și aprobare a documentației de urbanism P.U.D. și să soluționeze cererea de emitere a autorizației de construire pentru amplasamentul situat în București, str. ..., Sector 3.

Or, potrivit art. 4 alin. 1 lit. d din Legea nr. 50/1991, autorizațiile de construire se emit de primarii sectoarelor municipiului București, pentru lucrările care se execută în teritoriul administrativ al sectoarelor, cu excepția celor prevăzute la lit. c), inclusiv monumente istorice din categoria ansamblurilor și siturilor;

Art. 56 din Legea nr. 350/2001 prevede: (1) Avizarea și aprobarea documentațiilor de amenajare a teritoriului și de urbanism se fac de către autoritățile și organismele centrale și teritoriale interesate, potrivit prevederilor anexei nr. 1 la prezenta lege.

Conform Anexei nr. 1 la Legea nr. 350/2001, planul urbanistic de detaliu pentru un imobil situat într-un sector al Municipiului București se aprobă de consiliul local al sectorului.

Totodată, potrivit art. 155 alin. 5 din OUG nr. 57/2019 privind codul administrativ, primarul „f) asigură elaborarea planurilor urbanistice prevăzute de lege, le supune aprobării consiliului local și acționează pentru respectarea prevederilor acestora; g) emite avizele, acordurile și autorizațiile date în competența sa prin lege și alte acte normative, ulterior verificării și certificării de către compartimentele de specialitate din punctul de vedere al regularității, legalității și de îndeplinire a cerințelor tehnice;”

Așadar, calitate procesuală pasivă în cauză pot avea doar autoritățile publice locale care au în atribuții emiterea actelor administrative solicitate prin prezenta cauză, în speță, Consiliul Local Sector 3 pe capătul de cerere privind aprobarea documentației de urbanism P.U.D și Primarul sectorului 3 pe capătul de cerere privind emiterea autorizației de construire.

Faptul că în raporturile de drept administrativ unitatea administrativ-teritorială are capacitate juridică și patrimoniu propriu nu înseamnă că nu pot sta în proces primarul și consiliul local, cărora legea le conferă, de asemenea, capacitate administrativă și calitate prin prisma competențelor acestora specifice de a emite acte administrative expres prevăzute de lege.

Art. 109 alin. 2 din Codul administrativ conform căruia primarul sau președintele consiliului județean stau în judecată în calitate de reprezentant legal al unității administrativ-teritoriale pentru apărarea drepturilor și intereselor legitime ale acesteia, și nu în nume personal, nu afectează în niciun mod capacitatea acestora de a răspunde pentru actele administrative date în competența lor.

Capetele de cerere cu care instanța a fost investită sunt obligarea la reluarea procedurii de avizare și aprobare a documentației de urbanism P.U.D. și soluționarea cererii de emitere a autorizației de construire, or, pe capătul privind aprobarea documentației de urbanism are calitate procesuală pasivă consiliul local, în timp ce pe capătul privind emiterea autorizației de construire are calitate procesuală pasivă primarul sectorului 3, întrucât aceste autorități locale deliberativă, respectiv executivă, sunt autoritățile în competența cărora legea stabilește aceste atribuții.

Faptul că primarul este autoritate executivă și consiliul local este autoritatea deliberativă prin care se exercită autonomia locală în unitățile-administrativ teritoriale nu justifică atragerea în proces a unității administrative-teritoriale, atâta timp cât aceasta nu este subiect al raportului juridic dedus judecării, raport ce se naște între reclamant, ca persoană pretins vătămată prin neaprobarea documentației de urbanism și neemiterea autorizației de construire și consiliul local, ca organ care aprobă documentația de urbanism, respectiv primarul, ca emitent al autorizației.

Pentru aceste considerente, constatând că sentința primei instanțe este legală, în baza art. 496 Cod procedură civilă, Curtea va respinge recursul, ca nefondat.

Interzicerea intrării în România pe o perioadă de 6 luni dispusă în temeiul art. 106⁴ alin.

(1) lit. (a) pct. i) din O.U.G. nr. 194/2002 privind regimul străinilor în România.

Inaplicabilitatea măsurii în cazul existenței unor motive obiective independente de voința străinului de a părăsi teritoriului României. Justul echilibru între interesele generale ale societății și interesul străinului

O.U.G. nr. 194/2002, art. 24 alin. (1) lit. e, art. 4 alin. (4), art. 106⁴ alin. (1) lit. (a) pct. i), art. 106³ alin. (3)

Constituția României, art. 11 alin. (2) și art. 20 alin. (1)
Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art. 8

Dispozițiile art. 106³ alin. 3 din O.U.G. nr. 194/2002, potrivit cărora interdicția de intrare nu se dispune dacă străinul cu ședere ilegală face dovada că s-a aflat în imposibilitatea de a părăsi teritoriului României din motive umanitare sau din alte motive obiective independente de voința sa, trebuie interpretate în conformitate cu dispozițiile Convenției Europene a Drepturilor Omului, în baza art. 11 alin. 2 și art. 20 alin. 1 din Constituția României.

Un stat are dreptul, în temeiul dreptului internațional și sub rezerva obligațiilor sale prevăzute de tratat, să controleze intrarea străinilor pe teritoriul său și șederea acestora pe teritoriul său. Convenția Europeană a Drepturilor Omului nu garantează dreptul unei persoane de a intra sau de se stabili pe teritoriul unui stat membru.

Cu toate acestea, deciziile în acest domeniu trebuie, în măsura în care pot aduce atingere unui drept protejat în temeiul art. 8 par. 1 din Convenție (dreptul la respectarea vieții private și de familie), să fie conforme cu legea și necesare într-o societate democratică, și anume justificate de o nevoie socială presantă și, în special, proporționale cu scopul legitim urmărit.

Ingerința în cauză (măsura interzicerii intrării în România pe o perioadă de 6 luni), în principiu, este prevăzută de lege (O.U.G. nr. 194/2002 privind regimul străinilor), are un scop legitim, raportat la principiile consacrate în acest sens, printre altele, în hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului.

Proporționalitatea măsurii reprezintă o condiție suplimentară, ce urmărește să stabilească dacă se păstrează un just echilibru între interesele generale ale societății și interesul reclamantei, respectiv dacă ingerința răspunde unei nevoi sociale imperioase.

(Curtea de Apel București, Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal, Sentința civilă nr. 926 din 24 mai 2024)

Prin cererea de chemare în judecată înregistrată pe rolul Curții de Apel București la data de 27.02.2024, reclamanta a formulat contestație împotriva comunicării cu nr. .../17.02.2024, emise de către pârâtul MAI - IGPF - Centrul Supraveghere și Controlul Trecerii Frontierei Aeroportul Otopeni - Punctul Poliției de Frontieră Aeroport „Henri Coandă”, prin care s-a dispus măsura interzicerii intrării în România pe o perioadă de 6 luni, solicitând admiterea contestației, anularea actului administrativ emis de către pârât, iar pe cale de consecință, radierea interdicției de intrare în România pentru a putea solicita o viză de studii de lungă ședere, în caz contrar fiind în pericol de a pierde anul universitar 2023-2024.

În motivarea cererii, a arătat că măsura dispusă este neîntemeiată, întrucât are la bază și se întemeiază pe o situație de fapt care nu este conformă cu realitatea, având în vedere că nu există o culpă evidentă din partea contestatoarei, împotriva acesteia fiind luată și măsura aplicării unei amenzi contravenționale în cuantum de 800 de lei.

Analizând prevederile legale citate în actele administrative contestate, în coroborare cu dispozițiile legale în materie de prelungire a dreptului de ședere în scop de studii din O.U.G. nr. 194/2002, consideră că instituțiile abilitate au analizat în mod eronat situația dreptului său

de ședere, interpretând în mod subiectiv și neîntemeiat și fără a face o analiză de ansamblu a situației de fapt, au luat decizia de a nu îi prelungi dreptul de ședere și de emitere a interdicției de intrare în România.

Un prim argument în susținerea cererii este acela că a venit în România la studii, în baza unei vize de lungă ședere tip D/AS acordată de către Misiunea Diplomatică a României din ..., ca studenta la Facultatea de Medicina din cadrul Universității, forma de învățământ cu frecvență, iar durata totală a studiilor este de 6 ani. Întrucât viza pe care o deținea expira la 30.09.2023, fiind acordată pe 5 ani, Biroul de imigrări era obligat să îi prelungească dreptul de ședere pentru încă un an, respectiv până la 30.09.2024, lucru care nu s-a întâmplat.

Un alt argument se referă la faptul că, datorită neclarităților și informațiilor obținute de la instituția imigrărilor, a fost nevoită să rămână în România, ceea ce a dus la expirarea dreptului său de ședere la 30.09.2023, drept de ședere care nu i-a fost prelungit, fiind nevoită să aplice din nou pentru o nouă viză de studii la Misiunea Diplomatică a României din, Solicitarea sa nu a fost nici până în prezent soluționată, posibil din cauza aplicării măsurii interdicției de a intra în România, iar în această situație, dacă nu va veni la studii, există riscul să piardă anul universitar, pentru că nu frecventează cursurile, deși a achitat taxele de studii.

Consideră că măsura interzicerii intrării în România pe o perioadă de 6 luni este foarte drastică, mai ales că a fost sancționată și cu amenda contravențională, fiindu-i aplicate două sancțiuni pentru o singură încălcare a legislației în vigoare.

În drept, cererea a fost întemeiată pe dispozițiile art. 106 ind. 3 alin. 5 și urm. în materie de viză de studii din O.U.G. nr. 194/2002.

Pârâțul Inspectoratul General al Poliției de Frontieră a formulat întâmpinare, prin care a solicitat respingerea acțiunii reclamantei ca neîntemeiată.

În apărare, a învederat că, în urma verificărilor efectuate la controlul trecerii frontierei de stat, organele de control au constatat faptul că reclamanta a depășit termenul legal de ședere pe teritoriul României cu 140 de zile, încălcând astfel prevederile art. 106⁴ alin. 1 din O.U.G. nr. 194/2002, împotriva acesteia fiind instituită măsura interzicerii intrării în România pe o perioadă de 6 luni și, totodată, a fost sancționată contravențional cu amendă în cuantum de 800 de lei.

Circumstanțele personale ale reclamantei nu pot fi luate în considerare, întrucât în perioada legală de ședere aceasta a avut posibilitatea de a depune documentația necesară, în timp util, în vederea reglementării dreptului de ședere pe teritoriul României, argumentele sale neputând constitui un argument solid pentru anularea acesteia.

De asemenea, măsura interzicerii intrării în România pe o perioadă de 6 luni respectă principiul proporționalității, organele poliției de frontieră aplicând minimul duratei măsurii interzicerii intrării pe teritoriul României, respectiv 6 luni.

Referitor la susținerile reclamantei în sensul că nu se mai impunea aplicarea măsurii de interzicere a intrării pe teritoriul României, având în vedere sancțiunea contravențională aplicată, consideră că se impune respingerea acestora motivat de faptul că temeiul legal pentru încadrarea faptei contravenționale este cu totul diferit, iar condițiile legale pentru aplicarea sancțiunii contravenționale au fost îndeplinite. În atare condiții, cele două măsuri punitive comportă caracter juridic distinct.

În concluzie, apreciază ca fiind temeinică și legală măsura interzicerii intrării în România, aceasta fiind dispusă în conformitate cu dispozițiile legale în vigoare privind regimul

străinilor în România, drept pentru care se impune respingerea acțiunii ca neîntemeiată, cu consecința menținerii măsurii interzicerii intrării în România.

În drept, întâmpinarea a fost întemeiată pe dispozițiile art. 205-208 C.proc.civ., precum și pe celelalte dispoziții legale menționate în întâmpinare.

Analizând ansamblul actelor procedurale și al probelor administrate, Curtea va admite cererea de față pentru considerentele ce vor fi expuse în continuare.

Reclamanta, cetățean ..., a venit în România pentru studii, în baza unei vize de lungă ședere tip D/AS acordată de către Misiunea Diplomatică a României din, având la bază scrisoarea de acreditare nr..../22.12.2020 emisă de Ministerul Educației și Cercetării -Direcția Generală Relații Internaționale și Afaceri Europene.

În calitate de studentă la Facultatea de Medicină din cadrul Universității ... forma de învățământ cu frecvență, a beneficiat de un permis de ședere eliberat de statul român, având nr. ROU cu valabilitate până la data 30.09.2023. Durata totală a studiilor universitare este de 6 ani, depășind durata de valabilitate a permisului.

La data de 17.02.2024, reclamanta a fost depistată la Punctul Poliției de Frontieră Henri Coandă cu ocazia controlului de frontieră pe sensul de ieșire din țară în direcția ..., constatându-se că a depășit termenul legal de ședere pe teritoriul României cu 140 de zile.

În temeiul art. 106⁴ alin. (1) lit. (a) pct. i) din O.U.G. nr. 194/2002 privind regimul străinilor în România, cu modificările și completările ulterioare, Inspectorul General al Poliției de Frontieră Române, prin Nota-Raport nr. .../06.02.2024, a instituit măsura interzicerii intrării în România pe o perioadă de 6 luni.

Conform adeverinței eliberate de către Facultatea de Medicină din cadrul Universității "...", cu nr. .../24.08.2023/BG, reclamanta figura înscrisă la această instituție de învățământ în anul VI și plătitese taxele de studii la zi.

Curtea reține că reclamanta a făcut dovada depunerii unei cereri de eliberare a vizei adresate Misiunii Diplomatice a României din ...la data de 17.09.2023, astfel cum rezultă din corespondența depusă la dosar.

Cererea a rămas nesoluționată, conform datelor din dosar, iar după solicitarea mai multor documente în completare, reclamanta nu a formulat acțiune în contencios administrativ împotriva refuzului tacit de emitere a vizei sau împotriva nesoluționării cererii în termenul legal.

Reclamanta a depus la dosarul cauzei copia unui bilet de avion din data de 02.11.2023 către ..., precum și dovada anulării zborului.

Potrivit prevederilor art. 24 alin. 1 lit. e din O.U.G. nr. 194/2002, viza de lungă ședere în scop de studii se acordă străinilor care urmează să intre în România pentru a urma cursuri în învățământul preuniversitar, universitar sau postuniversitar, după caz, ori pentru obținerea unor titluri științifice în cadrul instituțiilor de stat sau particulare acreditate, potrivit legii.

Reclamanta, în calitate de titular al unui permis de ședere în scop de studii, are obligația însă de a obține prelungirea acestuia în cazul în care durata studiilor universitare depășește durata de valabilitate a permisului. Chiar dacă, în cadrul Facultății de Medicină din cadrul Universității „...”, durata cursurilor este mai lungă decât în cazul altor facultăți, prelungirea dreptului de ședere nu are loc automat, neexistând nicio dispoziție legală care să prevadă extinderea de drept a valabilității permisului până la finalizarea studiilor.

Conform dispozițiilor art. 4 alin. (4) din O.U.G. nr. 194/2002, străinii aflați pe teritoriul României sunt obligați să respecte scopul pentru care li s-a acordat dreptul de a intra și, după

caz, de a rămâne pe teritoriul României, respectiv să nu rămână pe teritoriul României peste perioada pentru care li s-a aprobat șederea, precum și să depună toate diligențele necesare pentru a ieși din România până la expirarea acestei perioade.

Drept urmare, până la data de 30.09.2023, orele 00.00, reclamanta avea obligația de a-și reglementa dreptul de ședere pe teritoriul României, astfel că în mod corect s-a constatat încălcarea prevederilor art. 11 alin. (1) coroborat cu art. 4 alin. (4) din O.U.G. nr. 194/2002 privind regimul străinilor în România, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Efectuarea demersurilor în vederea reglementării șederii pe teritoriul României, chiar dacă sunt anterioare datei de expirare a permisului de ședere, nu este suficientă pentru a determina prelungirea valabilității. Cu toate acestea, instanța reține că această împrejurare este relevantă în ceea ce privește evaluarea proporționalității interdicției de intrare în România.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, în jurisprudența sa (cauza *Salija c. Elveției*, hotărârea din 10 ianuarie 2017, cererea nr. 55470/10), că un stat are dreptul, în temeiul dreptului internațional și sub rezerva obligațiilor sale prevăzute de tratat, să controleze intrarea străinilor pe teritoriul său și șederea acestora pe teritoriul său (a se vedea, printre multe altele, *Abdulaziz, Cabales și Balkandali c. Regatului Unit*, 28 mai 1985, par. 67, și *Boujlifa c. Franței*, 21 octombrie 1997, par. 42).

Potrivit deciziei de inadmisibilitate din 13 noiembrie 2012 pronunțate în cauza *Ali Cakir c. României*, cererea nr. 13077/05, Convenția Europeană a Drepturilor Omului nu garantează dreptul unei persoane de a intra sau de se stabili pe teritoriul unui stat membru.

Cu toate acestea, deciziile în acest domeniu trebuie, în măsura în care pot aduce atingere unui drept protejat în temeiul art. 8 par. 1 din Convenție (dreptul la respectarea vieții private și de familie), să fie conforme cu legea și necesare într-o societate democratică, și anume justificate de o nevoie socială presantă și, în special, proporționale cu scopul legitim urmărit (a se vedea *Dalia c. Franței*, 19 februarie 1998, par. 52; *Mehemi c. Franței*, 26 septembrie 1997, par. 34; *Boultif c. Elveției*, nr. 54273/00, par. 46; *Slivenko c. Letoniei* [MC], nr. 48321/99, par. 113).

Ingerința în cauză, în principiu, este prevăzută de lege (O.U.G. nr. 194/2002), are un scop legitim, raportat la principiile consacrate în acest sens, printre altele, în hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului - *Boultif c. Elveției* (nr. 54273/00), *Uner c. Olandei* (nr. 46410/99), *Maslov c. Austriei* (nr. 1638/03) și *Emre c. Elveției* (nr. 42034/04).

Proporționalitatea măsurii reprezintă o condiție suplimentară, ce urmărește să stabilească dacă se păstrează un just echilibru între interesele generale ale societății și interesul reclamantei, respectiv dacă ingerința răspunde unei nevoi sociale imperioase.

Potrivit dispozițiilor art. 106³ alin. 3 din O.U.G. nr. 194/2002: „Interdicția de intrare nu se dispune dacă străinul cu ședere ilegală face dovada că s-a aflat în imposibilitatea de a părăsi teritoriului României din motive umanitare sau din alte motive obiective independente de voința sa”. Aceste situații trebuie interpretate în conformitate cu dispozițiile Convenției Europene a Drepturilor Omului, în baza art. 11 alin. 2 și art. 20 alin. 1 din Constituția României.

În cazul reclamantei, având în vedere circumstanțele personale, din care rezultă că a făcut eforturi pentru reglementarea dreptului de ședere, dincolo de aspectul litigios al omisiunii de a finaliza procedura de obținere a prelungirii sau a unei noi vize, imposibilitatea de a continua/relua procedura ar fi de natură a rupe justul echilibru care trebuie să existe între interesul public al statului de a împiedica intrarea pe teritoriul României a unor cetățeni străini

care au încălcat regimul vizelor și interesul privat al reclamantei de a circula fără restricții și de a primi acces la educație în învățământul universitar românesc.

Astfel cum rezultă din hotărârea *Salija c. Elveției* (par. 42-45), trebuie avută în vedere situația personală a solicitantului, precum și perioada în care s-a aflat pe teritoriul statului gazdă, astfel încât să se păstreze un just echilibru între interesele relevante, și anume drepturile persoanei protejate de Convenție, pe de o parte, și interesele comunității, pe de altă parte (a se vedea *Boultif*, citată anterior, par. 47, și *Slivenko*, citată anterior, par. 113).

În aceste condiții specifice, în care nu a fost pusă la îndoială buna-credință a reclamantei, nevoită să rămână pe teritoriul României pentru a participa la cursurile universitare, care au avut o durată semnificativă - de 5 ani deja petrecuți pe teritoriul României, au implicat costuri cu taxele de școlarizare și resurse cognitive pentru promovarea examenelor, Curtea constată că măsura interzicerii intrării în România este de natură a rupe justul echilibru care trebuie să existe între interesele aflate în joc.

Creanțe salariale. Fondul de Garantare pentru Plata Creanțelor Salariale. Angajator aflat în procedura insolvenței

„Curtea reține că dreptul salariaților de a solicita plata salariilor restante în cadrul procedurii insolvenței și dreptul societății comerciale față de care s-a dispus deschiderea procedurii insolvenței de a solicita asigurarea salariile restante din Fondul de garantare, sunt două drepturi subiective de creanță diferite. Astfel, în primul caz creditor este salariatul, în cel de-al doilea caz creditor al creanței este angajatorul față de care s-a dispus deschiderea procedurii insolvenței, cursul prescripțiilor fiind diferit”

În ceea ce privește cea de-a doua creanță constând în dreptul angajatorului de a solicita contravaloarea salariilor restante din Fondul de garantare, Curtea reține că deși procedura insolvenței a fost deschisă în data de 31.05.2017, iar solicitarea acordării contravalorii salariilor restante a fost formulată în data de 08.04.2022, dreptul recurentei de a se adresa Fondului s-a născut la data de 19.02.2021, odată cu modificarea art. 2 din Legea nr. 200/2006 prin OUG nr. 9/2021.

Cât privește temeinicia cererii formulate de societatea aflată în insolvență, Curtea reține că aceasta trebuie apreciată prin raportare la prescripției drepturilor salariale a căror acordare se solicită, astfel cum rezultă din dispozițiile art. 15 din Legea nr. 200/2006. Prin urmare, pot fi asigurate de la Fondul de Garantare sumele necesare acoperirii drepturilor salariale restante, ce au fost înscrise în tabelul de creanțe, în cadrul procedurii de insolvență, în interiorul termenului general de prescripție de 3 ani, care curge de la data la care acestea erau datorate de angajator.”

(Curtea de Apel București, Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal, Decizia civilă nr. 972 din 23.05.2024)

Prin cererea înregistrată pe rolul Tribunalului București – Secția a II-a Contencios Administrativ și Fiscal la data de 28.06.2022, sub nr. .../3/2022 reclamanta M.A.C.M S.A, prin

administrator judiciar PDA I S.P.R.L. a chemat în judecată pârâtele Agenția Municipală pentru Ocuparea Forței de Muncă București și Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă solicitând anularea actului administrativ reprezentat de Dispoziția nr. .../25.05.2022, emisă de Agenția Municipală pentru Ocuparea Forței de Muncă București și, pe cale de consecință, obligarea pârâtelor la soluționarea și emiterea unei noi dispoziții privind stabilirea cuantumului și plata creanțelor suportate din Fondul de Garantare pentru Plata Creanțelor Salariale, solicitate prin cererea înregistrată la Agenția Municipală pentru Ocuparea Forței de Muncă sub nr. .../08.04.2022.

Prin ... din data 21.12.2022, Tribunalul București - Secția a II-a Contencios Administrativ și Fiscal a admis excepția lipsei calității procesuale pasive a pârâtei Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, a respins cererea de chemare în judecată formulată împotriva pârâtei Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, ca fiind formulată împotriva unei persoane fără calitate procesuală pasivă, iar pe fond a respins cererea de chemare în judecată formulată în contradictoriu cu pârâta Agenția Municipală pentru Ocuparea Forței de Muncă București, ca neîntemeiată.

Împotriva acestei sentințe a formulat recurs reclamanta M.A.C.M S.A, prin administrator judiciar PDA I S.P.R.L. prin care a solicitat casarea sentinței și în rejudecare admiterea cererii de chemare în judecată, astfel cum a fost formulata.

În motivare, a arătat, în esență, că prima instanță a făcut o greșită interpretare a normelor de drept material respectiv art. 2537 Cod civil privind întreruperea cursului prescripției raportat la momentul modificării aduse prin OUG 9/2021, prin care legiuitorul a înțeles să abroge dispozițiile prevăzute de art. 10 lit. b din Legea nr. 200/2006, în sensul eliminării cerinței ridicării totale sau parțiale a dreptului de administrare.

Astfel, a susținut că în mod greșit prima instanță a reținut că a intervenit prescripția pentru creanțele salariale aferente perioadei aprilie 2016 - aprilie 2017, în temeiul art. 2500, art. 2517 și 2523 Cod civil.

În cauză, dreptul recurente PDA SPRL, în calitate de administrator judiciar al debitoarei M.A.C.M S.A.- în procedura insolvenței de a accesa Fondul de Garantare s-a născut doar la momentul modificării aduse prin OUG 9/2021, prin care legiuitorul a înțeles să abroge dispozițiile prevăzute de art. 10 lit. b) din Legea nr. 200/2006, în sensul eliminării cerinței ridicării totale sau parțiale a dreptului de administrare. Din această perspectivă a arătat că drepturile salariale solicitate Fondului prin cererea înregistrată sub nr. .../08.04.2022 nu sunt prescrise, deoarece la data înscrierii în tabelul de creanțe al debitoarei nu erau prescrise, iar cursul prescripției s-a întrerupt.

În plus, a susținut că termenul de prescripție a început să curgă începând cu data de 30.04.2016, a curs până la data de 16.06.2017, data deschiderii procedurii de insolvență, data la care a intervenit suspendarea, datorită faptului că prin încheierea de ședința din data de 16.06.2017 pronunțată de Tribunalul București în dosarul nr. .../3/2017, nu a fost ridicat total sau parțial dreptul de administrare.

Cursul prescripției s-a reluat în data de 19.02.2021, data la care alin. 3 din art. 19 din Legea nr. 200/2006 privind constituirea și utilizarea Fondului de garantare pentru plata creanțelor salariale, a fost modificat prin Ordonanța de Urgență nr. 9 din 19 Februarie 2021, și a curs până la data 08.04.2022, data la care a fost înregistrată cererea la intimată-pârâtă.

În drept, au fost invocate dispozițiile art. 20 din Legea 554/2004, Legea nr. 554/2004, art. 21 din Constituția României precum și dispozițiile art. 488 alin. (1) pct. 8 Cod procedură civilă.

Intimata - pârâtă Agenția Municipală Pentru Ocuparea Forței de Muncă București a formulat întâmpinare prin care a solicitat respingerea recursului, ca nefondat, arătând, în esență, că prima instanță a făcut o corectă interpretare și aplicarea dispozițiilor legale incidente.

În drept, au fost invocate dispozițiile Codului Civil, Codului de procedură civilă, ale Directivei Consiliului nr. 80/987/CEE, ale Legii nr. 200/2006 privind constituirea și utilizarea Fondului de garantare pentru plata creanțelor salariale – actualizată, ale H.G. nr. 1850/2006 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 200/2006 privind constituirea și utilizarea Fondului de garantare pentru plata creanțelor salariale actualizată, Legii nr. 544/2004 a Contenciosului administrativ.

Examinând sentința recurată prin prisma criticilor formulate, Curtea reține următoarele:

În privința motivului de casare prev. de art. 488 alin.1 pct. 8 Cod procedură civilă, Curtea constată că prima instanță a făcut o corectă interpretare și aplicare a dispozițiilor legale incidente.

Astfel, potrivit art. 2517 din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicat, cu modificările și completările ulterioare, termenul de prescripție este de 3 ani, dacă legea nu prevede un alt termen, iar potrivit art. 2523 din același act normativ, prescripția începe să curgă de la data când titularul dreptului la acțiune a cunoscut sau, după împrejurări, trebuia să cunoască nașterea lui.

Potrivit art. 2537 Cod civil Prescripția se întrerupe: 2. prin introducerea unei cereri de chemare în judecată sau de arbitraj, prin înscrierea creanței la masa credală în cadrul procedurii insolvenței, prin depunerea cererii de intervenție în cadrul urmăririi silite pornite de alți creditori ori prin invocarea, pe cale de excepție, a dreptului a cărui acțiune se prescrie.

Potrivit art. 15 din Legea nr. 200/2006(forma în vigoare la data de 08.04.2022) Creanțele salariale prevăzute la art. 13 alin. (1) lit. a) și c)-e) reprezintă drepturi salariale și alte drepturi bănești datorate și neplătite salariatului la data și, după caz, în tranșele prevăzute în contractul individual de muncă și/sau contractul colectiv de muncă, asupra cărora nu a intervenit prescripția dreptului/la acțiune, și se suportă pentru o perioadă de 5 luni consecutive.

Din analiza dispozițiilor legale, Curtea reține că dreptul salariaților de a solicita plata salariilor restante în cadrul procedurii insolvenței și dreptul societății comerciale față de care s-a dispus deschiderea procedurii insolvenței de a solicita asigurarea salariilor restante din Fondul de garantare, sunt două drepturi subiective de creanță diferite. Astfel, în primul caz creditor este salariatul, în cel de-al doilea caz creditor al creanței este angajatorul față de care s-a dispus deschiderea procedurii insolvenței, cursul prescripțiilor fiind diferit.

În ceea ce privește cea de-a doua creanță constând în dreptul angajatorului de a solicita contravaloarea salariilor restante din Fondul de garantare, Curtea reține că deși procedura insolvenței a fost deschisă în data de 31.05.2017, iar solicitarea acordării contravalorii salariilor restante a fost formulată în data de 08.04.2022, dreptul recurentei de a se adresa Fondului s-a născut la data de 19.02.2021, odată cu modificarea art. 2 din Legea nr. 200/2006 prin OUG nr. 9/2021. În aceste condiții, Curtea constată că recurenta a solicitat plata creanțelor salariale din Fondul de garantare în interiorul termenului de prescripție de 3 ani, calculat de la data de 19.02.2021(din această perspectivă, Curtea subliniază că în privința dreptului solicitat de recurentă nu a operat întreruperea prescripției în condițiile art. 2537 pct. 2 și art. 2541 alin. 5 Cod civil, ca urmare a înscrierii creanței reprezentând salarii restante la masa credală; termen de prescripție în ceea ce privește sesizarea Agenției Municipale pentru Ocuparea Forței de Muncă București pentru asigurarea salariilor restante din Fondul de Garantare nici nu era născut la momentul deschiderii procedurii insolvenței, ci s-a născut la data de 19.02.2021 la momentul intervenirii OUG nr. 9/2021).

Pentru a ajunge la această concluzie, Curtea a avut în vedere următoarele:

Conform art. 2523 din Codul civil, regula generală este aceea că prescripția începe să curgă de la data când titularul dreptului la acțiune a cunoscut sau, după împrejurări, trebuia să cunoască nașterea lui. În speță, dreptul la acțiune, în sensul art. 2500 alin. 2 din Codul civil, este reprezentat de dreptul societății angajatoare, aflate în insolvență, de a constrânge Fondul de Garantare a creanțelor salariale, să asigure plata drepturilor salariale restante ale angajaților săi. Or, conform art. 2 din legea nr. 200/2006, forma în vigoare la data deschiderii procedurii insolvenței *„din Fondul de garantare se asigură plata creanțelor salariale ce rezultă din contractele individuale de muncă și din contractele colective de muncă încheiate de salariați cu angajatorii împotriva cărora au fost pronunțate hotărâri judecătorești definitive de deschidere a procedurii insolvenței și față de care a fost dispusă măsura ridicării totale sau parțiale a dreptului de administrare, denumiți în continuare angajatori în stare de insolvență.”* Rezultă astfel că, înainte de 19.02.2021, administratorul judiciar nu se putea adresa Fondului de garantare, conform art. 19 din lege în vederea stabilirii cuantumului creanțelor salariale cuvenite salariaților și efectuării plății acestora, în condițiile în care Monolit Antrepriza de Construcții Montaj nr. 3 SA nu îi fusese ridicat dreptul de administrare.

Cât privește temeinicia cererii formulate de societatea aflată în insolvență, Curtea reține că aceasta trebuie apreciată prin raportare la prescripției drepturilor salariale a căror acordare se solicită, astfel cum rezultă din dispozițiile art. 15 din Legea nr. 200/2006. Prin urmare, pot fi asigurate de la Fondul de Garantare sumele necesare acoperirii drepturilor salariale restante, ce au fost înscrise în tabelul de creanțe, în cadrul procedurii de insolvență, în interiorul termenului general de prescripție de 3 ani, care curge de la data la care acestea erau datorate de angajator.

În cauză, drepturile salariale restante pretinse a fi asigurate din Fondul de Garantare sunt aferente perioadei aprilie 2016-aprilie 2017, iar din Buletinul procedurilor de insolvență nr. .../16.08.2021 rezultă că au fost înscrise în tabelul de creanțe, la data de 04.08.2021. Or, în aceste condiții, creanțele reprezentând drepturi salariale restante au fost înregistrate în tabelul de creanțe, cu depășirea termenului de prescripție de 3 ani, calculat de la data la care erau datorate salariaților. Prin urmare, în mod corect prima instanță a stabilit că Dispoziția nr.

.../25.05.2022 a fost emisă cu respectarea dispozițiilor legale de către intimata-pârâtă Agenția Municipală pentru Ocuparea Forței de Muncă București.

Curtea subliniază că, deși prin modificarea art. 2 din Legea nr. 200/2006, modificare operată la data de 19.02.2021 prin OUG nr. 9/2021, a fost lărgită sfera angajatorilor care pot solicita asigurarea plății salariilor restante de la Fondul de garantare (fiind indiferent dacă s-a dispus sau nu măsura ridicării totale sau parțiale a dreptului de administrare, în cadrul procedurii de insolvență), societatea recurentă nu poate reclama plata unor drepturi aferente perioadei aprilie 2016 - aprilie 2017, pentru că OUG nr. 9/2021 nu prevede nașterea în patrimoniul angajatorilor, în stare de insolvență, a unui drept definitiv stins. Astfel, rămâne esențială data la care drepturile salariale restante erau datorate, dată de la care se calculează și termenul de prescripție la care face referire art. 15 din Legea nr. 200/2006. Condițiile de exercitare a unui drept sunt reglementate de legislația în vigoare pe perioada existenței aceluși drept. Or, condițiile în care poate fi accesat Fondul de Garantare sunt reglementate de Legea nr. 200/2006 în forma în vigoare la data depunerii cererii – 08.04.2022.

Faptul că recurenta, prin administratorul special, nu a formulat contestație potrivit art. 113 alin. 1 din Legea insolvenței nr. 85/2014 și astfel o creanță imperfectă a devenit perfectă, nu o îndrituiește să solicite acordarea beneficiilor prevăzute de Legea nr. 200/2006. Prin urmare, recunoașterea creanțelor salariale față de angajați nu poate fi opusă intimatei, în condițiile în care la data înscrierii în Buletinul Procedurilor insolvenței, acestea erau prescrise.

Valoare impozabilă clădire. Raport de evaluare. Transferul dreptului de proprietate.

„Curtea reține pe de o parte că legiuitorul a prevăzut modalități alternative prin care poate fi determinată valoarea impozabilă a unei clădiri în vedere stabilirii impozitului datorat, iar pe de altă parte că valoarea impozabilă a unei clădiri se actualizează o dată la 5 ani, pe baza unui raport de evaluare a clădirii.

Curtea subliniază că legiuitorul nu a acordat prioritate niciuneia dintre modalitățile prevăzute la alin. (5) al art. 460 pentru stabilirea valorii impozabile a clădirii, contribuabilul având libertatea de a atașa declarației fiscale oricare dintre înscrierile menționate în mod alternativ de legiuitor, pentru stabilirea valorii impozabile. Prin urmare, în cazul transferului dreptului de proprietate, valoarea impozabilă a clădirii poate fi stabilită atât pe baza actului translativ de proprietate, cât și pe baza unui raport de evaluare întocmit de un evaluator autorizat.

În continuare, Curtea reține că, distinct de modalitatea de stabilire a valorii impozabile a unei clădiri, legiuitorul a reglementat și procedura de reevaluare a acestei valori, reevaluare care se realizează, doar prin depunerea unui raport de evaluare, de către contribuabil, o dată la 5 ani.

Curtea reține că în mod greșit prima instanță a apreciat că recurenta-reclamanta nu avea posibilitatea de a depune un raport de evaluare pentru stabilirea valorii impozabile a

clădirii, anterior trecerii perioadei de 5 ani, de la momentul transferului dreptului de proprietate. Astfel, Curtea subliniază că depunerea raportului de evaluare de către recurenta-reclamantă, ulterior momentului înregistrării fiscale a clădirii în temeiul actului translativ de proprietate în care era menționat prețul vânzării, s-a realizat în vederea stabilirii (actualizării) valorii impozabile a clădirii pentru anul 2022, în condițiile art. 460 alin. (5) Cod fiscal și pct. 38 din Normele metodologice, iar nu pentru îndeplinirea obligației de reevaluare a valorii impozabile în condițiile art. 460 alin. (6) Cod fiscal, în scopul evitării aplicării unei cote majorate de impozitare, conform art. 460 alin. (8) Cod fiscal.”

(Curtea de Apel București, Secția a VIII-a Contencios administrativ și fiscal, Decizia civilă nr. 1149 din 12.06.2024)

Prin cererea de chemare în judecată înregistrată pe rolul Tribunalului București la data de 13.10.2022 sub nr./3/2022 reclamanta M.L.I SRL a chemat-o în judecată pe pârâta Direcția Generală Impozite și Taxe Locale Sector 3, solicitând:

- anularea deciziei nr./02.05.2022 prin care a fost respinsă contestația fiscală
- anularea deciziei de impunere nr./08.02.2022 în ceea ce privește (i) valoarea impozabilă a construcției (magazin comercial) situate în str., sector 3, București, (ii) valoarea impozabilă a construcției (magazin comercial) situate în str., sector 3, București și (iii) cuantumul impozitului pe clădire stabilit pentru magazinul X și magazinul Y;

Prin sentința civilă nr./01.11.2023, Tribunalul I. a respins cererea de chemare în judecată formulată de reclamantă, ca neîntemeiată.

Împotriva sentinței a formulat recurs reclamanta M.L.I SRL, prin care a solicitat casarea și în rejudecare admiterea cererii de chemare în judecată, astfel cum a fost formulată.

În motivare a arătat, în esență că prima instanță a interpretat în mod eronat dispozițiile menționate art. 460 Cod fiscal și pct. 38 din Normele metodologice de aplicare a Codului fiscal și a ajuns la concluzia că valoarea impozabilă a unui imobil nu poate fi actualizată prin depunerea unui raport de evaluare în primii 5 ani de la dobândire.

A susținut că, deși din dispozițiile art. 460 alin. (5) litera (d) din Codul fiscal rezultă că valoarea impozabilă a clădirii poate fi și valoarea clădirilor care rezultă din actul prin care se transferă dreptul de proprietate, totuși, trebuie avut în vedere că reglementarea acestei metode a fost prevăzută doar cu titlu alternativ și exclusiv subsidiar - respectiv pentru ipoteza în care contribuabilul nu își exercită dreptul de a alege oricare dintre celelalte metode reglementate de art. 460 alin. (5) Cod fiscal.

Or, în speță, prin declarația fiscală actualizată depusă la DITL Sector 3, Societatea a indicat expres, ca valoare impozabilă a Imobilului, valoarea rezultată din Raportul de Evaluare, potrivit opțiunii reglementate la art. 460 alin. (5) litera b) din Codul fiscal.

Interpretarea dată de organul fiscal este de natură să îngreădească dreptul contribuabilului de a opta, în decursul perioadei de 5 ani de la data dobândirii, pentru oricare dintre metodele

prevăzute cu titlu alternativ în art. 460 alin. (5) Cod fiscal, fără să existe niciun fundament juridic care să susțină această interpretare.

În plus, termenul de 5 ani reglementat de art. 460 alin. (6) din Codul fiscal reglementează doar obligația contribuabilului de actualizare a valorii bunului impozabil printr-un raport de evaluare, sub sancțiunea măririi cotei de impozitare și nu este de natură să excludă de la aplicare sau să lipsească de efecte dispozițiile art. 460 alin. (5) lit. b Cod Fiscal, care conferă dreptul contribuabilului de a opta pentru stabilirea valorii impozabile printr-un raport de evaluare. Or, în baza principiilor generale de interpretare, orice normă trebuie interpretată în sensul în care să producă efecte iar nu în sensul în care să nu producă niciun efect.

În drept, au fost invocate dispozițiile art. 488 alin. (1) pct. 8 Codul de procedură civilă, art. 460 Codul fiscal.

Intimata-pârâtă a formulat întâmpinare, prin care a solicitat respingerea recursului, ca nefondat, arătând, în esență, că prima instanță a făcut o corectă interpretare și aplicare a dispozițiilor legale incidente.

În drept, au fost invocate dispozițiile Codului de procedură civilă, ale Legii nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală și ale Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal.

La termenul din Curtea a calificat excepția puterii de lucru judecat invocată de intimata-pârâtă, ca fiind o apărare de fond, pentru motivele expuse în practica prezentă decizii.

Examinând sentința recurată prin prisma criticilor formulate, Curtea reține următoarele:

În privința motivului de casare prev. de art. 488 alin. (1) pct. 8 Cod procedură civilă, Curtea reține că prima instanță a făcut o greșită interpretare și aplicare a dispozițiilor art. 460 alin. (5) și (6) Cod fiscal și pct. 38 din Normele metodologice de aplicare a Codului fiscal.

Astfel, potrivit art. 460 alin. (5), (6) și (8) din Codul fiscal (5) Pentru stabilirea impozitului/taxei pe clădiri, valoarea impozabilă a clădirilor aflate în proprietatea persoanelor juridice este valoarea de la 31 decembrie a anului anterior celui pentru care se datorează impozitul/ taxa și poate fi:b) valoarea rezultată dintr-un raport de evaluare întocmit de un evaluator autorizat în conformitate cu standardele de evaluare a bunurilor aflate în vigoare la data evaluării; d) valoarea clădirilor care rezultă din actul prin care se transferă dreptul de proprietate. În situația în care nu este precizată valoarea în documentele care atestă proprietatea, se utilizează ultima valoare înregistrată în baza de date a organului fiscal; (6) Valoarea impozabilă a clădirii se actualizează o dată la 5 ani pe baza unui raport de evaluare a clădirii întocmit de un evaluator autorizat în conformitate cu standardele de evaluare a bunurilor aflate în vigoare la data evaluării, după la organul fiscal local până la primul termen de plată din anul de referință. În situația depunerii raportului de evaluare după primul termen de plată din anul de referință acesta produce efecte începând cu data de 1 ianuarie a anului fiscal următor. (8) În cazul în care proprietarul clădirii nu a actualizat valoarea impozabilă în ultimii 5 ani anteriori anului de referință, cota impozitului/taxei pe clădiri este de 5%, cu condiția ca proprietarul clădirii să fi fost notificat de către organul fiscal competent despre posibilitatea depunerii raportului de evaluare.

Potrivit pct. 38 din Normele metodologice de aplicare a Codului fiscal aprobate prin H.G. nr. 1/2016 38. *Pentru stabilirea impozitului pe clădiri conform art. 458 și art. 460 alin. (2) și (3) din Codul fiscal, în cazul în care contribuabilul depune la organul fiscal local o declarație la care anexează un raport de evaluare, valoarea impozabilă a clădirii este considerată a fi cea care rezultă din raportul de evaluare, chiar și în situația în care clădirea a fost finalizată sau dobândită în ultimii 5 ani anteriori anului de referință, în cazul persoanelor fizice, respectiv în ultimii 3 ani anteriori anului de referință, în cazul persoanelor juridice.*

Din analiza dispozițiilor legale mai sus expuse, Curtea reține pe de o parte că legiuitorul a prevăzut modalități alternative prin care poate fi determinată valoarea impozabilă a unei clădiri în vederea stabilirii impozitului datorat, iar pe de altă parte că valoarea impozabilă a unei clădiri se actualizează o dată la 5 ani, pe baza unui raport de evaluare a clădirii.

Curtea subliniază că legiuitorul nu a acordat prioritate niciuneia dintre modalitățile prevăzute la alin. (5) al art. 460 pentru stabilirea valorii impozabile a clădirii, contribuabilul având libertatea de a atașa declarației fiscale oricare dintre înscrisurile menționate în mod alternativ de legiuitor, pentru stabilirea valorii impozabile. Prin urmare, în cazul transferului dreptului de proprietate, valoarea impozabilă a clădirii poate fi stabilită atât pe baza actului translativ de proprietate, cât și pe baza unui raport de evaluare întocmit de un evaluator autorizat.

În continuare, Curtea reține că, distinct de modalitatea de stabilire a valorii impozabile a unei clădiri, legiuitorul a reglementat și procedura de reevaluare a acestei valori, reevaluare care se realizează, doar prin depunerea unui raport de evaluare, de către contribuabil, o dată la 5 ani.

Făcând aplicarea în cauză a celor mai sus expuse, Curtea reține că în mod greșit prima instanță a apreciat că recurenta-reclamanta nu avea posibilitatea de a depune un raport de evaluare pentru stabilirea valorii impozabile a clădirii, anterior trecerii perioadei de 5 ani, de la momentul transferului dreptului de proprietate. Astfel, Curtea subliniază că depunerea raportului de evaluare de către recurenta-reclamantă, ulterior momentului înregistrării fiscale a clădirii în temeiul actului translativ de proprietate în care era menționat prețul vânzării, s-a realizat în vederea stabilirii (actualizării) valorii impozabile a clădirii pentru anul 2022, în condițiile art. 460 alin. (5) Cod fiscal și pct. 38 din Normele metodologice, iar nu pentru îndeplinirea obligației de reevaluare a valorii impozabile în condițiile art. 460 alin. (6) Cod fiscal, în scopul evitării aplicării unei cote majorate de impozitare, conform art. 460 alin. (8) Cod fiscal.

În aceste condiții, Curtea reține că, în mod greșit, prima instanță a stabilit că organele fiscale au procedat în mod corect la stabilirea impozitului pe clădire aferent anului 2022, fără a avea în vedere depunerea de către recurenta-reclamantă a raportului de evaluare până la primul termen de plată din anul de referință, respectiv la data de 01.02.2022, motiv pentru care în condițiile art. 498 alin.2 Cod procedură civilă, se impune casarea sentinței, și în rejudecare, se constată următoarele:

În rejudecare, Curtea subliniază însă că depunerea raportului de evaluare la data de 01.02.2022 nu atrage în mod automat obligația organelor fiscale de a stabili (actualiza) valoarea

impozabilă prin raportare la valoarea menționată în raportul de evaluare, acestea având posibilitatea de a proceda la verificarea rapoartelor de evaluare depuse în scopul stabilirii impozitului pe clădire, în conformitate cu standardele de evaluare în vigoare, la data evaluării, în temeiul pct. 40 din Normele metodologice. Prin urmare, Curtea reține că valoarea clădirii menționată în raportul de evaluare, va fi avută în vedere la stabilirea impozitului pe clădire datorat de societate pentru anul 2022, doar în măsura în care în urma procedurii de verificare parcurse de organele fiscale (în măsura în care organele fiscale înțeleg să utilizeze această procedură; pct. 40 prevede doar posibilitatea organelor fiscale de a proceda la verificare) rezultă că valoarea clădirii menționate în raportul de evaluare depus corespunde standardele de evaluare în vigoare, la data evaluării.

Față de cel mai sus expuse, Curtea constată că, urmare a depunerii raportului de evaluare la data de 01.02.2022 de către reclamantă, anterior primului termen de plată aferent anului de referință, pârâta avea obligația conform art. 460 alin. (5) Cod fiscal de a proceda la verificarea valorii impozabile în funcție de care se individualizează impozitul pe clădiri datorat pentru anul 2022, putând face aplicarea dispozițiilor pct. 40 din Normele metodologice de aplicare a Codului fiscal, în privința raportului de evaluare.

Având în vedere că pârâta nu a procedat în această modalitate, ci a înlăturat, în mod greșit, de la bun început raportul de evaluare depus la data de 01.02.2022, Curtea, în lumina considerentelor expuse în precedent, urmează a stabili în sarcina acesteia obligația de a actualiza (stabili) valoarea impozabilă a clădirilor, ca urmare a depunerii raportului de evaluare din data de 01.02.2022, în vederea stabilirii obligațiilor fiscale datorate de reclamantă, aferente anului 2022.

Secția a IX-a Contencios administrativ și fiscal

Anulare act administrativ. Legalitatea actului administrativ (cu caracter individual sau normativ) conform cu legea în executarea căreia a fost emis.

Împrejurarea că prin dispozițiile Legii nr. 160/1998 se prevede că produsele medicinale veterinare se comercializează în conformitate cu cerințele stabilite de Autoritatea Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor, numai din depozite farmaceutice veterinare, puncte farmaceutice veterinare și farmacii veterinare înregistrate/ autorizate sanitar-veterinar, nu constituie un motiv întemeiat pentru anularea prevederilor Ordinului nr. 444/(...) deoarece eventualul conflict între două acte normative cu forță juridică egală nu constituie un motiv de nelegalitate a legislației terțiare adoptate în executarea respectivelor legi.

(Curtea de Apel București, Secția a IX-a contencios administrativ și fiscal, Sentința civilă nr. 573 din 08.04.2024)

Prin cererea înregistrată la data de 4.05.2023 pe rolul acestei instanțe, sub nr. /2/2023, reclamantul C în contradictoriu cu pârâtul M.S. a solicitat anularea parțială a Normelor privind înființarea, organizarea și funcționarea unităților farmaceutice, aprobate prin Ordinul (...) nr. (...) /2019, în legătură cu mențiunea / sintagma "medicamente de uz veterinar în

cazul în care există în unitate”, prevăzută la pct. 5 lit. d) din Modelul nr. 7 menționat în anexa nr. 1 la Norme, precum și obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Pârâtul M.S. a formulat întâmpinare prin care a invocat excepția lipsei de interes, iar, pe fond, a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată ca neîntemeiată.

Reclamantul a formulat cerere modificatoare prin care a arătat că înțelege să completeze pretențiile deduse judecății în sensul că solicită anularea și a mențiunilor / sintagmelor „veterinar” prevăzute la lit. a) din capitolul „obiectul de activitate” și „medicamente veterinare” prevăzute în capitolul „localul” din Modelul 22 și Modelul 23 cuprinse în anexa 1 la norme, astfel cum au fost completate prin Ordinul nr. /2020.

Prin sentința civilă nr. 573/8.04.2024, Curtea de Apel București, Secția a IX-a Contencios Administrativ și Fiscal a respins excepția lipsei de interes invocată de pârât, ca neîntemeiată.

A respins cererea de chemare în judecată formulată, astfel cum a fost modificată, ca neîntemeiată.

Pentru a pronunța această hotărâre, Curtea a reținut următoarele:

Potrivit art. 32 alin. (1) lit. d), coroborat cu art. 33 Cod procedură civilă, orice demers judiciar (orice cerere) poate fi inițiat și întreținut numai prin justificarea unui interes, reprezentat de folosul practic, material sau moral, pe care îl urmărește cel care investește instanța de judecată.

(...)

Reclamantul este organism social interesat, definit de Legea contenciosului administrativ, prin art. 2 alin. (1) lit. s), ca fiind structuri neguvernamentale, sindicate, asociații, fundații și altele asemenea, care au ca obiect de activitate protecția drepturilor diferitelor categorii de cetățeni sau, după caz, buna funcționare a serviciilor publice administrative.

Prin Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii nr. 8/02.03.2020, publicată în Monitorul Oficial nr. 580/02.07.2020, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 1 alin. (1), art. 2 alin. (1) lit. a), r) și s) și art. 8 alin. (1¹) și (1²) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, s-a stabilit că:

În vederea exercitării controlului de legalitate asupra actelor administrative la cererea asociațiilor, în calitate de organisme sociale interesate, invocarea interesului legitim public trebuie să fie subsidiară invocării unui interes legitim privat, acesta din urmă decurgând din legătura directă dintre actul administrativ supus controlului de legalitate și scopul direct și obiectivele asociației, potrivit statutului.

Așadar, conform celor statuate de instanța supremă, în situația acțiunii promovate în contencios administrativ de către organismele sociale interesate, legiuitorul a avut în vedere reglementarea unui contencios subiectiv, în care invocarea interesului legitim public este subsidiară invocării unui interes legitim privat; reclamantul justifică un interes procesual determinat, legitim, născut și actual în susținerea cererii de chemare în judecată, scopul urmărit prin promovarea acțiunii decurgând din legătura directă dintre actele administrative supuse controlului de legalitate și scopul direct și obiectivele organismului social - asociație, potrivit statutului acestuia.

Ca motiv principal pentru reținerea caracterului nefondat al demersului judiciar, Curtea va reține că legalitatea actului administrativ (cu caracter individual sau normativ) presupune conformitatea lui cu legea în executarea căreia a fost emis.

Potrivit prevederilor art. 2 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 266/2008, farmacia comunitară asigură asistența farmaceutică a populației prin următoarele activități: d) vânzarea și eliberarea medicamentelor de uz veterinar.

Textul legal în discuție a fost modificat la data de 27.08.2018 de Punctul 1, Articolul I din OG nr. 4 din 23 august 2018, publicată în Monitorul Oficial nr. 735 din 24 august 2018.

De vreme ce legea, act normativ, cu forță juridică superioară, prevede la nivel primar de reglementare competența farmaciilor comunitare, care asigură asistența farmaceutică a populației, de a vinde și de a elibera medicamente de uz veterinar, Curtea nu va putea reține nelegalitatea ordinului care preia aceeași reglementare, prin mențiunea / sintagma "medicamente de uz veterinar în cazul în care există în unitate", prevăzută la pct. 5 lit. d) din Modelul nr. 7 menționat în anexa nr. 1 la Norme, respectiv prin mențiunile / sintagmele „veterinar” prevăzute la lit. a) din capitolul „obiectul de activitate” și „medicamente veterinare” prevăzute în capitolul „localul” din Modelul 22 și Modelul 23 cuprinse în anexa 1 la norme.

Potrivit art. 77 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, ordinele cu caracter normativ, instrucțiunile și alte asemenea acte ale conducătorilor ministerelor și ai celorlalte organe ale administrației publice centrale de specialitate sau ale autorităților administrative autonome se emit numai pe baza și în executarea legilor, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului. În formula introductivă a acestor acte normative vor fi cuprinse toate temeiurile juridice prevăzute la art. 42 alin. (4).

Ordinul contestat este conform legii, în sensul prevederii legale menționate, considerent pentru care este legal, motivul de nelegalitate susținut de reclamant fiind neîntemeiat.

Argumentul reclamantului expus prin concluzii orale în sensul că legea ar institui un drept ipotetic al farmaciilor umane de a vinde și ele medicamente de uz veterinar, condiționat de întreg cadrul normativ, este neîntemeiat, Curtea reținând că reglementarea instituită prin art. 2 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 266/2008 este una clară în sensul că recunoaște dreptul farmaciilor comunitare, care asigură asistența farmaceutică a populației de a vinde și elibera medicamente de uz veterinar, în mod necondiționat.

Or, dacă legea nu distinge, nici interpretul nu poate distinge (*ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus*).

Împrejurarea că prin dispozițiile Legii nr. 160/1998 se prevede că produsele medicinale veterinare se comercializează în conformitate cu cerințele stabilite de Autoritatea Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor, numai din depozite farmaceutice veterinare, puncte farmaceutice veterinare și farmacii veterinare înregistrate/ autorizate sanitar-veterinar, nu constituie un motiv întemeiat pentru anularea prevederilor Ordinului nr. _/2019 deoarece eventualul conflict între două acte normative cu forță juridică egală nu constituie un motiv de nelegalitate a legislației terțiare adoptate în executarea respectivelor legi.

De altfel, exclusivitatea medicului veterinar în ce privește comercializarea și utilizarea produselor biologice, antiparazitare de uz special și medicamentelor de uz veterinar, în temeiul reglementării anterioare reprezentate de art. 4 lit. i) din Legea nr. 160/1998, a fost în mod expres recunoscută prin Decizia Curții Constituționale nr. 511/04.07.2017 publicată în

Monitorul Oficial nr. 788/04.10.2017 și reiterată prin Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene, în cauza C-297/16, având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 267 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, înaintată de Curtea de Apel București, (...), edificator fiind considerentul 63.

Cu toate acestea însă, ordinul contestat este emis în temeiul Legii nr. 266/2008, iar operațiunea verificării legalității lui presupune raportarea la această lege, care nu a fost declarată neconstituțională, în ceea ce privește articolul relevant în cauză, iar nu la Legea nr. 160/1998.

În acest sens, potrivit prevederilor art. 78 din Legea nr. 24/2000, ordinele, instrucțiunile și alte asemenea acte trebuie să se limiteze strict la cadrul stabilit de actele pe baza și în executarea cărora au fost emise și nu pot conține soluții care să contravină prevederilor acestora.

Nu este întemeiat nici argumentul raportării la prevederile OG nr. 42/2004, pentru același motiv.

De asemenea, nu este întemeiat nici argumentul referitor la pretinsa încălcare a prevederilor Ordinului nr. 83/2014 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind condițiile de organizare și funcționare a unităților farmaceutice veterinare, precum și procedura de înregistrare sanitară veterinară/autorizare sanitară veterinară a unităților și activităților din domeniul farmaceutic veterinar.

Sub acest din urmă aspect, în primul rând, Curtea va arăta că nelegalitatea unui act administrativ nu poate fi reținută pentru neconformitatea unui alt act administrativ. În al doilea rând, Curtea va reține sfera de reglementare distinctă a actelor, Ordinul nr. 83/2014 fiind un act administrativ emis având în vedere prevederile art. 10 lit. b) din OG nr. 42/2004 privind organizarea activității sanitar-veterinare și pentru siguranța alimentelor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 215/2004, cu modificările și completările ulterioare, în temeiul art. 3 alin. (3) și art. 4 alin. (3) din HG nr. 1.415/2009 privind organizarea și funcționarea Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor și a unităților din subordinea acesteia, cu modificările și completările ulterioare.

Cu privire la argumentul întemeiat pe adresa nr. 3926E/06.12.2022 emisă de Colegiul Farmaciștilor din România (f. 11), acesta nu validează demersul judiciar al reclamantului în sensul că nu susține nelegalitatea normelor criticate, ci susține faptul că farmaciile comunitare nu sunt autorizate pentru activitatea opțională de vânzare și eliberare a medicamentelor veterinare deoarece nu există norme comune de aplicare a prevederilor art. 2 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 266/2008.

Or, faptul că nu există norme comune de aplicare a acestor prevederi nu înseamnă că art. 2 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 266/2008 nu este în vigoare și nici că prevederile Ordinului nr. 444/2019 emise în executarea legii sunt nelegale. Dintr-o perspectivă distinctă, este de menționat că adresa respectivă nu conține o interpretare legală, oficială, obligatorie, ci un punct de vedere nu ce poate fi valorificat în susținerea ideii de legalitate ori de nelegalitate a ordinului.

Faptul că în perioada 2008 – 2022 Ministerul Sănătății a efectuat periodic controale la farmaciile comunitare, fără a avea ca scop principal sau a viza în mod distinct medicamente de uz veterinar nu este relevant deoarece în analiză este conformitatea normei administrative terțiare cu legea, iar nu modalitatea în care în fapt a fost pusă în executare legea de către autoritățile publice.

Curtea nu va reține ca pertinente nici argumentele întemeiate pe dispozițiile art. 66 din Directiva 2001/82/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 noiembrie 2001 de instituire a unui cod comunitar cu privire la produsele medicamentoase veterinare și pe dispozițiile art. 103 din Regulamentul (UE) 2019/6 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2018 privind produsele medicinale veterinare și de abrogare a Directivei 2001/82/CE.

Prezenta instanță va constata jurisprudența constantă a Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE), potrivit căreia, protecția sănătății publice ocupă primul loc printre bunurile și interesele protejate de Tratatul Uniunii Europene și că revine statelor membre sarcina de a decide cu privire la nivelul la care intenționează să asigure această protecție, precum și cu privire la modul în care acest nivel trebuie atins. Întrucât acesta poate varia de la un stat membru la altul, este necesar să se recunoască statelor membre o marjă de apreciere (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 septembrie 2008, Comisia/Germania, C-141/07, EU:C:2008:492, punctul 51).

Existența unei astfel de marje se impune cu atât mai mult cu cât, în cazul în care subzistă incertitudini cu privire la existența sau la importanța unor riscuri pentru sănătatea persoanelor, statele membre trebuie să aibă posibilitatea de a adopta măsuri de protecție fără să trebuiască să aștepte ca realitatea acestor riscuri să fie pe deplin demonstrată. În particular, statele membre trebuie să poată lua orice măsură susceptibilă să reducă cât mai mult posibil un risc pentru sănătate, inclusiv pentru aprovizionarea sigură și de calitate a populației cu medicamente (a se vedea în acest sens Hotărârea din 5 decembrie 2013, Venturini și alții, C-159/12-C-161/12, EU:C:2013:791, punctul 60).

Raportat la argumentația părții reclamante, Curtea va reține cele statuate de CJUE prin Hotărârea din data de 01.03.2018, în cauza C-297/16, potrivit căroră:

„44. Însă, deși Directiva 2001/82 încadrează anumite aspecte ale distribuției medicamentelor de uz veterinar în vederea protejării sănătății publice, nu se poate totuși considera că ea reglementează condițiile în care statele membre trebuie să autorizeze persoane care nu dispun de calitatea de medic veterinar să practice comercializarea cu amănuntul a diferitor substanțe veterinare în discuție în litigiul principal, să utilizeze aceste substanțe și deci să le administreze.

45. Desigur, anumite norme care reglementează aceste activități sunt enunțate la articolul 66 alineatul (1) și la articolul 68 alineatul (1) din respectiva directivă. Cu toate acestea, articolul 66 alineatul (1) din aceasta prevede că statele membre trebuie să rezerve exercitarea activității de vânzare cu amănuntul a produselor medicamentoase veterinare doar persoanelor care sunt autorizate de reglementarea națională să desfășoare asemenea activități, lăsând totodată libere aceleași state să stabilească condițiile care guvernează o astfel de autorizare. În consecință, articolul menționat conferă statelor membre sarcina de a defini condițiile de acces la activitățile menționate.

46. În ceea ce privește articolul 68 alineatul (1) din Directiva 2001/82, acesta prevede că statele membre iau toate măsurile necesare pentru a garanta că numai persoanele abilitate posedă sau au în controlul lor produse medicamentoase veterinare sau substanțe care pot fi utilizate ca produse medicamentoase veterinare, care au proprietăți antiparazitare, fără a se preciza nici aici care sunt aceste „persoane abilitate”.

Așadar, Directiva 2001/82/CE lasă statelor membre sarcina de a defini condițiile de acces la activitățile de vânzare și de eliberare a medicamentelor de uz veterinar, iar legiuitorul român a înțeles să recunoască o astfel de prerogativă la nivel primar și în favoarea farmaciilor comunitare. Ca atare, nu pot fi primite în calitate de critici de nelegalitate carențe ale reglementării subsecvente din perspectiva consecințelor lipsei autorizației sanitare veterinare și a personalului calificat.

În ceea ce privește Regulamentul (UE) 6/2019, acesta se aplică începând cu data de 28.01.2022, din perspectiva cadrului intern de reglementare relevante fiind prevederile Ordinului ANSVSA nr. 83/23.01.2014 și ale Ordinului ANSVSA nr. 42/04.04.2022.

Este de menționat deopotrivă faptul că, potrivit art. 103 alin. (1) din Regulament, normele privind vânzarea cu amănuntul a produselor medicinale veterinare se stabilesc prin dreptul intern, cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezentul regulament.

Or, în dreptul intern, a fost adoptată Legea nr. 266/2008 care validează normele criticate din Ordinul nr. 444/2019, considerent pentru care nu se poate susține caracterul nelegal al acestora din urmă.

Trecerea unui bun în domeniul public al statului. Drept de folosință gratuită.

(...) prin adoptarea acestui act administrativ a operat o modificare atât în ceea ce privește regimul juridic al imobilului, care a trecut din domeniul privat al statului în domeniul public al acestuia, fiind declarat în același timp bun de interes public național, dar și în privința modalității de exercitare a dreptului de proprietate, care nu mai este exercitată prin darea în folosință gratuită.

(...)

(...) existența în trecut a dreptului de folosință gratuită, ca de altfel și existența Protocolului încheiat între părți în anul 2018, precum și a Ordinului (...) nr. _/_.10.2019 prin care se stabilea că imobilul va fi dat în folosință gratuită reclamantei, nu pot prevala față de adoptarea de către Guvernul României, în calitate de autoritate competentă pentru exercitarea dreptului de proprietate publică, a H.G. _/2022.

Prin trecerea bunului în domeniul public al statului și declararea ca bun de interes public național, acest din urmă act pune în prim plan principiul interesului public, iar acesta prevalează față de intenția reclamantei de a dobândi folosința exclusivă a bunului.

(Curtea de Apel București, Secția a IX-a contencios administrativ și fiscal, Sentința civilă nr. 755 din 10.05.2024)

Prin cererea înregistrată la data de 11.07.2022 pe rolul Tribunalului București Secția a II-a Contencios Administrativ și Fiscal, reclamanta F.R. în contradictoriu cu pârâțul M.S. a solicitat:

-obligarea pârâțului la respectarea obligației asumate prin Protocolul nr. _/_.09.2018 respectiv, la întreprinderea tuturor demersurilor legale necesare pentru întocmirea unui proiect

de hotărâre de guvern prin care să se realizeze darea în folosință gratuită, pe o perioadă de 49 de ani, în favoarea reclamantei a imobilului (...) și a terenurilor (...) situate în str. (...);

-obligarea pârâtului M.S. să pună în aplicare Ordinul (...) nr. _/2019 respectiv ca în termen de 30 zile de la recepția finală a obiectivului de investiții (...), să inițieze procedura de avizare interministerială a proiectului de act normativ privind darea în folosință gratuită reclamantei a imobilului ante- menționat.

Prin cererea depusă la data de 05 mai 2023 reclamanta a invocat excepția de nelegalitate a Hotărârii nr. /2022 privind înființarea Complexului (...) București precum și declararea lui ca bun de interes public național.

Prin întâmpinare pârâtul a solicitat respingere cererii introductive de instanță, așa cum a fost formulată, ca nefondată.

Prin punctul de vedere depus de pârât față de excepția de nelegalitate a solicitat respingerea acesteia.

A.M. a formulat cerere de intervenție accesorie în favoarea reclamantei.

Prin întâmpinarea la cererea de intervenție accesorie, pârâtul a solicitat respingerea acesteia ca lipsită de interes.

Prin sentința civilă nr. 755/10.05.2024, Curtea de Apel București, Secția a IX-a Contencios Administrativ și Fiscal a respins excepția de nelegalitate Hotărârii de Guvern nr. _ -/2022 ca neîntemeiată.

A respins acțiunea, ca neîntemeiată.

A respins cererea de intervenție accesorie, ca neîntemeiată.

Pentru a pronunța această hotărâre, Curtea a reținut următoarele:

Cu privire la excepția de nelegalitate a Hotărârii nr. _/2022:

La data de _.07.2022 Guvernul României a adoptat Hotărârea nr. _/2022 privind înființarea Complexului (...) precum și declararea lui ca bun de interes public național.

Excepția de nelegalitate este o modalitate de apărare care permite cercetarea legalității unui act administrativ în cadrul unui proces pornit pentru alte motive decât cele ce vizează anularea respectivului act.

În primul rând, sub aspectul admisibilității excepției de nelegalitate se impune a fi analizat dacă:

- excepția vizează un act administrativ individual;

- soluția ce urmează a fi pronunțată asupra litigiului depinde de actul administrativ cu caracter individual;

În ceea ce privește prima condiție, instanța constată că aceasta este îndeplinită întrucât prin nr. H.G. nr. _/2022 este reglementată situația juridică a unui bun imobil individual determinat.

De asemenea, instanța constată că este îndeplinită și condiția ca soluția ce urmează a fi pronunțată asupra litigiului să depindă de actul administrativ cu caracter individual.

Astfel cum reiese din cuprinsul întâmpinării depuse de pârât, apărarea acestuia este în mod esențial concentrată pe faptul că, prin efectul H.G. nr. _/2022, bunului imobil vizat de cererea de

chemare în judecată și s-a stabilit un regim juridic care împiedică darea lui în folosință gratuită reclamantei.

Cu privire la fondul excepției de nelegalitate reclamanta invocă următoarele critici de nelegalitate:

- prevederile H.G. nr. 2/2022 prin care s-a dispus trecerea bunului în domeniul public sunt contrare Protocolului nr. 2 încheiat între părți precum și Ordinului nr. 2/10.2019 prin care pârâtul își asuma obligația de a transmite gratuit folosința bunului către reclamant;

- nu a fost respectată procedura de adoptare a H.G. 2/2010 întrucât lipsesc avizul Curții de Conturi și al Consiliului Economic și Social conform Legii 24/2000;

În ceea ce privește primul aspect instanța constată că acesta nu poate fundamenta soluția de admitere a excepției de nelegalitate.

Anterior adoptării H.G. 2/2010 imobilul în discuție făcea parte din domeniul privat al statului.

Nu au fost invocate de către reclamant argumente de nelegalitate cu privire la soluția de trecere a bunului din domeniul privat al statului în domeniul public al acestuia.

Astfel cum stabilesc dispozițiile art. 287 alin. 1 lit. a din O.U.G. 57/2019, exercitarea dreptului de proprietate publică pentru bunurile aparținând domeniului public al statului se realizează de către Guvern, prin ministerele de resort sau prin organele de specialitate ale administrației publice centrale din subordinea Guvernului sau a ministerelor de resort, după caz.

De asemenea, dispozițiile art. 297 din O.U.G. 57/2019 privind Codul administrativ stabilesc că autoritățile îndreptățite să exercite dreptului de proprietate publică decid, în condițiile legii, cu privire la modalitățile de exercitare a dreptului de proprietate publică.

Așadar, în exercitarea acestui drept, autoritățile competente se bucură de o marjă largă de apreciere, limitată în principal de respectarea priorității interesului public.

Existența Protocolului nr. 2 încheiat între părți în anul 2018, precum și a Ordinului nr. 2/10.2019 prin care se stabilea că imobilul va fi dat în folosință gratuită reclamantei, nu pot constitui elemente care să împiedice pârâtul ca la un interval de 4 ani, respectiv 3 ani, să decidă în mod diferit cu privire la regimul juridic al bunului, prin trecerea acestuia din domeniul privat în domeniul public al statului și cu privire la modalitatea de exercitare a dreptului de proprietate.

O astfel de modificare a opțiunii inițiale este justificată și de modificările aduse imobilului pentru a corespunde condițiilor stabilite de organizatorii Campionatului European (...), modificări care au implicat construirea unui nou stadion.

În consecință, instanța reține că existența Protocolului nr. 2 încheiat între părți în anul 2018, precum și a Ordinului nr. 2/10.2019 nu determinau imposibilitatea pârâtului de a modifica regimul juridic al imobilului și modalitatea de exercitare a dreptului de proprietate asupra acestuia.

Cu privire la aspectele formale ale adoptării H.G. 2/2022 instanța constată că sunt de asemenea nefondate.

Deși a invocat faptul că la adoptarea H.G. 882/2022 nu au fost obținute avizul Curții de Conturi respectiv avizul Consiliului Economic și Social reclamanta nu a invocat argumente concrete respectiv dispoziții legale care să impună necesitatea acestor avize.

Din cuprinsul notei de fundamentare care a stat la baza emiterii H.G. 2/2022 reiese că singurul aviz necesar pentru adoptarea actului a fost cel al Consiliului Legislativ.

Dispozițiile art. 22 și art. 28 din Regulamentul din 2009 privind procedurile, la nivelul Guvernului, pentru elaborarea, avizarea și prezentarea proiectelor de documente de politici publice, a proiectelor de acte normative, precum și a altor documente, în vederea adoptării/aprobării, adoptat

prin H.G. 561/2009 stabilesc necesitatea avizului Curții de Conturi și al Consiliului Economic și Social „, dacă obținerea acestora este obligatorie, conform dispozițiilor legale în vigoare.”

În cauză reclamanta nu a invocat iar instanța nu identifică dispoziții legale care să stabilească obligația existenței avizului Curții de Conturi și al Consiliului Economic și Social.

În consecință, instanța va respinge excepția de nelegalitate ca neîntemeiată.

Cu privire la fondul cauzei:

Astfel cum instanța a reținut deja, Guvernul României a adoptat Hotărârea nr. _/2022 privind înființarea Complexului (...) precum și declararea lui ca bun de interes public național.

Așadar, prin adoptarea acestui act administrativ a operat o modificare atât în ceea ce privește regimul juridic al imobilului, care a trecut din domeniul privat al statului în domeniul public al acestuia, fiind declarat în același timp bun de interes public național, dar și în privința modalității de exercitare a dreptului de proprietate, care nu mai este exercitată prin darea în folosință gratuită.

Respingerea excepției de nelegalitate a acestui act administrativ are ca efect faptul că, în soluționarea fondului cererii existența și efectele juridice ale acestuia nu pot fi ignorate.

De asemenea, existența în trecut a dreptului de folosință gratuită, ca de altfel și existența Protocolului nr. _ încheiat între părți în anul 2018, precum și a Ordinului nr. _/.10.2019 prin care se stabilea că imobilul va fi dat în folosință gratuită reclamantei, nu pot prevala față de adoptarea de către Guvernul României, în calitate de autoritate competentă pentru exercitarea dreptului de proprietate publică, a H.G. _/2022.

Prin trecerea bunului în domeniul public al statului și declararea ca bun de interes public național, acest din urmă act pune în prim plan principiul interesului public, iar acesta prevalează față de intenția reclamantei de a dobândi folosință exclusivă a bunului.

O astfel de concluzie se impune și în raport de modificările aduse bunului prin edificarea unui teren de fotbal și anexe aferente deservirii acestuia precum și a unui muzeu, configurație care implică în mod necesar lărgirea sferei de utilizatori, sferă din care reclamanta nu este exclus.

Astfel cum a arătat chiar reclamanta, în cursul anului 2022, în luna aprilie, între M.S. și F.R. s-a încheiat Protocolul înregistrat în evidențele ministerului sub nr. _/.04.2022 prin care părțile au decis punerea la dispoziție, în regim de gratuitate a terenului din cadrul Stadionului (...) situat în București, (...), a suprafețelor aferente (...) și spațiile conexe (...) în vederea pregătirii și desfășurării meciurilor/turneelor, în condițiile în care F.R. se obligă să păstreze destinația actuală a bazei sportive să nu schimbe situația juridică și să nu subînchirieze în tot sau în parte imobilul.

În aceste condiții, nemulțumirea reclamantei este legată și de configurația actuală a complexului sportiv care este în principal direcționată în scopul desfășurării meciurilor de fotbal. Însă, un astfel de aspect este consecința actelor administrative adoptate cu ocazia realizării obiectivului de investiții.

Prin urmare, în raport de configurația și regimul juridic actual al bunului în discuție, cererea reclamantei de obligare a pârâtului să acorde folosință exclusivă asupra acestuia apare ca nefondată.

Anulare act administrativ-fiscal. Reducere quantum penalități de nedeclarare

(...) dispozițiile de favoare pentru debitori reglementate de capitolul referitor la executarea silită, nu pot fi interpretate în sensul decăderii acestora din termenul de plată stabilit de lege, neexistând nici vreo dispoziție legală și nici vreo altă rațiune juridică în acest sens.

(Curtea de Apel București, Secția a IX-a contencios administrativ și fiscal, Sentința civilă nr. 971 din 06.06.2024)

Prin cererea înregistrată pe rolul acestei instanțe la data de 18.12.2019 sub nr. _/2/2019 reclamanta B.A.T. SRL a solicitat, în contradictoriu cu pârâta A.N.A.F. – D.G.A.M.C.:

1. Anularea deciziei nr. _/_.10.2019 privind soluționarea contestației, emisă de D.G.A.M.C. în privința soluției de respingere a contestației formulate de societate împotriva deciziei nr. _/EV3/01.07.2019;

2. Anularea deciziei nr. _/EV3/01.07.2019 prin care D.G.A.M.C. a respins cererea societății de reducere a penalității de nedeclarare,

3. Obligarea D.G.A.M.C. la emiterea unui nou act administrativ fiscal prin care să dispună reducerea cu 75% a cuantumului penalităților de nedeclarare stabilit prin deciziile referitoare la obligațiile fiscale accesorii reprezentând penalități de nedeclarare.

4. Obligarea D.G.A.M.C. la restituirea sumei plătite de societate potrivit ordinelor de plată atașate (sumele achitate în plus față de cuantumul ce ar fi fost datorat dacă intervenea reducerea penalității de nedeclarare).

5. Obligarea pârâtei, în temeiul art. 453 din Codul de procedură civilă, la plata cheltuielilor de judecată ocazionate de soluționarea prezentei cauze.

Prin sentința civilă nr. 971/9.06.2024, Curtea de Apel București, Secția a IX-a Contencios Administrativ și Fiscal a admis cererea.

A anulat decizia nr. _/14.10.2019 privind soluționarea contestației administrative, decizia nr. _/EV3/01.07.2019.

A obligat pârâta la emiterea unui nou act administrativ fiscal prin care să dispună reducerea cu 75% a cuantumului penalităților de nedeclarare stabilit prin deciziile referitoare la obligațiile fiscale accesorii reprezentând penalități de nedeclarare.

A obligat pârâta la restituirea sumei reprezentând 75% din cuantumul penalităților de nedeclarare.

A obligat pârâta la plata către reclamantă a sumei de 31.662,92 lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

Pentru a pronunța această hotărâre, Curtea a reținut următoarele:

Reclamanta a fost supusă unei inspecții fiscale cu caracter general în urma căreia au fost emise raportul de inspecție fiscală nr. F-MC nr. /16.11.2018 și decizia de impunere privind obligațiile fiscale principale aferente diferențelor bazelor de impozitare stabilite în cadrul inspecției fiscale nr. F-MC nr. _/16.11.2018, impunând în sarcina B.A.T. obligații fiscale suplimentare de plată, respectiv impozit pe profit și TVA.

La data de 27.11.2018 reclamanta a depus Notificarea nr. _/27.11.2018 privind intenția de a depune o scrisoare de garanție bancară/polițară de asigurare de garanție și suspendarea executării silite până la depunerea scrisorii/polițarei în cel mult 45 de zile (10.01.2019).

La data de 17.12.2018 reclamanta a depus decontul TVA aferent lunii 11.2018 cu TVA de plată 133.820.676 cu termen de declarare și plată 21.12.2018.

La data de 19.12.2018 reclamanta a achitat prin ordin de plată suma de 133.820.676 lei în contul de trezorerie aferent TVA cu indicația de plată TVA.

La data de 17.01.2019 parata a emis următoarele decizii: decizia de impunere referitoare la obligații fiscale accesorii reprezentând penalități de nedeclarare pentru impozit pe profit nr. _/17.01.2019 prin care a fost impusă în sarcina reclamantei suma de 1.061.131 lei și decizia referitoare la obligații fiscale accesorii reprezentând penalități de nedeclarare pentru TVA nr.9509 / 08.02.2019 prin care a fost impusă în sarcina reclamantei suma de 4.184.827 lei.

La data de 06.03.2019 reclamanta a depus cererea nr. _/05.03.2019 privind reducerea cu 75% a cuantumului penalităților de nedeclarare stabilit prin deciziile anterior menționate, în baza art. 181 alin (1-2) din Codul de Procedura Fiscală.

Pârâta a respins cererea reclamantei prin intermediul deciziei de respingere nr. _/EV3/01.07.2019 invocând dispozițiile art. 181 alin. (2) lit. a) din Codul de Procedură Fiscală.

Împotriva deciziei de respingere reclamanta a formulat contestația nr. _/19.08.2019, contestația fiind respinsă.

Conform art.181 alin. 1 și 2 C.proc.fis. *Pentru obligațiile fiscale principale nedeclarate sau declarate incorect de contribuabil/plătitor și stabilite de organul fiscal prin decizii de impunere, contribuabilul/plătitorul datorează o penalitate de nedeclarare de 0,08% pe fiecare zi, începând cu ziua imediat următoare scadenței și până la data stingerii sumei datorate, inclusiv, din obligațiile fiscale principale nedeclarate sau declarate incorect de contribuabil/plătitor și stabilite de organul fiscal prin decizii de impunere.*

Penalitatea de nedeclarare stabilită potrivit alin. (1) se reduce cu 75%, dacă obligațiile fiscale principale stabilite prin decizie: se sting prin plată sau compensare până la termenul prevăzut la art. 156 alin. (1).

Conform art. 156 alin. 1 Cod procedură fiscală, *Pentru diferențele de obligații fiscale principale și pentru obligațiile fiscale accesorii, stabilite prin decizie potrivit legii, termenul de plată se stabilește în funcție de data comunicării deciziei, astfel: a) dacă data comunicării este cuprinsă în intervalul 1-15 din lună, termenul de plată este până la data de 5 a lunii următoare, inclusiv; b) dacă data comunicării este cuprinsă în intervalul 16-31 din lună, termenul de plată este până la data de 20 a lunii următoare, inclusiv.*

În raport cu susținerile necontestate ale părților și constatările raportului de expertiză judiciară, la data efectuării plății sumei de 133.820.676 lei, respectiv 19.12.2018, singurele obligații principale scadente erau cele prevăzute de decizia de impunere privind obligațiile fiscale principale aferente diferențelor bazelor de impozitare stabilite în cadrul inspecției fiscale nr. F-MC nr. _/16.11.2018.

Esențial cauzei, sub un prim aspect, este determinarea concurenței efectelor notificării nr. _/27.11.2018 în raport cu plata mai sus menționată.

În capitolul VIII al codului de procedură fiscală, destinat stingerii creanțelor prin executare silită, sunt prevăzute prin cauzele de suspendare următoarele ipoteze:

Art. 233 alin. 2 ind. 1 *Executarea silită se suspendă sau nu începe în oricare din următoarele situații: pentru creanțele fiscale stabilite printr-o decizie de organul fiscal competent, dacă debitorul notifică organul fiscal, ulterior comunicării deciziei, cu privire la depunerea unei scrisori de garanție/polițe de asigurare de garanție potrivit art. 235. Executarea silită continuă sau începe dacă debitorul nu depune scrisoarea de garanție/polița de asigurare de garanție în termen de 45 de zile de la data comunicării deciziei prin care sunt stabilite creanțele fiscale;*

Art. 233 alin. 2 ind. 2 *Pe toată perioada suspendării executării silită potrivit alin. (21), creanțele fiscale ce fac obiectul suspendării nu se sting, cu excepția situației în care debitorul optează pentru stingerea acestora potrivit art. 165 alin. (8).*

Aceste dispoziții, specifice executării silită, stabilesc efecte ce se răsfrâng asupra începerii sau continuării executării silită.

Conform art. 226 alin. 1 și 4 Cod procedură fiscală *Executarea silită a creanțelor fiscale se efectuează în temeiul unui titlu executoriu emis potrivit prevederilor prezentului Cod de către organul de executare silită competent potrivit art. 30, 37 și 38. Titlul de creanță devine titlu executoriu la data la care se împlinește scadența sau termenul de plată prevăzut de lege.*

Revenind la prevederile art. 156 Cod procedură fiscală, instanța constată că decizia de impunere a fost comunicată la data de 16.11.2018 și astfel scadența obligațiilor de plată devenea data de 20.12.2018.

Constată astfel instanța că plata din data de 19.12.2018 a fost realizată într-o perioadă în care decizia de impunere nu avea caracterul de titlu executoriu.

În acord cu reclamanta, reține instanța că efectele specifice suspendării executării silită nu se puteau produce în absența premisei executării, respectiv depășirea termenului de plată și deținerea unui titlu executoriu.

Faptul că dispozițiile art. 233 alin. 2 ind. 1 Cod procedură fiscală menționează că executarea silită nu începe, efectele stabilite de art. 233 alin. 2 ind. 2 Cod procedură fiscală nu se pot produce în absența condițiilor esențiale executării silită.

Sub acest aspect, observă instanța că dispozițiile de favoare pentru debitori reglementate de capitolul referitor la executarea silită, nu pot fi interpretate în sensul decăderii acestora din termenul de plată stabilit de lege, neexistând nici vreo dispoziție legală și nici vreo altă rațiune juridică în acest sens.

În consecință, până la momentul împlinirii scadenței de plată, respectiv 20.12.2018, reclamanta putea stinge creanțe fără a fi condiționată de reglementarea instituită de art.233 alin.2 ind.2 Cod procedură fiscală Stabilind că argumentul principal al pârâtei pentru care a refuzat reducerea penalităților este neîntemeiat, se impune determinarea faptului dacă plata sumei de 133.820.676 lei din data de 19.12.2018 putea stinge obligațiile principale stabilite prin decizia de impunere.

Reține astfel instanța că la data plății, respectiv 19.12.2018 reclamanta nu avea nicio obligație fiscală scadentă, suma de plată care are o indicație generică de TVA, urma a se imputa asupra două obligații: cele stabilite prin decizia de impunere cu scadență la 20.12.2018 și suma de 133.820.676 lei reprezentând decont TVA cu scadență la 21.12.2018.

Observă instanța din raportul de expertiză sub un prim aspect că în fișele pe plătitor din 06.02.2019 și 11.03.2019 chiar pârâta a operat viramentul de 133.820.676 pentru acoperirea obligațiilor cu scadență în 20.12.2018, respectiv cele din decizia de impunere.

Sub un alt aspect, pârâta consideră aplicabile în cauză prevederile art.165 alin.8 Cod procedură fiscală citate de organul de soluționare a contestației și rezultând implicit din invocarea Ordinului 3607/2016 emis în aplicarea acestor prevederi legale.

Potrivit art.165 alin. 8 Cod procedură fiscală *Prin excepție de la prevederile alin. (1), în cazul obligațiilor fiscale de plată stabilite de organele de inspecție fiscală, precum și a amenzilor de orice fel, se stinge cu prioritate obligația fiscală sau amenda pe care o alege contribuabilul.*

Constată astfel instanța că plata efectuată pentru obligațiile fiscale stabilite de organul fiscal și decontul TVA pentru luna noiembrie s-a imputat cu prioritate asupra sumelor stabilite de organele de inspecție fiscală, pe care le-a stins în totalitate, aspect ce atrage îndeplinirea condițiilor stabilite de art.181 Cod procedură fiscală Apărările pârâtei referitoare la nerespectarea celor două ordine invocate, respectiv 3607/2016 și 1612/2018 nu sunt, apte în cauză a influența soluția.

Conform art.163 alin.1, 2, 3 și 11 lit. d și 164 alin. 1 Cod procedură fiscală *Plățile către organul fiscal se efectuează prin intermediul băncilor, trezoreriilor și al altor instituții autorizate să deruleze operațiuni de plată.*

În cazul creanțelor fiscale administrate de organul fiscal central și organul fiscal local, debitorii efectuează plata acestora într-un cont unic, prin utilizarea unui ordin de plată pentru Trezoreria Statului pentru obligațiile fiscale datorate. Tipurile de obligații fiscale supuse acestor prevederi se aprobă prin ordin al președintelui A.N.A.F., în cazul creanțelor fiscale administrate de organul fiscal central și prin ordin al ministrului dezvoltării regionale, administrației publice și fondurilor europene, în cazul creanțelor fiscale administrate de organul fiscal local.

Distribuirea sumelor din contul unic se face de organul fiscal competent, distinct pe fiecare buget sau fond, după caz, proporțional cu obligațiile fiscale datorate.

În cazul stingerii prin plată a obligațiilor fiscale, bugetare sau a altor sume colectate de instituții publice, în condițiile legii, momentul plății este: în cazul plăților efectuate prin decontare bancară, inclusiv internet banking, home banking, mobile banking sau alte mijloace de plată la distanță puse la dispoziția debitorilor de instituțiile de credit, inclusiv tranzacțiile efectuate prin intermediul contului tranzitoriu, data la care băncile debitează contul persoanei care efectuează plata pe baza instrumentelor de decontare specifice, astfel cum această informație este transmisă prin mesajul electronic de plată de către instituția bancară inițiatoare, potrivit reglementărilor specifice în vigoare, cu excepția situației prevăzute la art. 177;

Plata obligațiilor fiscale efectuată într-un cont bugetar eronat este valabilă, de la momentul efectuării acesteia, în condițiile prezentului articol. La cererea debitorului, organul fiscal competent efectuează îndreptarea erorilor din documentele de plată întocmite de debitor, în suma și din contul debitorului înscrise în documentul de plată, cu condiția debitării contului acestuia și a creditării unui cont bugetar.

În primul rând observă instanța că cele două obligații fiscale, impozitul pe venit și TVA sunt datorate aceluiași buget iar nu unui buget diferit în cauză nefiind necesară parcurgerea procedurii de rectificare prevăzute de art.164 Cod procedură fiscală.

Sub un alt aspect, dispozițiile invocate de pârâtă sunt relevante exclusiv pentru etapa distribuirii de către organul fiscal a sumelor încasate, acestea nefiind apte a atrage nevalabilitatea plății și a datei efectuării acesteia.

În ceea ce privește capătul de cerere privind restituirea sumelor achitate în temeiul actelor anulate, instanța va evoca jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție:

În temeiul art. 18 alin. (1) din aceeași lege, instanța, soluționând acțiunea, poate, după caz, să anuleze, în tot sau în parte, actul administrativ contestat, ori să oblige autoritatea publică să emită un act administrativ, să elibereze un alt înscris sau să efectueze o anumită

operațiune administrativă, iar conform alin. (3), instanța poate acorda despăgubiri pentru daunele materiale sau morale, dacă reclamantul le-a solicitat.

Legea organică reglementează un contencios subiectiv de plină jurisdicție, în care instanța poate să dispună măsuri pentru recunoașterea și restabilirea dreptului sau a interesului legitim vătămat; atunci când constată, pe baza probelor administrate, că sunt îndeplinite condițiile legii, poate obliga autoritatea publică să efectueze operațiunile ori să dispună măsurile solicitate de reclamant și poate impune obligații pentru repararea pagubei cauzate, iar nu doar să reevalueze petiția care i-a fost adresată.

O atare măsură se încadrează în soluțiile pe care este îndrituită să le pronunțe instanța, potrivit art. 18 alin. (1) și (3) din Legea nr. 554/2004, fără a putea fi calificată drept o ingerință în atribuțiile administrației publice, interpretarea contrară, propusă de recurenta-pârâtă, fiind de natură să lipsească de efectivitate mecanismul contenciosului administrativ. (Decizia 7494/2013 a Înaltei Curți de Casație și Justiție).

Reglementarea acestei proceduri și dispozițiile legale invocate nu conduc la inadmisibilitatea cererii de restituire a obligațiilor fiscale achitate în baza unor acte administrativ-fiscale și a cererii de acordare a dobânzii, în condițiile în care acestea sunt formulate odată cu acțiunea în anularea actelor administrativ-fiscale prin care s-au stabilit obligațiile fiscale achitate anterior anulării. [...]

Restituirea sumelor achitate în temeiul unor acte administrative fiscale anulate, prin care s-au stabilit obligații fiscale, este un efect al nulității actelor în baza cărora au fost stabilite și plătite [...](Decizia 6080/2020 a Înaltei Curți de Casație și Justiție).

Având în vedere că reclamanta a achitat toate sumele impuse, astfel cum se reține prin raportul de expertiză, aceasta are dreptul la restituirea sumei reprezentând 75% din cuantumul penalităților de nedeclarare în consecință instanța va admite și acest capăt de cerere.

Secția a X-a Contencios administrativ și fiscal și pentru achiziții publice

Plângere împotriva Deciziei CNSC. Excepția lipsei de interes în formularea contestației de către un ofertant declarat necâștigător, situat pe ultimul loc în clasamentul ofertelor. Neanalizarea pe fond a criticilor formulate în legătură cu ofertele declarate necâștigătoare, situate pe poziții superioare contestatorului în clasamentul ofertelor. Aplicarea prevederilor art. 205 alin. 2 din Legea nr. 99/2016.

Regula prevăzută de art. 205 alin. 2 din Legea nr. 99/2016, potrivit căreia „[î]nainte de atribuirea contractului sectorial/acordului-cadru, [...] entitatea contractantă, în termen de o zi lucrătoare de la momentul stabilirii ofertantului clasat pe primul loc după aplicarea criteriului de atribuire, [...] solicită acestuia să prezinte documente justificative actualizate prin care să demonstreze îndeplinirea tuturor criteriilor de calificare și selecție, în conformitate cu informațiile cuprinse în DUAE” trebuie aplicată în sensul că, în soluționarea contestației formulate în fața CNSC de către un operator economic a cărui ofertă a fost declarată necâștigătoare, se vor analiza pe fond criticile referitoare la toate ofertele situate înaintea sa în clasamentul ofertelor.

(Curtea de Apel București, Secția a X-a Contencios administrativ și fiscal și pentru achiziții publice, Decizia civilă nr. 373 din 27.05.2024)

Deliberând asupra prezentei cauze, reține următoarele:

Prin plângerea înregistrată pe rolul Curții de Apel București sub nr. 70/2/2024 și repartizată spre soluționare Secției a X-a Contencios administrativ și fiscal și achiziții publice, petenta E. S.R.L., în contradictoriu cu intimatele AS S.A., Asocierea SI S.R.L. - ACM S.R.L., prin lider SI S.R.L., și PCS S.R.L., a solicitat modificarea Deciziei C.N.S.C. nr. X din data de 29.11.2023, în sensul admiterii contestației și, în consecință:

1) anularea adresei prin care oferta contestatoarei a fost declarată admisibilă, dar necâștigătoare;

2) anularea, în parte, a raportului procedurii și a raportului procedurii revizuit, în ceea ce privește declararea drept admisibilă și câștigătoare a ofertei Asocierii SI - TI – ACM și în ceea ce privește declararea drept admisibile a ofertelor depuse de Asocierea NPE - M; Asocierea IGC - HD 2011 și Asocierea A-S-CGTDH;

3) obligarea autorității contractante la reevaluarea ofertelor depuse de Asocierea SI-TE-ACM, Asocierea NPE - M; Asocierea IGC - HD 2011 și Asocierea A-S-CGTDH.

În motivarea plângerii, petenta a arătat următoarele:

În fapt, a participat, în calitate de ofertant, la procedura de atribuire a contractului de achiziție publică având ca obiect „Înființare sistem de canalizare în aglomerarea M, Jud. G”.

Prin adresa nr. ..., autoritatea contractantă i-a comunicat că oferta sa a fost declarată admisibilă, dar necâștigătoare, iar în raportul procedurii și raportul procedurii revizuit, se reține că oferta sa este clasată pe locul 5 (având în vedere că doi ofertanți clasați inițial pe locul întâi nu au fost în măsură să demonstreze informațiile din D.U.A.E.), în urma celor 4 oferte contestate.

Apreciind că aceste 4 oferte clasate înaintea petentei au fost evaluate superficial, ele fiind neconforme și inacceptabile, a contestat rezultatul procedurii, însă, prin Decizia C.N.S.C. nr. X din data de 29.11.2023, a fost respinsă contestația formulată.

Această decizie este netemeinică și nelegală din următoarele considerente:

În prealabil, trebuie observat ca există o contradicție între considerentele deciziei Consiliului și dispozitivul acesteia. Concret, în al doilea alineat al paginii 52 din decizia criticată, Consiliul arată că va analiza ofertele criticate în ordinea clasamentului, iar în măsura în care oricare dintre ele se dovedește a fi conformă, contestația va fi respinsă ca lipsită de interes.

Ulterior, analizând criticile formulate, Consiliul găsește întemeiate unele dintre acestea referitoare la oferta declarată câștigătoare (Asocierea SI-TE-ACM), reținând că entitatea contractantă nu a realizat o evaluare temeinică a acestei oferte.

Totuși, procedând la verificarea motivelor de contestație referitoare la oferta clasată pe locul al doilea (Asocierea NPE - M), Consiliul consideră că aceasta respectă cerințele documentației de atribuire, astfel că nu mai analizează celelalte oferte, deoarece, în opinia sa, ar fi evidentă lipsa de interes a petentei-contestatoare.

Cu toate acestea, contestația este respinsă ca nefondată, nu ca lipsită de interes, deci, cele statuate de C.N.S.C. sunt contradictorii.

Totuși, ceea ce trebuie reținut este faptul că decizia de respingere în tot a unei contestații îndreptate împotriva mai multor oferte clasate pe poziții superioare în clasament față de oferta contestatorului, pe motiv că, deși unele motive de contestație au fost găsite întemeiate, nu a fost găsită întemeiată critica adusă uneia/unora dintre ofertele contestate este profund eronată. O astfel de opinie ar presupune că o contestație ar putea fi admisă sau în tot, sau deloc, neexistând posibilitatea admiterii contestației în parte, respectiv doar în privința unora dintre ofertele contestate. Or, în acest sens, practica, atât de la nivelul C.N.S.C., cât și de la nivelul curților de apel a admis mereu posibilitatea admiterii în parte a contestațiilor, existând nenumărate spețe în care s-au găsit întemeiate argumentele pentru doar una sau unele dintre ofertele contestate (dar nu toate), iar contestația a fost admisă cu privire la respectivele oferte, fără a se reține inexistența interesului contestatorului și a se respinge contestația pe acest considerent.

De altfel, menținerea unei asemenea optici ar constitui un precedent deosebit de periculos deoarece ar conduce la posibilitatea menținerii drept câștigătoare a unei oferte în privința căreia a fost constatat caracterul său neconform/inacceptabil (exact cum s-a întâmplat în cazul de față). Dincolo de efectul negativ imediat pentru licitația în cauză (încheierea unui contract public cu un operator economic a cărui ofertă nu satisface cerințele licitației), o astfel de situație ar putea constitui și o încălcare a principiilor nediscriminării și tratamentului egal [art. 2 alin. (2) lit. a) și b) din Legea cu nr. 99/2016], în condițiile în care, poate alte oferte, cu preț mai avantajos, au fost respinse în etapa de evaluare pentru aceleași carențe descoperite ulterior și la ofertantul declarat câștigător, care, însă, nu a fost exclus din competiție din cauza reținerii nejustificate a unei preținse lipse de interes.

Pe de altă parte, mai apare și o problemă extrem de gravă cu privire la cauțiunea constituită pentru soluționarea contestației și cheltuielile de soluționare a contestației (cheltuielile de judecată). Dacă s-ar reține posibilitatea ca o contestație să fie respinsă în tot, deși o parte din argumentele acesteia au fost găsite întemeiate, constatându-se evaluarea nelegală a unora dintre ofertele contestate, ar însemna ca operatorul economic să piardă cauțiunea pe care a constituit-o, deși s-a stabilit că o parte din procedura de evaluare a ofertelor a fost greșită/nelegală, fiind contestată pe bună dreptate. Mai mult, într-o astfel de situație, contestatorul nu și-ar putea recupera parțial cheltuielile avansate pentru soluționarea contestației (cum ar fi, de exemplu, onorariul de avocat), deși cererea sa a fost, în parte, întemeiată, ceea ce este inadmisibil.

Referitor la lipsa de interes în formularea unei contestații, trebuie avut în vedere că aceasta este o chestiune prejudicială, care, ca orice excepție de fond, absolută și peremptorie, trebuie analizată înainte de a se cerceta fondul cauzei și, sub nicio formă, nu poate depinde de soluțiile date pe fondul cauzei, deoarece stabilirea că reclamantul/contestatorul nu are interes

echivalează cu respingerea automată a acțiunii sale, fără a se mai intra în cercetarea fondului. Astfel, interesul în promovarea unei acțiuni/contestații se stabilește *ab initio*, iar odată ce s-a stabilit că există interes și s-a pășit la soluționarea pe fond a acțiunii/contestației în cauză, nu se poate reveni și susține inexistența interesului în funcție de dezlegările date pe fondul motivelor de contestație.

Mai mult decât atât, art. 2 alin. (1) din Legea nr. 101/2016 prevede expres dreptul de a contesta actele autorităților contractante în favoarea oricărei persoane care se consideră vătămată, iar art. 3 alin. (1) lit. f) din aceeași lege definește noțiunea de „*persoană care se consideră vătămată*” drept orice operator economic care are sau a avut un interes în legătură cu o procedură de atribuire. Prin urmare, legislația specială stabilește posibilitatea contestării actelor autorităților contractante inclusiv în favoarea operatorilor economici care au avut un interes în legătură cu procedura de atribuire în cauză, nefiind necesar ca interesul să fie unul actual. Or, sub nicio formă, nu se poate susține că, la momentul promovării contestației, nu deținea interes în legătură cu procedura de atribuire al cărei rezultat l-a contestat.

Dincolo de aceste aspecte, mai trebuie reținut și faptul că în continuare deține interes în susținerea contestației, interes înțeles inclusiv ca posibilitate de adjudecare a contractului, chiar și în ipoteza în care s-ar menține soluția Consiliului privind oferta clasată pe locul al doilea (Asocierea NPE - M), deoarece, ulterior reevaluării ce urmează a fi realizată în baza motivelor de contestație admise, există posibilitatea ca acest ofertant să nu-și prelungească valabilitatea ofertei, ori să nu poată să prezinte documentele justificative actualizate prin care să demonstreze îndeplinirea tuturor criteriilor de calificare și selecție (cum s-a întâmplat cu ofertele clasate inițial pe primele 2 locuri), în conformitate cu informațiile cuprinse în DUAE, la solicitarea autorității contractante în baza art. 205 alin. (2) din Legea nr. 99/2016, situație în care s-ar trece la următoarea ofertă rămasă în competiție, care ar putea fi cea a petentei.

Raportat la aceste aspecte, plângerea se impune a fi admisă, cu consecința anulării actelor atacate și dispunerii reevaluării cel puțin a ofertei declarate câștigătoare, în privința căreia Consiliul a stabilit, în mod definitiv, că evaluarea sa nu s-a realizat în mod temeinic.

Totuși, plângerea trebuie admisă și în ceea ce privește celelalte motive ale contestației invocate în legătură cu ofertele clasate pe primele două locuri (Asocierea SI - TI – ACM și Asocierea NPE - M (expuse în continuare, pe larg, în cuprinsul plângerii), motive analizate și respinse de către Consiliu, în mod greșit.

În ceea ce privește criticile referitoare la oferta clasată pe locul al treilea (Asocierea IGC - HD2011), având în vedere respingerea contestației față de ofertantul clasat pe locul al doilea, Consiliul a apreciat că nu se mai impune analiza lor. Prin urmare, având în vedere că această soluție este nelegală, deținând interesul în a-i fi analizate toate motivele de contestație pe care le-a invocat, trebuie să se dea eficiență art. 34. alin. (4) din Legea cu nr. 101/2016, în sensul judecării pe fond a motivelor de contestație ce nu au făcut obiectul analizei Consiliului, însă, la un termen distinct, potrivit tezei finale a art. 34 alin. (4) din Legea cu nr. 101/2016.

De asemenea, în cazul admiterii motivelor de contestație referitoare la oferta câștigătoare și oferta clasată pe locul secund, trebuie admise și motivele referitoare la oferta

clasată pe locul al treilea, acesta fiind afectată de carențe similare (expuse în continuare, pe larg, în cuprinsul plângerii).

În ceea ce privește criticile referitoare la oferta clasată pe locul al patrulea (Asocierea A-S-CGTDH), având în vedere respingerea contestației față de ofertantul clasat pe locul al doilea, Consiliul a apreciat că nu se mai impune analiza lor. Prin urmare, având în vedere că această soluție este nelegală, deținând interesul în a-i fi analizate toate motivele de contestație pe care le-a invocat, trebuie dat eficiență art. 34. alin. (4) din Legea cu nr. 101/2016 în sensul judecării pe fond a motivelor de contestație ce nu au făcut obiectul analizei Consiliului, însă, la un termen distinct, potrivit tezei finale a art. 34 alin. (4) din Legea cu nr. 101/2016.

De asemenea, în cazul admiterii motivelor de contestație referitoare la oferta câștigătoare și oferta clasată pe locul secund, trebuie admise și motivele referitoare la oferta clasată pe locul al patrulea, acesta fiind afectată de carențe similare (expuse în continuare, pe larg, în cuprinsul plângerii).

În drept, plângerea a fost întemeiată pe dispozițiile art. 29 și urm. din Legea nr. 101/2016.

În apărare, intimata Asocierea SI S.R.L. - ACM S.R.L., prin lider SI S.R.L., a formulat întâmpinare, prin care a solicitat respingerea plângerii, ca neîntemeiată, pentru următoarele motive:

Din cuprinsul plângerii formulate, rezultă că principala critică a petentei vizează modalitatea în care Consiliul a respins contestația formulată, în sensul în care s-a dispus respingerea ca neîntemeiată a contestației, deși, în cuprinsul Deciziei Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor nr. x/04.12.2023 (în continuare Decizia), se face mențiune despre lipsa de interes a contestatoarei.

În mod corect a fost respinsă ca neîntemeiată contestația, argumentele folosite de către Consiliu prin referire la lipsa de interes având ca scop sublinierea lipsei necesității de verificare a criticilor referitoare la restul ofertelor.

Practica judecătorească este unanimă și edificatoare în ceea ce privește interesul în situații asemănătoare. În hotărârea Curții de Justiție a Comunităților Europene din 19 iunie 2003, cauza C-249/01 (având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată de Bundesvergabeamt (Austria), în procedura Werner Hackermuller împotriva Bundesimmobiliengesellschaft mbH (BIG) și Wiener Entwicklungsgesellschaft mbH fur den Donauraum AG (WED) s-a precizat că: „(...) art. 1 alin. (3) din Directiva 89/665 nu se opune ca respectivele căi de atac să fie disponibile pentru persoanele care doresc să obțină un anumit contract public numai dacă au fost sau riscă să fie lezate de încălcarea pe care o invocă. Articolul precizat permite statelor membre să îngreuească din două considerente dreptul de acces la procedurile privind căile de atac în legătură cu atribuirea de contracte de achiziții publice: pe de o parte, prin necesitatea existenței unui interes al reclamantului pentru contractul de achiziții publice în cauză, iar pe de altă parte, prin necesitatea ca reclamantul să fi fost lezat, respectiv să existe riscul de a fi lezat (...)”

Totodată, Prin Decizia nr. 434/CA/2016-R/26.02.2016 pronunțată de Curtea de Apel Oradea - Secția a II-a civilă s-a reținut faptul că, indiferent „(...) *dacă ofertele situate pe primele două locuri nu ar îndeplini cerințele impuse, se vor califica prioritar ofertele situate pe locurile trei și patru, nu oferta contestatoarei, aflată pe locul cinci (...).*”

În același sens, prin Decizia nr. 3928/20.08.2016 pronunțată de Curtea de Apel București - Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal s-a reținut faptul că, „(...) *ofertanta a cărei ofertă a fost respinsă în mod corect de autoritate nu are interes în a contesta oferta declarată câștigătoare, întrucât înlăturarea acestei din urmă oferte nu îi aduce contestatoarei folosul practic al adjudecării contractului, iar anularea procedurii nu poate fi echivalată cu actualitatea interesului, ci presupune un interes viitor și nesigur (...).*”

Mai mult, prin Decizia nr. 151/18.01.2016 pronunțată de Curtea de Apel București - Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal s-a reținut faptul că: „(...) *ipoteza susținută de petentă în justificarea interesului său, și anume aceea a unei eventuale anulări a întregii proceduri, variantă în care ea s-ar putea prezenta/ar putea veni cu o nouă ofertă care ar putea fi admisibilă, nu poate fi primită de instanță, nesituându-se în limitele legale care impun ca interesul să fie născut și actual, ceea ce nu este cazul în speța de față.*”

Este adevărat că, potrivit art. 26 alin. (6) din Legea nr. 101/2016, Consiliul poate proceda la respingerea contestației formulate ca fiind lipsită de interes, doar că această soluție se dispune doar atunci când nu presupune nicio cercetare a motivelor de contestație.

Prin contrast, în prezenta cauză, Consiliul a procedat la analiza atât a ofertei câștigătoare, cât și a ofertei clasate pe locul IV, urmând a respinge contestația formulată de către petentă în raport de respingerea tuturor criticilor aduse față de respectivele oferte.

Cu alte cuvinte, Consiliul a respins ca nefondate criticile aduse ofertelor clasate pe locul I și IV, sens în care nu a mai procedat la analizarea și a criticilor aduse ofertelor clasate pe locul II și III pentru că, raportat la conformitatea ofertelor analizate, a decis că petentă nu are în atare condiții vocația de a i se declara oferta ca fiind câștigătoare.

Cu toate acestea, având în vedere că totuși a procedat la verificarea conformității a două oferte, în mod corect Consiliul a procedat la respingerea ca neîntemeiată a contestației formulate.

Mai mult decât atât, în măsura în care Consiliul a constatat caracterul conform al ofertei clasate pe locul IV, în mod logic apare ca lipsită de interes contestarea ofertelor clasate pe celelalte locuri superioare.

De asemenea, intimata AS S.A. a formulat întâmpinare, prin care a solicitat respingerea plângerii, ca nefondată, pentru următoarele motive:

În fapt, în calitate de autoritate contractantă, a inițiat procedura de achiziție publică „Înființare sistem de canalizare în aglomerarea M, jud. G”, prin publicarea în SEAP a anunțului de participare nr. La procedura au participat și depus oferte șapte ofertanți. La rezultatul procedurii au fost depuse două contestații, de către asocieria PCS și C și de către ofertantul E SRL.

În urma analizării acestor contestații, precum și a tuturor documentelor procedurii, CNSC a respins contestațiile, cea a PCS pentru neconstituirea cauțiunii, iar cea a E SRL ca nefondată, prin Decizia nr. x.

Decizia CNSC este legală și temeinică, având în vedere faptul că, în mod corect a reținut aspectele invocate în apărare, anume că criticile aduse de E SRL, clasată pe locul cinci, ofertelor celorlalți participanți, sunt neîntemeiate, deoarece, din înscrisurile depuse și argumentele invocate în apărare, s-a demonstrat contrariul.

Petenta-contestatoare răstălmăcește înțelesul Deciziei CNSC. Principala critică este adusă faptului că i-a fost respinsă contestația ca nefondată, și nu ca lipsită de interes, cu toate că la pag. 52 din decizie Consiliul a menționat că, urmare analizării ofertelor, în ordinea clasamentului, care se vor dovedi conforme, va respinge contestația ca lipsită de interes. Mențiunea de la pag. 52 face referire la o primă soluție pe care o poate da Consiliul, raportat la criticile aduse de contestatoare, nu și că aceasta va fi soluția, deoarece, conform art. 26 alin. (1) din Lega 101/2016, Consiliul trebuie întâi să se pronunțe pe excepțiile de procedură și de fond, astfel că menționează ce anume va avea întâi în vedere, dar acest fapt nu trebuie interpretat ca fiind deja o soluție a Consiliului pentru a considera că respingerea ca nefondată este în contradicție cu mențiunile anterioare.

Din considerentele Consiliului reiese faptul că, raportat la criticile contestatoarei, a analizat ofertele punctual cu aceste critici, argumentând fiecare respingere cu considerentele care se regăsesc în decizie. Fiecare critică a fost respinsă de către Consiliu și motivată de către înscrisurile pe care le-a regăsit în documentele ofertelor, contrar susținerilor contestatoarei. Astfel, raportat la art. 3 lit. f) din Lega nr. 101/2016, soluția C.N.S.C a precizat că va respinge ca nefondată contestația față de oferta evaluată corect, dar o va respinge ca lipsită de interes față de toate celelalte oferte (pag. 64 din decizie), având în vedere faptul că interesul trebuie să fie justificat de reclamant doar în persoana sa, adică să îi profite rezultatul procedurii. Față de intimată, soluția nu putea fi decât de respingere ca nefondată.

Drept urmare, se încearcă o răstălmăcire a soluției pronunțate de CNSC, făcându-se confuzie între lipsa de interes față de anumite oferte și de nefondarea contestației raportată la oferta câștigătoare, clasată înaintea contestatoarei, dar și la intimata AS S.A., în calitate de autoritate contractantă. Argumentul respingerii contestației ca nefondată este pe deplin justificat de către Consiliu, care a analizat documentele din oferta clasată înaintea contestatoarei.

Mai susține contestatoarea că ar avea în continuare un interes în susținerea contestației sale, argumentat de ipoteza menținerii soluției Consiliului privind oferta clasată pe locul doi, deoarece acest ofertant ar putea să nu își prelungească valabilitatea ofertei, ceea ce i-ar crea contestatoarei posibilitatea adjudecării contractului, însă acest argument care nu numai că ține de imprevizibilul acțiunii ofertantului câștigător, dar este o condiție ce nu poate fi apreciată ca justificând interesul sau, întrucât acesta trebuie să îndeplinească cerințele expres prevăzute de lege și nu condiționări legate de atitudinea altor ofertanți.

Analizând plângerea, prin prisma criticilor formulate, Curtea a constatat că aceasta este întemeiată, pentru următoarele considerente:

1. In baza prevederilor Legii nr. 99/2016 privind achizițiile sectoriale, intimata AS S.A., în calitate de entitate contractantă, a inițiat o procedură de licitație deschisă, organizată în vederea atribuirii contractului de achiziție publică având ca obiect „Înființare sistem de canalizare în aglomerarea M, Jud. G”, prin publicarea în SEAP a anunțului de participare nr. ..., stabilind criteriul de atribuire „cel mai bun raport calitate-preț” și valoarea estimată a contractului de 23.781.419,71 lei, fără TVA.

2. In urma evaluării ofertelor, respectiv analizarea DUAE, verificarea propunerilor tehnice și ulterior a propunerilor financiare, comisia de evaluare din cadrul entității contractante a stabilit ca fiind admisibile toate cele șapte oferte depuse și, aplicând criteriul de atribuire, a stabilit clasamentul acestora, respectiv:

I. Asocierea PCS(Leader), C - 100 puncte;

II. R. ENERGY - 98,04 puncte;

III. Asocierea SI SRL (Leader), TE SRL, ACM SRL, K SRL - 91,98 puncte;

IV. Asocierea NPE (Leader), M, DC 88, GM ELECTRIC, AC SRL - 91,48 puncte;

V. Asocierea IGC (Leader), HD 2011, EA S.R.L., SC HD & E SRL - 90,47 puncte;

VI. Asocierea A (Leader), SCG TDH, EGP INT'L – 90,28 puncte;

VII. Asocierea E (Leader), E, EG, AP, AMI, AC SRL - 74,81 puncte.

3. In final, câștigătoare a fost desemnată oferta depusă de Asocierea aflată pe locul III în clasamentul anterior prezentat, ofertele clasate pe primele două locuri în același clasament fiind respinse de entitatea contractantă, întrucât autoarele acestor oferte nu au făcut dovada îndeplinirii cerințelor din DUAE.

4. Fiind nemulțumită de rezultatul procedurii, petenta a formulat contestația înregistrată la Consiliul Național de Soluționare a Contestațiilor (in continuare „CNSC”) sub nr. z/03.11.2023, prin care a criticat modalitatea de evaluare a ofertelor clasate pe locurile III-VI în clasamentul inițial, solicitând următoarele:

- anularea adresei prin care oferta E SRL a fost declarată admisibilă, dar necâștigătoare;

- anularea, în parte, a raportului procedurii și a raportului procedurii revizuit, în ceea ce privește declararea drept admisibilă și câștigătoare a ofertei Asocierii SI - TI – ACM și în ceea ce privește declararea drept admisibile a ofertelor depuse de Asocierea NPE - M; Asocierea IGC - HD 2011 și Asocierea A- S-C GTDH;

- obligarea autorității contractante la reevaluarea ofertelor depuse de Asocierea SI - TE - ACM; Asocierea NPE - M; Asocierea IGC - HD 2011 și Asocierea A- S-C GTDH, cu respectarea legislației și a considerentelor deciziei pe care urmează să o pronunțe Consiliul, și continuarea procedurii.

5. In cursul procedurii de soluționare a contestației petentei, în temeiul art. 17 alin. 3 din Legea nr. 101/2016, ASOCIEREA SI SRL, TE SRL, ACM SRL a formulat cerere de intervenție voluntară accesorie în sprijinul entității contractante, solicitând, *inter alia*, admiterea în

principiu a cererii de intervenție și respingerea, ca neîntemeiată, a contestației formulate de către E SRL.

6. Prin Decizia nr. x din data de 29.11.2023, CNSC a respins contestația petentei E SRL, ca nefondată, și, totodată, a admis cererea de intervenție formulată de ASOCIEREA SI SRL, TE SRL, ACM SRL.

7. În sinteză, pentru a pronunța Decizia anterior prezentată, CNSC:

(i) mai întâi, a afirmat premisa potrivit căreia „*[c]ontestatoarea poate justifica un interes doar în măsura în care toate ofertele clasate înaintea sa sunt neconforme/inacceptabile*” și, pornind de la aceasta premisă, a descris metoda pe care o va utiliza în soluționarea contestației („... *va analiza ofertele criticate în ordinea clasamentului ...*”) și a anticipat o anumită soluție, în funcție de unul dintre rezultatele posibile ale aplicării metodei stabilite („...*în măsura în care oricare dintre ele (ofertele analizate - par.ns.) se dovedește a fi conformă, prin prisma criticilor formulate de contestatoare, contestația sa va fi respinsă ca lipsită de interes*”);

(ii) apoi, a procedat la analizarea criticilor aduse modalității de evaluare a ofertei declarate câștigătoare, constatând că parte din aceste critici sunt nefondate, dar, totodată, a constatat ca restul criticilor analizate sunt întemeiate, conchizând că „... *entitatea contractantă nu a realizat o evaluare temeinică a acestei oferte (oferta declarată câștigătoare - par.ns.)*”;

(iii) în continuare, a procedat la analizarea criticilor aduse modalității de evaluare a ofertei Asocierii NPE, constatând că niciuna dintre criticile analizate nu poate fi primită;

(iv) mai departe, având în vedere constatarea potrivit căreia oferta Asocierii NPE a respectat toate cerințele din documentația de atribuire, prin raportare la criticile contestatoarei, a constatat că nu se mai impune continuarea analizării modalității de evaluare a celorlalte două oferte clasate înaintea celei depuse de contestatoare, sens în care a reținut că este evidentă lipsa de interes a contestatoarei, prin raportare la prevederile art. 32 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură civilă, art. 2 alin. (1) și art. 3 lit. f) din Legea nr. 101/2016, conchizând că „*se impune respingerea ca nefondată a contestației față de oferta corect evaluată și ca lipsită de interes față de toate celelalte oferte*”;

(v) în fine, prin dispozitivul Deciziei atacate, a respins în întregime contestația formulată de către petentă, ca nefondată.

8. Raționamentul care a fundamentat pronunțarea Deciziei atacate, anterior prezentat, este unul eronat, întrucât pornește de la o premisă falsă (aceea că, prin raportare la particularitățile speței, justificarea interesului în promovarea contestației era subordonat verificării împrejurării că toate ofertele clasate înaintea ofertei contestatoarei sunt neconforme/inacceptabile), pentru a ajunge la concluzia greșită că soluția care se impune este respingerea contestației (deși parte din criticile privind modalitatea de evaluare a ofertei declarate câștigătoare erau întemeiate), ca urmare a confirmării legalității evaluării uneia dintre ofertele intermediare, cu consecința lăsării neanalizate a criticilor privind modalitatea de evaluare a celorlalte oferte intermediare.

9. Spre acest sfârșit, prevederile art. 205 alin. 2 din Legea nr. 99/2016, invocate de către petentă, stabilesc regula potrivit căreia „[i]nainte de atribuirea contractului sectorial/acordului-cadru, [...] entitatea contractantă, în termen de o zi lucrătoare de la momentul stabilirii ofertantului clasat pe primul loc după aplicarea criteriului de atribuire, [...] solicită acestuia să prezinte documente justificative actualizate prin care să demonstreze îndeplinirea tuturor criteriilor de calificare și selecție, în conformitate cu informațiile cuprinse în DUAE”.

10. În cauză, intimatele nu au afirmat și nici nu au tins a demonstra incidența vreuneia dintre excepțiile de la regula de mai sus prezentată, expres și limitativ reglementate în cuprinsul art. 205 din Legea nr. 99/2016, iar datele rezultate din documentația de atribuire infirmă o asemenea ipoteză.

11. În fapt, documentația de atribuire relevă că, în urma aplicării regulii în discuție, singura ofertă evaluată integral (inclusiv sub aspectul demonstrării îndeplinirii tuturor criteriilor de calificare și selecție, în conformitate cu informațiile cuprinse în DUAE) a fost aceea a ofertantului declarat câștigător; or, cu privire la această evaluare, CNSC a constatat că parte din criticile contestatoarei sunt întemeiate.

12. Cât privește ofertele intermediare (clasate după oferta declarată câștigătoare, dar înainte de oferta contestatoarei), prin raportare la conținutul regulii anterior enunțate și la consecințele aplicării ei în concret de către autoritate contractantă, nu se poate reține existența unui clasament definitiv al ofertanților, respectiv situarea lor pe o anumită poziție finală.

13. Altfel spus, eventuala eliminare a ofertei câștigătorului din competiție, ca urmare a admiterii criticilor din contestație privind modalitatea de evaluare a ofertei acestuia, atrage legalmente evaluarea succesivă a ofertelor de pe pozițiile intermediare, sub aspectul îndeplinirii criteriilor de calificare și selecție, în conformitate cu informațiile cuprinse în DUAE, existând posibilitatea ca și ofertele intermediare să ajungă să fie respinse în urma parcurgerii acestei etape a procesului de evaluare, indiferent de soluția dată criticilor din contestație privind celelalte aspecte ale evaluării ofertelor în discuție, ipoteza în care devine plauzibilă nu doar ascensiunea contestatorului în clasamentul provizoriu, ci chiar declararea acestuia drept câștigător.

14. Prin urmare, în contextul în care criticile din contestație privind modalitatea de evaluare a ofertei câștigătoare au fost găsite, *pro parte*, ca fiind întemeiate, confirmarea legalității evaluării uneia dintre ofertele intermediare, în urma analizei CNSC, este irelevantă sub aspectul calității contestatoarei de „*persoană care se consideră vătămată*”, în sensul atribuit acestei sintagme prin prevederile art. 3 alin. 1 lit. f) pct. (i) din Legea nr. 101/2016; în contextul menționat, independent de poziția avută în clasament la momentul formulării contestației, petenta contestatoare justifică existența și persistența interesului în reevaluarea corectă a ofertei declarate câștigătoare și, subsecvent acestei reevaluări, în reluarea procesului evaluatoriu, în mod succesiv, cu privire la toate celelalte oferte intermediare, în principal, prin raportare la criticile din contestație, ceea ce implică o analiză de fond a acestor critici din partea CNSC, și, în subsidiar, indiferent de soluția dată de CNSC asupra fondului criticilor în discuție, prin prisma verificării îndeplinirii criteriilor de calificare și selecție, în conformitate cu informațiile cuprinse în DUAE.

15. Așa fiind, Curtea va admite plângerea dedusă judecății, Decizia atacată fiind nelegală, prin raportare la criticile petentei, anterior analizate.

16. În fine, întrucât analiza motivelor de contestație ce nu au format obiectul analizei CNSC nu poate fi disociată de analiza motivelor plângerii care vizează modul de soluționare a criticilor contestatoarei analizate de Consiliu și respinse, ca nefondate, conform Deciziei atacate, Curtea, văzând prevederile art. 34 alin. 4 din Legea 101/2016 și pentru a asigura o judecată unitară, va desființa Decizia atacată, în partea care privește soluționarea contestației petentei, inclusiv sub aspectul modului de soluționare a criticilor respinse de Consiliu, ca nefondate (excepție făcând, evident, considerentele Deciziei neatacate prin plângerea dedusă judecății), urmând ca analiza judiciară a criticilor în discuție să se realizeze concomitent cu analiza părții neanalizate de Consiliu dintre motivele invocate în contestație, cu respectarea principiilor oralității, contradictorialității și dreptului la apărare, sens în care va fi acordat un termen distinct pentru soluționarea pe fond a contestației.

Proces-verbal de constatare a neregulilor și de stabilire a creanțelor bugetare. Recurs admis. Motivul de casare prevăzut de art. 488 alin. 1 pct. 8 Cod procedură civilă, constând în greșita interpretare și aplicare a dispozițiilor art. 45 alin. (4) din OUG nr. 66/2011.

Procesul-verbal contestat nu a fost fundamentat pe existența unor fapte penale, ci pe existența unor nereguli, din perspectiva prevederilor art. 2 alin. (1) lit. a) din OUG nr. 66/2011. În consecință, dispozițiile art. 45 alin.(4) din OUG nr. 66/2011 referitoare la suspendarea de drept a emiterii procesului-verbal de constatare a neregulilor nu se aplică, întrucât prin procesul-verbal nu s-a constatat că reclamanta ar fi săvârșit o fraudă cu fonduri europene, ci faptul că a utilizat o serie de substanțe pentru protecția plantelor neomologate sau în alt scop decât cel pentru care au fost omologate, aspecte distincte de obiectul infracțiunii prevăzute de art. 359 Cod penal, și, deci, fără relevanță penală.

(Curtea de Apel București, Secția a X-a Contencios administrativ și fiscal și pentru achiziții publice, Decizia civilă nr. 271 din 12.04.2024)

Deliberând asupra cererii de recurs, constată următoarele:

Prin sentința civilă nr. ...11.04.2023, pronunțată de către Tribunalul- Secția Civilă de Contencios Administrativ și Fiscal a fost admisă acțiunea formulată de SC SRL în contradictoriu cu pârâta AGENȚIA X, fiind anulată decizia nr. Y/20.09.2022 și procesul-verbal de constatare a neregulilor și de stabilire a creanțelor bugetare nr. Z/20.07.2022, încheiat de APIA – Centrul# cu privire la cererea de plată nr. X/11.05.2017.

Împotriva acestei sentințe s-a formulat cerere de recurs de către recurenta – pârâta AGENȚIA X prin care s-a solicitat admiterea recursului, casarea în tot a sentinței civile recurate cu consecința respingerii acțiunii formulate de intimata - reclamanta SC SRL.

Recurenta a învederat că prevederile art. 45, alin.(4) din OUG NR. 66/2011 nu sunt aplicabile în prezenta speță, întrucât acestea fac trimitere la existența unei fapte penale, respectiv a unei fraude și când a fost sesizat/sesizată organul de urmărire penală.

Or, după cum chiar reclamanta arată în cerere, organele de urmărire penală din cadrul Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Constanța s-au sesizat din oficiu în legătură cu săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 35 raportat la art. 359 Cod Penal și au dispus începerea urmăririi penale, formându-se astfel dosarul penal nr. .../P/2020, astfel că nu sunt incidente dispozițiile art. 45 alin. (4) din OUG nr.66/2011.

Atât dispozițiile art. 8 alin.(2), cât și cele ale art.45 pleacă de la ipoteza sesizării organului de urmărire penală/DLAF de către autoritățile cu competențe în gestionarea fondurilor europene, în cazul constatării unor indicii de fraudă sau de săvârșire a unei fapte penale de care depinde existența creanței bugetare.

Or, în cauză, nu rezultă că organele penale au fost sesizate de autoritățile cu competențe în gestionarea fondurilor europene în legătură/sau pentru că s-ar fi constatat existența unor indicii de fraudă sau de săvârșire a unei fapte penale, ci, așa cum arată reclamanta, organele penale s-au sesizat din oficiu. Sesizarea nu privește săvârșirea unei fraude, așa cum este aceasta definită de OUG nr. 66/2011, infracțiunea săvârșită în legătură cu obținerea ori utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora, încriminată de Codul penal ori de alte legi speciale, ci a infracțiunii prevăzute de art. 359 Cod penal - Traficul de produse sau substanțe toxice.

A mai arătat recurenta că nu există suprapunere între conținutul constitutiv al infracțiunii pentru care s-a început urmărirea penală și faptele pentru care s-au emis procesele-verbale de constatare a neregulilor și de stabilire a creanțelor bugetare.

Astfel, procesele-verbale de constatare a neregulilor și de stabilire a creanțelor bugetare, faptele pentru care s-a dispus recuperarea sumelor acordate necuvenit au legătură cu nerespectarea angajamentelor subsumate în cadrul fiecărei scheme de plată/sprijin, și nu cu săvârșirea unei infracțiuni. Spre exemplu, folosirea unor substanțe interzise în perimetrul Rezervației BD nu se identifică cu infracțiunea de producere, deținere, precum și orice operațiune privind circulația produselor ori substanțelor toxice, cultivare în scop de prelucrare a plantelor care conțin astfel de substanțe ori experimentare a produselor sau substanțelor toxice, fără drept, întrucât pot exista substanțe a căror producere, deținere să fie permisă, în general, dar mai puțin în perimetrul Rezervației BD.

A menționat că urmărirea penală nu vizează împrejurarea utilizării de către reclamanta a produselor de protecție a plantelor, ci a infracțiunii prevăzute de art. 359 Cod penal privind traficul de produse sau substanțe toxice, iar motivul emiterii procesului - verbal de constatare a neregulilor și stabilire ale creanțelor bugetare este nerespectarea normelor de eco-condiționalitate în domeniile: mediu, sănătate publică, sănătatea animalelor și sănătatea plantelor, în sensul respectării unor cerințe legale în materie de gestionare (SMR), nerespectate de fermier, acestea fiind: SMR 2 - Conservarea păsărilor sălbatice; SMR 3 - Conservarea habitatelor naturale și a speciilor de floră și faună sălbatică; SMR 10 — Introducerea pe piață a produselor de protecție a plantelor.

Astfel, se observă că procesul - verbal nu este fundamentat pe existența unor fapte penale, astfel încât creanța bugetară constatată nu poate depinde de existența unei fapte penale, procesul-verbal este emis în temeiul art.2, alin. (1), lit. a) din OUG nr. 66/2011 și anume pentru nerespectarea normelor de ecocondiționalitate în domeniile: mediu, sănătate publică, sănătatea animalelor și sănătatea plantelor și deci nu rezultă o nelegalitate în privința întocmirii actului administrativ din perspectiva încălcării dispozițiilor art. 45 alin.(4) din OUG nr. 66/2011.

Concluzionând, a considerat ca între infracțiunea cercetată prevăzută de art. 359 Cod penal și neregula constatată prin actul administrativ contestat nu există legătură directă de determinare, în sensul că în măsura în care infracțiunea cercetată penal nu există, neregula poate fi reținută în continuare, întrucât folosirea unor substanțe neomologate pentru o anumită cultură, chiar în perimetrul Rezervației BD nu se identifică, cu infracțiunea de producere, deținere, precum și orice operațiune privind circulația produselor ori substanțelor toxice, cultivare, în scop de prelucrare a plantelor care conțin astfel de substanțe ori experimentare a produselor sau substanțelor toxice, fără drept, întrucât există substanțe care sunt omologate a căror folosire, deținere să fie permisă, în general, și chiar și în perimetrul Rezervației BD.

În acest sens, recurenta a precizat că organele penale cercetând săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 359 Cod penal au verificat și, în același timp au constatat deținerea/utilizarea a 97 de produse de protecție a plantelor, din care 88 erau interzise a fi utilizate în perimetrul Rezervației BD, or, prin actul contestat se prevede foarte clar care este motivul emiterii procesului - verbal, respectiv folosirea unor produse de protecție a plantelor în alt scop decât cel pentru care au fost omologate și, în niciun caz, a unor substanțe interzise.

Organele penale nu au cercetat aspectele menționate în procesele - verbale contestate ci, cu totul alte aspecte, respectiv săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 359 Cod penal, astfel că nu există nicio legătură între fapta penală și neregula constatată de APIA CJ

Pe de altă parte, recurenta a precizat că sesizarea nu privește săvârșirea unei fraude, așa cum este aceasta definită de OUG nr. 66/2011, întrucât folosirea produselor pentru protecția plantelor are legatură cu producția acestor culturi.

Numai în cazul în care folosirea acestor produse pentru protecția plantelor ar fi condus la îndeplinirea unui criteriu de eligibilitate al cererii de plată, cum ar fi fost productivitatea, (obligația de a avea o cantitate prevăzută de lege), ar fi putut să fie o legătură între fapta penală și neregula constatată de autoritate, dar, după cum se observă din prevederile legale, obligația de a avea o cantitate prevăzută de lege nu este un criteriu de eligibilitate.

În ceea ce privește critica reclamantei prin care a invocat tardivitatea emiterii procesului - verbal nr. 8392/20.07.2022, în sensul încălcării prevederilor art.21, alin.(23) din OUG nr. 66/2011, recurenta pârâtă a invocat pe de o parte că termenul nu poate curge de la data invocat de reclamantă, iar pe de altă parte, a precizat că depășirea termenului de 90 zile poate produce efecte doar în planul raporturilor de serviciu ale funcționarului care este ținut să respecte o durată recomandată pentru îndeplinirea atribuțiilor sale, însă fără ca aceste efecte să se repercuteze asupra valabilității actului emis în aceste condiții.

Cu privire la mențiunea reclamantei prin care a susținut că procedura de omologare a produselor de protecție a plantelor în vederea plasării pe piață și a utilizării pe teritoriul României, nu se aplica și produselor de protecția plantelor care conțin exclusiv substanțe naturale organice (și nu chimice), substanțe permise în agricultura ecologică, recurenta pârâtă a precizat că, în urma verificărilor făcute de Autoritatea Națională Fitosanitară prin adresa nr. ..., reiese că pentru culturile din campania 2017 au fost utilizate mai multe produse de protecția plantelor neomologate de Agenția Națională de Omologare a Produselor de Protecție a Plantelor sau în alt scop decât cel pentru care au fost omologate, fiind încălcate Normele SMR 10, „Introducerea pe piață a produselor de protecție a plantelor”, Normele SMR 2 „Conservarea păsărilor sălbatice” și SMR 3 „Conservarea habitatelor naturale și a speciilor de flori și faună sălbatică”, prin utilizarea substanțelor menționate.

Recurenta a mai invocat și prevederile art.10 alin.(3) din Legea nr. 82/1993 privind constituirea Rezervației BD, potrivit căroro persoanele fizice sau juridice care desfășoară activități în perimetrul rezervației sunt obligate să folosească numai mijloace ecologice admise, atât tradiționale, cât și noi, în condițiile de reglementare și de autorizare stabilite de Administrația Rezervației, iar în ceea ce privește practicarea agriculturii ecologice, în condițiile stabilite de către Autoritatea publică centrală pentru agricultură și dezvoltare rurală și de Ministerul Mediului.

Cerințele și standardele obligatorii pentru fermierii care prin activitatea lor depozitează, manipulează și utilizează produse de protecție a plantelor sunt: să utilizeze numai produse de protecție a plantelor omologate de Agenția Națională de Omologare a Produselor de Protecție a Plantelor; să utilizeze produsele de protecție a plantelor doar în scopul pentru care acestea au fost omologate și numai în conformitate cu instrucțiunile de utilizare; produsele de protecție a plantelor clasificate ca foarte toxice (T+) și toxice (T) vor fi utilizate numai de persoanele juridice care dețin autorizație pentru utilizarea acestor produse, emisă de unitatea fitosanitară din raza teritorială în care își desfășoară activitatea; să nu aplice tratamente cu produse de protecție a plantelor în zonele de protecție a resurselor de apă, în zonele de protecție sanitară și ecologică, precum și în alte zone protejate stabilite în condițiile legii. Prin produse de protecția plantelor (pesticide) se înțelege: erbicide, fungicide, insecticide, acaricide.

În cazul SMR 10 „Introducerea pe piață a produselor de protecție a plantelor” se constată utilizarea unor produse de protecție a plantelor neomologate de Agenția Națională de Omologare a Produselor de Protecție a Plantelor, în conformitate cu lista produselor omologate puse la dispoziție de ANF pentru fiecare campanie în parte, sau utilizarea produselor de protecție a plantelor în alte scopuri decât cele pentru care acestea au fost omologate, raportat la scopul pentru care au fost omologate de către ANF și utilizarea efectivă conform Registrului de tratamente.

Cu privire la afirmațiile societății reclamante că sancțiunea a fost aplicată pentru pretinsa deținere a substanțelor menționate, neputându-se proba și utilizarea acestora, recurenta pârâtă a menționat că, în urma încrucișării informațiilor efectuate de Autoritatea Națională Fitosanitară prin adresa nr. ..., cât și a registrului de evidență a tratamentelor cu produse de protecția plantelor, reiese că fermierul nu a utilizat produse de protecție a plantelor omologate de Agenția

Națională de Omologare a Produselor de Protecție a Plantelor sau în alt scop decât acela pentru care au fost omologate.

Recurenta pârâtă a precizat că, deși în registrul de evidență a tratamentelor societatea s-a limitat doar la menționarea substanțelor autorizate ca putând fi utilizate pe teritoriul ARBDD, cu scopul evident de evita aplicarea sancțiunilor de ecocondiționalitate, din analizarea tuturor documentelor contabile puse la dispoziție de fermier (contracte, fișe de magazine, situații stocuri, facturi prestări servicii) rezultă, cu claritate, că toate aceste substanțe au fost achiziționate cu scopul clar de a fi folosite pentru aplicarea de tratamente specifice, neexistând o trasabilitate ulterioară a acestor produse (exemplu revânzare), ci doar consum în interiorul exploatației.

În conformitate cu art. 39 și art. 40 din Regulamentul delegat (UE) nr. 640/2014 și Ordinul comun MADR/MMAP/ANSVSA nr. 352/###/54/2015, în urma introducerii datelor constatate în Notele de Verificare emise de Serviciul Control pe teren cu nr. ... și nr. ... și introduse în Raportul de Control nr. ..., au fost aplicate sancțiuni pentru nerespectarea ecocondiționalității din cauza unei acțiuni sau a unei omisiuni direct imputabile fermierului în cauză, iar valoarea totală a plăților directe care trebuie acordate în anul calendaristic în cursul căruia s-a constatat neregula a fost redusă 100 %.

Referitor la procesul - verbal de constatare a neregulilor și stabilire a creanțelor bugetare, recurenta a susținut că punctul 7 conține temeiul de drept, iar punctul 6 enumeră motivele de fapt, respectându-se, astfel, prevederile art. 21 alin.(21) din OUG nr. 66/2011. Totodată prin decizia de soluționare a contestației s-au expus motivele pentru care a fost sancționată reclamanta prin obligarea la plata de sume necuvenite. Actul administrativ contestat este motivat în drept, motivul sancționării și excluderii de la plată are la bază normele de ecocondiționalitate, respectiv SMR 10 Introducerea pe piață a produselor de protecție a plantelor", SMR 2 „Conservarea păsărilor sălbatice și SMR 3. Conservarea habitatelor naturale și a speciilor de floră și faună sălbatică", prin utilizarea substanțelor nepermise, prevăzute de art. 39 și art. 40 din Regulamentul delegat (UE) nr. 640/2014 și Ordinul comun MADR/MMAP/ANSVSA nr. ...54/2015, sancțiunea aplicându-se din cauza nerespectării ecocondiționalității din cauza unei acțiuni sau a unei omisiuni direct imputabile fermierului în cauză, cât și a prevederilor art. 8 alin.(1) lit. m) din OUG nr. 3/2015 pentru aprobarea schemelor de plăți care se aplică în agricultură, în perioadași pentru modificarea art. 2 din Legea nr. 36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură.

Cu privire la plata cheltuielilor de judecată, recurenta a solicitat respingerea cererii, sau cel puțin cenzurarea acestora.

În drept, recurenta a invocat prevederile art. 488 alin. (1) pct. 8) din Codul de procedură civilă și cele ale Legii nr. 554/2004.

La data de 11.08.2023 s-a depus întâmpinare de către intimata ... S.R.L. prin care s-a solicitat respingerea cererii de recurs, ca nefondată, și menținerea sentinței recurate, în integralitate.

În motivarea întâmpinării, intimata a arătat că prima instanță a reținut, în esență, că emiterea titlului de creanță este suspendată de drept până la rămânerea definitivă a hotărârii instanței de judecată care va soluționa cauza, așa încât Procesul-verbal nr. a fost emis în mod nelegal.

Intimata a susținut că procesul-verbal nr. 8392/20.07.2022 a fost emis tardiv, cu depășirea termenului de 95 de zile de la data sesizării APIA în vederea efectuării controlului, acest termen nefiind de recomandare, formularea textului de lege fiind imperativă, și nu permisivă.

A precizat intimata că emiterea titlului de creanță este suspendată de drept până la rămânerea definitivă a hotărârii instanței de judecată care va soluționa cauza penală, așa încât procesul - verbal nr. ... a fost emis în mod nelegal, deoarece nu există simple suspiciuni de fraudă, depistate de APIA cu ocazia controlului, conform art. 23 din OUG nr. 66/2011, ci există o dependență a creanței de maniera de soluționare a dosarului penal, care atrage aplicarea art. 45 alin. (4) din OUG nr. 66/2011.

Prima instanță a analizat în mod corect aceste prevederi legale, sens în care a stabilit că art.23 nu se aplică atunci când încheierea Procesului-verbal este condiționată de rezultatul cercetărilor penale, ci exclusiv atunci când se constată cu ocazia controlului anumite nereguli care prezintă indicii de fraudă, independent de desfășurarea cercetării penale.

Dispozițiile art. 23 din OUG nr. 66/2011 se aplică în situația în care organele de control constată, cu ocazia controlului, că există indicii de fraudă și sesizează organele penale, însă, nu aceasta este situația în prezenta cauză, deoarece controlul APIA a fost realizat ca urmare a sesizării procurorului, în cadrul dosarului penal.

În esență, urmărirea penală a fost începută față de folosirea unor substanțe cu încălcarea reglementărilor specifice zonei și nu pentru infracțiuni de fraudă referitoare la folosirea fondurilor europene.

Dispozițiile art. 23 din OUG nr. 66/2011 reprezintă norma generală în materie, care reglementează situația prealabilă demarării cercetării penale, respectiv când doar există indicii cu privire la săvârșirea unei fraude.

Astfel, în acest context, autoritatea de control este abilitată să desfășoare activitatea de control și de emitere a Procesului-verbal de constatare a neregulilor, independent de faptul că, ulterior, se va desfășura o cercetare penală în urma neregulilor constatate.

Rațiunea acestei reglementări este întemeiată pe faptul că neregulile care reprezintă faptele pentru care se aplică sancțiunea pecuniară nu depind de tranșarea asupra unei fapte penale, pe cale judiciară, dat fiind că depistarea acestora a fost realizată a priori unei asemenea cercetări.

Dispozițiile art. 45 alin. (4) din OUG nr. 66/2011 reprezintă o dispoziție specială, care reglementează situația în care neregulile depind de existența sau nu a unei fapte penale, dat fiind că există o sesizare a organelor penale în acest sens și cercetări în curs, ipoteză în care

autoritatea de control are la îndemână doar instituirea unor măsuri asigurătorii, iar emiterea titlului de creanță, respectiv a Procesului-verbal, este suspendată de drept.

Această dispoziție specială este o aplicare concretă a principiului prezumției de nevinovăție care guvernează întreagă procedură de cercetare penală.

Așa fiind, atâta timp cât există o cercetare asupra existenței faptei pentru care s-a făcut sesizarea, nu se pot aplica sancțiuni asupra presupusului făptuitor, dat fiind că o atare aplicare ar presupune o antepronunțare asupra vinovăției și existenței faptelor pentru care acesta este cercetat.

Cu alte cuvinte, cât timp neregulile sunt depistate anterior inițierii unei cercetări penale și, în consecință, nu depind de existența constatării unei fapte penale, autoritatea de control este îndreptățită la emiterea Procesului-verbal prin care se aplică sancțiunea de achitarea a creanțelor bugetare.

(.....)

Contrar interpretării oferite de APIA, sintagma din cadrul dispozițiilor art. 45 alin. (4) OUG 66/2011 „a fost sesizat/sesizată” trebuie să fie interpretată în sensul conferit de legiuitor prin intermediul dispozițiilor art. 288 Cod procedură penală, care reglementează modul de sesizare a organelor penale potrivit căror „Organul de urmărire penală este sesizat prin plângere sau denunț, prin actele încheiate de alte organe de constatare prevăzute de lege ori se sesizează din oficiu”.

În consecință, cât timp dispozițiile art. 45 alin. (4) OUG nr. 66/2011 nu limitează în mod expres modul de sesizare a organelor penale, rezultă că acestea vor demara procedura de urmărire penală în urma oricărei modalități de sesizare prevăzute de art. 288 Cod procedură penală.

Intimata a afirmat că documentele pretins analizate de APIA nu atestă utilizarea substanțelor indicate în procesul verbal nr. ...

Conform PV nr. 8392/20.07.2022, AR a fost sancționată pentru pretinsa folosire a substanțelor indicate în tabelul de la pagina 5 a acestuia, în baza analizei "contractelor de achiziție însoțite de facturi și avize transport marfă, a registrelor de tratamente fitosanitare, situațiilor stocurilor de materiale auxiliare și fișelor de magazie din perioada ”.

Totuși, se poate observa cu claritate că fapta prevăzută de reglementările indicate mai sus nu este deținerea și achiziționarea sau plasarea unei comenzi pentru produsele interzise, ci exclusiv utilizarea acestor produse. Or, dintre documentele menționate în PV nr. ..., singurele care pot indica ce substanțe au fost efectiv utilizate, și nu deținute/comandate, sunt registrele de evidență a tratamentelor cu produse de protecție a plantelor.

În Decizia contestată, APIA recunoaște faptul că sancțiunea a fost aplicată în baza unei prezumții de folosire a produselor și că folosirea efectivă nu a putut fi constatată sau probată.

Din Registrul de evidență a tratamentelor cu produse de protecție a plantelor prezentat de fermier pentru anul 2017 reiese că, în anul 2017, au fost folosite exclusiv produsele Confort, Decis25 WG, Microthiol, Proteus, Probalance, Mimox.

Toate aceste produse folosite conform Registrelor sunt produse permise a fi folosite în Rezervația BD, prin Adresa Administrației Rezervației BD nr. ... fiind transmisă o listă de substanțe permise, actualizată de ARBDD conform celor menționate în cuprinsul adresei, respectiv Decis25 WG, LASER240SC, PROTEUSOD110, VANTEX60 CS, KARATEZEON. Faptul că produsele menționate în această listă erau aplicabile și în anul 2017 a fost confirmat de ARBDD, prin adresa nr...

În ce privește produsele Copfort, Microthiol, Probalance, Mimox, acestea sunt produse biologice, permise în agricultura ecologică, depunând la dosar Certificatele și ... de Securitate pentru aceste produse, emise de autoritățile abilitate.

Rapoartele de control APIA din perioada întocmite în legătură cu activitatea AR indică faptul că, pe parcursul acestei perioade, APIA nu a constatat nicio abatere de la obligațiile sale privind desfășurarea agriculturii ecologice, respectiv privind folosirea de substanțe interzise/neomologate în alt scop decât cel pentru care au fost omologate.

Foarte important este și aspectul că problema folosirii de substanțe interzise de către AR, prin comparație cu eventuala deținerea acestora, a fost analizată în cadrul unor cercetări penale, în urma cărora s-a constatat că nu se poate reține folosirea substanțe interzise de către Anglo-Rom.

Cel puțin pentru anii 2015 și 2016 nu pot fi considerate ca dovedite cele susținute de pârâtă, având în vedere că Autoritatea Națională Fitosanitară a întocmit un raport cu privire la situația produselor utilizate doar pentru anii iar, față de acest interval de timp, APIA nu face nicio mențiune.

A susținut intimata că sancționarea AR pentru pretinsa folosire de produse neaprobate de RBDD nu are temei legal.

În acest sens, intimata a subliniat că, dacă produsul este permis a fi folosit conform Regulamentului nr. 889/2008, nu era necesară o aprobare distinctă de către ARBDD. În virtutea regulilor stabilite de art. 148 alin. (2) din Constituție și de art. 4 Cod procedură civilă, Regulamentele Uniunii Europene (printre care și Regulamentul nr. 889) fac parte din dreptul intern, acestea neavând nevoie de transpunere.

Această concluzie este confirmată prin Adresa ARBDD nr. ..., comunicată de ARBDD către un alt concesionar, SA.

Intimata a arătat că procedura de omologare a produselor de protecție a plantelor în vederea plasării pe piață și a utilizării pe teritoriul României nu se aplică și produselor de protecție plantelor care conțin exclusiv substanțe naturale organice (și nu substanțe chimice), substanțe permise în agricultură.

Astfel, conform art. 2 din Hotărârea de Guvern privind procedura de omologare a produselor de protecție a plantelor în vederea plasării pe piață și a utilizării lor pe teritoriul

României, produse de protecție a plantelor - substanțe active și preparate conținând una sau mai multe substanțe active care sunt prezentate în forma în care sunt livrate utilizatorului (...), iar c) substanțe - elemente chimice și compușii lor, așa cum apar în stare naturală sau obținute printr-un proces de fabricație, inclusiv orice impuritate care rezultă din acesta.

De asemenea, conform Regulamentului Parlamentului### și al Consiliului nr. 1107 din 21 octombrie 2009, „substanțe” înseamnă elemente chimice și compușii acestora, în stare naturală sau rezultate în urma fabricației, inclusiv orice impuritate care rezultă inevitabil din procesul de fabricație”.

Pe cale de consecință, cât timp legislația privind omologarea produselor de protecție a plantelor face referire exclusiv la produse ce conțin substanțe chimice, iar produsele permise și folosite de AR în agricultura ecologică sunt exclusiv naturale, organice, rezultă că acestea din urmă nu sunt supuse procedurii omologării.

A mai invocat intimata că emiterea procesului – verbal nr. ... reprezintă un abuz de drept, cu intenția de a vătăma excesiv și nerezonabil AR, în condițiile în care dreptul APIA de a stabili o creanță bugetară era suspendat la data emiterii documentului prin care s-a stabilit suma de plată și în baza unei simple prezumții de folosire a substanțelor pretins neautorizate.

Referitor la solicitarea de respingere/cenzurare a cheltuielilor de judecată formulată de către recurenta APIA, intimata a precizat că este lipsită de obiect, întrucât, din cererea de anulare formulată de Anglo-Rom, se poate decela că, în cauză, nu au fost solicitate cheltuieli de judecată în situația în care APIA-....# ar cădea în pretenții și, totodată, din dispozitivul hotărârii recurate, se poate constata că instanța de fond nu a obligat recurentul la achitarea unor astfel de sume.

Prin solicitarea recurentului, se confirmă caracterul formal al căii de atac, în condițiile în care recurentul s-a rezumat la reluarea unor argumente care nu își găsesc incidența în prezentul dosar.

Prin urmare, se impune ca solicitarea formulată de recurent să fie respinsă ca lipsită de obiect, având în vedere că, în cauză, nu există o pretenție cu privire la cheltuielile ocazionate cu prezentul demers judiciar. Anglo-Rom își rezervă dreptul de a solicita cheltuielile de judecată ocazionate de prezenta cauză pe cale separată.

În drept, intimata a invocat prevederile art. 490 alin. (2) din Codul de procedură civilă raportat la dispozițiile art. 4711 alin. (3) din Codul de procedură civilă, art. 45 alin. (4) din OUGnr. 66/2011, precum și restul dispozițiilor legale menționate în cuprinsul prezentei acțiuni și principiile de drept care guvernează respectivele materii.

În probațiune, intimata reclamantă a solicitat încuviințarea probei cu înscrisurile de la dosar.

La data de 29.02.2024, – ... SRL a formulat cerere de intervenție accesorie în sprijinul AR și a invocat că justifică un interes propriu deoarece ambele societăți provin din același grup, au același asociat unic, aceeași sursă a capitalului și același administrator, a

creditat societatea ANGLO- ROM pe întreaga durată de activitate, în prezent, ROM fiind înscrisă în tabelul de creanțe al ANGLO- Rom cu suma de 14.026.538,95 lei.

Pe fondul cererii de intervenție, intervenienta a invocat aceleași motive arătate de către intimata reclamantă, respectiv procesul verbal a fost emis tardiv, cu depășirea termenului prevăzut de OUG nr. 66/2011, emiterea titlului de creanță este suspendată de drept până la rămânerea definitivă a hotărârii instanței de judecată care va soluționa cauza penală, procesul verbal fiind emis în urma cercetării penale, există suprapunere între conținutul infracțiunii prevăzute de art. 359 Cod penal și faptele pentru care a fost emis procesul verbal, așa încât procesul-verbal este nelegal, faptele constatate nu corespund realității deoarece documentele pretins analizate nu atestă utilizarea substanțelor indicate în cuprinsul procesului verbal nr. ..., în cadrul unui dosar penal în care a fost analizată problema folosirii de substanțe interzise s-a constatat în mod clar că nu a fost dovedită folosirea de astfel de substanțe, sancționarea AR pentru pretinsa folosire de produse neaprobată de RBDD nu are temei legal, procedura de omologare a produselor de protecție a plantelor în vederea plasării pe piață și a utilizării pe teritoriul României nu se aplică și produselor de protecția plantelor care conțin exclusiv substanțe organice și nu chimice, substanțe permise în agricultura ecologică, emiterea procesului verbal reprezintă, în opinia intervenientei, un abuz de drept și cu o motivare similară apărărilor formulate de către intimata reclamantă, prin întâmpinarea depusă în recurs.

În drept, intervenienta a invocat prevederile art. 61, art. 63 și următoarele Cod procedură civilă și restul dispozițiilor legale referite în cuprinsul cererii.

În probațiune, societatea – ... SRL a solicitat încuviințarea probei cu înscrisuri.

Prin încheierea pronunțată la data de 28.03.2024, Curtea a admis în principiu cererea de intervenție accesorie, pentru considerentele menționate în încheierea de la acea dată.

Cererea de recurs și cererea de intervenție accesorie sunt scutite de la plata taxei judiciare de timbru.

Examinând recursul formulat, Curtea reține că este fondat, pentru următoarele considerente:

În fapt, curtea reamintește că, după cum rezultă din cuprinsul Ordonanței emise în dosarul penal nr. .../P/2020, la data de 03.03.2020, organele de urmărire penală din cadrul Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Constanța, s-au sesizat din oficiu cu privire la săvârșirea infracțiunii prevăzute și pedepsite de art. 35 alin.(1) raportat la art. 359 Cod penal.

Prin Ordonanța din data de 22.11.2021 emisă de Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Constanța, în dosarul penal nr. ###/P/2020, s-a constatat că, din probatoriul administrat în cauză, a rezultat că societățile - ... SRL și SRL, persoane juridice care au desfășurat activități agricole în perimetrul Rezervației BD în perioada, au obținut anual fonduri semnificative de la bugetul statului, prin aplicarea în cadrul schemelor și măsurilor de sprijin acordate fermierilor români, în cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) și al Programului Național de Dezvoltare Rurală din documentele analizate reieșind că reprezentanții societăților respective au utilizat îngrășăminte chimice și produse de protecție a plantelor pentru tratarea culturilor.

Prin Ordonanța anterior menționată, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Constanța a dispus efectuarea unei constatări tehnico - științifice de către reprezentanții compartimentelor abilitate din cadrul Agenției ..., urmând ca specialiștii investiți să precizeze în scris, într-un raport motivat dacă ## - ... SRL șiSRL, prin utilizarea produselor de protecție a plantelor și îngrășămintelor, menționate în documentele anexate Ordonanței, au respectat procedura specifică reglementată de legislația în vigoare privind solicitarea și acordarea plăților directe/măsurilor de plată/ajutoarele/plățile naționale directe de către APIA, respectiv sumele pe care ar fi trebuit să nu le primească și /sau returneze, în caz afirmativ, vor menționa ce neregularități, ce abateri sau nerespectări ale legii au fost observate, ce efect au avut asupra finalității procedurii ca atare și să expună mecanismul potențial ilicit observat în concret.

Prin procesul-verbal de control nr. .. întocmit de Serviciul Control ..., s-a menționat că, în urma analizării documentelor transmise de către Direcția..., s-a constatat că societățile verificate - .. SRL și SRL, în perioada ... au utilizat substanțe de protecția plantelor neomologate de CNOPPP sau în alt scop decât cel pentru care au fost omologate, încălcând astfel normele SMR 9 (anul 2014), respectiv SMR 10 (anii #####), că mare parte din produsele de protecția plantelor utilizate nu au fost trecute în registrele de evidență a tratamentelor cu produse de protecția plantelor, precum și că au utilizat îngrășămintă chimice (uree) interzise a fi folosite pe teritoriul RBDD, conform prevederilor Legii nr. 82/1993 și OUG nr. 57/2007.

Prin același document, s-a propus să se solicite APIA CENTRAL – DIRECȚIA ... și Biroului..., eșantionarea, selectarea manuală pentru control cu scop AC a celor două societăți pentru campaniile 2014, 2015 și 2016.

Prin procesul - verbal de constatare a neregulilor și de stabilire a creanțelor bugetare nr. ..., privind cererea de plată nr... depusă de SC SRL, Agenția .. a dispus recuperarea sumelor acordate necuvenit pentru Campania 2016, în valoare de 2.632.116,74 lei, în urma neregulilor constatate în Notele de Verificare emise de Serviciul Control pe teren cu nr.... și nr. ... și introduse în Raportul de control ..., rezultând încălcarea normelor de eco-condiționalitate, respectiv SMR 10 „Introducerea pe piață a produselor de protecție a plantelor”, SMR 2 „Conservarea păsărilor sălbatice”, SMR 3 „Conservarea habitatelor naturale și a speciilor de floră și faună sălbatică prin utilizarea substanțelor nepermise” prevăzute de art. 4 privind Sancțiunile administrative pentru nerespectarea normelor de eco-condiționalitate din Ordinul nr. 999/2016, art. 39 și art. 40 din Regulamentul delegat (UE) nr.640/2014 și Ordinul comun MADR/MMAP/ANSVSA nr. 352/###/54/2015, sancțiunea aplicându-se datorită nerespectării ecocondiționalității din cauza unei acțiuni sau a unei omisiuni direct imputabile fermierului în cauză.

În cuprinsul procesului-verbal s-a consemnat că, în urma verificărilor efectuate, echipele de inspectori au constatat în ##### de Verificare nr.... că în Campania din 2017, cele două societăți verificate au utilizat substanțe de protecția plantelor neomologate de Agenția Națională de Omologare a Produselor de Protecție a Plantelor sau în alt scop decât cel pentru care au fost omologate.

În urma verificării documentelor, s-a reținut încălcarea cerințelor de ecocondiționalitate SMR 2 și SMR 3, în sensul că nu s-au respectat Planul de management și Regulamentul ariei protejate prin folosirea de substanțe neomologate și SMR 10, respectiv fermierul a folosit substanțe neomologate, atât în tratarea semințelor semănate, dar și a tratamentelor cu produse de protecție a plantelor, exemplu: Mircothioli, Comfort, Probalance, Biosed, substanțele utilizate fiind neomologate, produse evidențiate în Registrul de evidență a tratamentelor cu produse de protecție a plantelor.

Societatea a formulat contestație împotriva procesului verbal de constatare a neregulilor și de stabilire a creanțelor bugetare nr. ... prin care a invocat, printre altele, că emiterea titlului de creanță este suspendată de drept până la rămânerea definitivă a hotărârii instanței de judecată care va soluționa cauza penală, așa încât procesul-verbal a fost emis în mod nelegal, deoarece din momentul inițierii dosarului penal nr. .../P/2020 a fost suspendată de drept emiterea titlului de creanță, conform art. 45 alin.(4) din OUG nr. 66/2011.

A invocat contestatoarea că sancțiunea aplicată prin procesul-verbal contestat a fost dispusă ca urmare a existenței pe rol a dosarului penal nr. ..P/2020 și în baza documentelor depuse la acest dosar penal sau emise în cadrul acestuia.

Fermierul a susținut că, având în vedere infracțiunea în legătură cu care a fost inițiat dosarul penal, respectiv cea prevăzută de art. 35, raportat la art. 359 Cod penal, reiese că existența creanței bugetare depinde de existența unei fapte penale, respectiv a unei fraude, deoarece, în esență, societatea a fost sancționată pentru folosirea unor substanțe cu încălcarea reglementărilor specifice zonei, or, deținerea/folosirea acestui acestor substanțe este un aspect ce va fi tranșat abia la momentul pronunțării unei hotărâri definitive în dosarul penal anterior menționat.

Prin Decizia nr....din 20.09.2022 și înregistrată la AR sub nr..., contestația formulată de societatea AR a fost respinsă, ca neîntemeiată, reținându-se, în esență, că prevederile art. 45 alin.(4) din OUG nr. 66/2011 nu sunt incidente în cauză, ci prevederile art. 23 din OUG nr. 66/2011, apreciindu-se că soluționarea cauzei penale nu înlătură dreptul autorității în gestionarea fondurilor acordate în situația în care se constată o încălcare a normelor comunitare în domeniu, fapt constatat ca urmare a verificărilor interne efectuate la nivelul Centrului județean- Serviciul de control pe în urma analizării documentelor puse la dispoziție prin Ordonanța din 22.11.2021 emisă de Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Constanța, A.P.I.A CENTRAL și Autoritatea Națională Fitosanitară.

Prin cererea de chemare în judecată înregistrată pe rolul Tribunalului, sub nr. ../88/2022, reclamanta AR a solicitat în contradictoriu cu pârâta APIA, anularea Deciziei nr.##### din 20.09.2022 și a Procesului - verbal de constatare a neregulilor și de stabilire a creanțelor bugetare nr. ...

Prin sentința civilă nr. .. pronunțată la data de 11.04.2023, în dosarul nr. ../88/2022, Tribunalula admis cererea formulată de reclamanta AR, în contradictoriu cu pârâta AGENȚIA ... și a dispus anularea Deciziei APIA nr. ... și a procesului - verbal de constatare a neregulilor și de stabilire a creanțelor bugetare nr. ...

În motivarea acestei soluții, Tribunalul a reținut, în esență, că ordonanța prin care procurorul a dispus efectuarea constatării tehnico – științifice și rezultatele verificărilor întreprinse în executarea acesteia au stat la baza încheierii de către pârâtă a procesului verbal suspus analizei, situație în raport de care prima instanță a reținut încălcarea prevederilor art. 45 alin.(4) din OUG nr. 66/2011, care interzic emiterea titlului de creanță ori de câte ori existența creanței bugetare depinde de existența unei fapte penale, respectiv a unei fraude și a fost sesizat organul de urmărire penală.

Curtea notează că prima instanță nu a mai analizat și celelalte motive de nelegalitate și netemeinicie ale actelor administrative contestate.

Prin urmare, revine instanței de control judiciar să stabilească dacă prima instanță a aplicat și interpretat în mod corect dispozițiile legale incidente în cauză, prin raportare la situația de fapt reținută în cauză, respectiv dacă existența creanței bugetare, stabilite prin procesul verbal nr. ... contestat de către intimata reclamantă, depinde, sau nu, de existența faptei penale ce face obiectul dosarului penal nr....P/2020, aflat pe rolul Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Constanța.

Curtea apreciază că motivul de casare invocat de către recurenta - pârâtă prevăzut de art. 488 alin.(1) pct. 8) Cod procedură civilă este fondat, deoarece prima instanță a aplicat și interpretat, în mod greșit, dispozițiile legale incidente în cauză.

Contrar celor reținute de prima instanță prin hotărârea recurată, Curtea reține că la baza procesului verbal contestat nu au stat ordonanța prin care procurorul a dispus efectuarea constatării tehnico – științifice și rezultatele verificărilor întreprinse în executarea acesteia, ci propriile constatări ale organului de control din cadrul A.P.I.A., chiar dacă verificările efectuate de recurenta pârâtă au fost demarate ca urmare a sesizării APIA de către organele penale.

(...)

Cu privire la această critică, Curtea reține că, în mod corect, recurenta pârâtă a arătat că dispozițiile art. 45 alin.(4) din OUG nr.66/2011 nu sunt incidente în cauză, ci prevederile art. 23 din OUG nr. 66/2011.

În cazul dedus judecății, contrar susținerilor intimatei reclamante și însușite de prima instanță, curtea consideră că procesul-verbal contestat nu a fost fundamentat pe existența unor fapte penale, ci pe existența unor nereguli din perspectiva prevederilor art. 2 alin. (1) lit. a) din OUG nr. 66/2011, potrivit cărora orice abatere de la legalitate, regularitate și conformitate în raport cu dispozițiile naționale și/sau europene, precum și cu prevederile contractelor ori a altor angajamente legal încheiate în baza acestor dispoziții, ce rezultă dintr-o acțiune sau inacțiune a beneficiarului ori a autorității cu competențe în gestionarea fondurilor europene, care a prejudiciat sau care poate prejudicia bugetul Uniunii Europene/bugetele donatorilor publici internaționali și/sau fondurile publice naționale aferente acestora printr-o sumă plătită necuvenit, cu respectarea procedurii prevăzute de art. 23 din OUG nr. 66/2011.

Curtea reține că dispozițiile art. 45 alin.(4) din OUG nr. 66/2011 nu sunt aplicabile în cauză, întrucât, prin procesul verbal nr. ... nu s-a constatat că reclamanta ar fi săvârșit o fraudă cu fonduri europene, ci faptul că a utilizat o serie de substanțe de protecția plantelor

neomologate de Agenția Națională de Omologare a Produselor de Protecție a Plantelor sau în alt scop decât cel pentru care au fost omologate.

Curtea subliniază că, deși verificările efectuate de recurenta pârâtă au fost demarate ca urmare a sesizării organelor penale, constatările proprii efectuate de către recurenta pârâtă, în baza cărora a fost întocmit procesul – verbal contestat vizează utilizarea unor substanțe neomologate sau în alt scop decât cel pentru care au fost omologate în Rezervația BD, în sensul că nu au fost respectate cerințele de ecocondiționalitate, aspecte distincte de obiectul infracțiunii prevăzute de art. 359 Cod penal, și, deci, fără relevanță penală.

În plus, Curtea evidențiază că organele de urmărire penală din cadrul Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Constanța s-au sesizat, din oficiu, în legătură cu săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 35 raportat la art. 359 Cod penal privind Traficul de produse sau substanțe toxice și au dispus începerea urmăririi penale, deci sesizarea organelor penale nu a fost făcută de către organele de control din cadrul A.P.I.A..

Or, motivul încheierii procesului- verbal contestat rezidă în constatarea de către pârâtă a unei nereguli, în sensul că produsele cu privire la care se pretinde că au fost utilizate de către societatea AR în Rezervația BD, fie nu au fost omologate, fie, deși erau omologate, au fost folosite în alt scop decât cel pentru care au fost omologate, iar nu că aceste produse ar fi substanțe toxice, interzise, în general. Numai în această din urmă ipoteză devin incidente prevederile art. 359 Cod penal, infracțiune cu privire la care organele de urmărire penală s-au sesizat din oficiu, fiind format dosarul penal nr. .../P/2020.

Totodată, curtea reține că din coroborarea prevederilor art. 23 cu cele ale art. 45 alin.(4) din OUG nr. 66/2011, se desprinde concluzia că pârâta nu poate suspenda emiterea procesului - verbal de constatare a neregulilor, chiar dacă ar exista suspiciuni de fraudă cu privire la faptele respective. Această măsură poate fi dispusă doar dacă în cauză nu ar fi îndeplinite condițiile unei nereguli și recuperarea fondurilor europene ar fi condiționată de constatarea unei fraude.

De asemenea, curtea consideră că este necesar să se facă distincție între noțiunea de fraudă și cea de neregulă. Existența fraudei, implică intenția celui care fraudează de a induce în eroare finanțatorul, pe când, în situația în care se dovedește că nu este vorba despre o fraudă, ci de o neregulă, finanțatorul poate să se pronunțe asupra eligibilității sau neeligibilității cheltuielilor solicitate la avizare sau rambursare, nefiind întrunite elementele constitutive ale unei infracțiuni.

În concluzie, în dezacord cu soluția primei instanțe, curtea reține că existența creanței bugetare, stabilite prin procesul verbal nr. ... contestat de către intimata reclamantă, nu depinde de existența faptei penale ce face obiectul dosarului penal nr. .../P/2020 aflat pe rolul Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Constanța, contrar afirmațiilor intimătei reclamante.

În consecință, soluționarea cauzei penale nr. .../P/2020 nu înlătură dreptul autorității competente în gestionarea fondurilor europene de a lua toate măsurile necesare recuperării fondurilor acordate, în cauză fiind incidente prevederile art. 23 din OUG nr. 66/2011 și nu cele ale art. 45 alin.(4) din același act normativ, cum în mod greșit a reținut prima instanță.

Pentru toate aceste considerente, curtea constată fondate criticile recurenteii pârâte, prin prisma motivului de recurs reglementat de art. 488 alin.(1) pct. 8) Cod procedură și, în temeiul art. 496 Cod procedură civilă, raportat la art. 20 din Legea nr. 544/2004, va admite recursul și va casa sentința recurată.

Având în vedere soluția de admitere a recursului, Curtea va respinge cererea de intervenție accesorie formulată de S.R.L., în calea de atac a recursului, dat fiind faptul că apărările intervenientei nu au folosit intimatei reclamante, partea în favoarea căreia a formulat cererea de intervenție accesorie.

Curtea notează că prin cererea de chemare în judecată și prin cererea modificatoare/completatoare, reclamanta-intimată a invocat și alte motive de nelegalitate și de netemeinicie ale procesului - verbal de constatare a neregulilor și de stabilire a creanțelor bugetare nr. ... și anume: faptele constatate nu corespund realității deoarece documentele pretins analizate nu atestă utilizarea substanțelor indicate în cuprinsul procesului verbal nr. ..., procedura de omologare a produselor de protecție a plantelor în vederea plasării pe piață și a utilizării pe teritoriul României nu se aplică și produselor de protecția plantelor care conțin exclusiv substanțe organice și nu chimice, substanțe permise în agricultura ecologică, sancționarea societății pentru pretinsa folosire de produse neaprobate de RBDD nu are temei legal, emiterea procesului verbal reprezintă, în opinia reclamantei, un abuz de drept, procesul-verbal de constatare este nul deoarece actul administrativ a fost emis în afara termenului legal imperativ, etc., motive ce nu au mai fost analizate de către instanța de fond.

Curtea, prin soluționarea recursului, nu se poate pronunța direct și pentru prima oară și asupra celorlalte motive invocate de către intimata - reclamantă prin cererea de chemare în judecată, astfel cum a fost completată, motive ce nu au făcut obiectul analizei primei instanțe, deoarece ar priva ambele părți de calea legală de atac și nu ar asigura, mai cu seamă părții nemulțumite de dezlegarea dată, garanțiile unui proces echitabil.

Prin urmare, întrucât instanța a cărei hotărâre a fost casată nu a cercetat, în fond, și celelalte motive de nelegalitate și netemeinicie ale procesului verbal de constatare invocate de către reclamantă prin cererea de chemare în judecată, astfel cum a fost completată, pentru a da eficiență dispozițiilor art. 498 alin.(2) Cod procedură civilă, Curtea va trimite cauza, pentru continuarea judecării în vederea analizării de către instanța de fond și a celorlalte motive invocate de către reclamantă.

În ceea ce privește instanța căreia îi revine competența de a soluționa în continuare cauza, față de împrejurarea că Înalta Curte de Casație și Justiție a dispus, prin încheierea din 06.12.2023, pronunțată în dosarul nr. ../1/2023, strămutarea cauzei la Curtea de Apel București, în temeiul prevederilor art. 145 alin.(3) teza finală din Codul de procedură civilă, potrivit cărora, în cazul admiterii recursului, trimiterea spre rejudecare se va face la o instanță din circumscripția celei care a soluționat calea de atac, în speță, din circumscripția Curții de Apel București, Curtea va trimite cauza pentru continuarea judecării Tribunalului București, Secția contencios administrativ și fiscal, și nu Tribunalului, instanța de fond inițial investită cu soluționarea prezentei cauze.

Plângere împotriva Deciziei CNSC. Inadmisibilitatea cererii de intervenție accesorie formulate direct în etapa plângerii. Aplicarea dispozițiilor art. 17 alin. 3 din Legea nr. 101/2016 referitoare la momentul până la care se poate formula cererea de intervenție accesorie.

Prevederile Legii nr. 101/2016 reglementează o procedură specială, sui generis, de soluționare a contestației împotriva actelor autorității contractante, formulate pe cale administrativ-jurisdicțională, de competența Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor, respectiv a căii de atac (plângerii) împotriva deciziilor Consiliului, de competența curții de apel. Așa fiind, inclusiv calea de atac prevăzută de această procedură este una specială, de sine stătătoare, fără echivalent în dispozițiile procedurale de drept comun. Derogările de la dreptul comun privind termenul în care poate fi formulată cererea de intervenție voluntară, instituite conform art. 17 alin. 3 din Legea nr. 101/2016, nu pot fi privite ca fiind limitate strict la etapa administrativ-jurisdicțională, ci se referă la întreaga procedură, căci nu se poate identifica nicio rațiune, în perspectiva derulării cu celeritate a procedurii speciale, pentru care dreptul de a formula cererea de intervenție accesorie să fie limitat în timp în fața Consiliului, însă nelimitat în fața instanței (până la închiderea dezbaterilor).

(Curtea de Apel București, Secția a X-a Contencios administrativ și fiscal și pentru achiziții publice, Încheierea de ședință din 10 aprilie 2024)

(.....) din datele aflate la dosar, rezultă că art. 17 alin. 3 faptul că Legea nr. 101/2016 face trimitere la dispozițiile Codului de procedură civilă în ceea ce privește regimul general al intervenției voluntare, însă în teza următoare sunt aduse limitări, derogatorii de la dreptul comun, cu privire la termenul în care poate fi formulată cererea de intervenție voluntară. Or, atâta timp cât dispozițiile legii speciale stabilesc că cererea de intervenție trebuie formulată într-un anumit termen, este evident că dispozițiile generale, care permit formularea unei astfel de cereri oricând, nu-și mai găsesc aplicabilitatea.

A se interpreta în sensul că, din tăcerea legii cu privire la modalitatea de formulare a cererilor de intervenție voluntară în stadiul procesual al plângerii, ar rezulta că în speță ar deveni aplicabile dispozițiile dreptului comun, care prevăd la art. 63 din Legea nr. 164/2010 că intervenția accesorie poate fi formulată oricând, până la închiderea dezbaterilor, chiar și în căile extraordinare de atac, ar conduce la lipsirea de conținut a dispozițiilor art. 17 din Legea nr. 101/2016.

Mai mult decât atât, în ipoteza în care s-ar da prevalență interpretării date de titularul cererii de intervenție, s-ar ajunge la eludarea dispozițiilor imperative ale art. 61 ind. 1 alin. 4 din Legea nr. 101/2016, care prevăd obligativitatea achitării cauțiunii în sarcina celui care a exercitat calea de atac a plângerii, alta decât cea care a constituit cauțiunea în faza contestației, prin formularea unei cereri de intervenție direct în calea de atac a plângerii. Cu alte cuvinte, în situația în care cererea de intervenție ar fi fost formulată în etapa contestației, după admiterea în principiu, intervenientul ar fi dobândit calitate de parte în proces, iar după pronunțarea deciziei, singurele opțiuni ale acestuia ar fi fost fie să formuleze plângere – caz în care ar fi

trebuie să achite cauțiunea, fie să aibă calitatea de intimat față de plângerea formulată de o altă persoană.

Așadar, se constată că legiuitorul a înțeles să limiteze momentul introducerii cererilor de intervenție voluntară (principală și accesorie) doar la momentul soluționării contestației în fața Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor.

Prin urmare, deși este real că dispozițiile Legii 101/2016 se completează cu cele ale Legii 554/2004 și ale Codului de procedură civilă, această completare este permisă numai în măsura în care aceste prevederi nu sunt contrare celor din legea specială, conform principiului de drept care presupune că specialul derogă de la general. Or, în speță, rezultă fără putință de tăgadă faptul că nu este posibilă completarea dispozițiilor Legii nr. 101/2016 cu cele ale Codului de procedură civilă cu privire la momentul introducerii cererii de intervenție voluntară.